

Nämndernas verksamhetsberättelser 2018

Innehållsförteckning

Kommunfullmäktige -----	3
Kommunens revisorer-----	10
Kommunstyrelsen -----	17
Kommunstyrelsens anställningsmyndighet -----	48
Överförmyndarnämnden-----	66
Valnämnden -----	74
Äldrenämnden-----	80
Omsorgsnämnden-----	94
Barn- och ungdomsnämnden-----	109
Bildningsnämnden -----	140
Kultur- och fritidsnämnden -----	172
Samhällsbyggnadsnämnden -----	195
Socialnämnden -----	226
Bygg- och miljönämnden-----	241
Utförarnämnden-----	256
Pensionsenheten -----	269
Intern finansiering och resursmedel-----	273

Teckenförklaring

- = Inget belopp finns

0 (noll) = Det finns ett belopp som avrundat blir mindre än 0,1

Verksamhetsberättelse 2018

Kommunfullmäktige

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen	3
Framåtblick	3
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	4
Ekonomiutskottet	5
Uppfyllelse av mål och åtgärdsplan	5
Geografiska utskotten	5
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	6
Nämndens mål	6
Nämndens analys och bedömning	6
Ekonomi	7
Driftsammandrag	7
Analys och kommentar	7

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Kommunfullmäktiges arbete under 2018 präglades till stor del av att det var ett valår. Antalet sammanträden liksom ärenden var färre än ett genomsnittligt år. Presidiets representation var mindre omfattande än normalt, vilket resulterade i ett överskott för den budgetposten. Ekonomiutskottet liksom de geografiska utskotten avvecklade sin verksamhet.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

När det gäller målet om att medborgare som kontaktar kommunfullmäktiges utskott ska snabbt hänvisas till rätt instans så anses det uppfyllt. Synpunkter och frågor som inkommer till de geografiska utskotten från medborgare besvaras skyndsamt av utskottssekreterare eller ledamöter alternativt skickas vidare för att besvaras av berörd förvaltning eller nämnd. Vissa frågor föranleder informationsinhämtning och kommunikation innan frågan kan besvaras. I vissa fall resulterar synpunkter i skriftliga yttranden som i sin tur förmedlas vidare till nämnd eller förvaltning.

Beträffande målet om att kommunfullmäktiges utskott ska ta initiativ till offentliga möten kring olika frågor i utskottsområdena så anses det målet delvis uppfyllt. Offentliga möten och stadsdelsaktiviteter anordnades under första halvan av 2018, men inte i den omfattning som det var tänkt i och med att utskottens avveckling då också påbörjades. De nya utskotten för medborgardialog kommer ha betydligt större fokus på dialoger varför målet kommer att vara mer relevant att följa upp under mandatperioden 2018-2022.

Framåtblick

Ny mandatperiod, ny politisk organisation samt nytt reglemente för Linköpings kommun gör att delar av kommunfullmäktiges arbete kommer ta sig nya former och förändras, exempelvis utskotten för medborgardialog. Nyordningen kommer säkerligen även återspeglas av kommunfullmäktiges dagordning samt vid dess sammanträden.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Kommunfullmäktiges uppdrag regleras i Kommunallagen samt av kommunfullmäktiges arbetsordning. Enlig Kommunallagen 5 kap:

”1 § Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen eller landstinget, främst

1. mål och riktlinjer för verksamheten,
2. budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor,
3. nämndernas organisation och verksamhetsformer,
4. val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,
5. val av revisorer,
6. grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda,
7. årsredovisning och ansvarsfrihet,
8. folkomröstning i kommunen eller landstinget, och
9. extra val till fullmäktige.

Fullmäktige beslutar också i andra ärenden som anges i denna lag eller i andra författningar.”

Under 2018 har kommunfullmäktige sammanträtt vid sex tillfällen. Inga ytterligare temasammanträden har genomförts. Under året har en mängd beslut fattats, nedan finns ett urval av dessa uppräknade:

- I januari fastställdes Kommungemensam modell för mål- och verksamhetsuppföljning i Linköpings kommun.
- I februari fastställdes Kemikalieplan för Linköpings kommun.
- I mars redovisades de kommunala bolagens uppfyllelse av det kommunala uppdraget.
- I april redovisade nämnderna sina verksamhetsberättelser frågan om ansvarsfrihet behandlades.
- I juni fastställdes budget för 2019 med plan för 2020-2022 samt Hållbarhetspolicy för Linköpings kommun fastställdes.
- I augusti ställdes kommunfullmäktiges sammanträde in på grund av för få ärenden.
- I september fastställdes ett Solelprogram, ett Naturvårdsprogram samt ett Klimatanpassningsprogram.
- Den 15 oktober 2018 påbörjades den nya mandatperioden och det nyvalda kommunfullmäktige hade sitt första sammanträde den 6 november.

Kommunfullmäktiges presidium arrangerade den 6 juni friandet av Nationaldagen på Valla Gård och i Gamla Linköping. I december ordnades middag och utdelning av gåvor till de anställda som arbetat 25 år i kommunen.

Ekonomiutskottet

Utskottet skall:

- följa kommunens långsiktiga, strukturella verksamhets-, förmögenhets- och bolagsfrågor

Utskottet skall, i ärenden som hör till utskottets ansvarsområden, i förekommande fall ta initiativ till erforderliga ändringar genom att väcka ärenden i kommunstyrelsen eller berörd nämnd. I sådana ärenden kan utskottet även begära att fullmäktige utlyser ett så kallat temasammanträde.

Utskottet skall informera fullmäktige om ekonomiska förhållanden som har betydelse för kommunen.

Utskottet har ingen beslutsbefogenhet förutom att besluta om hur egen budget ska utnyttjas.

Uppfyllelse av mål och åtgärdsplan

Ekonomiutskottet har under 2018 genomfört ett formellt möte.

Kommunfullmäktige beslutade den 26 september 2017, § 266 att godkänna en ny politisk organisation från och med kommande mandatperiod där ekonomiutskottet inte ingår som utskott under kommunfullmäktige.

Den information och kunskap som ekonomiutskottet delgetts har uppskattats och ansetts vara värdefull som ett viktigt underlag för de resonemang som förts och som sedan ledamöterna tar med sig för vidare diskussioner i sina respektive partigrupper.

Ledamöterna har själva bidragit till att lyfta frågor för diskussion som rör kommunens långsiktiga ekonomiska planering, samordnings- och verksamhetsfrågor inom bolagen.

Ekonomiutskottet bedömer utifrån ovan angiven information ha uppfyllt uppdraget som åligger utskottet.

Geografiska utskotten

Kommunfullmäktige har valt att inrätta elva så kallade geografiska utskott, för att bredda och fördjupa demokratin. Utskotten arbetar för att underlätta kontakten och dialogen mellan politiker, tjänstepersoner och invånarna i kommunens olika geografiska delar.

Varje utskott består av sju ledamöter som alla är förtroendevalda ledamöter eller ersättare i kommunfullmäktige. Ett av utskotten, Vreta kloster närråd, är organiserat på annat sätt än övriga. Förutom förtroendevalda från kommunfullmäktige består närrådet av invånare som bor i kommundelen.

Under 2018 påbörjades en avveckling av utskotten. Kommunfullmäktige beslutade den 26 september 2017, § 266 att de geografiska utskotten skulle avskaffas och ersättas med sju utskott för medborgardialog. Utskotten upphörde formellt den 14 oktober 2018. Under hösten 2018 pågick arbetet med ta fram förslag till arbetsformer för de nya utskotten för medborgardialog. Ledamöter till de nya utskotten för medborgardialog valdes den 18 december 2018 och påbörjar sitt uppdrag i januari 2019.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Mål: Medborgare som kontaktar kommunfullmäktiges utskott ska snabbt hänvisas till rätt instans.

Indikatorer för måluppfyllelse

- Andel medborgare som hänvisas till rätt instans skyndsamt

Planerade aktiviteter för att nå måluppfyllelse

- Utskottsledamöterna får kunskap om målet samt att utskottssekreterarna kan se till att frågan/synpunkten kommer till rätt instans

Mål: Kommunfullmäktiges utskott ska ta initiativ till offentliga möten kring olika frågor i utskottsområdena.

Indikatorer för måluppfyllelse

- Minst ett offentligt möte per geografiskt utskott och år eller deltagande vid olika stadsdelsaktiviteter som Skägetorpsdag, Nygårdsdag, Lambhovsdag och Bergadag. Viktigt är också att utskottsledamöterna är representerade vid samrådsmöten som anordnas lokalt i utskottsområdena

Planerade aktiviteter för att nå måluppfyllelse

- Samtal och dialog med medborgare i samband med planerade utskottsaktiviteter

När det gäller geografiska utskotten är det viktigt att i alltmer omfattning nyttja möjliga digitala kanaler som finns för att nå ut med information om vad utskottens arbete innebär och för att bjuda in till dialoger med medborgare etc.

Nämndens analys och bedömning

Synpunkter och frågor som inkommer till de geografiska utskotten från medborgare besvaras skyndsamt av utskottssekreterare eller ledamöter alternativt skickas vidare för att besvaras av berörd förvaltning eller nämnd. Vissa frågor föranleder informationsinhämtning och kommunikation innan frågan kan besvaras. I vissa fall resulterar synpunkter i skriftliga yttranden som i sin tur förmedlas vidare till nämnd eller förvaltning. Målet anses uppnått.

Offentliga möten och stadsdelsaktiviteter anordnades under första halvan av 2018, men inte i den omfattning som det var tänkt i och med att utskottens avveckling då också påbörjades. De nya utskotten för medborgardialog kommer ha betydligt större fokus på dialoger varför målet kommer att vara mer relevant att följa upp under mandatperioden 2018-2022. Målet anses delvis uppnått.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Verksamhet					
Kommunfullmäktige, arvoden m.m.	5 923	5 573	-350	5 914	5 011
Verksamhetsutskott, ekonomi	53	81	28	107	87
Geografiska utskott	697	854	157	1 089	1 060
Partistöd	4 221	4 241	20	4 160	4 007
Representation, minnesgåvor, KF's middag	1 156	2 327	1 171	1 100	1 521
Summa nettokostnader, tkr	12 050	13 076	1 026	12 371	11 686
<i>varav kostnader</i>	<i>12 103</i>	<i>13 076</i>	<i>973</i>	<i>12 530</i>	<i>11 931</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>53</i>	<i>0</i>	<i>-53</i>	<i>159</i>	<i>245</i>

Analys och kommentar

Kommunfullmäktiges resultat för 2018 visar ett överskott motsvarande 1 026 tkr. Den främsta orsaken till överskottet är att det på grund av valåret varit lägre kostnader för representation än budgeterat. Även antalet mottagare av kommunens minnesgåvor till anställda och förtroendevalda har varit lägre än normalt vilket medfört lägre kostnader. Både ekonomikutskottet och de geografiska utskotten uppvisar överskott i sina respektive verksamheter.

Verksamhetsberättelse 2018

Kommunens revisorer

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen	3
Framåtblick	3
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	4
Indikatorer	4
Kommentar	4
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	5
Nämndens mål	5
Nämndens analys och bedömning	5
Styrande dokument	6
Upphandlingspolicy inklusive sociala krav	6
Digital agenda	6
Informationssäkerhetspolicy	6
Strategiska utvecklingsuppdrag	6
Uppföljning av intern kontroll	6
Ekonomi	7
Driftsammandrag	7
Analys och kommentar	7
Investeringar	7
Kommentar	7
Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen	7

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Revisorernas uppdrag är att enligt kommunallagen årligen granska all verksamhet i kommunen och, som lekmannarevisorer, i dess bolag. Revisorerna redogör för resultatet av sin granskning i revisionsberättelser till kommunens nämnder och styrelse, samt i granskningsrapporter till kommunens bolag. Den årliga granskningen utgår från god revisionsbedömning i tre delar:

- grundläggande granskning (utförs årligen på alla revisionsobjekt)
- fördjupade granskningar (utförs enligt riskanalys)
- granskning av kommunens delårsrapport och årsredovisning

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

2018 har revisionskontoret varit fullt bemannat vilket medfört att fler granskningsaktiviteter än tidigare kunnat genomföras, vilket återspeglas i revisionsplanen. Trots detta har revisorerna prioriterat hårt bland angelägna granskningsaktiviteter. Metoderna för dialog, verifiering och dokumentation av iakttagelser som ligger till grund för bedömningarna i granskningsarbetet har utvecklats, vilka används i dialogerna och kommunikationen av granskningsarbetet med presidierna i styrelse och nämnder. Granskningen av delårsrapport och årsredovisning anpassas gradvis till den standard som förordas av yrkesrevisorernas branschorganisation och i samband med detta utvecklas även IT-stödet för arbetet. Revisionens utvecklingsarbete kommer att fortsätta i linje med god revisionsbedömning. Sammantaget får revisorerna ett bättre underlag för sina bedömningar. Under året har de fördjupade aktiviteterna i revisionsplanen prioriterats på bekostnad av delar i den grundläggande granskningen.

Revisorerna utför årligen en risk- och väsentlighetsanalys av kommunen och dess bolag som ska ligga till grund för kommande års revisionsplan. Bemanning och metodutveckling har resulterat i att risk och väsentlighetsanalysen av kommunen och bolagen har blivit mer heltäckande. Det ekonomiska utfallet för revisionens verksamhet 2018 visar på ett resultat i nivå med budget. Utvecklingen och takten i förändringsarbetet har varit hög och arbetssituationen på revisionskontoret har varit ansträngt.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Revisionsåret 2018 avslutas i april 2019 när kommunfullmäktige behandlar revisionsberättelserna och granskningsrapporterna. Det innebär att det finns granskningsaktiviteter som ännu inte avslutats för 2018. Vår bedömning är att av revisionsplanens 26 aktiviteter kommer 22 att genomföras. Fyra har prioriterats bort, tre på grund av resursbrist och en på grund av att kommunen genomfört egna utvärderingar inom området. Årets granskning avslutas först när styrelser och nämnder lämnat sina verksamhetsberättelser och bolagen sin uppföljning av det kommunala uppdraget. Sammantaget bedöms genomförda och planerade aktiviteter vara tillräckliga för att revisorerna ska kunna lämna underlag som ska ligga till grund för fullmäktiges prövning och beslut i ansvarsfrågan och för lekmannarevisorernas uttalande i granskningsrapporterna avseende bolagen.

Framåtblick

Det utvecklingsarbete som genomförts 2018 fortsätter 2019 med fokus på planering, genomförande och uppföljning av aktiviteterna i revisionsplanen. Samtidigt har revisorerna identifierat många områden som borde granskas och får prioriteras hårt bland dessa för att hålla budget för 2019. Det kommer fortsatt vara en utmaning att uppnå lagstiftarens krav om att all verksamhet ska granskas enligt god revisionsbedömning. 2019 byts fyra förtroendevalda revisorer ut mot nya, och tid kommer att läggas på introduktion och utbildning av de nya revisorerna. Fram till april har revisionen dubbla revisionsgrupper då den gamla gruppen avslutar revisionsarbetet för 2018 och den nya startar granskningen av 2019. Det är en utmaning att få balans mellan granskningsaktiviteter i revisionsplanen och att utveckla arbetsmetoder i revisionsprocessen, vilket också har betydelse för arbetsmiljön.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Den årliga granskningen av kommunen och kommunens bolag utgår från god revisionssed:

- grundläggande granskning (utförs årligen på alla revisionsobjekt)
- fördjupade granskningar (utförs enligt riskanalys)
- granskning av kommunens delårsrapport och årsredovisning

2018 har revisionskontoret varit fullt bemannat vilket medfört att fler granskningsaktiviteter än tidigare kunnat genomföras, vilket återspeglas i revisionsplanen. Revisorerna har ett eget revisionskontor som genomför medparten av de granskningar som revisorerna beslutat. Under 2018 har även PwC anlåtats för fördjupade granskningar. Resultatet av revisionens arbete lämnas i revisionsberättelser och granskningsrapporter och samtidigt med dem lämnas en redogörelse för årets arbete.

God revisionssed har utvecklats och för att tillmötesgå kraven har revisionen intensifierat arbetet med att utveckla metoder för dialog, verifiering och dokumentation av iakttagelser som ligger till grund för bedömningarna i granskningsarbetet. Granskningen av delårsrapport och årsredovisning anpassas gradvis till den standard som förordas av yrkesrevisorernas branschorganisation och i samband med detta utvecklas även IT-stödet i arbetet.

Sammantaget har genomförandet av fler granskningsaktiviteter och en utveckling av våra metoder lett till

- att dialogerna med styrelse och nämnder är mer aktuella och bättre kan tjäna som underlag för revisorernas bedömningar
- att revisorerna får ett bättre underlag för sina bedömningar i revisionsberättelser och granskningsrapporter
- en förstärkt kommunikation med de som granskats i genomförandet av våra granskningsaktiviteter
- bättre underlag till revisorernas riskanalys

Under året har de fördjupade aktiviteterna i revisionsplanen prioriterats på bekostnad av delar i den grundläggande granskningen. Det har medfört att revisionen inte fullt ut uppnår kraven på den grundläggande granskningen enligt god revisionssed. Följande utvecklingsområden har identifierats

- Enhetliga metoder i den grundläggande granskningen.
- Förbättringar avseende dokumentation och rapportering.
- Fler granskningsaktiviteter och utvecklingsarbete ställer krav på planeringen och uppföljningen av revisionsprocessen.
- Utveckling av revisorernas uppföljning av tidigare genomförda granskningar.
- Fortsatt arbete med att anpassa granskningen av delårsrapport och årsredovisning till den standard som förordas av yrkesrevisorernas branschorganisation samt utveckling av IT-stödet.

Revisorerna ser en utmaning i att svara upp mot lagstiftarens krav om att all verksamhet ska granskas enligt god revisionssed:

- Linköpings kommun växer och verksamheterna är uppdelade i nämnder och kommunägda bolag. Behovet av att genomföra fler granskningsinsatser är stort och revisorerna har prioriterat hårt i granskningsarbetet.
- Revisorerna har behov av att följa upp de granskningar som har påvisat brister.
- Det är en utmaning att ha tillräckligt med kunskaper om de verksamheter som nämnder och bolag bedriver.
- Att parallellt med granskningsarbetet utveckla metoderna i revisionsprocessen är en stor utmaning

Att med nuvarande resurser granska nämnder och styrelser i tillräcklig omfattning är en stor utmaning.

Indikatorer

Kommentar

Kommunens Revisorer har inga beslutade indikatorer för verksamheten.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Revisionens övergripande mål är att lämna revisionsberättelser som grund för prövning och beslut i ansvarsfrågan och att lämna granskningsrapporter till bolagen.

Indikator för måluppfyllelse är att genomföra den grundläggande granskningen enligt revisionsplan.

Genom sin granskning och prövning bidrar revisorerna till att styrelse och nämnder arbetar mot de mål och uppdrag som fullmäktige fastställt.

Nämndens analys och bedömning

Revisionens övergripande mål är att lämna revisionsberättelser som grund för prövning och beslut i ansvarsfrågan och att lämna granskningsrapporter till bolagen

Genom att följa revisionsplanen har revisorerna ett tillräckligt underlag för att lämna revisionsberättelser och granskningsrapporter.

Under året har revisorerna genomfört granskningen av kommunens verksamheter genom att löpande följa efterlevnaden av kommunfullmäktiges beslut avseende bland annat mål, budget och den interna kontrollen. De helägda kommunala bolagen granskas grundläggande av lekmannarevisorerna utifrån kommunens ägardirektiv, bolagens ändamål och interna kontroll. I årets granskning har revisorerna mer ingående granskat nämndernas och de kommunala bolagens ansvarsutövande utifrån följande riskområden

- Beslut, planering, organisering och finansiering av Linköpings kommuns del av Ostlänken.
- Socialtjänstens förutsättningar och förmåga att genomföra sitt uppdrag.
- Delat Linköping – åtgärder mot segregationen.
- Skolresultatens utveckling.
- Effektivisering av de kommunala verksamheterna med hjälp av informationsteknologi.

Utifrån riskområdena planerades för 26 granskningsaktiviteter.

- 4 fördjupade granskningar
- delårsrapport och årsredovisning
- 20 aktiviteter (varav 5 avsåg de kommunala bolagen) - inom ramen för den grundläggande granskningen

Under 2018 har 10 granskningsaktiviteter avslutats. Granskningen av kommunens årsredovisning och ytterligare 15 granskningsaktiviteter kommer att slutredovisas under de tre första månaderna av 2019. Vår bedömning är att av revisionsplanens 26 aktiviteter kommer 22 att genomföras. Fyra aktiviteter inom den grundläggande granskningen har prioriterats bort, tre på grund av resursbrist och en på grund av att kommunen genomfört egna utvärderingar inom området. Under året har de fördjupade aktiviteterna i revisionsplanen prioriterats på bekostnad av delar i den grundläggande granskningen, med undantag för dialoger.

Revisorerna har genomfört dialoger (överläggningar) med presidierna i alla kommunens styrelser och nämnder och som lekmannarevisor med presidierna i de helägda kommunala bolagen. I överläggningarna har frågeställningar som påverkar ansvarsutövande tagits upp. Revisorerna har också inhämtat kunskaper om verksamheter i kommunen genom att träffa verksamhetsföreträdare. Ytterligare aktiviteter tillkommer under våren.

Sammantaget bedöms genomförda och planerade aktiviteter vara tillräckligt för att revisorerna ska kunna lämna underlag som ska ligga till grund för fullmäktiges prövning och beslut i ansvarsfrågan och för lekmannarevisorernas uttalande i granskningsrapporterna avseende bolagen. Årets granskning avslutas när revisorerna lämnat revisionsberättelser till kommunfullmäktige och granskningsrapporter till bolagen i mars 2019.

Genom sin granskning och prövning bidrar revisorerna till att styrelse och nämnder arbetar mot de mål och uppdrag som fullmäktige fastställt.

Granskningsresultatet av genomförda granskningar har redovisats till nämnd och rekommendationer har lämnats om det funnits brister.

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

Tjänsteköp och övriga inköp sker enligt kommunens ramavtal.

Digital agenda

Kommunens revisorer har inga planerade aktiviteter.

Informationssäkerhetspolicy

Kommunens revisorer har inga planerade aktiviteter.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunens revisorer har inga planerade aktiviteter.

Uppföljning av intern kontroll

Revisionens internkontrollplan för 2018 innefattar nedanstående kontrollmoment:

- Revisionskontoret tar fram förslag till mål och utvecklingsområden för 2019. Redovisas i internbudget och i verksamhetsplan för 2019.
- Kontroll av att ärendena är beredda och färdiga innan handlingar sänds ut till revisorerna.
- Kontroll av att ärenden/beslutsunderlag sänds ut senast fyra dagar innan sammanträde/möte.

Den samlade bedömningen är att kontrollmomenten fungerat tillfredsställande, men att beredningen inför sammanträden kan förbättras.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Revision	5 043	5 044	1	4 780	4 766
Summa nettokostnader, tkr	5 043	5 044	1	4 780	4 766
<i>varav kostnader</i>	<i>5 977</i>	<i>5 819</i>	<i>-158</i>	<i>5 711</i>	<i>5 483</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>934</i>	<i>775</i>	<i>-159</i>	<i>770</i>	<i>717</i>

Analys och kommentar

Kommunens revisorer redovisar ett resultat i nivå med budget. Revisionen hade under våren 2018 en ökad granskningsinsats för lekmanrevisionen, vilket medfört högre intäkter än budgeterat. Dessutom finns en större avvikelse gällande personalkostnader, med ett lägre utfall än budgeterat. Överskottet har använts till att tjänsteköp för olika granskningsinsatser under hösten.

Investeringar

Kommentar

Inga investeringar har gjorts under åren 2016-2018.

Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen

Kommunens revisorer har inga verksamhetslokaler.

Verksamhetsberättelse 2018

Kommunstyrelsen

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen	3
Väsentliga avvikelser	3
Framåtblick	4
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	5
Kommunövergripande	5
Administration	5
Säkerhet och räddningstjänst	5
Mark och översiktsplanering	6
Näringsliv	6
Ekonomi	7
Marknadsföring och kommunikation	7
Hållbarhet	7
Flyktingsamordning	8
Arbetsmarknad och etablering	8
Personal	8
Digitalisering	9
Indikatorer	10
Kommentar	13
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	14
Nämndens mål	14
Nämndens analys och bedömning	14
Styrande dokument	15
Strategiska utvecklingsuppdrag	16
Uppföljning av prioriterade aktiviteter	20
Uppföljning av intern kontroll	25
Ekonomi	26
Driftsammandrag	26
Analys och kommentar	26
Investeringar	29
Analys och kommentar	29
Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen	30
Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler, administrativa lokaler	30
Kommentarer	30
Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler, räddningstjänst	31
Kommentarer	31

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Verksamheten under kommunstyrelsen har levererat positiva bidrag till kommunfullmäktiges övergripande mål. Arbete pågår i alla områden som fastställts i kommunstyrelsens internbudget. I stort har verksamheten följt såväl tidplan som ekonomiska ramar, några aktiviteter har förskjutits av särskilda skäl som kommenteras särskilt i rapporten. Nedan redovisas några övergripande händelser. Utfall per mål, aktivitet och uppdrag kommenteras i efterföljande avsnitt.

Kommunstyrelsen har fattat beslut om start av Stadsbyggnadsprojekt Ostlänken med ett antal tillhörande delprojekt. Beslutet innebär en budgetökning om 4,5 mkr för 2018. Tidplanen för Trafikplan för Linköpings innerstad och Utvecklingsplan för Linköpings ytterstad har förskjutits för att anpassas till tidplan för järnvägsplanen för Ostlänkens passage genom Linköping.

Arbetet inom Näringsliv löper på enligt plan. Linköpings näringsliv växer med en gynnsam branschbredd och en branschbalans som kännetecknar en modern storstad. I maj utsågs Linköping till Årets stadskärna, vilket är glädjande och ett tydligt besked om att de gemensamma insatserna verkar i rätt riktning. Trenden för nyföretagandet är fortsatt positiv och det finns många start-ups i teknisk framkant. Utmaningen är kompetensförsörjning och omställning kopplat till hållbarhet och digitalisering. Ett näringslivsråd har bildats med representanter från de stora organisationer som samlar näringsliv, företagare och fastighetsägare samt från Linköpings universitet (LiU). Syftet är att föra en strategisk dialog för en gemensam syn kring prioriterade utvecklingsområden och insatser som gynnar Linköpings långsiktiga utveckling. Företagsservice, som erbjuder företagen ”en väg in” i kommunen lanserades i januari och har löpande utvärderats, vilket resulterat i en effektivare organisering som träder i kraft per den 1 januari 2019. Ett arbete med att tydligare koppla förvaltningens internationella arbete mot näringslivsutveckling har genomförts.

Utifrån kommunens ambitioner inom ekologisk hållbarhet och Linköpings mål om koldioxidneutralitet har Linköpingsinitiativet etablerats, det är en treårig samverkansplattform mellan kommunen och några av de större, mest energiintensiva företagen i Linköping. Kommunen fick under året möjlighet att söka statliga bidrag för arbete mot minskad segregation. Ansökningarna beviljades och under hösten har arbete inletts med workshopstillfällen och kartläggning av arbetet inom kommunen. Kommunledningsförvaltningen samordnar arbetet vilket krävt en omprioritering av befintliga personalresurser. Detta har inneburit att höstens arbete enligt handlingsplanen för folkhälsa prioriteras ner.

Verksamheten inom boendeförmedling, mottagande av kommunanvisade nyanlända, anknytningsfamiljer och kvotflyktingar samt Frivilligcentrum har bedrivits enligt plan. Utmaningarna under året har varit dels att i fortsatt samverkan med berörda myndigheter uppnå ett effektivt mottagande och etablering och dels den begränsade tillgången på bostäder för målgrupperna och att behovet har varit svårprognoserat.

Kommunens långsiktiga ekonomi står inför stora utmaningar de kommande åren. Demografiska förändringar tillsammans med Linköpings fortsatta tillväxt kräver prioriteringar. Inom ekonomiområdet pågår arbete med att utveckla kommunens ekonomiplanering för längre perioder. Arbetet omfattar investeringar, finansiering och framtida driftkostnader. En ny kommungemensam modell för mål- och verksamhetsstyrning, med anpassade kommunövergripande mål har fastställs under 2018. Under året har även en ny budgetprocess (Budget 2020 med plan 2021-2022) införts vilket dels kommer att ge längre tid för politisk behandling av underlaget och dels ge nämnderna längre tid att arbeta med budget och flerårsplaner. På grund av vakanta tjänster och ledigheter inom ekonomistaben har omprioriteringar gjorts innebärandes att en del arbete förskjutits i tiden.

Förvaltningsmodellen PM3 har implementerats för att underlätta för digitaliseringsarbetet. PM3 kommer vara en kommunikationsplats för verksamhetsbehov mellan förvaltningarna och IT. Sammanfattningsvis har implementationen av PM3-modellen initierats på ett lyckosamt sätt, men har en fortsatt relativt lång väg tills dess att modellen genomsyrar arbetet för Linköpings olika förvaltningar och IT-avdelning på ett påtagligt vis.

Kommunens arbetsgivarepolitik har utvecklats och ett mycket tydligare helhetsgrepp kring kompetensförsörjning för bristyrkesgrupper finns i syfte att skapa förutsättningar för såväl omskolning, livslångt lärande som validering. En översyn av ledarskapets förutsättning och chefsuppdraget har genomförts med koppling till den direkta arbetsmiljön på arbetsplatsen och ett antal åtgärder är initierade.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Väsentliga avvikelser

Kommunstyrelsen har tre nämndmål under 2018 vilka delvis har uppnåtts.

Inom ekologisk hållbarhet finns sju indikatorer kopplade till basuppdraget vilka visar på en positiv utveckling. En jämförelse med andra visar att Linköping är bland de 25 % kommuner med bäst resultat inom insamlat hushållsavfall totalt

i kommunen, slutanvändning av energi totalt och ekologiskt odlad åkermark. Under hösten 2018 fastställdes Solelsprogrammet och Handlingsplan för kommunkoncernens planerade insatser 2018-2020. En uppdatering av Rese- och fordonspolicyn har också gjorts för en tydligare styrning mot målet om koldioxidneutralitet. Under 2019 kommer arbetet med att ta fram Miljö- och klimatprogram för Linköpings kommun påbörjas.

Målet om att kommuninvånarna ska uppleva att kontakten med Linköpings kommun präglas av högklassig service och tillgänglighet och att kommunens kommunikation aktivt bidrar till insyn, påverkan och dialog är delvis uppnått. Den senaste tillgänglighetsundersökningen visar att tillgängligheten via telefoni är en fortsatt utmaning för kommunen. Under 2018 visar en undersökning att endast 42 % av de som ringer kommunen får ett direkt svar på en enkel fråga. Det är ett resultat som placerar Linköping bland de 25 % kommuner med sämst resultat. Etableringen av Kontakt Linköping (kontaktcenter) fortlöper enligt projektplan med beräknad lansering i april 2019.

Kommunstyrelsens mål för att bidra till det kommunövergripande målet En kommun med bra arbetsvillkor är delvis uppnått. Bedömningen grundas främst på medarbetarenkäten senaste resultat som visar ett försämrat organisationsindex. Den negativa utvecklingen gäller samtliga frågeområden för kommunen totalt men tillbakagången är störst för området Information. Samtliga förvaltningar utom Socialförvaltningen har utvecklats negativt utifrån ett medarbetarperspektiv. Kommunens arbete med jämställdhet och ökad tjänstgöringsgrad bedöms delvis ha uppnåtts då andelen som arbetar heltid har ökat under 2018 och jämställdhetsindexet är förbättrat. De ökade sjuktalen och främst kortidssjukfrånvaron bland unga gör att målet om goda arbetsplatser endast delvis bedöms uppnått.

Framåtblick

Linköpings kommun har höga ambitioner för en långsiktigt hållbar utveckling. Prioriterade områden framåt är att motverka segregation ur olika aspekter, öka den upplevda tryggheten och att bidra till ett jämställt och inkluderande samhälle såväl i staden som på landsbygden samt ett fortsatt aktivt arbete inom miljö- och klimatområdet.

Takten i Linköpings bostadsbyggande har ökat till historiskt höga nivåer de senaste åren. Den översiktliga planeringen behöver följa med och skapa ytterligare beredskap för bostäder. Planeringen behöver balanseras för att kommunen som helhet ska utvecklas och skapa förutsättningar för mer service, nya verksamheter och handel. Mötesplatser behöver utvecklas i parker och torg, ny bebyggelse behöver präglas av berörande och intressant arkitektur, och ett effektivt transportsystem behövs för att minimera koldioxidutsläpp.

Arbetet med planering av höghastighetsjärnväg genom Linköping pågår. Parallellt med järnvägsplanen behöver kommunens vilja avseende markanvändning i anslutning till järnvägen uttryckas, staden behöver förberedas för Ostlänken och insatser för att möjliggöra genomförandet av järnvägsplanen behöver göras.

I grunden finns ett starkt näringsliv med en bra branschbredd i Linköping, vilket är viktigt att bibehålla för en långsiktig gynnsam utveckling. Här har kommunen en viktig roll genom att arbeta långsiktigt, proaktivt och effektivt med nya företagsetableringar, liksom att skapa de bästa förutsättningarna för nya företag att starta och växa i Linköping. Det finns också en växande marknad inom besöksnäringen att ta tillvara. Det finns en fortsatt arbetskraftsbrist inom många branscher som hämmar företagets tillväxt. Kommunen har här en viktig sammanhållande funktion i att marknadsföra Linköping som en attraktiv kommun och plats att leva och vara verksam i, det skapar också förutsättningar för nya företagsetableringar och investeringar i Linköping. Prioriteringar inom området bör inriktas på att skapa förutsättningar för en mer sammanhållen och etablerad kommunikations- och varumärkesstrategi, ändamålsenliga kommunikationsprocesser med rätt kompetens samt möjlighet till relevant uppföljning av olika insatsers effekt och nytta.

Kommunens befolkning växer och framförallt i de lägre och äldre åldersgrupperna. I dessa åldersgrupper har kommunen huvuddelen av sin verksamhet. Behov av lokaler för förskola, skola och äldreboende kommer att vara stort den kommande tioårs perioden. Kommunens kostnader för drift av verksamhet tillsammans med kommunkoncernens investeringsbehov utmanar såväl ekonomin som verksamheten. För att möta dessa utmaningar krävs långsiktig planering, effektivisering och prioritering för att behålla en god och stabil ekonomi.

Framåt finns ökade ambitioner vad gäller effektivare e-tjänster för digital interaktion. All verksamhet i Linköping ska genomsyras av ”Digitalt först” med fokus på de processer och system som möjliggör att informationen skapas, återanvänds och ändras på ett ställe. Att kunna erbjuda en hög servicenivå med gott bemötande är prioriterat där införandet av Kontakt Linköping har stor påverkan framåt.

Linköpings kommun är en personalintensiv organisation där den största utmaningen är kompetensförsörjningen. En ökad personalomsättning och svårigheter att rekrytera samt krav på god ekonomisk hushållning innebär att rekrytering inte längre kan vara det enda sättet att lösa kommunens kompetensutmaning. Förmågan att skapa nya vägar till kompetensförsörjning parallellt med att behålla och rekrytera personal med rätt kompetens är avgörande för att klara av både befintlig verksamhet och den tillväxt som förväntas.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Kommunövergripande

En ny kommungemensam modell för mål- och verksamhetsstyrning, med anpassade kommunövergripande mål har fastställs under 2018. Ett nytt och samlat reglemente för kommunens samtliga nämnder är också fastställt. Vidare har budgetprocessen vidareutvecklats och ett arbete med att förbereda och fastställa förutsättningarna för nästa mandatperiods planering har genomförts. För att möta de nya arbetssätten har kommunledningsförvaltningen anpassat omvärldsbevakning och utredningsarbetet. Som en effekt av de nya reglementet för kommunen har kommundirektören fått i uppdrag att förändra förvaltningsorganisationen under kommunstyrelsen. Under våren startade kommundirektören en översyn av förvaltningsorganisationen under kommunstyrelsen med fokus på att etablera en ändamålsenlig och effektiv förvaltningsorganisation som är anpassad efter den nya politiska organisationen som kommer att gälla från och med 2019. Det konstaterades att de verksamheter som ska organiseras under kommunstyrelsen har olika verksamhetslogiker. Översynen har därför tagit sin utgångspunkt i att kategorisera och organisera enheterna efter en verksamhetslogisk indelning, vilket innebära en förändrad organisation för Kommunledningsförvaltningen. Från och med 2019 lyder tre förvaltningar under kommunstyrelsen – *Kommunledningsförvaltning*, förvaltning för *Verksamhetsstöd och service* samt utförarförvaltning *Leanlink*.

Samarbetet med andra kommuner och regionen utvecklas väl. Särskilt arbete har bedrivits tillsammans med de kommuner som har gräns mot Linköping i den statistiska ”lokala arbetsmarknadsregionen” LA-Linköping med syftet att hitta möjligheter för samutnyttjande av specialistkompetenser samt att stärka de funktionella sambanden.

Administration

Nämndadministration för kommunfullmäktige och kommunstyrelsen med utskott bemannas av Kommunkansliet. En ny struktur för ärendeberegningsprocessen har tagits fram av kansliet som också har haft informationstillfällen/utbildning av denna. Valnämnden har ansvar för det kommunala valet och detta resultat redogörs för i Valnämndens verksamhetsberättelse. Kommunkansliet har under året tydliggjort uppdrag och ingående roller på enheten. Inom kommunkansliet ansvarar chefen för kansliet genom två verksamhetsutvecklare för kommunens ärendehanteringssystem W3D3 avseende kommunövergripande förvaltning och utveckling på uppdrag av PM3 objektet administration, kommunikation och näringsliv och tillväxt. Stöd till samtliga förvaltningar har getts avseende systemets olika möjligheter att stödja processer ute i verksamheten. En processkartläggning av säkerhetsenheten och juridikenhetens behov av ärendehantering har gjorts där arbetet med att kvalitetssäkra processerna fortsätter under 2019.

För att klara leveransen i Kontakt Linköping har ett tilläggsavtal avseende moduler i kommunens kundtjänstsystem Flex IT tecknats under 2018. En ny organisation för medborgardialog har tagits fram, projektet E-arkiv är nu ordinarie verksamhet och arbetet för att digitalisera hela processen fortgår. Några av de kommunala bolagen köper även tjänsten av stadsarkivet. För att säkerställa den administrativa utvecklingen finns en samverkan mellan samtliga förvaltningarnas administrativa chefer eller motsvarande och verksamhetsutvecklare. Möjligheter att digitalisera olika delar av administrationen har identifierats och arbetet kommer fortgå under 2019. Kommunledningsförvaltningen har ansvar för att GDPR dataskyddsförordningen efterlevs och att det ges utbildningstillfällen till samtliga förvaltningar. Dataskyddsbud har anställts på juridikenheten för att klara det kommunövergripande uppdraget, de kommunala bolagen tillhandahåller också tjänsten genom juridikenheten. Att kunna klargöra inom vilka områden som de kommunala bolagen kan gynnas av att tjänster levereras från kommunen är ett viktigt utvecklingsområde. Juridikenheten och säkerhetsenheten har tagit fram ett förslag till samverkan inom regionen avseende juridik- och säkerhetstjänster exempelvis allmänna juridik göromål och eventsäkerhet.

Säkerhet och räddningstjänst

Under 2018 påbörjades ett omfattande arbete med risk- och sårbarhetsanalys för kommande mandatperiod, ett ”kommunkoncerngemensamt arbete som väntas pågå en bit in på våren 2019. Planeringen, uppföljning och uppdatering av säkerhetsskyddsanalyser har påbörjats. Ny lagstiftning på området har medfört/medför ökade krav på kommunen varför förslag till ny riktlinje för säkerhetsskyddsanalys tagits fram som anpassats för nya säkerhetsskyddslagen. Säkerhetsskyddet inom kommunen spänner över kommunkoncernen. Analyserna kommer därför i första hand riktas mot de helägda kommunala bolagen, som innefattar civila skyddsobjekt.

Ett första utkast avseende informationssäkerhetshandboken har lämnats ut på en så kallad förremiss för förankring innan den fastställs under kvartal 2 2019. Säkerhetsenheten har under innevarande år haft ökade kostnader för informationssäkerhetskonsulter som allokaterat resurser i syfte att kunna färdigställa informationssäkerhetshandboken i ett tidigare skede, med mappning mot NIS direktivet, GDPR samt anpassning till förvaltningsmodellen PM3. Kostnader inom området förväntas minska under 2019. Arbetet med informationssäkerhet kommer fortsätta under 2019 och under 2020 då arbetet inriktas på implementeringen.

I takt med det förändrade säkerhetspolitiska läget i omvärlden har planeringen för civila försvaret sin utgångspunkt från Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) omfattande uppdrag till kommunerna. Under kommande år är arbetet fokuserat inom tre områden; 1. Kompetenshöjning avseende totalförsvaret, 2. Säkerhetsskydd, säkerhetsskyddsanalyser (ny lagstiftning börjar gälla den 1 april 2019) och 3. Krigsorganisation och krigsplacering. Detta uppdrag från staten påverkar kommunen/säkerhetsorganisationen i hög grad, såväl organisatoriskt som ekonomiskt (t.ex. krigsplacering, tillsättning av tjänster för utförande av civilförsvarsplanering för in-/utrymning, utbildning, säkerhetsskydd, informationssäkerhet etc.). Under slutet av 2018 har kommunstyrelsen fattat beslut om flytt av ledningsplats A. I projektet får kommunledningsförvaltningen hjälp med projektledning av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Strategiska insatser i samråd med länsstyrelsen, MSB, kommunkoncern och berörda myndigheter ske även avseende ledningsplats B.

Inom räddningstjänsten har förberedelser startat avseende lagen om skydd mot olyckor (LSO) där medlemskommunerna i räddningstjänstförbundet Östra Götaland har ett gemensamt handlingsprogram. Arbetet har bordlagts i konsensus med Räddningstjänsten Östra Götaland, förberedelsefas för uppstart sker under 2019.

Till följd av det förändrade uppdraget för säkerhetsenheten, bland annat med anledning av de civila försvarsfrågorna och förändrade lagkrav, påbörjades i slutet av 2018 en omorganisation av säkerhetsenheten.

Mark och översiktsplanering

Arbetet med planering av höghastighetsjärnväg genom Linköping pågår. Trafikverket och kommunen arbetar med en gemensam målbild för passagen genom staden. Linköpings kommun har tydligt uttryckt sin ståndpunkt avseende sträckning, teknisk utformning, tidplan för byggande samt finansiering av det nya höghastighetsjärnvägsnätet. Trafikverket arbetar med upphandling av konsult för framtagande av järnvägsplan, kontrakt med beräknas vara klart under februari 2019.

Kommunstyrelsen har fattat beslut om start av Stadsbyggnadsprojekt Ostlänken med ett antal tillhörande delprojekt. Beslutet innebär en budgetökning om 4,5 mkr för 2018. Aktualitetsprövning av fördjupad översiktsplan för Kallerstad samt planering start av nya fördjupade översiktsplaner för Stångebro, Steninge och Malmslätt har genomförts. Tidplanen för Trafikplan för Linköpings innerstad och Utvecklingsplan för Linköpings ytterstad har förskjutits för att anpassas till tidplan för järnvägsplanen för Ostlänkens passage genom Linköping. Tidigt samråd för Utvecklingsplan för Linköpings ytterstad samt utställning för Linköpings mötesplatser och Fördjupad översiktsplan för Mjärdevi och Västra Valla har genomförts under året.

Linköpings kommun samarbetar med Cityföreningen om utveckling av stadskärnan. Under 2018 har Linköping utsetts till Årets stadskärna, vilket är mycket glädjande och ett tydligt besked om att de gemensamma insatserna verkar i rätt riktning.

Utvecklingen av Linköpings kommuns geografiska informationssystem (LinGIS) under 2018 har handlat om att förbereda en fortsatt digitalisering. Målet har varit att säkerställa ett effektivt informationsflöde som innebär att information är tillgänglig, sökbar, entydig och användbar. En viktig del i detta är standardisering vilket har arbetats med under 2018.

Näringsliv

Linköpings näringsliv växer med en gynnsam branschbredd och en branschbalans som kännetecknar en modern storstad. Trenden för nyföretagandet är fortsatt positiv och vi ser fortsatt många start-ups i teknisk framkant. Utmaningen är kompetensförsörjning och omställning kopplat till hållbarhet och digitalisering. Under året har en kartläggning gjorts över de utvecklingsmiljöer som kommunen är med och stödjer och driver i form av science park, kluster och nätverk, med syftet att säkerställa en effektiv organisering, styrning och resursanvändning. Förslag med eventuella konsekvenser presenteras och implementeras under 2019. Ett näringslivsråd har bildats med representanter från de stora organisationer som samlar näringsliv, företagare och fastighetsägare samt från LiU. Syftet är att föra en strategisk dialog för en gemensam syn kring prioriterade utvecklingsområden och insatser som gynnar Linköpings långsiktiga utveckling.

Företagsservice, som erbjuder företagen ”en väg in” i kommunen lanserades i januari och har löpande utvärderats, vilket resulterat i en effektivare organisering som träder i kraft per den 1 januari 2019. Ett arbete med att tydligare koppla förvaltningens internationella arbete mot näringslivsutveckling har genomförts.

Linköpings kommun har genomfört och aktivt medverkat vid flera välbesökta näringslivsforum som exempelvis kommunens näringslivsdag, Linköpings näringslivsgala och näringslivsmässa, Business Arena Stockholm, Östgötamarknaden samt andra upplagan av East Sweden Business Meeting.

Kopplat till hållbarhet och Linköpings mål om koldioxidneutralitet har Linköpingsinitiativet etablerats, som en treårig samverkansplattform mellan kommunen och några av de större, mest energiintensiva företagen i Linköping.

Ekonomi

Kommunens långsiktiga ekonomi står inför stora utmaningar de kommande åren. Demografiska förändringar tillsammans med Linköpings fortsatta tillväxt kräver prioriteringar. Inom ekonomiområdet pågår arbete med att utveckla kommunens ekonomiplanering för längre perioder. Arbetet omfattar investeringar, finansiering och framtida driftkostnader. Utveckling av både verksamhetens informationsinhämtning och analysarbetet pågår, på sikt ska arbetet effektiviseras genom att bland annat automatisera så mycket som möjligt av rapporteringen.

En ny budgetprocess (Budget 2020 med plan 2021-2022) har införts vilket fortsatt kräver stora insatser från samtliga förvaltningar. Nya regelverk, ny redovisningslag och ny företagsbeskattning innebär förändringar för kommunkoncernen på både kort och lång sikt. Utredningar och analyser har genomförts för att utreda förändringarnas påverkan på kommunen. Analysarbetet kommer att fortsätta under 2019 och innan sommaren 2019 kommer förslag till hantering av ändringen presenteras.

På grund av vakanta tjänster och ledigheter inom ekonomistaben har omprioriteringar gjorts innebärandes att en del arbete förskjutits i tiden. Utvecklingsarbetet har koncentrerats till utveckling och förenkling av kommunens ekonomisystem.

Marknadsföring och kommunikation

Under 2018 har stort fokus legat på att utveckla kommunikationsverksamheten för att kommunikationen ska bli mer effektiv framöver. Det har bland annat inneburit ny organisation, förändrat arbetssätt och framtagande av en gemensam kommunikationsprocess. Som exempel på pågående utvecklingsarbete kan nämnas projektet för att etablera ett nytt kontaktcenter för Linköpings kommun samt framtagande av mer effektiva kanaler för kommunens nyhetsförmedling. Effekterna av detta kommer att bli märkbara under 2019. Ett annat exempel är en uppdaterad digital varumärkesmanual, som lanserades under 2018. Genom en gemensam och etablerad varumärkesplattsform skapas en tydlig bild av Linköpings kommun. Syftet med den nya digitala manualen, som finns tillgänglig på externa webbplatsen, är att det ska bli enkelt att göra rätt.

Linköpings kommun har också deltagit aktivt på ett antal mötesplatser och arenor under året. Här kan nämnas mycket välbesökta seminarier under Almedalsveckan i samverkan med East Sweden, samt Kalasmottagningen för Linköpings nya studenter. Arbetet med att göra Linköping koldioxidneutralt 2025 har synliggjorts genom den nya externa webbplatsen Klimatsmart Linköping.

Den digitala kommunikationen har utvecklats under året. Linköpings kommun är konstant en av de tre bästa kommunerna i Sverige när det gäller att skapa engagemang i sociala medier. Fler verksamheter än någonsin använder sociala medier i sin kommunikation med Linköpingsborna. På LinkedIn har medarbetarnas engagemang ökat med 600 procent det senaste året, vilket sannolikt till stor del beror på att chefer och andra nyckelpersoner i kommunen har utbildats i hur man använder LinkedIn som ett sätt att attrahera potentiella medarbetare.

När det gäller den interna kommunikationen är också ett antal utvecklingsinsatser påbörjade. Tidningen På Jobbet omvandlas till medarbetarmagasinet Vi Linköping, som har som mål att öka vi-känslan, helhetssynen och engagemanget med start april 2019. En ny chefsportal tas fram som en pilot till ett nytt intranät.

Hållbarhet

Under året har underlag tagits fram inför kommunfullmäktiges fastställande av Hållbarhetspolicy, Klimatanpassningsprogram och Program för solex för Linköpings kommun. Förslag till metodstöd och politiskt omhändertagande avseende utskotten för medborgardialog har fastställts av Kommunfullmäktige. Underlag har tagits fram inför kommunstyrelsens beslut om att utveckla jämställdhetsarbetet Linköpings kommun, samt inför fastställande av "Handlingsplan för romsk inkludering 2018 – 2021", "Handlingsplan enligt Linköpings kommuns kemikalieprogram" och "Handlingsplan för kommunkoncernens planerade insatser 2018-2020 för att bidra till ett koldioxidneutralt Linköping 2025".

Inför Kommundirektörens delegationsbeslut har underlag även framtagits för "Riktlinje för att samordna och hantera initiativ från civilsamhället" och tillämpningsanvisningar för fordon kopplat till reviderad rese- och fordonspolicy. Nämnade styrdokument utgör, tillsammans med redan fattade beslut inom hållbarhet, en viktig del i att vidareutveckla kommunens samlade arbete och arbetssätt inom hållbar utveckling.

Kommunen fick med korta tidsramar möjlighet att söka statliga bidrag för arbete mot minskad segregation. Ansökningarna beviljades och under hösten har arbete inletts med workshopstillfällen och kartläggning av arbetet inom kommunen. Kommunledningsförvaltningen samordnar arbetet. Detta har krävt en omprioritering av befintliga personalresurser, vilket inneburit att höstens arbete enligt handlingsplanen för folkhälsa fått stå tillbaka.

Inventerings-, förankrings- och planeringsarbete av insatser pågår i linje med beslut om att utropa Linköping till MR-kommun. Detta sker med inriktningen att utropningen ska göras i samband med att Linköpings kommun anordnar den nationella konferensen MR-dagarna 2019.

Arbete pågår att bilda ett kommuninternt nätverk för att stödja och bidra till ökad samverkan med civilsamhället. Kommunen stödjer genomförandet av Linköpings regnbågsvecka. Gällande hbtq-frågor har en studentmedarbetare anställts och arbetar med att kartlägga kommunens arbete inom området. På grund av personalvakans har arbetet kopplat till samverkan med civilsamhället delvis försenats under hösten. Vid ingången av 2019 finns utsedd personal-resurs för berörda uppgifter.

Flyktingsamordning

Verksamheten inom boendeförmedling, mottagande av kommunanvisade nyanlända, anknytningsfamiljer och kvotflyktingar samt Frivilligcentrum har bedrivits enligt plan. Utmaningarna att i fortsatt samverkan med berörda myndigheter uppnå ett effektivt mottagande och etablering har kvarstått även under 2018. Bostadsförsörjningsplaneringen har varit utmanande på grund av den begränsade tillgången på bostäder för målgrupperna och att behovet är svårprognoserat. Mottagandet av kvotflyktingar ställer också särskilda krav på verksamheten avseende praktikaliteter i samband med mottagande och bosättning men även i att tillgodose särskilda behov som vissa kvotflyktingar har.

Frivilligcentrum

Frivilligcentrum har under sitt andra verksamhetsår fortsatt arbetet med att sprida kännedom om kommunens lagreglerade frivilliga insatser; familjehem, kontaktfamilj, stödfamilj, kontaktperson och god man. Genom ökad kännedom och bemötandet av intresserade skapar Frivilligcentrum vägar in till något av uppdragen. Verksamheten bedöms vara framgångsrik.

Frivilligcentrum har under året initierat en länsamverkansgrupp för tjänstemän i Östergötland som arbetar med lagreglerade frivilliga uppdrag. För andra året i rad genomför Frivilligcentrum och socialstyrelsen en nationell konferens på temat länsövergripande arbete och verksamhetsutveckling runt lagreglerade frivilliga insatser, riktat till kommunala tjänstemän.

Öppen dörr

Öppen dörr är ett nystartat projekt som finansieras av § 37 medel från Länsstyrelsen. Projektet är planerat att pågå till april 2019. Öppen dörr syftar till att skapa boenden till nyanlända genom olika marknadsföringskampanjer, huvudsakligen genom tryckta medier och interaktiva möten. Projektet kräver en stark närvaro av Linköpings kommun i uthyrningsprocessen genom att informera och stötta både hyresvärdar och hyresgäster i de olika momenten. Öppen dörr har sedan uppstart etablerat samarbeten med organisationer där potentiella hyresvärdar och hyresgäster är aktiva.

Från och med 2019 övergår ansvaret för flyktingsamordning till social- och omsorgsnämnden.

Arbetsmarknad och etablering

Arbetsmarknadsutskottet har initierat ett arbete med att kartlägga målgruppen ”arbetslösa” på avdelningen för försörjningsinsatser. Detta arbete är presenterades under våren för arbetsmarknadsutskottet. Rapporten ska utgöra ett planerings- och beslutsunderlag för både politiker och chefer i kommunen.

Redovisningarna som varit på Arbetsmarknadsutskottet visar att det finns ett behov av utökat samarbete och samverkan mellan kommunen och andra myndigheter så att inte enskilda människor hamnar utanför systemet. Det har också identifierats utvecklingsbehov i samarbetet med Företagarna och Svenskt Näringsliv där framförallt småföretagen framfört att de vill ha mer kontakt och stöd för att kunna ta emot målgrupper som står långt från arbetsmarknaden.

Ansvaret övergår från 1 januari 2019 till arbetsmarknadsnämnden.

Personal

Kommunens arbetsgivarepolitik har utvecklats och ett mycket tydligare helhetsgrepp kring kompetensförsörjning för bristyrkesgrupper och i syfte att skapa förutsättningar för såväl omskolning, livslångt lärande som validering.

En modell för analys av arbetets organisering för att genomföra professionsanalyser i syfte att införa nya kompetenser, nya arbetssätt och/eller digitalisera arbetsflöden har tagits fram baserat på ett flertal pilotprojekt som gett värdefull kunskap om de utmaningar och framgångsfaktorer som finns och ger en plattform för ett senare breddinförande.

En ny lönebildningsprocess har tagits fram för att bidra till att lösa den framtida bemanningen och en ny riktlinje för förlängt arbetsliv som ersätter riktlinjen för pension.

Handlingsplan för Rätt till önskad högre sysselsättningsgrad är genomförd och ca 25 % av kommunens medarbetar arbetar idag på arbetsplatser där rätt till önskad sysselsättningsgrad erbjuds.

För att utveckla förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv har det gjorts riktade satsningar för verksamheter som ligger över sjuktalmålet. Fokus är på de yngre åldersgrupperna där sjukfrånvaron ökar. Resultat är förbättrat chef och medlostöd samt en ökad uppföljning av kortidssjukfrånvaron bland yngre medarbetare.

Ett arbete med arbetstidsavtal är genomförd på utbildningsförvaltningen som resulterade i utvecklade bemannings- och arbetstidsmodeller som möjliggör mer reflektion, kollegialt lärande, förstärkt ledarskap samt förbättrad arbetsmiljö. Fler projekt är inplanerade inom området.

En översyn av ledarskapets förutsättning och chefsuppdraget har genomförts med koppling till den direkta arbetsmiljön på arbetsplatsen och ett antal åtgärder är initierade.

Digitalisering

Under året har en ny förvaltningsmodell tagits fram. Linköpings Kommun etablerar förvaltningsmodellen PM3 för att underlätta för digitaliseringsarbetet. PM3 kommer vara en kommunikationsplats för verksamhetsbehov mellan förvaltningarna och IT. Under året har fem objekt etablerats; Administration, kommunikation och näringsliv, Utbildning, kultur och fritid, Samhällsbyggnad, Vård stöd och omsorg samt Ekonomi och HR.

Samtliga PM3-objekt etablerats under 2018. Detta innebär att förvaltningsobjekten har besatt objektsledare och objektägare samt att en preliminär förvaltningsplan har fastställts. Förvaltningsplanen dokumenterar de behov som finns och en karta över de IT-system som stödjer behov i objekten. Samtliga objektägare har under året samlats i de första portföljstyrgruppsmötena. Portföljstyrgruppen definierar kommungemensamma satsningar och en kommungemensam tjänsteportfölj. Vidare definierar portföljstyrgruppen en gemensam infrastruktur som ska finansieras solidariskt mellan objekten. Portföljstyrgruppens roll är att ange riktning i vilken digitaliseringsarbetet är på väg.

Sammanfattningsvis har implementationen av PM3-modellen initierats på ett lyckosamt sätt, men har en fortsatt relativt lång väg tills dess att modellen genomsyrar arbetet för Linköpings olika förvaltningar och IT-avdelning på ett påtagligt vis.

En ny organisation för digitalisering har tagits fram under kommunledningsförvaltningen. Digitaliseringsstaben, som är nyskapad och under uppbyggnad, har i uppgift att lägga en långsiktig strategi och samordna de initiativ som drivs i Linköping samt vara ett stöd i den transformativa process kommunen står inför med hänseende till digitalisering. Digital kompetens är en förutsättning för att åtnjuta digitaliseringens landvinningar. Ett första kunskapsseminarium genomfördes strax före jul i en ambition att skapa ett forum för medarbetare med fokus på digitalisering i Linköpings kommun.

Studentmedarbetare, som startade som ett pilotprojekt i Linköpings kommun 2014, har vuxit och under 2018 har 22 studenter från Linköpings Universitet anställts på 20 % för att under 2018/2019 driva projekt i kommunens digitaliseringsarbete. Studenterna är placerade på kommunens förvaltningar för att driva isolerade projekt men ska också ge input till krav från unga kommuninvånare.

Indikatorer

Färgsättningen indikerar:

- Visar att målvärdet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målvärdet delvis har uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målvärdet inte har uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Personalomsättning (inkl. Leanlink)	7,3	7,3	7,3	Minska	
Total sjukfrånvaro (inkl. Leanlink)	6,1	5,8	6,7	Minska	
<i>Kvinnor</i>	6,5	6,3	7,3		
<i>Män</i>	4,4	4,2	4,7		
Korttidsfrånvaro (inkl. Leanlink)	2,7	2,7	2,9	Minska	
Antal vakanta tjänster (inkl. Leanlink) <i>medel per vecka</i>	162	148	154	Minska	
Sjuklönekostnad som andel av total lönekostnad (inkl. Leanlink)	1,4	1,2	1,4	Minska	
Inköp och upphandling					
Antal anbudsgivare per upphandling			4,7	<i>Not. 1</i>	
<i>Andel små och medelstora (SME)</i>	<i>i.u.</i>	<i>i.u.</i>	55 %		
Lokaler					
Yta per plats, administrativa lokaler, kvm	30	30	30	28	
Hyra per kvm i nyproduktion, verksamhetslokaler			Redovisas i nämndernas verksamhetsberättelse		
<i>Förskola</i>	1 791	1 830	1 890		
<i>Grundskola</i>	1 730	1 830	- ¹		
<i>Gymnasium</i>					
<i>Vårdbostäder</i>					
<i>Gruppboistäder</i>					
<i>Idrottshallar</i>					
IT/Digitalisering					
Andel med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.	85,11	87,6	87,7 ²	95 ³	
Linköping WiFi, antal accesspunkter	50	50	120		
Andel etablerade förvaltningsobjekt (portföljer) enligt systemförvaltningsmodell pm3 (%)	<i>i.u.</i>	<i>ufm</i>	100	100	
Näringsliv					
Antal nyföretagsamma människor per 1 000 invånare (16-74 år) ⁴	8,94	8,54	8,66	Öka	
<i>Kvinnor</i>	6,37	5,8	5,43		
<i>Unga</i>	9,06	8,32	8,69		
Andel branscher i procent av totala antalet branscher	I.U.	61,6	I.U.	Andelen ska bibehållas eller öka ⁵	
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	52,6	53,1	I.U.	Öka	

¹ Ingen nyproduktion 2018

² Utfall från 1:e oktober 2017

³ Regeringens kortsiktiga mål är att 95 % av alla hushåll ska ha tillgång till 100 Mbit/s 2020.

⁴ Viss eftersläpning vilket innebär att 2018-års data avser resultat för 2017. Siffror för 2018 publiceras våren 2019.

⁵ Branchbredden var 68,7 år 2014.

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Löpande insikt, Företagsklimat, SKL ⁶		I.U.	75		
<i>BrandSäkerhet</i>		74	78		
<i>ByggLov</i>		I.U.	71		
<i>MarkUpplåtelse</i>		I.U.	77		
<i>Miljö- Och HälsoSkydd</i>		I.U.	80		
<i>LivsMedelsKontroll</i>		I.U.	78		
<i>ServeringsTillstånd</i>		I.U.	82		
Kommunal service					
Tillgänglighet, e-post		90	86		
<i>Andel som får svar på e-post inom en dagar, (%)</i>					
Tillgänglighet, telefoni	44	33	42		
<i>Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, (%)</i>					
Etablering					
Andel i arbete eller reguljär utbildning, dag 1 efter avslutad etableringsplan (%). Källa Arbetsförmedlingen.	18	25	28		
Andel i arbete eller studera, 90 dagar efter avslutad etableringsplan (%). Källa Arbetsförmedlingen.	29	29	40		
Andel i arbete eller reguljär utbildning 360 dagar efter avslutad etableringsplan (%). Källa Arbetsförmedlingen.	29	29	31		
Lägenheter kopplat till ÖP					
Antal lägenheter i gällande översiktsplan	40 000	40 000	38 400	40 000	
Integration					
Försörjningsstöd som andel av nettoinkomsten bland skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%)	6.8	I.U.	I.U.	Minska ⁷	
Skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-25 år som varken förvärvsarbetar eller studerar, andel (%)	19.7	I.U.	I.U.	Minska	
Andel nyanlända av beslutat kommunal enligt bosättningslagen som kommunen klarar av att bosätta (%)	100	100	I.U.	100	
Andel hushåll som anvisats till kommunen som bosätts i kategori A boenden där det finns möjlighet att erhålla eget förstahandskontrakt efter två år (%)	50	I.U.	I.U.	Öka ⁸	
Andel hushåll som vid ankomst till kommunen som bosätts i kategori A boende och efter två år erhållit ett förstahandskontrakt (%)	I.U.	I.U.	I.U.	Öka	
Andelen hushåll som någon gång under etableringstiden (2 år) erbjudits ett andrahandshyreskontrakt på kategori A boende med möjlighet att erhålla förstahandskontrakt (%)	I.U.	I.U.	I.U.	Öka	
Hållbar utveckling					
Social hållbarhet					
Återstående medellivslängd vid födseln (män) kommun, år	81,5	81,7	I.U.		
Återstående medellivslängd vid födseln (kvinnor) kommun, år	84,6	84,9	I.U.		

⁶ Sex serviceområden mäts: information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet. Betygsskala 0-100, under 50 anses lågt, över 70 anses högt. Ett års eftersläpning vilket innebär att 2018-års data avser resultat för 2017. Siffror för 2018 publiceras våren 2019.

⁷ Andelen med försörjningsstöd som andel av nettoinkomsten ska minska men bedömningen är att andelen kan öka under 2018 och framåt utifrån förändrat antal skyddsbehövande och anhöriga.

⁸ Avseende planperioden 2018-2021 är ambitionen är att utöka antalet samarbetsavtal med hyresvärdar och på så sätt bosätta så många som möjligt i kat A boenden.

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd kommun, andel (%)	76	I.U.	I.U.		
<i>Kvinnor</i>	73				
<i>Män</i>	78				
Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 inv.	679	770	I.U.		
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	25	I.U.	I.U.		
<i>Kvinnor</i>	26				
<i>Män</i>	24				
Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	10,5	I.U.	I.U.	Minska	
Hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd i 10-12 månader under året, andel (%)	2,4	I.U.	I.U.	Minska	
Långtidsarbetslöshet 25-64 år i kommunen, andel (%) av bef.	3,1	3,0	3,2	Minska	
<i>Kvinnor</i>	2,7	2,7	3,0		
<i>Män</i>	3,4	3,3	3,4		
Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%)	85,2	85,2	86,6	Öka	
Lönegap median kvinnor - median män anställda av kommunen, kr	-113	26	I.U.		
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	86,9	85,5	85,2	Öka	
<i>Kvinnor</i>	87,8	87,9	86,8		
<i>Män</i>	86,2	83,3	83,8		
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	81,1	77,4	82,2	Öka	
<i>Kvinnor</i>	83,4	77,6	81,5		
<i>Män</i>	78,8	77,3	82,8		
Ekologisk hållbarhet⁹					
Insamlat hushållsavfall totalt kommun, kg/person	469	446	I.U.		
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	44	42	I.U.		
Slutanvändning av energi totalt inom den geografiska kommunen, MWh/inv	24	I.U.	I.U.		
Utsläpp av växthusgaser inom kommunens gränser, ton CO ₂ -ekv/inv	4,77	I.U.	I.U.		
Antibiotikaförsäljning kommun, recept/1000 (medelbefolkning) inv.	294,5	280,7	I.U.		
<i>Kvinnor</i>	365,2	347,0			
<i>Män</i>	225,8	216,5			
Ekologiskt odlad åkermark kommun, andel (%)	27	29	I.U.		
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet under hela året enligt Ekomatcentrum, andel (%)	25	32	I.U.		
Ekonomisk hållbarhet					
Resultat före extraordinära poster kommunkoncern, kr/inv	5 758	10 430	I.U.		
Resultat före extraordinära poster kommunen, kr/inv	35,9	38,7	I.U.		
Skattesats till kommun, (%)	20,20	20,20	20,20		
Demografisk försörjningskvot, kommun	0,67	0,67	I.U.		
<i>Kvinnor</i>	0,71	0,72	I.U.		
<i>Män</i>	0,63	0,63	I.U.		
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	75,9	76,1	I.U.		
<i>Kvinnor</i>	75,0	75,1	I.U.		
<i>Män</i>	76,7	77,0	I.U.		

⁹ Miljömässig hållbarhet är idag en av de tre dimensionerna av hållbar utveckling istället för ekologisk varför Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har övergått till miljömässig hållbarhet.

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Nyregistrerade företag kommun, antal/1000 invånare	5,3	5,6	I.U.		
Nettoinpendling till kommun, andel (%)	11	10	I.U.		
<i>Kvinnor</i>	<i>11</i>	<i>10</i>	<i>I.U.</i>		
<i>Män</i>	<i>11</i>	<i>10</i>	<i>I.U.</i>		
Nettoinvesteringar exkl. finansiella investeringar kommun, kr/inv	1 096	1 337	I.U.		
Kostnad forskning och utveckling kommun, kr/inv	I.U.	67	I.U.		
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	52,6	53,1	I.U.		
<i>Kvinnor</i>	<i>54,9</i>	<i>55,8</i>	<i>I.U.</i>		
<i>Män</i>	<i>50,4</i>	<i>50,6</i>	<i>I.U.</i>		

i.u = ingen uppgift

Not.1) Uppgifter tas fram från och med 2018

Kommentar

Inom grundskolan finns ingen nyproduktion under 2018 varför det inte finns något utfall för indikatorn Hyra per kvm i nyproduktion, verksamhetslokaler 2018.

Samtliga PM3-objekt har etablerats. Sammantaget så uppskattas den totala implementationen i kommunen till 35 %.

Den generella bild som framgår av indikatorerna inom *social hållbarhet* ovan (vid jämförelser), är att hälsotillståndet i Linköping är bra. Kommunen ligger bland de 25 % bästa kommunerna under hela mätperioden. Trots den positiva trenden står Linköpings kommun, i likhet med andra kommuner i Sverige, inför utmaningen att skillnader i hälsa ökar mellan grupper i samhället. Det finns tydliga variationer i befolkningen när det exempelvis gäller socioekonomiska faktorer, som utbildnings- och inkomstnivå, kön och var man bor. Män rapporterar i något högre utsträckning än kvinnor att de har ett bra eller mycket bra hälsotillstånd, 78 respektive 73 %.

En fortsatt utmaning är andelen hushåll som har erhållit ekonomiskt bistånd (10–12 månader under året) under perioden, det vill säga långvariga försörjningsstödstagare. Detta speglar delvis den starka, och kompetenskrävande arbetsmarknad som finns i kommunen. För att möta denna utmaning har Linköpings kommun från och med 2019 inrättat en ny arbetsmarknadsnämnd med uppdraget att öka inträdet på arbetsmarknaden – och därmed egenförsörjningsgraden för dem som idag står långt ifrån ett arbete.

Andelen anmälda våldsbrott per invånare har de senaste tio åren varit mera positiv i Linköping än i jämförbara kommuner och gentemot riket som helhet. Linköping ligger under medel för riket gällande brottet grov kvinnofridskränkning (11 mot 15/ 100 000 inv.). För grov kvinnofridskränkning visar trenden i ett längre tidsperspektiv att brotten sjunkit kraftigt i Linköping i förhållande till riket där förhållandet är det omvända. I absoluta tal har det dock stigit både för Linköping och riket. Gällande dessa brott brukar man även anta att mörkertalet är stort.

Jämförelser av indikatorerna inom *ekologisk hållbarhet* ovan, visar att Linköping generellt ligger i linje med de flesta kommuner i riket. Slutanvändningen av el ligger lägre än för kommuner av jämförbar storlek och för riket som vilket bland annat förklaras av att Linköping inte har så många stora elintensiva industrier. Detta, tillsammans med att en stor andel av hushållen har fjärrvärme istället för mer elintensiv uppvärmning av sina bostäder, ger avtryck i slutanvändningen av total energi och total el inom kommunen.

Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet ligger på drygt 30 %, vilket är ungefär tio procentandelar lägre jämfört med genomsnittet för jämförbara kommuner. Kommunens målsättning om att nå 30 % uppfylldes under 2017. Kommunen som geografiskt område omfattar till stor del värdefull jordbruksmark. Andelen ekologiskt odlad åkermark är väsentligt större jämfört både med kommuner av jämförbar storlek och jämfört med riket som helhet. Kommunen är en stor markägare vilket ger möjlighet att påverka arrendatorer att bedriva ekologiskt jordbruk.

Andelen skyddad natur i Linköping, 1,9 procent, utgör en knapp tredjedel jämfört med genomsnittet för kommuner av jämförbar storlek. I några fall (Västerås och Norrköping) kan den högre andelen skyddad natur i andra kommuner åtminstone delvis förklaras med att skyddade områden består av värdefulla vattenområden vid kust och större sjöar. Det innebär att större geografiskt område avsätts till reservatet vid reservatsbildning. Stråvan är att öka andelen skyddad natur i Linköpings kommun, och översyn pågår för att identifiera nya lämpliga områden.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Bedömning av målpuppfyllelse

- Visar att målet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målet delvis uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målet inte uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål
I Linköping ska fler människor nå egen försörjning	
En kommun med ett växande näringsliv	
En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor	
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv	
En ekologiskt hållbar kommun	Kommunens klimatarbete ska styras av målet om koldioxidneutralitet år 2025.
Fler bostäder för en växande kommun	
En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet	Kommuninvånarna ska uppleva att kontakten med Linköpings kommun ska präglas av högklassig service och tillgänglighet och vår kommunikation ska aktivt bidra till insyn, påverkan och dialog.
En kreativ kommun	
En kommun med bra arbetsvillkor	Linköpings kommun har goda arbetsplatser, där varje medarbetare känner arbetsglädje och stolthet, har inflytande och delaktighet. Innovativt arbete ska främjas för att för utveckla verksamheterna och stärka kommunens attraktivitet som arbetsgivare. Kommunens arbetsplatser ska kännetecknas av jämställdhet, mångfald och goda arbetsvillkor, där medarbetare behandlas lika och ges lika möjligheter att utvecklas. I Linköpings kommun ska medarbetarna ha möjlighet att arbeta heltid eller önskad tjänstgöringsgrad.
En ekonomiskt hållbar kommun	
En kommun som är en stark röst regionalt, nationellt och internationellt	

Nämndens analys och bedömning

Nämndens analys och bedömning

Kommunens klimatarbete ska styras av målet om koldioxidneutralitet år 2025

Målet bedöms delvis uppnått. "Handlingsplan för kommunkoncernens planerade insatser 2018-2020 för att bidra till ett koldioxidneutralt Linköping 2025" fastställdes av kommunstyrelsen under 2018 (KS 2018-11-138 § 409). Handlingsplanen kommer att bidra till koldioxidneutralt Linköping 2025 vilket även det av kommunfullmäktige fastställda Solel-programmet kommer att göra (KF 2018-09-25 § 220). Rese- och fordonspolicyn, med tillhörande tillämpningsanvisningar, har uppdaterats för att styra än tydligare mot målet om koldioxidneutralitet. Under 2019 påbörjas arbetet med att ta fram Miljö- och klimatprogram för Linköpings kommun.

Kommuninvånarna ska uppleva att kontakten med Linköpings kommun ska präglas av högklassig service och tillgänglighet och vår kommunikation ska aktivt bidra till insyn, påverkan och dialog.

Målet bedöms delvis uppnått. Etableringen av Kontakt Linköping fortlöper enligt projektplan, beräknad lansering är april 2019. Effekten av Kontakt Linköping kommer kan tidigast följas upp under tredje kvartalet 2019.

Linköpingsförslaget (e-förslag eller e-petition) drivs enligt plan. Av de 102 förslag som fått fler än 100 röster under 2018 har 12 förslag fått bifall, 70 avslag och 20 noterats.

Linköpings kommun har goda arbetsplatser, där varje medarbetare känner arbetsglädje och stolthet, har inflytande och delaktighet. Innovativt arbete ska främjas för att för utveckla verksamheterna och stärka kommunens attraktivitet som arbetsgivare. Kommunens arbetsplatser ska kännetecknas av jämställdhet, mångfald och goda arbetsvillkor, där medarbetare behandlas lika och ges lika möjligheter att utvecklas. I Linköpings kommun ska medarbetarna ha möjlighet att arbeta heltid eller önskad tjänstgöringsgrad. (Sonja/Lotta)

Målet bedöms delvis uppnått.

Medarbetarenkäten senaste resultat visar att den positiva trend från 2016 års medarbetarundersökning har brutits. Linköpings kommuns organisationsindex har för första gången försämrats med två procentenheter och indexet ligger nu på 63. Den negativa utvecklingen gäller samtliga frågeområden för kommunen totalt men tillbakagången är störst för området Information. Samtliga förvaltningar utom Socialförvaltningen har utvecklats negativt utifrån ett medarbetarperspektiv. Tydligast är tillbakagången inom Kultur- och fritidsförvaltningen följt av Omsorgs- och äldreförvaltningen. Bland de stora förvaltningarna backar Utbildningsförvaltningen medan Leanlink ligger kvar på samma nivå som 2016.

Organisationsindexet har minskat bland kvinnor, yngre- och medelålders medarbetare samt för medarbetare med deltidsanställning. Det finns dock inga tydliga strukturella skillnader i hur man upplever sin arbetssituation baserat på ålder, kön eller anställningsform. Cheferna är däremot mer tillfreds med sin arbetssituation än medarbetare utan chefsuppdrag. Tydligast tillbakagång i resultatet ses bland undersköterskor och vårdbiträden, vårdare, barnskötare, förskolelärare och handläggare. Starkast positiv utveckling finns bland personliga assistenter samt gymnasielärare.

Linköpings kommuns styrkor är framför allt kännedom och målen på arbetsplatsen, medarbetarsamtalen, tydligheten i medarbetarnas ansvar, att utvecklas genom mer utmanande arbetsuppgifter, stödet från arbetskamrater vid behov samt närmaste chefs ambassadörskap. Bedömningen är därför att målet om goda arbetsplatser där medarbetarna känner arbetsglädje och stolthet delvis har uppnåtts.

Kommunens arbete med jämställdhet och ökad tjänstgöringsgrad bedöms delvis ha uppnåtts då andelen som arbetar heltid har ökat under 2018 och vi har ett förbättrad jämställdhetsindex. De ökade sjuktalen och främst korttidsjukfrånvaron bland unga gör att målet om goda arbetsplatser endast delvis bedöms uppnått.

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

För att de prioriterade områdena i upphandlingspolicyn ska bli verklighet i upphandlingar har flera insatser genomförts under året. För att tillvarata och vårda konkurrensen har exempelvis flertalet dialogmöten hållits med företag. Kommunen har haft dialog inför annonsering av upphandlingar i form av RFI (request for information) och externa remisser, men även genom att träffa företag från en specifik bransch för att prata om upphandlingsstrategier. Därutöver har större informationstillfällen hållits om hur du kan bli leverantör till Linköpings kommun.

För att säkerställa att kommunen genom upphandlingar jobbar för en miljö- och klimatmässigt samt socialt hållbar utveckling har en arbetsmetod tagits fram som kommunen kommer arbeta med framåt. Kommunen har under 2018 inventerat kommunens upphandlingsplan för att identifiera vilka upphandlingar det kan vara lämpligt att ställa krav på sysselsättningskrav, krav har hittills i år ställts inom entreprenader och vårdboenden. Arbetsrättsliga villkor ställs i upphandlingar i upphandling av vårdboenden. Inom lokalvårdsupphandlingar kommer krav på arbetsrättsliga villkor att ställas i kommande upphandlingar. På entreprenadsidan pågår en analys för att se hur kraven ska ställas.

Under 2018 har en inventering gjorts för att identifiera upphandlingsområden där innovation kan vara lämplig. Här handlar arbetet om förändrade tankesätt vid upphandlingar och om att våga ställa funktionskrav i upphandlingar. Hittills har kommunen bara påbörjat en upphandling med tydlig innovativ inriktning under 2018.

Ett prioriterat arbete har varit att säkerställa att kommunen har en effektiv inköpsorganisation där rätt person gör inköp och att inköpen sker av rätt produkt. För att åstadkomma detta har det varit prioriterat att se över inköpsorganisationen och få fler e-handelsordrar. Här har kommunen anledning att fortsätta arbetet för att öka e-handelstroheten (det vill säga hur många av beställningarna från kommunens e-handelsleverantörer som skett med kommunens e-handelsverktyg) som uppgår till 46 % i kommunen. En ökad e-handelstrohet skulle innebära en ekonomisk besparing i både administration och i varukostnad. För att säkerställa att kommunen får den kvalitet som efterfrågats i upphandlingarna har krav

ställt på kommunens upphandlingsfunktioner att i samband med upphandlingar ta fram en uppföljningsplan. Detta för att säkerställa att uppföljning sker under avtalsperioden i de upphandlingar som kommunen gör och därmed säkerställa att kommunens krav efterföljs.

Digital agenda

Linköpings Digitala agenda är vägledande för digitaliseringsarbetet och fokuserar på fyra huvudområden; Förstärkt lärande, Individanpassad och kvalitativ vård och omsorg, Smart, effektiv och enkel förvaltning samt Uppkopplat, innovativt och hållbart Linköping. Samtliga förvaltningar har i uppdrag att bygga sitt digitaliseringsarbete runt dokumentet.

Huvuduppgiften för kommunledningsförvaltningen är att ge förutsättningar för en effektiv förvaltning och samordning mellan förvaltningar och inom kommunkoncernen. Ett sammanhållet digitalt flöde från ärende till slutligt ett digitalt arkiv, sammanhållen dataanalys av verksamheter (Business Intelligence) samt gemensam plattform för e-tjänster är exempel på aktiviteter som pågår. Vidare förvaltar kommunledningsförvaltningen PM3 strukturen vilken följer de fyra huvudområdena i den Digitala Agendan.

Informationssäkerhetspolicy

Den digitala agendan och kravet från verksamheter/medborgare om 24/7 myndigheten ställer även höga krav på informationssäkerhet (tjänster som är digitaliserade för behov). Utifrån ett säkerhetspolitiskt perspektiv får information och informationssäkerhet en allt mer växande roll, då skyddet rör hela Linköpings samhälle och dess välbefinnande.

Arbetet med informationssäkerhetsboken är nödvändigt för att en kommun av Linköpings storlek ska kunna möta PM3, NIS-direktivet 10, ledningssystemet LIS/ISO 27000, Dataskyddsförordningen (GDPR) samt digital lagring i arkiv (LTA). Informationssäkerhetsboken är ett omfattande arbete som nu finns i en första version som är tillgänglig och är ute på remiss.

Implementering av Informationssäkerhetsboken kommer att vara av omfattande art. Systemhjälp kommer att behövas för att stödja efterföljandet av direktiven i boken. Konsekvenserna av oplanerade driftavbrott i informationssystem blir större och mer överskådliga och riskerar att påverka samhällsviktiga funktioner allt mer. Detta ställer krav på att en kommun/kommunkoncern innehar robusthet i system samt bland annat cyberförsäkringar.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunövergripande

Personal- och kompetensförsörjning

Att utveckla arbetets organisering och processer både ur ett hälsoperspektiv och ett kompetensförsörjningsperspektiv för att bidra till att lösa den framtida bemanningen.

Den kommunala organisationen växer och ökningstakten har varit hög de senaste åren. Under 2018 har ökningstakten avtagit något. Det är fortsatt ett problematiskt rekryteringsläge och situationen är oförändrad när det gäller de svårrekryterade yrkesgrupperna till verksamheten.

En av de stora utmaningarna för kommunen som helhet är kompetensförsörjningen, både på kort och lång sikt. De senaste åren har vi arbetat med att föra in nya vägar till kompetensförsörjning, så att vi kan hushålla med våra resurser. Det handlar ex om hur nya sätt att organisera arbetet, förlängt arbetsliv, införande och heltid och inte minst digitalisering. Men arbetet går för långsamt och det sker inte i tillräcklig omfattning.

En av anledningarna till att vi inte nått önskad effekt är att det är detta är komplexa och omfattande förändringar som involverar hela kedjan från brukaren, till medarbetare/chef, den involverar alla partner från fackliga organisationer till utbildningssystemet och den måste ske på både individ, grupp och organisationsnivå. Hela utbildningssystemet måste viktas om, hela delar av våra verksamheter måste organiseras utifrån andra logiker än det som professionen i alla år har sagt vara rätt.

Här behöver kommunledningsförvaltningen arbeta aktivt med att ge metodstöd och vägledning för nya vägar till kompetensförsörjning samt fokusera på kommunikativa insatser för att berätta om arbetsgivaren Linköpings kommun, både för att attrahera nya medarbetare och för att behålla de nuvarande. De förbättringsåtgärder som planeras är främst ett ökat metodstöd och skapa strukturer som underlättar för att klara omställningen till nya vägar till kompetensförsörjning.

Det är lika viktigt att attrahera och behålla nuvarande medarbetare och sänka personalomsättningen som att föra in nya vägar till kompetensförsörjning. Områden med störst utvecklingspotential är bla Ambassadörskapet, medarbetarnas

¹⁰ NIS-direktivet trädde i kraft i hela EU 2018 och ställer nya krav på säkerhet i nätverk och informationssystem. De nya reglerna omfattar leverantörer av samhällsviktiga tjänster och vissa digitala tjänster.

förtroende för Linköpings kommun som varumärke, Ledarskap, Kompetensutveckling. För att förtydliga så har vi sammanställt allt vi gör för att klara kompetensförsörjningen i en digital plattform <https://www.linkoping.se/nya-vagar>.

Andra förbättringsåtgärder är en satsning på chefers förutsättningar för att klara omställningen till nya tidens ledarskap. Ytterligare förbättringsåtgärder handlar om att tillse att det finns effektiva personalprocesser som stödjer och underlättar vardagen för kommunens chefer samt en ändamålsenlig organisation för HR-arbetet. För att verksamheten ska ha en chans att hantera denna och alla andra utmaningar vi står inför, krävs ett verksamhetsdrivet HR-stöd som ger chefer förutsättningar att arbeta med utmaningarna i sina verksamheter. En kommungemensam arbetsgivar-service samt rekryterings-service som ska erbjuda en väg in för chefer/HR-konsulter och administratörer och tillgängliggöra kompetens, resurser och tjänster inom HR-området införs också.

Ett annat observandum är de kraftigt ökade sjuktalen. Den sammantagna ökade sjukfrånvaron mellan 2017 och 2018, kort- som långtidssjukfrånvaro, motsvarar en frånvaro av 75 årsarbetare. Givet de höga kostnaderna och den rekryteringsutmaning kommunen står inför är det högst angeläget att Linköpings kommun, i de fall där det är möjligt, förflyttar fokus från kostnader för sjukfrånvaro och rehabilitering för att istället investera i främjande och förebyggande insatser i arbetsmiljön.

De förbättringsåtgärder som planeras baseras på den utredning har genomförts för att analysera vilka vidare åtgärder kommunen som arbetsgivare behöver vidta för att sänka sjuktalen och dessa är ex utvecklad tertialuppföljning på alla förvaltningar, ett utvecklat stöd till chefer i arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbete, särskilda satsningar på organisatorisk och social arbetsmiljö, införande av digitalt rehabiliteringsstöd samt utredning kring kommunens insatser vid icke arbetsrelaterad sjukfrånvaro.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att arbeta med lönebildning och lönestruktur i större utsträckning för att bidra till att lösa den framtida bemanningen.

En ny lönebildningsmodell anpassad till kommande nämnds- och förvaltningsorganisation har tagits fram.

Lokaler

Kommunstyrelsen har i uppdrag att gå igenom nämndens lokalförsörjningsplan för att hitta effektiviseringsmöjligheter och synergieffekter i lokalnyttjandet i syfte att få ned den totala kostnadsnivån för lokaler. Nämnderna får även i uppdrag att ta fram förslag till hur framtidens lokaler ska utformas för att stödja verksamheten på bästa sätt samtidigt som hög effektivitet i lokalnyttjandet uppnås.

Kommunledningsförvaltningen har analyserat nämndernas lokalförsörjningsplaner för att hitta effektiviseringsmöjligheter och synergieffekter i lokalnyttjandet. Det kan konstateras att för att kunna göra detta på ett resurs- och kostnadseffektivt sätt behövs en god planering över nämndgränserna. Detta arbetssätt tillämpas nu vid samtliga nya förvaltningsövergripande projekt. En gemensam planering tillsammans med förvaltningar och Lejonfastigheter är en förutsättning för att nå optimala och kostnadseffektiva lösningar samt ett samnyttjande av lokaler. Exempel på detta är nya Vasahallarna samt nya Kungsbergskolan, där ska lokalerna nyttjas effektivt över dygnets timmar och veckans dagar. Här behövs dock nya förhållningssätt och effektiva mätmetoder då verksamheterna är vana att "äga" sina lokaler.

Samtliga lokalintensiva nämnder arbetar med strategisk lokalplanering och omvärldsbevakning avseende sina respektive verksamhetslokaler. För skolans del inbegriper det framtida pedagogik och inlärningsmetoder samt hur verksamheten kan stödjas av lokalutformning och lokalnyttjande. Samtliga nämnder jobbar även med Benchmarking- projekt och jämförelser med andra kommuner för resultatuppföljning.

Kommunfullmäktige har beslutat om ny lokalförsörjningsprocess som innebär att Lejonfastigheter kommer få ett större ansvar för lokalförsörjningen i kommunen. Ett projekt pågår och kommer vara klart under 2019 där hela lokalbehovs- och lokalförsörjningsprocessen kommer att kartläggas och organisationen anpassas till processen.

Digitalisering

Kommunstyrelsen har i uppdrag att redovisa hur nämnden kommer att arbeta med digitalisering. Utgångspunkt och målsättning för arbetet med den digitala transformeringen är bland annat "En digital agenda för Linköping" och den nationella ambitionen "Digitalt först".

Utgångspunkten är att fortsätta implementeringen av den nyligen introducerade förvaltningsmodellen PM3. Portföljstyrgruppen kommer successivt gemensamt definiera kommungemensam infrastruktur för att skapa en standardiserad förutsättning för digital acceleration.

Etablering

Kommunstyrelsen har i uppdrag att redovisa hur nämnden kommer att bidra till målet om förkorta etableringstiden gällande delaktighet i samhället.

Kommunstyrelsens ansvar för flyktingsamordning består främst av boendeförmedling, mottagande av kommunanvisade nyanlända, anknytningsfamiljer och kvotflyktingar samt Frivilligcentrum. Uppdraget omfattar även samverkan med statliga myndigheter och civilsamhälle samt samordningsansvar med kommunens övriga förvaltningar. Kommunstyrelsens arbete är, att inom ramarna för verksamheten, se till att individerna snarast möjligt efter inflyttning till kommunen känner sig välkomna och orienterade vad gäller allmän samhällsservice i kommunen. Det handlar om att berätta vad målgruppen förväntas göra den första tiden i kommunen som att t.ex. snarast möjligt skriva in sig på Arbetsförmedlingen, folkbokföra sig etc. så att etableringsinsatser kan starta fortast möjligt. Kommunledningsförvaltningen arbetar i nära samverkan med Leanlink. En del i arbetet är att sprida relevant information till olika förvaltningar och medverka i regionala forum som Länsstyrelsen bjuder in till. Verksamheten har bedrivits enligt plan och bedöms bidra till måluppfyllelsen. Från 2019 övergår ansvaret för flyktningmottagning till social- och omsorgsnämnden.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att redovisa hur nämnden kommer att bidra till målet om att halvera etableringstiden för nyanlända gällande inträde på arbetsmarknaden.

Kommunledningsförvaltningen säkerställer att människor som blir kommunanvisade får en bostad. Bostaden är en viktig faktor för människors möjligheter att delta i samhället, etablera sig socialt och bygga upp långsiktiga kontakter. En bostad är viktig för möjligheterna att söka och erhålla ett arbete samt därmed för möjligheterna till egen försörjning.

För att säkerställa bostadsförsörjning har en bostadsenhet bildats som samlar kommunens insatser för bostadsförsörjning och bosättning. Enheten arbetar bland annat med att utveckla samarbete med fler fastighetsägare i kommunen. Bostaden är viktig för att kunna förkorta etableringstiden. Verksamheten har bedrivits enligt plan och bedöms bidra till måluppfyllelsen. Från 2019 övergår ansvaret för flyktningmottagning till social- och omsorgsnämnden.

Sammanhållen kommun

Kommunstyrelsen har i uppdrag att redogöra för vad nämnden planerar att göra för att utveckla sitt arbete för att skapa en sammanhållen kommun.

Under året har kommunstyrelsen på olika sätt bidragit till att skapa en sammanhållen kommun. En uppgift har handlat om att genom en utvecklad uppsikt säkerställa att nämnder beslutar och genomför insatser som bidrar till ökad jämlikhet eller minskad segregation. Kommunstyrelsen arbetar bland annat med kunskapshöjande insatser i den kommunala organisationen. Under 2018 har fokus varit utarbetandet av en Hållbarhetspolicy och beslut kring jämställdhet.

Kommunstyrelsen ansvarar också för medborgarkontor i vissa stadsdelar och uppdraget till särskilda stadsdelssamordnare. Kommunledningsförvaltningen har arbetat med att tydliggöra uppdrag och mandat för dessa verksamheter med syftet att öka effekten av satsningarna.

Genomförda aktiviteter per verksamhetsområde beskrivs under rubriken ”Uppföljning av prioriterade aktiviteter”.

Nämndspecifika

Kommunstyrelsen har i uppdrag att säkerställa en hög tillgänglighet till Linköpings kommuns förvaltningar och verksamhet och föreslå åtgärder för en högre servicenivå. Möjligheter att erbjuda medborgarna kontakt och lösningar enligt principen ”digitalt först” ska ligga till grund för förslag på insatser.

Etableringen av Kontakt Linköping fortlöper enligt projektplan. Projektet avslutas 2019-01-31 och verksamheten startar 2019-02-01 med utbildning i kundservice och bemötande samt systemutbildningar av samtlig personal. Organisationen kommer beslutas under januari 2019. Styrgruppen som består av förvaltningschefer, kommunikationsdirektör och digitaliseringsdirektör har godkänt inriktningen av Kontakt Linköping. Olika system för att underlätta digitaliseringen har tagits fram och ska möjliggöra digitalt först. Ny lokal som komplement till Stadsbiblioteket, Skäggetorp och Berga har etablerats under senare delen av året. Studiebesök har genomförts på andra organisationers kontaktcenter.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att använda undersökningen ”Löpande Insikt” som en servicemätning av kommunens myndighetsutövning i enlighet med kommunstyrelsens beslut 2016 (KS 2016-02-09 § 46). Förutom områdena bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll och serveringstillstånd ska brandskydd omfattas av undersökningen vilket förutsätter att Räddningstjänsten Östra Götaland skickar in uppgifter för deltagande i servicemätning.

Kommunen mäter alla områden löpande, inklusive brandskydd genom Räddningstjänsten Östra Götaland. En särskild grupp med en ansvarig från respektive myndighetsutövande enhet har bildats och samordnas av Näringsliv och tillväxt. Linköpings kommun ingår även sedan 2018 i ett nationellt råd för fortsatt utveckling av servicemätningen ”Löpande Insikt”.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att mäta antalet anbudsgivare/upphandling och hur många av dessa som är små och medelstora (SME). Mätningen ska också ange hur många SME-företag som vunnit upphandlingarna.

Mellan perioden januari och augusti 2018 avslutades 90 upphandlingar. På kommunnivå kan det konstateras att andelen SME-företag (mikro, små och medel) som är vinnare uppgår till 59 %, vilket följer andelen anbud från SME-företag (55 %). Andelen anbud från SME-företag (mikro, små och medel) är dock väsentligt lägre än vid en jämförelse med Sveriges samtliga upphandlingar från 2016 (86 %), där andelen SME-företag som är vinnare är 70 %. Detta visar att kommunen behöver jobba hårdare på att underlätta för SME-företag att lämna anbud.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att ställa krav på sysselsättning i de tjänster och entreprenader som upphandlas av förvaltningen där genomförandetiden överstiger 4 månader, det krävs minst 2 anställda för att genomföra Under 2018 har analys av upphandlingsplanen gjorts för att identifiera lämpliga upphandlingar att ställa sysselsättningskrav i. I analysen framkom att det kan ställas i upphandlingarna inom drift av boenden, där praktikanter från vårdutbildningarna tas emot, och i entreprenadupphandlingar där krav ställts på lärlingsplats.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att utveckla verksamheten för en fortsatt minskning av antalet med långvarigt och mycket långvarigt ekonomiskt bistånd samt andel barn som ingår i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd. I uppdraget ingår att även att minska andelen återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd. Uppdraget ska genomföras tillsammans med bildningsnämnden och socialnämnden.

Åtgärder vidtogs i internbudgeten 2018, se resultat under rubrikerna ”Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer” och ”Uppföljning av prioriterade aktiviteter”.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att redovisa indikatorer för näringsliv, integration och hållbarhet (social, ekonomisk och ekologisk).

Inom ramen för uppdraget utarbetades indikatorer för näringsliv, integration och hållbarhet med syfte att särskilt följa, redovisa samt analysera dessa i samband med uppföljningar i delårsrapporter och bokslut. Indikatorerna togs fram och redovisades i kommunstyrelsens internbudget.

Olika aspekter på näringsliv, integration och hållbarhet är en viktig faktor för den strategiska planeringen, som underlag för prioritering och för att agera rätt i den egna verksamheten. För att svara upp mot behovet av en sådan omvärldsanalys har indikatorer som i högre grad beskriver läget i systemet, än den egna organisationens bidrag, inkluderats. Indikatorerna speglar därför både det som kommuner direkt kan påverka, och det som är svårare att påverka men viktigt att känna till och ta hänsyn till i planeringen. Dessa redovisas under rubriken indikatorer.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att säkerställa mätning av tillgång till bredband i olika geografiska delar av kommunen.

Linköping följer Post och Telestyrelsens (PTS) officiella mätningar och rapporter om bredbandsutbyggnad till kommunen. Eventuellt behövs kompletterande mätningar, alternativt genomgång av definitioner levererade av PTS så att jämförbarhet av siffror kontra riket som helhet. Enligt PTS officiella siffror från 1:e oktober 2017 har 87,68 % av hushållen i Linköping tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. Regeringens kortsiktiga mål är att 95 % av alla hushåll ska ha tillgång till 100 Mbit/s 2020. Linköping når inte målet idag men har goda förutsättningar att nå regeringens mål då det finns en infrastruktur som stödjer målet. Bedömningen är dock att det behövs informations- och kommunikationsinsatser för att samtliga hushåll som har direkt access till bredband också ska installera detta.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att säkerställa att nya dataskyddsförordningen följs i hela kommunen.

Projektet för att följa dataskyddsförordningen (GDPR) har genomfört en rad kommunövergripande åtgärder, exempelvis utbildning av all personal, framtagande av informationsmaterial och en e-tjänst för ansökan om registerutdrag. Tre dataskyddsombud har rekryterats och är på plats. Fortsatt arbete koncentreras på att förändra rutiner och arbetsätt inom flera områden exempelvis gallring av personuppgifter, information om behandlingarna och dokumentation. I många fall behöver avtal uppdateras. Projektet har fokuserat på att utveckla metoder och riktlinjer för arbetet i förvaltningarna. Hitills har projektet identifierat ca 400 olika personuppgiftsbehandlingar som behöver hanteras.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att redovisa arbetet med ett koldioxidneutralt Linköping 2025 och ta fram indikatorer för insatser som görs för att nå målet.

Se redovisning under nämndmålet ”Kommunens klimatarbete ska styras av målet om koldioxidneutralitet år 2025”, indikatorer under rubriken ”Ekologisk hållbarhet” och aktiviteter under rubriken ”Hållbarhet”.

Uppföljning av prioriterade aktiviteter

Nedan redovisas utfall av prioriterade aktiviteter per delområde med en kort kommentar.

- Visar att aktiviteten genomförts
- Visar att aktiviteten har genomförts till viss del
- Visar att aktiviteten inte har genomförts
- En bedömning har inte kunnat göras per sista december

Kommunövergripande

<i>Prioriterade aktiviteter</i>	<i>Utfall</i>
Utveckling av kommunövergripande modell för planering och uppföljning	Genomfört – En kommungemensam modell för mål- och verksamhetsstyrning har tagits fram och antagits av kommunfullmäktige.
Översyn av reglemente inför nästa mandatperiod	Genomfört – Kommunfullmäktige har beslutat om nytt reglemente från 2019
Översyn av organiseringen i anställningsmyndigheter	Genomfört – implementering i samband med nytt reglemente 2019
Utökad samarbete med kommunerna i arbetsmarknadsregionen enligt utvecklingsavtal	Pågår – utredningar genomförs som underlag för stärkt samverkan
Förstärkning av den politiska organisationen politiska sekreterare	Genomfört
Inrättande av Kontakt Linköping (kontaktcenter) - projekt	Pågår – Kontakt Linköping startar april 2019
Bevaka Linköpings intressen i den fortsatta planeringen av höghastighetsjärnväg/Ostlänken	Pågår

Administration

<i>Prioriterade aktiviteter</i>	<i>Utfall</i>
Digitalisering av nämndhandlingar i hela dess livslängd (E-arkiv)	Pågår
Stödsatser till förvaltningar vid överförande av information till kommunens e-arkiv.	Pågår
Säkerställa att gällande rutiner fungerar, t.ex. uppföljning av uppdrag som ges av nämnder och kommunstyrelsen återrapporteras i enlighet med beslut.	Pågår
Utveckling av interna e-tjänster	Pågår – En e-tjänst har tagits fram (beställningar till reception/vaktmästeri) som nu ska testas. E-tjänst beställning borglig vigsel har tagits fram.
Digital anslagstavla på kommunens externa webbplats.	Genomfört
Utveckla förutsättningarna för insyn och delaktighet, bland annat genom att förankra Linköpingsförslaget	Pågår
Utveckling av e-learning	Pågår – Medarbetarintroduktionen genomförts via e-learning.
Insatser för tillämpning av ny dataskyddslag	Genomfört

Säkerhet och räddningstjänst

<i>Prioriterade aktiviteter</i>	<i>Utfall</i>
Risakanalys inför valrörelsen i samarbete med säkerhetspolisen.	Genomfört
Uppdatering och implementering av Linköpings kommuns säkerhetshandbok.	Pågår
Ökad förmåga avseende incident/krisberedskap – utbildning och träning i enlighet med planen i Risk- och sårbarhetsanalysen.	Pågår

Insatser mot grov organiserad brottslighet och gängmiljöer i Linköping, fokus på otillåten påverkan.	Löpande
Samverkansmöten mellan kommunala aktörer och myndigheter för att motverka bland annat social oro och våldsbejakande extremism.	Samverkansmöten genomförs löpande där en utvärdering har skett under 2018. Mötena kommer att fortsätta även under 2019 med en ny utvärdering efter sommaren.
Aktualitetsprövning av Risk- och sårbarhetsanalys för kommande mandatperiod.	Förberedelser pågår inför ny mandatperiod.
Översyn av kommunens försäkringssystem samt fördelningsmodell för t.ex. premiekostnader – uppdraget kvarstår och slutförs under 2018.	Pågår. Aktiviteten har försenats med anledning av att upphandling av försäkringsförmedlare genomförs under 2019 tillsammans med Norrköpings kommun. Aktiviteten beräknas slutföras 2019.

Mark- och översiktsplanering

Prioriterade aktiviteter	Utfall
Utvecklingsplan Ytterstaden	Tidigt samråd genomfört, tidplanen har efter det förskjutits för att möta statens planering för Ostlänken
Samverkansinsatser för utveckling av stadskärnan "Citysamverkan"	Pågår. Linköping utsågs till årets stadskärna 2018.
Tillägg för innerstadens tre byggstenar: Arkitekturprogram, Mötesplatser, Trafikplan	Tillägget Linköpings mötesplatser antogs i januari 2019. Trafikplanen förskjuten för att möta statens planering av Ostlänken. Arkitekturprogram antaget i december 2017.
Fördjupad översiktsplan Mjärdevi och Västra Valla	Utställning genomförd, antagande planeras till våren 2019.
Tillägg till översiktsplan Miljö- och riskfaktorer	Utställningshandling fastställd i oktober.
Förvaltning och utveckling av LinGIS	Pågår enligt plan.

Näringsliv

Prioriterade aktiviteter	Utfall
<i>Nämndspecifika uppdrag</i>	
Följa upp och analysera genomförda insiktsmätningar för ökad service och kvalitet mot företagen	Pågår – Nöjd Kund Index (NKI) genomförs i alla områden. Resultatet visar att Linköping förbättrar sin position.
<i>Övriga aktiviteter</i>	
Ökad kraft i implementering av den strategisk inriktning för näringslivsutveckling i Linköping	Pågår
Ett mer proaktivt arbete för att locka nya investeringar och företagsetableringar, bland annat genom att dra full nytta av medlemskapet i Stockholm Business Alliance	Pågår
Löpande utbildning och information mot små och medelstora företag kring offentlig upphandling	Pågår
Inrättande av en kommungemensam företagservice. Företagservice är förvaltningsöverskridande funktion som erbjuder företagen en väg in oavsett ärende.	Genomfört
Utbildningsinsatsen Förenkla helt enkelt inom kommunen fullföljs. Ett upplägg för löpande utbildning på temat arbetas fram.	Genomfört
<i>Uppdrag från KS</i>	
Klusterstrategi (uppdrag från KS till tidigare NuLink)	Upphävt, nytt uppdrag givet kring utvecklingsmiljöer
Utvecklingsmiljöer (nytt uppdrag)	Pågår – förslag utarbetas till hösten 2018

Ekonomi

<i>Prioriterade aktiviteter</i>	<i>Utfall</i>
<i>Strategiska utvecklingsuppdrag</i>	
Lokaler - Utveckla lokalförsörjningsplaner och rapportering avseende lokaler och lokalutnyttjande	Pågår – KF har beslutat om nytt uppdrag för Lejonfastigheter som nu ska implementeras
<i>Nämndspecifika uppdrag</i>	
Mäta och följa upp antalet anbudsgivare per upphandling samt andelen SME	Pågår
Följa upp och återrapportera utfall av sociala och miljömässiga krav vid upphandlingar	Pågår
<i>Övriga aktiviteter</i>	
Utveckling av budgetprocessen	Pågår, Budget 2019 med plan för 2020-2022 genomförs enligt ny modell
Utveckling av LinQ (Qlik), med bl.a. uppföljning av indikatorer, underlag delårsrapporter och bokslut, stöd vid genomförande av styra leda 2	Pågår
Utvärdering av finanspolicy och finansregler	Pågår
Gemensamt system för uppföljning av finansverksamhet införs	Genomfört. Kommunen och kommunens bolag använder idag samma system.
Utveckling av uppföljningsrapporter inom upphandling/inköp	Pågår
Utveckling av e-handel	Pågår
Utveckling av ekonomiprocesser, t ex internfakturor i syfte att förenkla och effektivisera	Pågår

Marknadsföring och kommunikation

<i>Prioriterade aktiviteter</i>	<i>Utfall</i>
Intern och extern förankring av platsvarumärke för Linköping	Arbete påbörjat, blir klart under 2019.
Utveckling av medborgarkommunikation (sociala medier, webb etc.) inom projekt Kontakt Linköping	Pågår
Fortsatta kommunikationsinsatser kring Vallastaden efter bo- och samhällsexpot	Genomfört
Marknadsföringskampanj ”Vi är Linköping” fortsätter	Avvaktar platsvarumärkesarbete innan beslut om fortsatt kampanj tas.
Ansökan om Årets stadskärna 2018	Genomfört. Linköping utsågs till Årets stadskärna 2018.
Arbete för arbetsgivarvarumärke genom fortsatta satsningar på kommunikation	Pågår
Utveckling av intranät/Digital arbetsplats	Förstudie framtagen. Pilot inledd för chefsportal, som blir början till nytt intranät.
Förstärkning av Kommunledningsförvaltningens internkommunikation	Genomfört
Översyn av nyhetsprocessen internt och externt	Pågår

Hållbarhet

<i>Prioriterade aktiviteter</i>	<i>Utfall</i>
<i>Nämndspecifika uppdrag</i>	
Redovisa arbetet med CO2 neutralitet – Utveckling av handlingsprogram för klimatneutralitet inklusive indikatorer för måluppfyllelse	Genomfört. Handlingsplan för kommunkoncernens insatser för klimatneutralitet är fastställd. Fortsatt arbetet och utvecklade indikatorer för måluppfyllelse kommer att ingå i 2019 års arbete.
Indikatorer för hållbarhet – redovisas i budgethandlingen genom ett nytt indikatorset	Genomfört

<i>Övriga aktiviteter</i>	
Översyn av kommunens samlade hållbarhetsarbete - för att integrera arbetet i den övergripande styrning- och ledningen av kommunkoncernens verksamheter	Pågår
Framtagande och implementering av styrdokument	Genomfört – Kemikalieprogram, Solelprogram, Klimatanpassningsprogram, Hållbarhetspolicy, Handlingsplan för kommunkoncernen för koldioxidneutralitet är framtagna och beslut har fattats kring jämställdhet. Implementeringsarbete fortsätter 2019.
Genomförande av handlingsplan för folkhälsoarbete	Arbetet har förskjutits på grund av ansökan om statsbidrag för att motverka segregation.
Genomförande av Linköpingsinitiativet, som en del av arbetet med CO2 neutralitet	Genomfört – I april 2018 tecknades en överenskommelse och företagen arbetar enligt plan.

Flyktingsamordning

<i>Prioriterade aktiviteter</i>	<i>Utfall</i>
För att säkerställa tillgång till bostäder för nya kommunanvisade samt hushåll som lämnar etableringsfasen kommer ett antal aktiviteter genomföras: <ul style="list-style-type: none"> förlänga befintliga samarbetsavtal med fastighetsägare föra dialog med Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen kring bo sociala utvärderingskriterier föra dialog med Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen kring krav på kommunala boenden i samband med markanvisningstävlingar föra dialog med Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen kring markupplåtelse för särskilt bostadsutvecklingsprojekt 	Pågår
Säkerställa mottagningskapacitet för att ta emot kommunanvisade nyanlända inkluderat kvotflyktingar	Pågår
Översyn av gemensamma aktiviteter med regionen i syfte att kvalitetssäkra ett gott mottagande av kvotflyktingar som är i behov av akut vård vid ankomst till kommunen	Pågår

Arbetsmarknad

<i>Prioriterade aktiviteter</i>	<i>Utfall</i>
<i>Strategiska utvecklingsuppdrag</i>	
Insatser för att förkorta etableringstiden för nyanlända – genomförande av flera insatser (exempelvis Drivbänken, lokal överenskommelse med Arbetsförmedlingen, Jobbslussen).	Pågår
<i>Nämndspecifika uppdrag</i>	
Ekonomiskt bistånd – utveckla behovsbedömning och insatsplanering	Pågår
<i>Övriga aktiviteter</i>	
Införande av arbetsmarknadsutskott under kommunstyrelsen	Genomfört
Utvecklad strategisk samverkan med Arbetsförmedlingen	Pågår
Utvecklade beställningar till andra nämnder/förvaltningar	

Personal

<i>Prioriterade aktiviteter</i>	<i>Utfall</i>
<i>Strategiska utvecklingsuppdrag - Personal</i>	
Utveckla en modell för analys av arbetets organisering för att genomföra professionsanalyser i syfte att införa nya kompetenser, nya arbetssätt och/eller digitalisera arbetsflöden.	Genomfört
Arbeta med lönebildning och lönestruktur i större utsträckning för att bidra till att lösa den framtida bemanningen.	Pågår – kontinuerligt arbete
Utveckla förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv med riktade satsningar och analyser på verksamheter som ligger över sjuktalmålet	Pågår – genomförs hösten 2018
Utveckla nya bemannings- och arbetstidsmodeller för möjlighet till mer reflektion, kollegialt lärande, förstärkt ledarskap samt förbättrad arbetsmiljö	Genomfört
Utveckla kommunens arbetsgivarepolitik för ett mycket tydligare helhetsgrepp kring kompetensförsörjning för brytstärkesgrupper och i syfte att skapa förutsättningar för såväl omskolning, livslångt lärande som validering	Genomfört
Genomföra en översyn av ledarskapets förutsättning och chefsuppdraget med koppling till den direkta arbetsmiljön på arbetsplatsen	Genomfört
<i>Övriga aktiviteter</i>	
Genomföra handlingsplan för Rätt till önskad högre sysselsättningsgrad.	Genomfört
Ta fram riktlinjer för ett förlängt arbetsliv	Genomfört

Digitalisering

<i>Prioriterade aktiviteter</i>	<i>Utfall</i>
<i>Strategiska utvecklingsuppdrag</i>	
Digital Agenda – Kommunledningsförvaltningen ökar det strategiska arbetet för digital transformering av kommunens verksamheter	Pågår
<i>Nämndspecifika uppdrag</i>	
Säkerställa att Linköpings kommun följer dataskyddsförordningen (GDPR) – lämnat till LKDATA	Genomfört
Säkerställa mätning av tillgång till bredband – följa och redovisa PTS mätning	Genomfört - redovisas i årsredovisning, nu redovisas 2017
<i>Övriga aktiviteter</i>	
Implementering av pm3 förvaltningsmodell för IT-objekt	Genomfört
Införande av en digitaliseringsfunktion på Kommunledningsförvaltningen	Genomfört
Aktiviteter för att säkerställa tillgången till bredband med minst 100 Mbit/s	Genomfört - Utsikt erbjuder fiber på landsbygd

Uppföljning av intern kontroll

Kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Kommunstyrelsen ska upprätthålla en tillfredsställande intern kontroll d.v.s. de ska med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer mm.

Kommunstyrelsen arbetar enligt Reglemente för intern kontroll, beslutat av KF 2002-10-29 § 179. Arbetet följer årscykeln för planering och uppföljning, varje år tas en internkontrollplan fram för nästkommande år, samtidigt implementeras den plan som antogs föregående år, och föregående års genomförande följs upp.

Internkontrollplanen för 2018 består av två delar, dels kommunövergripande kontrollmoment och dels kontrollmoment för kommunstyrelsen och kommunledningsförvaltningen.

Kommunövergripande kontrollmoment har varit jämställdhetsaspekten i nämndernas verksamhet och att rutinen för inköpskort tillämpas riktigt. Uppföljning visar att jämställdhetsaspekten i nämndernas verksamhet fungerar delvis tillfredsställande medan rutinen för inköpskort inte fungerar tillfredsställande. Detta kontrollmoment bör följas upp även 2019.

Kontrollmoment kommunstyrelsen och kommunledningsförvaltningen har varit sex stycken:

- Vanliga ärenden till linkoping.se
- Uppföljning givna uppdrag från kommunstyrelsen
- Krisplan i Stadshuset
- Avtal som kommunledningsförvaltningen tecknar
- Nyanställd och avgående personal
- Kameraövervakning i Stadshuset

De flesta av kontrollmomenten har fungerat tillfredsställande. Uppföljning av givna uppdrag från kommunstyrelsen kommer att kvarstå under 2019 för att kunna följa upp att förbättring sker. Kommunstyrelsen godkände internkontrollrapport för kommunstyrelsen 2018 i oktober 2018 (KS 2018-10-23 § 394).

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Kommunövergripande	70 587	79 164	8 577	60 535	44 957
Administration	12 893	13 743	850	13 031	13 358
Säkerhet inkl. räddningstjänst	119 443	112 306	-7 137	111 530	105 466
Mark- och översiktsplanering	10 729	11 336	607	10 566	11 767
Näringsliv	20 035	24 255	4 220	42 548	37 946
Ekonomi	27 402	41 588	14 186	24 872	34 459
Marknadsföring och kommunikation	49 215	54 222	5 007	49 813	50 536
Hållbarhet	11 778	15 101	3 323	19 555	10 970
Flyktingsamordning	2 176	16 850	14 674	11 755	3 652
Personal	38 638	40 377	1 739	50 234	39 477
Digitalisering/IT-verksamhet	2 348	4 741	2 393	2 360	3 172
Nämndens verksamhet	-164	0	164	-2 441	-2 423
Summa nettokostnader, tkr	365 081	413 683	48 602	394 358	353 335
<i>varav kostnader</i>	<i>529 310</i>	<i>442 976</i>	<i>-86 334</i>	<i>529 212</i>	<i>408 390</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>164 229</i>	<i>29 293</i>	<i>-134 936</i>	<i>134 854</i>	<i>55 055</i>
Jämförelsestörande post	210 000	0	-210 000	0	0

Jämförelsestörande post

Den jämförelsestörande posten utgör kostnad avseende avsättning för banflytt och beredning av landningsbana vid flygplatsen enligt beslut i KF 2016-02-16 med 210 mnkr som finansieras med en finansiell intäkt.

Analys och kommentar

Kommunstyrelsen visar ett överskott med 48,6 mnkr inkl. uppdragsfinansierad verksamhet. Av överskottet motsvarar 33 mnkr poster som ej finns med i budget 2018 och som inte är kopplade till kommunstyrelsens ordinarie verksamhet. I överskottet ingår statsbidrag från Delegationen mot segregation, 13,3 mnkr, samt statsbidrag för flyktingar 14,1 mnkr. En stor del av beloppet har tidigare varit bokförda på balanskonto men som enligt redovisningsregler måste avslutas mot resultaträkningen 2018. I överskottet ingår även ett överskott jämfört med budget för fastighetsförsäljningar med 5,6 mkr som redovisas under verksamhetsområdet ekonomi.

Resterande överskott, 15,4 mnkr motsvaras av överskott inom ett flertal verksamhetsområden.

Kommunövergripande

Den kommunövergripande verksamheten uppvisar ett överskott motsvarande 8,6 mnkr för året. Verksamhetsområdet kommunstyrelse och kommunalråd visar ett underskott motsvarande 8,8 mnkr. Enligt ett KS beslut, KS 2018-232, ska uppbokning av skuld för Omställningsstöd enligt OPF-KL göras med början 2018. Under året har 7,7 mnkr bokats upp för kommande utbetalningar samt 1,2 mnkr ianspråktagits, totalt 8,9 mnkr som inte budgeterats för 2018. Övriga kommunövergripande verksamheter uppvisar ett överskott motsvarande 17,4 mnkr, där största delen, 13,3 mnkr, utgör statsbidrag från Delegationen mot segregation samt 2,2 mnkr är överskott inom projekt Ostlänken.

Administration och Säkerhet inkl. räddningstjänst

Verksamhetsområdet uppvisar sammantaget ett underskott på 6,3 mnkr, varav administration ett överskott på 0,8 mnkr, samt säkerhetsverksamheten ett underskott på 7,1 mnkr.

Säkerhetsverksamheten underskott är främst hänförligt till flera speciella omständigheter. Inom räddningstjänstverksamheten har pensionsmedel för brandmän som går i tidig pension bokats upp med 1,4 mnkr, vilket ej budgeterats. Budgeterat statsbidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) på 0,5 mnkr har uteblivit samt att köp av räddningstjänstverksamhet överstiger budget med 1,0 mnkr.

Inom säkerhetsområdet har kommunens uppgifter utvidgats under året. Med anledning av detta har det skett ett omställningsarbete och en resursförstärkning inom säkerhetsenheten. Utökningen av arbetsuppgifter har inneburit högre kostnader än budgetera för konsulter under rekryteringsprocessen av ordinarie medarbetare.

Övrig verksamhet har haft högre försäkringskostnader än budgeterat (upphandling av försäkringsförmedlare) samt omvägning på försäkringsområdet där nya försäkringar tillkommit inom området kommunförsäkring, it-säkerhet mm. Försäkringsområdet är svårbudgeterat då man aldrig riktigt vet vad som kommer att inträffa i verksamheten. Även framtagandet av informationssäkerhetshandboken har kostat mer än beräknat. Framtagandet av metodstöd för informationssäkerhetsklassning mm har inneburit en resursallokering av befintliga egna resurser samt stödjande konsulter inom området.

Valsäkerhetsarbetet vilket för Linköpings del fått nationell uppmärksamhet för goda insatser finns även en del bevakningsinsatser som översteg budget, vilket bl.a. är "stadsministerduellen" på konsert och kongress i Linköping, vilket innefattar särskilda riskanalyser, bevakningskostnader av betydande belopp.

I takt med omvärldens säkerhetspolitiska läge har statens och kommunens krav/förväntningar ökat. Under året har verksamhet vidtagit åtgärder för att uppfylla lagkraven vilket kommunen inte blivit fullt ut kompenserade ekonomiskt för (t.ex. med anledning av det europeiska NIS-direktivet som blev svensk lag den 1 augusti 2018).

Mark- och översiktsplanering

Mark och översikt visar ett överskott på 0,6 mnkr inom området översiktsplanering. Detta beror på att konsult för järnvägsplanen ännu inte är upphandlad hos Trafikverket, att dagvattenutredningar inom de fördjupade översiktsplanerna senarelagts och att linjenätsanalysens start fördröjts på grund av resursbrist hos Östgötatrafiken.

Den tilläggsbudget som Kommunstyrelsen fattat beslut om kopplat till Stadsbyggnadsprojekt Ostlänken har förskjutits. En gemensam tid- och aktivitetsplanering med Trafikverket pågår när denna finns framtagna görs en uppdaterad budget för 2019 samt efterföljande år.

Näringsliv

Näringsliv och tillväxt visar ett överskott på 4,2 mnkr. Verksamhetsområdet har en ny organisation och 2018 är det första hela verksamhetsåret, med full bemanning först vid utgången av augusti. Nya rutiner och arbetssätt har införts, aktiviteter som gjorts utifrån tidigare organisering har utvärderats och i förekommande fall omvärderats och utgått, fokusområden har utformats och nya verksamhets- och aktivitetsplaner arbetats fram först under hösten. Verkställandet av nya planer inte har hunnit genomföras fullt ut. Aerospace Forum samt ett projekt "Business for you", utgick helt 2018, motsvarande 1,45 mnkr.

Ekonomi

Verksamhetsområde Ekonomi visar ett överskott på 14,5 mnkr. Till detta kommer en rörelsestörande kostnad som avser avsättning för banflytt och beredning av landningsbana vid flygplatsen enligt beslut i KF 2016-02-16 med 210 mnkr som finansieras med en finansiell intäkt.

Inom verksamhetsområdet finns det en större budgetavvikelse avseende fastighetsförsäljningar som uppgår till 5,6 mnkr. Fastighetsförsäljningar är svåra att budgetera och har stort beroende av både konjunktur och viljan att bygga och köpa mark.

Utöver det finns det budgetöverskott inom inkassoverksamheten med 1 mnkr, som till stor del beror på konjunktur och andel arbetslösa. När konjunkturen är god brukar de äldre skulderna regleras snabbare. I övrigt så beror delar av överskottet på att utvecklingsprojekt inte hunnits genomföras på grund av personalomsättning och föräldraledigheter samt överskott inom placeringsverksamheten 0,8 mnkr.

Marknadsföring och kommunikation

Under 2018 har verksamheten inom Marknadsföring och kommunikation genomgått stora förändringar. En ny kommunikationsdirektör tillträdde i april och en ny organisation och förändrat arbetssätt har genomförts efter det. Ett antal vakanser har funnits under större delen av året. Allt detta sammantaget har gjort att medlen i budgeten inte har kunnat aktiveras under året. Det handlar exempelvis om ett större intranätprojekt som har behövt skjutas upp, liksom ett antal kommunikationsinsatser kopplade till varumärke och platsen Linköping. Detta sammantaget gör att området visar ett överskott på cirka 5 mnkr, varav 3,8 mnkr inom marknadsföring samt 1,2 mnkr inom information.

Inför 2019 är organisationen (kommunikationsstaben) fulltalig och kan börja arbeta enligt plan.

Hållbarhet

Verksamhetsområde hållbarhet visar ett överskott på 3,3 mnkr sammantaget för året.

Inom verksamhetsområde folkhälsa respektive hållbar utveckling i stadsdelar finns överskott motsvarande 0,5 mnkr, detta främst beroende på att arbetet, pga. vakanser och omprioritering av arbetsuppgifter (till förmån för ansökan om statsbidrag från Delmos), genomförts i mindre omfattning än planerat under hösten.

Inom miljöstrategiskt arbete finns överskott på 2,7 mnkr, vilket till största del beror aktiviteten SVD (samordnad varudistribution) har gått enligt plan, men inte kostat lika mycket som beräknat i förväg. Arbetet med prioriterade uppgifter och uppdrag inom energi- och klimat har under året delvis påverkats av personalomsättningen, och för att parera detta har personalresurs från förvaltningens kansli bistått i arbetet under del av året.

Inom verksamhetsområdet hållbarhet har arbetet med landsbygdsfrågor har fortgått, medan delar av arbetet med handlingsplan för folkhälsa har skjutits upp då fokus istället har lagts på att söka statliga bidrag för arbete mot minskad segregation.

Även inom området social hållbarhet har det varit viss personalomsättning, sammantaget har detta dels inneburit att flera uppgifter inom social hållbarhet har behövt bli framflyttade i tidsplaneringen. Det rör främst arbete kopplat till arbete utifrån handlingsplanen för folkhälsa, CEMR-deklarationen samt internt nätverk för samverkan med civilsamhället.

Inom kommunledningsförvaltningen har trygghets- och brottsförebyggande frågor flyttats från verksamhetsområdet Hållbarhet till verksamhetsområdet Administration Säkerhet. Ansvar för beställning av stadsdelsamordnare har flyttats från verksamhetsområdet Marknadsföring och kommunikation till Hållbarhet. Ansvarsförändringarna innebär att budgetmedel omförs mellan områdena.

Flyktingsamordning

Flyktingverksamheten visar ett överskott på 14,7 mnkr. Av detta avser 14,1 mnkr statsbidrag för flyktingar där stor del av beloppet tidigare har varit bokförda på balanskonto men enligt redovisningsregler måste avslutas mot resultaträkningen 2018.

Inom bostadsenheten har hyrorna för kommunala boenden samt köp av tjänster överstigit budget med 3,9 mnkr, enheten sammantaget visar ett underskott på 3,4 mnkr. Etablering av nyanlända visar överskott på 3,9 mnkr främst vad gäller verksamhetens mottagningsuppdrag.

Personal

Verksamheten totalt visar ett överskott på 1,7 mnkr. Inom området hållbar kompetensförsörjning finns ett överskott på 4,1 mnkr, vilket främst baseras på att projektmedel för önskad sysselsättningsgrad inte har nyttjats i avsedd omfattning, överskott motsvarande 3,6 mnkr. Kostnader för årets medarbetarfest inte var budgeterad vilket medfört ett underskott på 2,7 mnkr samt att projektmedel för HR resurser har inte använts i avsedd omfattning pga. fördröjda upphandlingar vilket medfört ett överskott på 1,5 mnkr.

Inom området hållbar utbildningar/program finns ett underskott på 1,2 mnkr vilket främst baseras på att en extra satsning har gjorts på valideringsprogram för undersköterska/specialist vilket resulterade i ett underskott på 0,6 mnkr samt att projektmedel för innovationer genererade mer kostnader än beräknat, ett underskott motsvarande 0,5 mnkr.

Inom området hållbar employe branding finns ett underskott på närmare 1,0 mnkr vilket främst beror på extra satsning som gjorts bl.a. på studentmedarbetare digitalisering, underskott 0,4 mnkr, samt ökade insatser kring arbetsgivarkommunikation vilket resulterade i ett underskott motsvarande 0,6 mnkr.

Digitalisering/IT-verksamhet

Digitaliseringsverksamheten är i en uppbyggnadsfas där de för året budgeterade aktiviteterna inte kommer att kunna utföras i planerad omfattning. Verksamheten visar överskott på 2,4 mnkr.

Investeringar

Investeringar Belopp tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Kommunstyrelsen					
Mark o byggnader	7 637	8 300	663	10 150	150
It-utveckling	5 548	5 000	-548	645	1 164
Idrotts- o friluftsanläggningar	0	0	0	625	0
Diverse investeringar	951	400	-551		128
Renovering/byte av tak stadshuset	0	0	0	0	3 622
Fastighetsköp, Vreta Kloster Berg 7:1	0	34 500	34 500	0	0
Uppdragsfinansierad vht					
Kontorsmöbler	427	0	-427	0	311
Summa investeringar	14 563	48 200	33 637	11 420	5 375
<i>varav utgifter</i>	<i>14 563</i>	<i>48 200</i>	<i>33 637</i>	<i>11 420</i>	<i>5 375</i>
<i>varav inkomster</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Analys och kommentar

I ordinarie investeringsram för kommunstyrelsen för 2018 finns 5 mnkr avsatt för inköp av verksamhetssystem (uppgradering av LinQ). Det har blivit något dyrare än planerat vilket medfört ett underskott på 548 tkr. I ramen finns även ett allmänt utrymme på 400 tkr. Underskott på 551 tkr har uppkommit på grund av större möbelinköp samt inköp av säkerhetsskåp. Det budgeterade inköpet av Vreta Kloster Berg 7:1 har inte genomförts 2018 vilket medför att medel förs över till 2019.

Inom den uppdragsfinansierade verksamheten har investeringar till Kontakt Linköping under året genomförts motsvarande 427 tkr, ingen budget 2018.

Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen

Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler¹¹, administrativa lokaler

Typ av lokal	Yta per plats (kvm)	Lokalkostnad per plats (Årshyra i Tkr)	Antal anställda	Snittytan per förvaltning (kvm)
Administrativa lokaler				
Kommunledningsförvaltningen				33,4 ¹²
Stadshuset, KS Förvaltning	42	25	98	
Ågatan 40, HR	18	32	27	
Ågatan 40, Statistikkontoret, juridik, säkerhet	46	85	25	
Storgatan 58	40	56	34	
S:t Larsgatan 41, Facken	26	34	23	
S:t Larsgatan 41, Överförmyndaren	22	41	14	
Storgatan 50, Ekonomiservice	27	46	19	
Medborgarkontor City, Skäggetorp och Berga	46	96	17	
Stadsarkivet (inkl. magasindepåer, forskarrum etc.)	176	137	8	
Omsorg- och äldreförvaltningen				17,7
Drottninggatan 16, Omsorgskontoret	18	40	61	
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen				38,2
Drottninggatan 45, 47 och Djurgårdsgatan 2, MOS Förvaltning	38	50	250	
Socialförvaltningen				20,3
Barnhemsgatan 2, Socialkontoret	23	34	265	
Hertig Karlsgatan 4, Socialkontoret	14	20	120	
Storgatan 39 D, Socialkontoret	24	34	15	
Utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen				22,0
Apotekaregatan 13, Utbildningskontoret och kultur- och fritidskontoret	22	38	135	
Revision				50,3
Kommunrevisorerna				
Östgötagatan 17	50	61	4	

Kommentarer

För att skapa utrymme i stadshuset för kommande organisationsförändringar har säkerhet, juridik och förhandling flyttat ut från stadshuset. Kontrakten på Storgatan 58 (tidigare Nulinks lokaler) och Storgatan 50 (Ekonomiservice) har samtidigt omförhandlats till ettårskontrakt. Socialförvaltningen har utökat sina lokaler under året. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har hyrt in lokaler i närheten av befintliga lokaler på tre års kontrakt i avvaktan på en mer långsiktig lösning av lokalförsörjningen.

¹¹ Yta = kvm BRA. Lokalkostnad = Total hyreskostnad exkl. moms/år. I lokalkostnad ingår alla kostnader i Karplan, d.v.s. inkl. el, va, värme, fastighetsskatt, ev. ombyggnadstillägg osv. exkl. moms.

¹² Exkl. Stadsarkivet

Under hösten fastställde kommunstyrelsen nya riktlinjer för kommunens administrativa lokaler. Kommunens olika förvaltningar behöver samordnas så att stordriftsfördelar när det gäller kringtjänster såsom receptions-, mötes- och konferensrum optimeras samtidigt som lokalerna nyttjas mer resurseffektivt. Riktlinjerna innebär även att ett mer aktivitets/funktionsanpassat arbetssätt ska eftersträvas där lokalerna också ska stödja detta arbetssätt. Det innebär en blandning av egna kontorsrum, öppna kontorsytor, tysta rum, grupprum mm. Snittytan per arbetsplats kommer därmed att minska på sikt samtidigt som lokalutnyttjandet ska öka.

Kommande förändringar i lokalförsörjningen är dels att Kontakt Linköping hyr in lokaler i Gottsfridsberg för sin uppstart under våren 2019. Detta är som det ser ut just nu bara en tillfällig lösning och en mer permanent lösning kommer att presenteras under året. Från 2019 gäller en ny struktur i verksamhetsstyrningen där varje förvaltning tillhör respektive nämnd. Det innebär att nuvarande uppställning försvinner och de olika förvaltningarna tar ett eget ansvar för sina administrativa lokaler.

Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler, räddningstjänst

Typ av lokal	Yta kvm	Årshyra 2018
Räddningstjänst		
Stationer:		
Kallerstad	4 500	8 177
Vikingstad	497	150
Bestorp	449	339
Ljungsbro	502	397
Ulrika	607	37
Lambohov	274	5 451

Kommentarer

Räddningstjänstens nya lokal i Ulrika är påbörjad och beräknas stå färdig till årsskiftet. För Räddningstjänstens station i Ljungsbro har diskussioner inletts om en ny station men inga beslut har fattats. Första skedet är att bestämma lämplig lokalisering, det arbetet har påbörjats.

Det övningsfält som finns i Djurgården planeras fortfarande att avvecklas, diskussioner pågår med Räddningstjänstförbundet, RTÖG och med Norrköpings kommun om alternativ lokalisering.

Verksamhetsberättelse 2018

Kommunstyrelsens anställningsmyndighet

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen	6
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	7
Indikatorer	7
Kommentar	7
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	10
Strategiska utvecklingsuppdrag	11
Nämndspecifika	13
Uppföljning av intern kontroll	14
Ekonomi	15
Driftsammandrag	15
Analys och kommentar	15
Investeringar	16
Analys och kommentar	16
Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen	17
Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler, administrativa lokaler.....	17
Kommentarer	18

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN

Under våren 2018 startade kommundirektören en översyn av förvaltningsorganisationen under kommunstyrelsen med fokus på att etablera en ändamålsenlig och effektiv förvaltningsorganisation som är anpassad efter den nya politiska organisationen som kommer att gälla från och med 2019. Översynen har tagit sin utgångspunkt i att kategorisera och organisera enheterna efter en verksamhetslogisk indelning, vilket innebär en förändrad organisation för Kommunledningsförvaltningen från årsskiftet. Projektet att införa ett Kontaktcenter, Kontakt Linköping, har fortsatt under året. Kontakt Linköping ska vara "en väg in" för medborgare oavsett ärende eller kanal i kommunen med en tydlig digitaliseringsstrategi. Förberedelser för införandet av Kontakt Linköping med rekrytering av medarbetare till olika roller har genomförts. Kontakt Linköping projekt har pågått under året och samarbetsöverenskommelser har tecknats med samtliga förvaltningar vad avser samhällsvägledare uppdraget.

I och med att dataskyddsförordningen (GDPR) infördes fanns behov av förstärkning inom det juridiska området varför flera dataskyddsombud har anställts. En funktion med stöd till valadministration och nämndsekretariat har anställts samt vi har kompetensväxlat och rekryterat fler verksamhetsutvecklare.

På Kommunledningsförvaltningen har vi fokus på kompetensförsörjning både ur ett kort- och långsiktigt perspektiv. Det är av avgörande betydelse för kvaliteten i vårt arbete att vi kan attrahera, behålla och utveckla våra chefer och medarbetare. Vi ställer höga krav på deras kompetens och deras bidrag till verksamheternas utveckling. Under året har vi satsat mycket på kompetensutveckling och vi strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare bland annat genom att ha ett främjande och förbyggande arbetsmiljöarbete.

Vi märker av en ökad konkurrens samt rörlighet på arbetsmarknaden samtidigt som vi har flera medarbetare som går i pension, vilket medför att vi måste kraftsamla kring kompetensförsörjningsfrågor. Vi har under året haft en relativt hög personalomsättning, vilket bland annat beror på en utökning av verksamheter med fler medarbetare, fler externa avgångar samt pensionsavgångar. Medelåldern på förvaltningen är 46 år och det är många medarbetare som uppnår 65 års ålder inom en relativt snar framtid så antal pensionsavgångar kommer att öka.

Under året har vi på olika sätt arbetat med att vara en attraktiv arbetsgivare genom att bland annat ha ett främjande och förbyggande arbetsmiljöarbete. På förvaltningen finns det goda förutsättningar att arbeta med ett närvarande ledarskap då cheferna har ansvar för ett mindre antal medarbetare. På chefsinformationmöten, som hålls kontinuerligt, läggs bland annat fokus på chefers arbetsmiljö och stöd till chefer. Den totala sjukfrånvaron är 3,1 %, vilket är i nivå med tidigare år.

Vi har under året arbetat med att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet för att ha hälsofrämjande och inkluderande arbetsplatser. Insatserna som vi gjort handlar framförallt om metodstöd och att skapa strukturer för chefer så att de kan ta det operativa ansvaret för arbetsmiljöarbetet i sin helhet d.v.s. hälsofrämjande, förbyggande och inom rehabilitering. En rutin för det systematiska arbetsmiljöarbetet är framtagen där vi har haft ett stort engagemang från medarbetare och chefer i arbetet. Under året har vi även anordnat flera olika aktiviteter inom arbetsmiljöområdet bland annat med hjälp av våra hälsoinspiratörer och en gemensam förvaltningsdag har vi haft med tema arbetsmiljö.

Förvaltningens har ett inkluderande arbetssätt för jämställdhet och mångfald som ingår i personalprocesser som exempelvis lönebildning, arbetsmiljö och rekrytering. Under året har vi till exempel rekryterat flera studentmedarbetare som hjälper oss att marknadsföra oss till studentgrupper med budskapet att vi är en attraktiv arbetsgivare samtidigt som vi får hjälp med ett uppdrag.

Kommunledningsförvaltningen har under året rekryterat ny kommunikationsdirektör och digitaliseringsdirektör. Personalomsättningen på förvaltningen har varit störst under första delen av året och de flesta vakanta tjänster är tillsatta vid årsskiftet. Förvaltningen har tagit fram en rutin för systematiskt arbetsmiljöarbete och påbörjat arbetet med digital introduktion. Gemensamma kompetensutvecklingsinsatser har genomförts för olika grupper, bland annat utbildning i processinriktat arbetssätt. Kontakt Linköping projekt har pågått under året och samarbetsöverenskommelser har tecknats med samtliga förvaltningar vad avser samhällsvägledaruppdraget.

Förvaltningen fortsätter sitt arbete med att införa ett processinriktat arbetssätt och flera processer har kartlagts, bland annat statsbidragsansökningsprocessen kommunövergripande samt ekonomi och HR administrationsprocessen på förvaltningen internt.

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

I februari 2018 tillträdde den nya förvaltningschefen och har sedan dess arbetat med bl.a. dataskyddsförordningen, ny organisation, förbereda starten av en ny nämnd och i övrigt sätta en god arbetsordning i förvaltningsledningen m.m. 2018 års verksamhet har präglats av ett omfattande arbete bl.a. med att fullfölja de intentioner som funnits sedan flera år att organisera förvaltningsledningen och övrig administration. En ny organisation är beslutad och börjar verkställas under 2019. Samtidigt fortsätter avdelningarna att se över sin verksamhet för att både ha rätt kompetens och rätt dimensioner för att klara de uppdrag som kommunen och staten ställer på Utbildningsförvaltningen.

En del av arbetet har också handlat om att förbereda starten av en ny nämnd – Arbetsmarknadsnämnden, som påbörjar sitt arbete under 2019. Samordning med Social- och omsorgsförvaltningen har utarbetats för de verksamheter som organisatoriskt ligger under denna förvaltning, men där det ekonomiska ansvaret finns under Arbetsmarknadsnämnden. Personellt har förvaltningen haft en relativt stor omsättning på personal och flera vakanser p.g.a. sjukdom m.m. har påverkat arbetet och ekonomin som visar ett större överskott.

SOCIALFÖRVALTNINGEN

2018 års medarbetarenkät visar förbättrade värden angående frågor som rör arbetsmiljön på förvaltningen. Trots att arbetsbelastningen varit hög så har stressindex minskat vilket är glädjande i en verksamhet där ärendes komplexitet hela tiden ökar. Förvaltningen har enligt antagen plan genomfört minst fem insatser i syfte att skapa en bättre arbetsmiljö och därmed bidra till att attrahera, behålla och utveckla personal. Insatser som vidtagits är att alla grupper arbetat metodiskt med arbetsmiljön, verktyg som använts är Stamina. Kraftkartan och vid årets skyddsronder lades särskilt fokus på den psykosociala arbetsmiljön. Utifrån ökad komplexitet i ärenden och medarbetarnas utsatthet i exempelvis rättssammanhang så har en jurist anställts. Bedömningen är att åtgärderna har ett positivt utfall eftersom vi kan konstatera en minskad personalomsättning under hösten och i uppföljning av arbetsmiljön så visar resultatet att trivselfaktorn har ökat. Förvaltningen har uppmärksammat chefers arbetssituation, en kartläggning har gjorts av extern konsult och ett antal förslag till förbättringar har kommit fram. Chefsgruppen har prioriterat bland framkomna åtgärder, vissa är påbörjade men mer behöver göras under kommande år för att öka attraktiviteten till chefsuppdraget.

Nästa planerade åtgärd är att integrera arbetsmiljöarbetet med förvaltningens Leanarbete för att fortlöpande arbeta med ständiga förbättringar på grupp-, avdelnings- och förvaltningsnivå. En faktor som bedöms påverka det förbättrade resultatet i medarbetarenkäten är genomförda aktiviteter enligt beslutad kompetenstrappa. Utvärdering av förvaltningens introduktionsprogram visar också positiva resultat.

Utmaning som kvarstår är svårigheter att rekrytera erfarna kompetenta medarbetare. Detta tillsammans med det höga ärendeinflödet har medfört att förvaltningen har anlitat bemanningsföretag för att möjliggöra att handläggningstider inte ökar än mer. Ambitionen har varit att avsluta konsultkontrakten till årsskiftet vilket inte varit genomförbart utan ambitionen är att under första kvartalet kommande år kunna få en stabil personalstat så att konsultavtalen kan avslutas.

MILJÖ- OCH SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Linköping växer och Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har en central roll för stadens tillväxt. För att kunna möta denna utmaning har förvaltningen fortsatt med utvecklingsarbetet kopplat till arbetssätt, kvalitet och service där förvaltningen bland annat arbetar enligt ett processorienterat arbetssätt. En viktig framgångsfaktor är att förvaltningen har den kompetens som uppdragen och projekten kräver. Förvaltningen har ett kontinuerligt rekryteringsbehov och det är många tjänster som är svårrekryterade då konkurrensen är hård från både privata marknaden och andra arbetsgivare inom offentlig sektor. De många arbetena som nu utförs inom verksamheten gör också att våra medarbetare blir ännu mer attraktiva för andra arbetsgivare och vi behöver agera proaktivt med tanke på kommande pensionsavgångar och annan extern rörlighet.

I och med att kommunen växer, växer också förvaltningen varvid det har arbetats med att hitta en arbetsyta som rymmer all personalstyrka. Olika alternativ har diskuterats och förvaltningen har i slutet av året funnit en lösning i frågan. Det ekonomiska utfallet för förvaltningen är ett överskott på 5 558 tkr vilket till största del har att göra med de vakanser som förvaltningen har haft under året.

KULTUR- OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN

Förvaltningen har under 2018 fortsatt arbetet med att stärka organisationen för att bättre kunna möta upp uppdrag och utmaningar, såsom planering och byggnation av nya idrottsanläggningar, utredning av föreningsstöd, stärka nämndens mål- och kvalitetsarbete samt det strategiska personalarbetet. Från och med andra halvåret har förvaltningen en egen ekonomifunktion för nämnden och den centrala förvaltningen samt en egen HR chef.

Under året har förvaltningen arbetet med förberedelserna avseende den organisatoriska flytten av Fritidsverksamhet 13-16 år från Utbildningsförvaltningen till Kultur- och fritidsförvaltningen. Fritidsverksamheten ingår från och med 2019 i resultatenheten Kulturscener och ungdom. I och med invigningen av Skylten (september 2018) fick resultatenheten Kulturscener och ungdom en egen fysiskt arbetsplats.

Fortsatt nära samarbete med andra förvaltningar och kommunala bolag har också varit ett viktigt led i utvecklingsarbetet. Implementeringen av det nya lokalbokningssystemet har varit mer resurskrävande än planerat. Visst arbete återstår innan implementeringen bedöms vara tillfredsställande.

Uppfyllelsen av indikatorerna för måluppfyllelse har delvis uppnåtts. Bland annat ser förvaltningen att möjligheten till kompetensutveckling är god, medan sjukfrånvaron ökat. En ökad sjukfrånvaro gäller även för hela kommunen. Förvaltningen kommer under 2019 att arbeta mer systematisk med uppföljning av bland annat sjukfrånvarostatistik för att kunna förebygga och arbeta proaktivt och därmed minska sjukfrånvaron.

OMSORG- OCH ÄLDREFÖRVALTNINGEN

Förvaltningen har under året omorganiserats. Uppdraget har formulerats med sju olika målområden och med ett mer processinriktat arbetssätt. Ett antal olika arbetsgrupper är tillsatta utifrån den riskbedömningen som gjordes. Arbetsgruppernas arbete syftar till att skapa delaktighet och ansvar i förändringsprocessen. Under året har ett utvecklingsarbete pågått med involvering av samtliga medarbetare i flera av momenten i processarbetet. Processkartläggning har påbörjats och förberedelser genomförts för att införa en processorganisation. Parallellt har ett utredningsuppdrag pågått med en översyn över organiseringen av hela den sociala sektorn. Resultat av det arbetet är ett beslut om en gemensam förvaltning för socialförvaltningen och omsorg- och äldreförvaltningen. Mycket arbete har lagts ned på rekryteringar för förvaltningen och Eu projekten. Detta har inneburit en pågående översyn av lokalerna och anpassningsåtgärder sker ständigt.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Anställningsmyndighetens mål; Linköpings kommun har goda arbetsplatser, där varje medarbetare känner arbetsglädje och stolhet, har inflytande och delaktighet. Innovativt arbete ska främjas för att för utveckla verksamheterna och stärka kommunens attraktivitet som arbetsgivare. Kommunens arbetsplatser ska kännetecknas av jämställdhet, mångfald och goda arbetsvillkor, där medarbetare behandlas lika och ges lika möjligheter att utvecklas.

En ny kommungemensam modell för mål- och verksamhetsstyrning, med anpassade kommunövergripande mål har fastställs under 2018. Ett nytt och samlat reglemente för kommunens samtliga nämnder är också fastställt. Vidare har budgetprocessen vidareutvecklats och ett arbete med att förbereda och fastställa förutsättningarna för nästa mandatperiods planering har genomförts. För att möta de nya arbetssätten har kommunledningsförvaltningen anpassat omvärldsbevakning och utredningsarbetet. Som en effekt av de nya reglementet för kommunen har kommundirektören fått i uppdrag att förändra förvaltningsorganisationen under kommunstyrelsen. Under våren startade kommundirektören en översyn av förvaltningsorganisationen under kommunstyrelsen med fokus på att etablera en ändamålsenlig och effektiv förvaltningsorganisation som är anpassad efter den nya politiska organisationen som kommer att gälla från och med 2019. Det konstaterades att de verksamheter som ska organiseras under kommunstyrelsen har olika verksamhetslogiker. Översynen har därför tagit sin utgångspunkt i att kategorisera och organisera enheterna efter en verksamhetslogisk indelning, vilket innebära en förändrad organisation för Kommunledningsförvaltningen. Från och med 2019 lyder tre förvaltningar under kommunstyrelsen – *Kommunledningsförvaltning*, förvaltning för *Verksamhetsstöd och service* samt utförarförvaltning *Leanlink*.

Samarbetet med andra kommuner och regionen utvecklas väl. Särskilt arbete har bedrivits tillsammans med de kommuner som har gräns mot Linköping i den statistiska ”lokala arbetsmarknadsregionen” LA-Linköping med syftet att hitta möjligheter för samutnyttjande av specialistkompetenser samt att stärka de funktionella sambanden.

Kommunens arbetsgivarepolitik har utvecklats och ett mycket tydligare helhetsgrepp kring kompetensförsörjning för bristyrkesgrupper finns i syfte att skapa förutsättningar för såväl omskolning, livslångt lärande som validering. En översyn av ledarskapets förutsättning och chefsuppdraget har genomförts med koppling till den direkta arbetsmiljön på arbetsplatsen och ett antal åtgärder är initierade.

Linköpings kommun är en personalintensiv organisation där den största utmaningen är kompetensförsörjningen. En ökad personalomsättning och svårigheter att rekrytera samt krav på god ekonomisk hushållning innebär att rekrytering inte längre kan vara det enda sättet att lösa kommunens kompetensutmaning. Förmågan att skapa nya vägar till kompetensförsörjning parallellt med att behålla och rekrytera personal med rätt kompetens är avgörande för att klara av både befintlig verksamhet och den tillväxt som förväntas.

Linköpings kommuns styrkor är framför allt kännedom och målen på arbetsplatsen, medarbetarsamtalen, tydligheten i medarbetarnas ansvar, att utvecklas genom mer utmanande arbetsuppgifter, stödet från arbetskamrater vid behov samt närmaste chefens ambassadörskap. Bedömningen är därför att målet om goda arbetsplatser där medarbetarna känner arbetsglädje och stolhet delvis har uppnåtts.

Kommunens arbete med jämställdhet och ökad tjänstgöringsgrad bedöms delvis ha uppnåtts då andelen som arbetar heltid har ökat under 2018 och vi har ett förbättrad jämställdhetsindex. De ökade sjuktagen och främst korttidsjukfrånvaron bland unga gör att målet om goda arbetsplatser endast delvis bedöms uppnått.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Indikatorer

Färgsättningen indikerar:

- Visar att målvärdet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målvärdet delvis har uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målvärdet inte har uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Personal					
Personalomsättning (exkl. Leanlink)	7,2	5,5	6,9	<i>Ska minska</i>	
Total sjukfrånvaro (exkl. Leanlink)	5,6	5,2	6,2	<i>Ska minska</i>	
<i>Kvinnor</i>		5,7	6,9		
<i>Män</i>		3,2	3,7		
Korttidsfrånvaro (exkl. Leanlink)	2,2	2,5	2,8	<i>Ska minska</i>	
Antal vakanta tjänster (<i>kommunövergripande nivå</i>) medel per vecka	162	160	154	<i>Ska minska</i>	
Sjuklönekostnad som andel av total lönekostnad (exkl. Leanlink)	1,2	1,1	1,4	<i>Ska minska</i>	
Lokaler					
Yta per plats, administrativa lokaler, kvm					
<i>Kommunledningsförvaltningen</i>	32		33,4		
<i>Utbildnings- & kultur & fritidsförvaltningen</i>	25		22,0		
<i>Socialförvaltningen</i>	24		20,3		
<i>Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen</i>	29		38,2		
<i>Omsorg och äldreförvaltningen</i>	24	23	17,7		

Kommentar

Kommunledningsförvaltningen har genomfört digital fysisk arbetsmiljö skyddsround och haft fokusgrupper för psykosocial arbetsmiljökartläggning. En plan har tagits fram av förvaltningsledningen utifrån kommunens medarbetarenkät i syfte att förbättra utvecklingsområden såsom likabehandling, samarbete mellan olika professioner inom förvaltningen, internkommunikation och ledningens synlighet hos medarbetarna på förvaltningen. Chefsinformation och medarbetarinformation är också ett förbättringsområde där förbättringsförslag tagits fram. Såväl personalomsättningen inom förvaltningen som nyrekryteringar till nya befattningar har krävt mycket tid för chefer och HR funktion. Antalet vakanser är nu i slutet av året nere på en låg nivå. Förvaltningen har goda utsikter att ersättningsrekrytera men ett arbete som handlar om att utveckla och behålla befintliga medarbetare har initieras. Avgångssamtal är ett förbättringsområde där en systematik är under framtagande.

För att utveckla förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv har det gjorts riktade satsningar för verksamheter som ligger över sjuktalmålet. Fokus är på de yngre åldersgrupperna där sjukfrånvaron ökar. Resultat är förbättrat chef och metodstöd samt en ökad uppföljning av korttidsjukfrånvaron bland yngre medarbetare.

Medarbetarenkätens senaste resultat visar att den positiva trend från 2016 års medarbetarundersökning har brutits. Linköpings kommuns organisationsindex har för första gången försämrats med två procentenheter och indexet ligger nu på 63. Den negativa utvecklingen gäller samtliga frågeområden för kommunen totalt men tillbakagången är störst för området Information. Samtliga förvaltningar utom Socialförvaltningen har utvecklats negativt utifrån ett medarbetarperspektiv. Tydligast är tillbakagången inom Kultur- och fritidsförvaltningen följt av Omsorgs- och äldreförvaltningen. Bland de stora förvaltningarna backar Utbildningsförvaltningen medan Leanlink ligger kvar på samma nivå som 2016.

Under året har vi på olika sätt arbetat med att vara en attraktiv arbetsgivare genom att bland annat ha ett främjande och förbyggande arbetsmiljöarbete. På förvaltningen finns det goda förutsättningar att arbeta med ett närvarande ledarskap

då cheferna har ansvar för ett mindre antal medarbetare. På chefsinformationmöten, som hålls kontinuerligt, läggs bland annat fokus på chefers arbetsmiljö och stöd till chefer. Den totala sjukfrånvaron är relativt låg på 3,1 %, vilket är på samma nivå jämfört med tidigare år.

Vi har under året arbetat med att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet för att ha hälsofrämjande och inkluderande arbetsplatser. Insatserna som vi gjort handlar framförallt om metodstöd och att skapa strukturer för chefer så att de kan ta det operativa ansvaret för arbetsmiljöarbetet i sin helhet d.v.s. hälsofrämjande, förbyggande och inom rehabilitering. En rutin för det systematiska arbetsmiljöarbetet är framtagen där vi har haft ett stort engagemang från medarbetare och chefer i arbetet. Under året har vi även anordnat flera olika aktiviteter inom arbetsmiljöområdet bland annat med hjälp av våra hälsoinspiratörer och en gemensam förvaltningsdag har vi haft med tema arbetsmiljö.

Förvaltningens har ett inkluderande arbetssätt för jämställdhet och mångfald som ingår i personalprocesser som exempelvis lönebildning, arbetsmiljö och rekrytering. Under året har vi till exempel rekryterat flera studentmedarbetare som hjälper oss att marknadsföra oss till studentgrupper med budskapet att vi är en attraktiv arbetsgivare samtidigt som vi får hjälp med ett uppdrag.

Organisationsindexet har minskat bland kvinnor, yngre- och medelålders medarbetare samt för medarbetare med deltidsanställning. Det finns dock inga tydliga strukturella skillnader i hur man upplever sin arbetssituation baserat på ålder, kön eller anställningsform. Cheferna är däremot mer tillfreds med sin arbetssituation än medarbetare utan chefsuppdrag. Tydligast tillbakagång i resultatet ses bland undersköterskor och vårdbiträden, vårdare, barnskötare, förskolelärare och handläggare. Starkast positiv utveckling finns bland personliga assistenter samt gymnasielärare.

På Utbildningsförvaltningen har både antalet rekryteringar och antalet avgångar minskat 2018 jämfört med 2017. Det gör att utbildningsförvaltningens totala personalomsättningar har minskat från 6,6 % 2017 till 5,2 % 2018. Det är de interna avgångarna som har minskat, de externa avgångarna kvarstår på samma nivå (400 avgångar) vilket gör att deras andel av de totala antalet avgångar har öka. Av de externa avgångarna är ca 65 % avgångar till annan arbetsgivare.

Andelen sjukfrånvaro av arbetad tid har ökat från 5,5 % 2017 till 6,4 % 2018. Ökning sker i samtliga ålderskategorier. För medarbetare 29 år eller yngre har den minsta ökningen, 0,2 procentenheter. Den största ökningen är för medarbetare 50 år eller äldre med 1,1 procentenheter. Flera arbetsmiljö- och rehabiliteringsprojekt har pågått under året, dock har inte det gett direkt effekt på sjukfrånvaro. Korttidsfrånvaro har ökat, men dess andel av den totala frånvaron är på samma nivå som föregående år.

Personalomsättningen på Socialförvaltningen ökar och ligger på 13,8 %. Den totala sjukfrånvaron är 6,5 % varav kvinnor 6,9 % och män 5,4 %. Sjukfrånvaron har ökat i jämförelser med föregående år vilket påverkar verksamheten negativt och en fördjupad analys behöver göras för att hitta åtgärder som ökar frisknärvaro. Utmaning finns även i att behålla kompetenta medarbetare, ett antal insatser har vidtagits men det har varit svårt att möta upp behovet att planera in tid för reflektion och återhämtning. Korttidsfrånvaron var 2,4 % 2017 och har ökat till 2,7 % 2018. Ett projekt kring alternativa kompetenser har genomförts och har gett värdefull kunskap inför framtiden. Utbildning i socialrätt har genomförts och ytterligare utbildning planeras i höst. Kartläggning av chefers förutsättningar har skett och beslut om åtgärder har fattats där tre områden prioriterats; förtydligande av gruppchefernas uppdrag, inrätta fler verksamhetsstödjare och administrativ avlastning. E-learning har bl.a. införts i samband med den förvaltningsspecifika introduktionen. Socialförvaltningen tar emot medarbetare kopplat till vårt arbetsmarknadsåtagande. Vi tar kontinuerligt emot VFU-praktikanter och aspiranter (studentmedarbetare) från socionomutbildningen.

Ett gediget arbete har genomförts i samverkan för att arbeta fram ett förfrågningsunderlag till upphandling av nya lokaler för socialförvaltningen. Nuvarande lokaler är för trånga vilket arbetsmiljöverket krävt åtgärder för. Det är även svårt att få ventilation att fungera tillfredställande när fler måste dela rum. Arbetet med förfrågningsunderlaget har tagit tid men var färdigt till sommaren. Tyvärr har upphandling inte skett eftersom kommunen beslutat att titta över hela kommunens behov av administrativa lokaler. Förvaltningens ambition är att utveckla ett verksamhetsbaserat arbetssätt där lokaler och digitala verktyg möjliggör en ökad flexibilitet i att möta barn/unga/familjers/brukares behov.

Personalomsättningen på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har minskat marginellt men vi ser att antalet vakanta tjänster däremot har minskat. Vi har i något större utsträckning kunnat ersättningsrekrytera under året. Sjukfrånvaron har dessvärre ökat dock inte lika mycket som i kommunen som helhet. Endast bland kvinnor ser vi en minskning av sjukfrånvaron. För att utveckla förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv har det gjorts riktade satsningar för att fånga tidiga signaler och på så sätt minska sjuktalet. Arbetet har även gjorts med att systematiskt arbeta fram rehabiliteringsplaner för långtidssjukskrivna för att hitta ett hållbart sätt att komma tillbaka till arbete igen. Den totala sjukfrånvaron har ökat med två procentenheter jämfört med föregående år.

För att kunna vara en attraktiv arbetsgivare, men även möta framtida behov behöver lokalsituationen förändras. Det är en utmaning i en dynamisk förvaltning samt även ett krav för att underlätta det processorienterade arbetssätt som förvaltningen arbetar efter. På grund av platsbrist har vi under året sett över alternativ till ökad arbetsyta i andra lokaler

samtidigt som vi fortfarande arbetar med att hitta en så optimal lösning som möjligt i befintliga lokaler. En kostnadseffektiv lösning i närområdet har hittats gällande ökad arbetsyta och en smidig lösning på intern flytt har påbörjats i slutet av året.

Personalomsättningen inom Kultur- och fritidsförvaltningen har ökat från föregående år men minskat sedan 2016. Totalt sett har sjukfrånvaron ökat markant inom förvaltningen det senaste året, detta främst beroende på en ökning av långtids-sjukskrivna medarbetare under året. Detta kan jämföras med den totala sjukfrånvaron i hela kommunen som har ökat. Gällande långtidssjukfrånvaron ses en ökning bland kvinnor och en minskning bland männen. En minskning av korttidsfrånvaron för både visstid- och tillsvidareanställda har skett under åren. Korttidsfrånvaron är fortfarande något högre än den kommunövergripande indikatorn. Förvaltningen har inga bristkompetensyrken och har genom åren haft en normal rekryteringstakt utan problem att tillsätta vakanta tjänster.

Kultur- och fritidsförvaltningen har tillsammans med Utbildningsförvaltningen genomfört en genomlysning av förvaltningarnas administrativa ytor. Genomlysningen ligger till grund för Kultur- och fritidsförvaltningens arbete för ökad yteffektivitet och att mer verksamhetsanpassa lokaler i enlighet med det kommunövergripande uppdraget med ökad yteffektivisering av administrativa lokaler. Detta arbete har skett i samarbete med Leanlinks lokalplanering och kommer även att fortgå under våren 2019. Halvårsskiftet 2019 ska förvaltningskontoret flytta sina kontorslokaler till annan del av våningsplanet.

Omsorg- och äldreförvaltningen har en ny organisation från april 2018. Syftet med den nya organisationen är att svara bättre på uppdraget. Uppdraget har formulerats med sju olika målområden och med ett mer processinriktat arbetssätt. Ett antal olika arbetsgrupper är tillsatta utifrån den riskbedömningen som gjordes. Arbetsgruppernas arbete syftar till att skapa delaktighet och ansvar i förändringsprocessen. Under året har ett utvecklingsarbete pågått med involvering av samtliga medarbetare i flera av momenten i processarbetet. Tillsättning av nya chefer och pensionsavgångar har lett till flera nyrekryteringar på förvaltningen. Parallellt har ett utredningsuppdrag pågått med en översyn över organiseringen av hela den sociala sektorn. Resultat av det arbetet är ett beslut om en gemensam förvaltning för socialförvaltningen och omsorg- och äldreförvaltningen.

Förvaltningen har fortsatt att arbeta med upphandlingscentrum för att utveckla samarbetet och för att säkerställa upphandlingsprocessen övergripande på förvaltningen. Vi kommer även att påbörja ett processarbete tillsammans med LK-lokalplanering för att hitta effektivare och säkrare arbetssätt.

Omsorgsnämnden, äldrenämnden och socialnämnden har tagit ett gemensamt beslut om kvalitetsuppföljning av respektive nämnds ansvarsområde. Detta innebär att nytt arbetssätt och samverkan mellan förvaltningarna är påbörjat. Även internt på förvaltningen jobbar vi med vidgat uppdrag där analyser blir mer centralt och helheterna redovisas till respektive nämnd. Beslutet är ett förtydligande av ansvar mellan nämnder och tjänstepersonernas ansvar i uppföljningen. Förtätning sker av lokalerna i samband med att fler medarbetare rekryterats.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Anställningsmyndighetens mål; Linköpings kommun har goda arbetsplatser, där varje medarbetare känner arbetsglädje och stolthet, har inflytande och delaktighet. Innovativt arbete ska främjas för att för utveckla verksamheterna och stärka kommunens attraktivitet som arbetsgivare. Kommunens arbetsplatser ska kännetecknas av jämställdhet, mångfald och goda arbetsvillkor, där medarbetare behandlas lika och ges lika möjligheter att utvecklas.

Planerade aktiviteter för att nå måluppfyllelse

- I syfte att utveckla innovativa arbetssätt och samverka testa alternativa kompetenser på socialförvaltningen
- I syfte att ta ett ökat ansvar för kompetensutveckling för våra bristyrken och skapa ett livslångt lärande - Satsning på att utveckla arbetet med validering, praktikplatser, VFU, arbetsmarknadsinsatser, karriärtrapport för vård och omsorgs inom kommunen som arbetsgivare
- I syfte att satsa på förbättrat chefstöd och ledarskapets förutsättningar - genomföra chefs år och utveckling av det professionella chefsuppdraget på varje förvaltning
- I syfte att satsa på digitalisering - Införa e-utbildningar vid varje förvaltning
- I syfte att satsa på digitalisering - Införandet av GDPR kopplat till arbetsgivarrollen för varje förvaltning
- Utveckling och decentralisering av lönebildningsprocessen på varje förvaltning
- I syfte att utveckla ett hållbart arbetsmarknadsåtagande - Genomföra jobbslussen och vårt arbetsmarknadsåtagande av platser fördelat på varje förvaltning
- I syfte att utveckla vårt arbetsgivarvarumärke - Införande av ny digital interaktiv medarbetarintroduktion för varje förvaltning

Projekt har genomförts vid socialförvaltningen angående alternativa kompetenser, resultatet visar att beteendevetareutbildning är en alternativ kompetens för handläggare inom förvaltningen.

Kommunens arbetsgivarepolitik har utvecklats och ett mycket tydligare helhetsgrepp kring kompetensförsörjning för bristyrkesgrupper finns i syfte att skapa förutsättningar för såväl omskolning, livslångt lärande som validering. En modell för analys av arbetets organisering för att genomföra professionsanalyser i syfte att införa nya kompetenser, nya arbetssätt och/eller digitalisera arbetsflöden har tagits fram baserat på ett flertal pilotprojekt som gett värdefull kunskap om de utmaningar och framgångsfaktorer som finns och ger en plattform för ett senare breddinförande. En översyn av ledarskapets förutsättning och chefsuppdraget har genomförts med koppling till den direkta arbetsmiljön på arbetsplatsen och ett antal åtgärder är initierade.

Under året har en ny förvaltningsmodell tagits fram. Linköpings Kommun etablerar förvaltningsmodellen PM3 för att underlätta för digitaliseringsarbetet. PM3 kommer vara en kommunikationsplats för verksamhetsbehov mellan förvaltningarna och IT. Under året har fem objekt etablerats; Administration, kommunikation och näringsliv, Utbildning, kultur och fritid, Samhällsbyggnad, Vård stöd och omsorg samt Ekonomi och HR.

Samtliga PM3-objekt etablerats under 2018. Detta innebär att förvaltningsobjekten har besatt objektsledare och objektägare samt att en preliminär förvaltningsplan har fastställts. Förvaltningsplanen dokumenterar de behov som finns och en karta över de IT-system som stödjer behov i objekten. Samtliga objektägare har under året samlats i de första portföljstyrgruppsmötena. Portföljstyrgruppen definierar kommungemensamma satsningar och en kommungemensam tjänsteportfölj. Vidare definierar portföljstyrgruppen en gemensam infrastruktur som ska finansieras solidariskt mellan objekten. Portföljstyrgruppens roll är att ange riktning i vilken digitaliseringsarbetet är på väg.

Sammanfattningsvis har implementationen av PM3-modellen initierats på ett lyckosamt sätt, men har en fortsatt relativt lång väg tills dess att modellen genomsyrar arbetet för Linköpings olika förvaltningar och IT-avdelning på ett påtagligt vis.

En ny organisation för digitalisering har tagits fram under kommunledningsförvaltningen. Digitaliseringsstaben, som är nyskapad och under uppbyggnad, har i uppgift att lägga en långsiktig strategi och samordna de initiativ som drivs i Linköping samt vara ett stöd i den transformativa process kommunen står inför med hänseende till digitalisering. Digital kompetens är en förutsättning för att åtnjuta digitaliseringens landvinningar. Ett första kunskapsseminarium genomfördes strax före jul i en ambition att skapa ett forum för medarbetare med fokus på digitalisering i Linköpings kommun.

Studentmedarbetare, som startade som ett pilotprojekt i Linköpings kommun 2014, har vuxit och under 2018 har 22 studenter från Linköpings Universitet anställts på 20 % för att under 2018/2019 driva projekt i kommunens digitaliseringsarbete. Studenterna är placerade på kommunens förvaltningar för att driva isolerade projekt men ska också ge input till krav från unga kommuninvånare.

Projektet för att följa dataskyddsförordningen (GDPR) har genomfört en rad kommunövergripande åtgärder, exempelvis utbildning av all personal, framtagande av informationsmaterial och en e-tjänst för ansökan om registerutdrag. Tre dataskyddsombud har rekryterats och är på plats. Fortsatt arbete koncentreras på att förändra rutiner och arbetssätt inom flera områden exempelvis gallring av personuppgifter, information om behandlingarna och dokumentation. I många fall behöver avtal uppdateras. Projektet har fokuserat på att utveckla metoder och riktlinjer för arbetet i förvaltningarna. Hitills har projektet identifierat ca 400 olika personuppgiftsbehandlingar som behöver hanteras.

En ny lönebildningsprocess har tagits fram för att bidra till att lösa den framtida bemanningen och en ny riktlinje för förlängt arbetsliv som ersätter riktlinjen för pension.

Varje förvaltning har gjort en kartläggning av arbetsmarknadsanställningar och medarbetare har tagits emot på förvaltningarna i enlighet med arbetsmarknadsåtagandet. Arbetet med Jobbslussen pågår.

Medarbetarintroduktion genom e-learning är på gång. Förvaltningarna tar kontinuerligt emot VFU-praktikanter

Flera förvaltningar har fokuserat på att inrätta ett processinriktat arbetssätt.

På miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen har personalomsättningen lett till att arbetet med yrkesintroducerande utbildning försenats.

Gällande arbetsplats Stockholm är projektet klart och förankrat inom förvaltningen. Rekryteringsprocessen har inte gått som planerat och vi har inte fått sökanden motsvarande de kvalifikationer, främst vad gäller erfarenhet. Detta gör att förvaltningen beslutat att inte gå vidare och öppna arbetsplats Stockholm. En kommunikationshandbok har implementerats för att utveckla goda kommunikationsmönster.

Kultur- och fritidsförvaltningen fortsätter att uppmärksamma kreativitet och idéer från medarbetarna för att tillsammans utvecklas framåt. Förvaltningens egna hälsoinspiratörer har under året fått arrangera olika aktiviteter för medarbetarna, exempelvis frukostföreläsning.

Resurser har avsatts för att möjliggöra kompetensöverföring av nyrekryterad personal. Detta har bland annat inneburit att denna personal under en något längre period kunnat arbeta parallellt med ordinarie personal. Förvaltningens Ett projekt rörande organisatorisk och social arbetsmiljö via företagshälsovården har pågått under året med syfte att synliggöra samt förbättra den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

I och med att förvaltningen har fått egen HR-resurs har förvaltningens chefer erbjudits bättre chefsstöd via LinQ. Ett systematiskt chefsstöd via LinQ med tätare uppföljning av statistik och sjukfrånvaro med syfte att bland minska sjukfrånvaron kommer ett ske under 2019.

Omsorg- och äldreförvaltningen har ansvar för kompetensutveckling för sektorn. Det pågår ett utredningsarbete för att klargöra gränstragningen mellan arbetsgivaransvaret och sektorsansvaret. Detta för att rätt part ska göra rätt insatser. Förvaltningen samverkar med regionen och de andra kommunerna i Östergötland kring kompetensutveckling och kompetensförsörjning. Innan sommaren fick våra 13 kommuner och regionen i Östergötland en EU-ansökan beviljad som riktar sig att hitta nya metoder för kompetensutveckling och kompetensförsörjning för våra medarbetare och chefer i verksamheterna. Linköping kommer att vara projektansvariga för detta stora projekt. Förvaltningen har även beställt en rapport via PWC gällande behovet av kompetensutveckling och kompetensförsörjning inom sektorn. Förvaltningen jobbar aktivt med att erbjuda medarbetare och utförare utbildning via e-Learning. Flera av våra utbildningsinsatser sker i dag via e-Learning.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Personal- och kompetensförsörjning

Att utveckla arbetets organisering och processer både ur ett hälsoperspektiv och ett kompetensförsörjningsperspektiv för att bidra till att lösa den framtida bemanningen.

Den kommunala organisationen växer och ökningstakten har varit hög de senaste åren. Under 2018 har ökningstakten avtagit något. Det är fortsatt ett problematiskt rekryteringsläge och situationen är oförändrad när det gäller de svårrekryterade yrkesgrupperna till verksamheten.

En av de stora utmaningarna för kommunen som helhet är kompetensförsörjningen, både på kort och lång sikt. De senaste åren har vi arbetat med att föra in nya vägar till kompetensförsörjning, så att vi kan hushålla med våra resurser. Det handlar ex om hur nya sätt att organisera arbetet, förlängt arbetsliv, införande och heltid och inte minst digitalisering. Men arbetet går för långsamt och det sker inte i tillräcklig omfattning.

En av anledningarna till att vi inte nått önskad effekt är att det är detta är komplexa och omfattande förändringar som involverar hela kedjan från brukaren, till medarbetare/chef, den involverar alla partner från fackliga organisationer till

utbildningssystemet och den måste ske på både individ, grupp och organisationsnivå. Hela utbildningssystemet måste viktas om, hela delar av våra verksamheter måste organiseras utifrån andra logiker än det som professionen i alla år har sagt vara rätt.

Här behöver kommunledningsförvaltningen arbeta aktivt med att ge metodstöd och vägledning för nya vägar till kompetensförsörjning samt fokusera på kommunikativa insatser för att berätta om arbetsgivaren Linköpings kommun, både för att attrahera nya medarbetare och för att behålla de nuvarande. De förbättringsåtgärder som planeras är främst ett ökat metodstöd och skapa strukturer som underlättar för att klara omställningen till nya vägar till kompetensförsörjning.

Det är lika viktigt att attrahera och behålla nuvarande medarbetare och sänka personalomsättningen som att föra in nya vägar till kompetensförsörjning. Områden med störst utvecklingspotential är bla Ambassadörskapet, medarbetarnas förtroende för Linköpings kommun som varumärke, Ledarskap, Kompetensutveckling. För att förtydliga så har vi sammanställt allt vi gör för att klara kompetensförsörjningen i en digital plattform <https://www.linkoping.se/nya-vagar>.

Andra förbättringsåtgärder är en satsning på chefers förutsättningar för att klara omställningen till nya tidens ledarskap. Ytterligare förbättringsåtgärder handlar om att tillse att det finns effektiva personalprocesser som stödjer och underlättar vardagen för kommunens chefer samt en ändamålsenlig organisation för HR-arbetet. För att verksamheten ska ha en chans att hantera denna och alla andra utmaningar vi står inför, krävs ett verksamhetsdrivet HR-stöd som ger chefer förutsättningar att arbeta med utmaningarna i sina verksamheter. En kommungemensam arbetsgivarservice samt rekryteringservice som ska erbjuda en väg in för chefer/HR-konsulter och administratörer och tillgängliggöra kompetens, resurser och tjänster inom HR-området införs också.

Ett annat observandum är de kraftigt ökade sjuktalen. Givet de höga kostnaderna och den rekryteringsutmaning kommunen står inför är det högst angeläget att Linköpings kommun, i de fall där det är möjligt, förflyttar fokus från kostnader för sjukfrånvaro och rehabilitering för att istället investera i främjande och förebyggande insatser i arbetsmiljön.

De förbättringsåtgärder som planeras baseras på den utredning som genomförts för att analysera vilka vidare åtgärder kommunen som arbetsgivare behöver vidta för att sänka sjuktalen och dessa är ex utvecklad tertiärluppföljning på alla förvaltningar, ett utvecklat stöd till chefer i arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbete, särskilda satsningar på organisatorisk och social arbetsmiljö, införande av digitalt rehabiliteringsstöd samt utredning kring kommunens insatser vid icke arbetsrelaterad sjukfrånvaro.

Socialförvaltningen har under året planerat för en andra omgång av utbildning i socialrätt över förvaltningsgränserna för medarbetare som saknar detta. Kompetenstrappan är numera implementerad och det finns en årlig planering för utbildningar. Kartläggning av chefers förutsättningar har genomförts och en plan för åtgärder är framtagen. En ny yrkeskategori har införts ”verksamhetsstödjare/processtödjare” som kommer att avlasta cheferna. Mentorskonceptet utvecklas successivt. En långsiktig strategi har också tagits fram avseende lönebildning med syfte att löneläget ska ligga i nivå med kringliggande kommuner. Arbetet med att minska personalomsättningen pågår kontinuerligt och förvaltningen har deltagit i ett nationellt arbetsmiljöprojekt, Stamina, med verktyget Kraftkartan. Arbetet kommer att integreras med Leanarbetet för att nå förbättrade målresultat vad gäller medarbetare och verksamhet.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen poängterar att möjlighet till god kompetensutveckling är en viktig konkurrensfördel. Att arbeta med attraktiva arbetsgivare varumärket och marknadsföra våra intressanta och spännande jobb är av stor vikt. Satsning krävs på att utreda vilka universitet och högskolor våra potentiella medarbetare finns på och hur vi ska nå dessa genom närvaro vid arbetsmarknadsdag, mässor etc. Det är även viktigt att se över stödet till nyexaminerade som börjar i vår verksamhet som är nya i sin yrkesroll. Förvaltningen arbetar aktivt med att förbättra introduktion och seniort mentorskap för nya medarbetare.

Kultur- och fritidsförvaltningen hanterar kompetensförsörjningen bra och det finns ett relativt gott inflöde av kandidater vid rekrytering. Utmaningarna ligger i rekrytering av utbildade bibliotekarier där sökbasen är otillfredsställande, men hanterbar. Under 2019 kommer förvaltningen arbeta med professionsanalyser inom biblioteket. Arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare både ur perspektivet behålla medarbetare samt attrahera nya behöver fortsätta. En översyn av att kompetens nyttjas effektivt, att modern teknik används och att verka för ett hållbart medarbetarskap samt ledarskap behöver göras. Fokus i arbetet är främst att bibehålla personal snarare än rekryteringsutmaningar.

Omsorg- och äldreomsorgsförvaltningen jobbar intensivt med att hitta strategier och insatser för att möta framtidens kompetensbehov inom sektorn. Vi arbetar i samverkan med länets övriga kommuner och regionen med att hitta gemensamma insatser. T.ex. har förvaltningen fått hem ett stort projekt i länet gällande kompetensutveckling och kompetensförsörjning. Det behöver utredas vilka arbetsuppgifter som kan digitaliseras eller utföras på annat sätt för att minska behovet av personella resurser. Det arbetas i dag med en förvaltningsplan gällande digitaliseringen men vi behöver höja nivån på målsättningarna för att möta framtidens utmaningar. En sådan planering kommer att göras under hösten.

Det pågår ett intensivt arbete med att jobba med den områdesbaserade socialtjänsten, verksamheten ska utvecklas och följas upp för att se vilka effekter verksamheten får i området. Det finns en planering att utöka områdeskonceptet till ett område till under 2019.

Förvaltningen har tagit fram ett underlag för hur Linköping ska arbeta med förenklat beslutsfattande för äldre personer med hemtjänst. Detta för att göra insatserna mer lättillgängliga för våra medborgare. Tekniska hjälpmedel utvecklas riktat till medborgarna för att öka självständigheten och delaktigheten.

Nämnds specifika

Att säkerställa en hög tillgänglighet till Linköpings kommuns förvaltningar och verksamhet och föreslå åtgärder för en hög servicenivå. Möjligheter att erbjuda medborgarna kontakt och lösningar enligt principen "digitalt först" ska ligga till grund för förslag på insatser.

Målet om att kommuninvånarna ska uppleva att kontakten med Linköpings kommun präglas av högklassig service och tillgänglighet och att kommunens kommunikation aktivt bidrar till insyn, påverkan och dialog är delvis uppnått. Den senaste tillgänglighetsundersökningen visar att tillgängligheten via telefoni är en fortsatt utmaning för kommunen. Under 2018 visar en undersökning att endast 42 % av de som ringer kommunen får ett direkt svar på en enkel fråga. Det är ett resultat som placerar Linköping bland de 25 % kommuner med sämst resultat. Etableringen av Kontakt Linköping (kontaktcenter) fortlöper enligt projektplan med beräknad lansering i april 2019.

Att säkerställa att nya dataskyddsförordningen följs i hela kommunen

Projektet för att följa dataskyddsförordningen (GDPR) har genomfört en rad kommunövergripande åtgärder, exempelvis utbildning av all personal, framtagande av informationsmaterial och en e-tjänst för ansökan om registerutdrag. Tre dataskyddsombud har rekryterats och är på plats. Fortsatt arbete koncentreras på att förändra rutiner och arbetssätt inom flera områden exempelvis gallring av personuppgifter, information om behandlingarna och dokumentation. I många fall behöver avtal uppdateras. Projektet har fokuserat på att utveckla metoder och riktlinjer för arbetet i förvaltningarna. Hittills har projektet identifierat ca 400 olika personuppgiftsbehandlingar som behöver hanteras.

Att redovisa arbetet med ett koldioxidneutralt Linköping 2025 och ta fram indikatorer för insatser som görs för att nå målet

Under året har underlag tagits fram inför kommunfullmäktiges fastställande av Hållbarhetspolicy, Klimatanpassningsprogram och Program för solex för Linköpings kommun. Förslag till metodstöd och politiskt omhändertagande avseende utskotten för medborgardialog har fastställts av Kommunfullmäktige. Underlag har tagits fram inför kommunstyrelsens beslut om att utveckla jämställdhetsarbetet Linköpings kommun, samt inför fastställande av "Handlingsplan för romsk inkludering 2018 – 2021", "Handlingsplan enligt Linköpings kommuns kemikalieprogram" och "Handlingsplan för kommunkoncernens planerade insatser 2018-2020 för att bidra till ett koldioxidneutralt Linköping 2025". Under 2019 påbörjas arbetet med att ta fram Miljö- och klimatprogram för Linköpings kommun.

Uppföljning av intern kontroll

I internkontrollrapporten för 2018 framgår att de granskade kontrollmomenten i stort fungerar tillfredsställande. En återkoppling har även gjorts inom förvaltningarna av kontrollpunkter från 2017 som inte tillfullo fungerade tillfredsställande.

Kommunövergripande kontrollmoment 2018 har varit att granska jämställdhetsaspekten i nämndernas verksamhet, samt att rutiner för inköpskort tillämpats riktigt. Den första avser nämndernas verksamhet, medan den andra är tillämplig då inköpskort förekommer inom anställningsmyndighetens förvaltningar. Resultatet av kontrollen visar att det i vissa fall saknas kvitton vid inköp och det har även förekommit inköp från leverantörer där det inte finns avtal med kommunen. Berörda har informerats om att kvitto måste finnas till verifikationerna och att avtalsleverantörer ska användas.

Ett annat av kontrollmomenten har varit om stadshuset krisplan är känd av medarbetare på kommunledningsförvaltningen. Resultatet beskrivs som delvis tillfredsställande, då 5 av 8 tillfrågade personer har kännedom om den.

Kontroll har också gjorts av om avtal som kommunledningsförvaltningen tecknar är juridiskt korrekta. 15 slumpmässigt framtagna avtal som slutits under perioden har granskats. I några fall saknas organisationsnummer på motparten, forum för tvistelösning saknas i nio av avtalen. I 12 av avtalen saknas bestämmelser för hantering av sekretessuppgifter, detta behövs dock endast då sådana uppgifter ska hanteras. När det gäller krav på rätt momshantering har detta angetts i 11 av avtalen som kontrollerats. Slutsatsen är att rutinen fungerar delvis tillfredsställande och kommunens juridikgrupp avser att ta fram riktad information till kommunledningsförvaltningen.

Vid hantering av nyanställd och avgående personal ska särskilt avsedda blanketter fyllas i och bevaras i personalakten. Rutinen vid nyanställning fungerar bra, men brister finns beträffande rutiner vid anställnings upphörande. Instruktionen till cheferna behöver bli bättre.

Kamerasystemet för övervakning i stadshuset har kontrollerats utifrån att kamerorna är bra placerade och levererar bild av tillräckligt bra kvalitet för att identifiera individer som rör sig i lokalerna. Kvalitet på bilderna är delvis tillfredsställande. Inget förslag på åtgärd finns redovisat.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Kommunledningsförvaltningen	107 729	105 773	-1 956	93 946	85 665
Utbildningsförvaltningen	26 167	29 929	3 762	25 301	26 678
Socialförvaltningen	198 068	198 979	911	197 114	176 352
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen	122 741	128 300	5 559	121 230	112 453
Kultur- och fritidsförvaltningen	10 257	10 502	245	8 737	8 894
Omsorg- och äldreförvaltningen	20 186	20 489	303	18 773	18 338
Summa nettokostnader, tkr	485 148	493 972	8 824	465 100	428 380
<i>varav kostnader</i>	<i>-708 180</i>	<i>-698 672</i>	<i>-9 508</i>	<i>-655 965</i>	<i>-581 047</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>223 032</i>	<i>204 700</i>	<i>18 332</i>	<i>190 865</i>	<i>152 667</i>

Analys och kommentar

Anställningsmyndigheten totalt visar ett överskott med 8 824 tkr i bokslutet. Detta motsvarar 1,8 % av budget.

Kommunledningsförvaltningen redovisar ett underskott med 1 956 tkr vilket är en försämring av resultatet jämfört med prognosen i oktober. Förvaltningen har haft en del vakanser inom olika enheter under året, samtidigt som det funnits kostnader, bland annat hyres- och flyttkostnader som belastat verksamheterna som det inte funnits någon budget för. Underskottet täcks delvis av överskott inom kommunstyrelsen.

Utbildningsförvaltningens resultat för helår 2018 visar ett överskott med 3 762 tkr vilket är i linje med den senaste prognoser där bedömningen varit ett överskott på 3 782 tkr för 2018. Överskottet kan framförallt förklaras med lägre personalkostnader så som vakanser och ökad sjukfrånvaro och föräldraledigheter som inte ersatts under frånvaroperioden. Förvaltningens nettokostnader är på samma nivå under perioden 2016-2018. Däremot har kostnader och intäkter ökat vilket beror på den omorganisation som genomfördes vid halvårsskiftet 2016 där ny verksamhet så som central elevhälsofunktion och övergripande myndighetsutövning som tidigare återfanns inom egna resultatenheter ingår under förvaltningen från och med 2017. Under 2018 har dessutom Bemanningseenhetens verksamheter ingått under förvaltningen vilket är den främsta anledningen till ökade kostnader och intäkter jämfört med 2017.

Socialförvaltningen redovisar ett överskott med 0,9 mnkr. Förklaringen är framförallt att det funnits vakanser när personal slutat och att det har tagit viss tid innan ny personal kommit på plats. Förvaltningen räknade i oktober med ett överskott i bokslutet med 1,5 mnkr. Försämringen av resultatet sedan dess beror på ökade kostnader för inhyrda konsulter från bemanningsföretag. Även en gruppchef har anlitats från ett bemanningsföretag under hösten då det funnits rekryteringsvårigheter. En ytterligare faktor som påverkat kostnadsläget är att flera utbildningsinsatser inom Kompetenstrappan genomförts under slutet av året.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens resultat för 2018 visar på ett överskott jämfört med budget med 5,6 mnkr. Intäkterna är något lägre än budgeterat. En lägre bemanningsgrad har påverkat utfallet av tidskrivningen negativt. Personalkostnaderna är betydligt lägre än budget beroende på ett stort antal vakanser. En del extrakostnader har uppstått i och med utökning och anpassning av lokaler.

Kultur- och fritidsförvaltningen redovisar för 2018 ett mindre överskott om 245 tkr. Överskottet beror på sjukskrivning samt föräldraledigheter som inte fullt ut ersatts under året.

Omsorg- och äldreförvaltningens ekonomi är stabil och ryms inom budget. Utökningen som skett mellan åren beror på fler tjänster. Personalomsättning kostar tid och resurser men innebär samtidigt lägre lönekostnader i de perioder vakanser råder. Det som avviker är komplettering av kontorsmöbler som ej funnits någon särskild budget för.

Investeringar

Investeringar Belopp tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Kommunledningsförvaltningen					
<i>Kontorsinventarier</i>	1 610	100	-1 510	153	117
Utbildningsförvaltningen	230	200	-30	317	114
<i>Kontorsmöbler plan 5</i>					
<i>Möbler KAA mottagning</i>					
Socialförvaltningen					
<i>Löpande inventarieutbyte</i>	214	250	36	90	174
<i>Brandsäkra aktskåp</i>	146	150	4	310	0
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen	0	390	390	388	510
Omsorg och äldreförvaltningen	364	0	-364	0	0
Summa investeringar	2 564	1 090	-1 474	1 258	915

Analys och kommentar

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN

Kommunledningsförvaltningens investeringar överstiger budget på grund av löpande inköp av kontorsinventarier i samband med omlokalisering.

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Utbildningsförvaltningen har marginellt överskridit budgeten för investeringar 2018. De investeringar som har skett beror på omflyttningar på grund av omDispositionering av platser i lokalerna.

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Ett löpande inventarieutbyte pågår inom socialförvaltningen efter hand som möbler bedöms vara uttjänta. Även i år har ett antal brandsäkra aktskåp köpts in som planerat. Målet är att byta ut samtliga ej brandsäkra aktskåp till nya med cirka 10 skåp årligen. Detta utbyte har pågått sedan 2015.

MILJÖ- OCH SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har inte genomfört några investeringar.

OMSORG OCH ÄLDREFÖRVALTNINGEN

Omsorg och äldreförvaltningen har gjort kompletteringar och bytt ut kontorsmöbler vid förtätning av lokalerna.

KULTUR OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN

Kultur- och fritidsförvaltningar har inga egna investeringar utan förhyr arbetsplatser av Utbildningsförvaltningen.

Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen

Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler¹, administrativa lokaler

Typ av lokal	Yta per plats (kvm)	Lokalkostnad per plats (Årshyra i Tkr)	Antal anställda	Snittytan per förvaltning (kvm)
Administrativa lokaler				
Kommunledningsförvaltningen				33,4*
Stadshuset, KS Förvaltning	42	25	98	
Ågatan 40, HR	18	32	27	
Ågatan 40, Statistikkontoret, juridik, säkerhet	46	85	25	
Storgatan 58	40	56	34	
S:t Larsgatan 41, Facken	26	34	23	
S.t Larsgatan 41, Överförmyndaren	22	41	14	
Storgatan 50, Ekonomiservice	27	46	19	
Medborgarkontor; City, Skäggetorp och Berga	46	96	17	
Stadsarkivet (inkl. magasindepåer, forskarrum etc.)	176	137	8	
Omsorg och äldreförvaltningen				17,7
Drottninggatan 16, Omsorgskontoret	18	40	61	
Mos Förvaltning				38,2
Drottninggatan 45, 47 och Djurgårdsgatan 2, MOS Förvaltning	38	50	250	
Socialförvaltningen				20,3
Barnhemsgatan 2, Socialkontoret	23	34	265	
Hertig Karlsgatan 4, Socialkontoret	14	20	120	
Storgatan 39 D, Socialkontoret	24	34	15	
Utbildningsförvaltning samt Kultur och fritidsförvaltningen				22,0
Apotekaregatan 13, Utb kultur och Fritid	22	38	135	
Revision				
Kommunrevisorerna				50,3
Östgötagatan 17	50	61	4	

* - exkl. Stadsarkivet

¹ Yta = kvm BRA

Plats = elev, boende (maxkapacitet)

Lokalkostnad = Total hyreskostnad exkl. moms/år. I lokalkostnad ingår alla kostnader i Karplan, d.v.s. inkl. el, va, värme, fastighetsskatt, ev. ombyggnadstillägg osv. exkl. moms. Lokalplaneringen bistår med rapporter. Nyttjandegrad, idrottshallar = Bokade timmar/Möjligt bokade timmar/år

Nyttjandegrad, boenden, förskolor, skolor, administrativa lokaler = ”andel av maxkapacitet

Kommentarer

För att skapa utrymme i stadshuset för kommande organisationsförändringar har säkerhet, juridik och förhandling flyttat ut från stadshuset. Kontrakten på Storgatan 58 (tidigare Nulinks lokaler) och Storgatan 50 (Ekonomiservice) har samtidigt omförhandlats till ettårskontrakt. Socialförvaltningen har utökat sina lokaler under året. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har hyrt in lokaler i närheten av befintliga lokaler på tre års kontrakt i avvaktan på en mer långsiktig lösning av lokalförsörjningen.

Under hösten fastställde kommunstyrelsen nya riktlinjer för kommunens administrativa lokaler. Kommunens olika förvaltningar behöver samordnas så att stordriftsfördelar när det gäller kringtjänster såsom receptions-, mötes- och konferensrum optimeras samtidigt som lokalerna nyttjas mer resurseffektivt. Riktlinjerna innebär även att ett mer aktivt/funktionsanpassat arbetssätt ska eftersträvas där lokalerna också ska stödja detta arbetssätt. Det innebär en blandning av egna kontorsrum, öppna kontorsytor, tysta rum, grupprum mm. Snittytan per arbetsplats kommer därmed att minska på sikt samtidigt som lokalutnyttjandet ska öka.

Kommande förändringar i lokalförsörjningen är dels att Kontakt Linköping hyr in lokaler i Gottsfridsberg för sin uppstart under våren 2019. Detta är som det ser ut just nu bara en tillfällig lösning och en mer permanent lösning kommer att presenteras under året. Från 2019 gäller en ny struktur i verksamhetsstyrningen där varje förvaltning tillhör respektive nämnd. Det innebär att nuvarande uppställning försvinner och de olika förvaltningarna tar ett eget ansvar för sina administrativa lokaler.

Verksamhetsberättelse 2018

Överförmyndarnämnden

INNEHÅLL

Nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys.....	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten.....	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen	3
Väsentliga avvikelser.....	3
Framåtblick.....	3
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	4
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	5
Nämndens mål	5
Nämndens analys och bedömning	5
Uppföljning av intern kontroll	6
Ekonomi	7
Driftsammandrag	7
Analys och kommentar	7

Nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Överförmyndarverksamhetens främsta verktyg i tillsynsarbetet är granskningen av de årsräkningar och redogörelser som varje år lämnas in av gode män och förvaltare. Utmaningen ligger i att effektivt och skyndsamt granska varje uppdrag, utan avkall på kvalitet, för att sedan vidta åtgärder där det behövs. Med en förstärkt juristfunktion på Överförmyndarenheten har kvalitetsarbetet kunnat intensifieras under året, vilket bland annat resulterat i kompetensutvecklingsinsatser, en reviderad delegationsordning och förtydligade handläggningsrutiner.

Det dagliga tillsynsarbetet innebär ett omfattande flöde av information som skickas till och från verksamheten. Omställning från papper till digital hantering hör till en av de större utmaningarna som kräver både stora investeringar och förändrade arbetssätt för tjänstepersoner och ställföreträdare. Efterfrågan på e-tjänster ökar bland ställföreträdarna och arbetet med att utveckla olika digitala lösningar har pågått under året och kommer fortsätta under 2019.

I överförmyndarens uppdrag ingår att utreda lämpligheten hos de personer som visar intresse av uppdrag som ställföreträdare samt tillhandahålla grundläggande utbildning. Under året har nämnden fattat beslut om en förtydligad process för lämplighetsbedömning och kompetensutvecklingsinsatser gällande rekrytering har genomförts.

Med anledning av förändrade statsbidragsregler tillfördes nämnden inför verksamhetsåret 2018 extra medel till området ensamkommande barn (6 000 tkr) via beslut i kommunstyrelsen. Under året har dock antalet barn som anvisats till kommunen varit färre än beräknat och utgör i kombination med övergångsregler vid införandet av den nya statsbidragsförordningen den främsta orsaken till nämndens överskott på totalt 4 515 tkr.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Verksamheten visar vid året slut en god måluppfyllelse. Samtliga ställföreträdare som har fått sin årsräkning granskad med anmärkning har kontaktats och olika åtgärder vidtagits. Parallellt med detta har granskningstakten varit hög och målen uppfyllts med god marginal. I de ärenden där indikationer funnits på att godmanskap inte längre behövs i samma omfattning har Överförmyndarenheten förhållit sig aktiv. För att stödja ställföreträdarna i deras uppdrag har Överförmyndarnämnden under året tillhandahållit fristående stöd i form av mentorer samt professionellt stöd i bemötandefrågor. Mentorerna har nyttjats i ökad omfattning medan däremot samtalsstödet inte använts alls. Fortsatt analys kring nytta, behov och marknadsföring kommer att ske framöver.

Länsstyrelsen bekräftade vid sitt årliga inspektionsbesök bilden av att verksamheten över tid har vidareutvecklat rutiner och höjt kvalitén i tillsynsarbetet.

Väsentliga avvikelser

Arbetet med digitalisering har under året intensifierats med målsättningen att erbjuda e-tjänster istället för blanketter samt digital årsredovisning för ställföreträdare. Ingen skarp drift har dock kunnat lanseras under året, men förhoppningen är att de kammungemensamma ambitionerna gällande ökad digitalisering kommer bli konkret även för gode män och förvaltare under nästkommande år.

Framåtblick

Under 2018 har det på nationell nivå riktats uppmärksamhet mot behovet av förändring av systemet med gode män och förvaltare. Efter riksrevisionens granskning i början av året gav tidigare regering ett uppdrag till länsstyrelsen att tydligare agera i sin roll som tillsynsmyndighet gentemot kommunernas överförmyndare samt bistå med riktlinjer för hur gode män och förvaltares redovisning och lämplighet ska bedömas och följas upp. Överförmyndarnämnden i Linköpings kommun har genom åren återkommande lyft behovet av förändringar och kommer parallellt med det egna kvalitetsarbetet att följa utvecklingen noga.

Att rekrytera och behålla en bred kompetensbas och matcha rätt person till rätt uppdrag är fortsatt en av verksamhetens största utmaningar. För att öka kunskapen om lagstiftningen och attrahera nya ställföreträdare har flera utåtriktade informations- och marknadsföringsinsatser gjorts under året. Samarbetet mellan kommunernas förvaltningar inom ramen för Frivilligcenter är väsentlig för att med nya metoder kunna nå ut brett till nya målgrupper och intressera fler personer för uppdrag som ställföreträdare. Överförmyndarnämnden höjer ambitionsnivån kring extern information ytterligare under nästa år.

För att effektivisera handläggningen behöver det externa digitaliseringsarbetet kompletteras med intern utveckling av verksamhetssystem och handläggningsrutiner. Planering och utvecklingsarbete kommer därför att fortgå parallellt.

Ett framtida fokus behöver också finnas på hur arvoden och ersättningar till gode män ska finansieras inom området ensamkommande barn.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Överförmyndaren är en av kommunens obligatoriska verksamheter med huvudsaklig uppgift att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Detta innebär att granska hur ställföreträdarna sköter sina uppdrag att företräda huvudmän som inte själva kan tillvarata sina rättigheter.

Det är tingsrätten som fattar beslut om de flesta godmanskap och förvaltarskap medan överförmyndarnämnden ansvarar för rekrytering, utbildning och tillsyn av gode män och förvaltare. Uppdraget att vara god man eller förvaltare är ett frivilligt, personligt lekmanuppdrag. I slutet av 2018 hade 560 personer uppdrag som god man eller förvaltare i Linköpings kommun, något fler kvinnor än män. Jämfört med föregående år har både antalet ärenden och antalet ställföreträdare minskat något, delvis beroende på att antalet ensamkommande barn minskat, men även med anledning av att godmanskap för vuxna haft en sjunkande trend över de senaste åren. I många fall kan andra former av stöd vara tillräckligt. Den sammanlagda summan av inkomster och förmögenhet som Överförmyndarnämnden utövade tillsyn över var för redovisningsåret 2017 drygt 674 000 tkr.

Nationell statistik inom överförmyndarområdet sammanställs sedan ett par år tillbaka av länsstyrelsen. I tabellen nedan redovisas den senast presenterade statistiken (2017) för kommuner av jämförbar storlek och med snarlik organisation för överförmyndarverksamhet.

Jämförelser nationellt, verksamhetsåret 2017

Ärendetyp	Jönköping	Norrköping	Helsingborg	Västerås	Örebro	Linköping
<i>Antal invånare</i>	<i>137 481</i>	<i>140 927</i>	<i>143 304</i>	<i>150 134</i>	<i>150 291</i>	<i>158 520</i>
Godmanskap 11:1-11:4 FB*	1 194	1 305	969	1 095	1 108	930
Förvaltarskap § 11:7	183	240	170	212	178	109
Godmanskap EKB**	207	137	153	223	82	155
Förmyndarskap	325	515	496	550	494	489
Redovisningshandlingar	1 479	3 165	1 636	1 455	4 231	1 322
Anmärkningar	6	11	4	59	73	48

* FB = Föräldrabalken

** EKB = ensamkommande barn

Utmärkande för Linköping är det förhållandevis låga antalet godmanskap enligt FB 11:1-11:4 i relation till befolkningmängden. Även antalet förvaltarskap är antalet lågt. Noteras kan också att ställföreträdare har fått anmärkning i 48 ärenden, vilket motsvarar cirka 3,6 % av de granskade redovisningshandlingarna. Endast Västerås har procentuellt fler anmärkningar än Linköping. Analysen är att det ökade antalet anmärkningar i Linköping är en följd av ett systematiskt kvalitetsarbete utifrån överförmyndarnämndens mål om effektivare granskning.

Verksamhetsmått Linköping

Ärendetyp	Antal aktiva ärenden					Antal ärenden i genomsnitt		
	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Godmanskap 11:1-11:4 FB*	896	940	-44	930	965	905	948	970
Förvaltarskap	113	110	3	109	109	111	109	113
Ensamkommande barn (EKB)**	75	180	-105	180	369	116	268	407
Förmyndarskap ***	487	500	-13	464	492	476	468	528
Under avslutande	26	--	26	27	35	32	38	34
Granskade årsräkningar	952	--	--	989	1007	--	--	--

* FB = Föräldrabalken

** Antal godmanskap samt särskilt förordnad vårdnadshavare, ensamkommande barn

*** Förmyndarskap = Legalt förmyndarskap, särskilt förordnad förmyndare och särskilt förordnad vårdnadshavare, ej ensamkommande barn

De största avvikelserna sett till budget utgörs av godmanskap för ensamkommande barn samt för vuxna huvudmän. Inflödet av ärenden ligger utanför nämndens kontroll och är svårt att bedöma i förväg. Framför allt har antalet ensamkommande barn kontinuerligt minskat sedan toppnoteringen i februari 2016 (totalt 452 ärenden, varav 422 godmanskap och 30 särskilt förordnad vårdnadshavare). I slutet av 2018 fanns 75 ensamkommande barn registrerade, varav 52 hade god man och övriga 23 särskilt förordnad vårdnadshavare. Under 2018 har 27 godmanskap för ensamkommande barn anordnats och 143 avslutats. Alla barn som har en särskilt förordnad vårdnadshavare har uppehållstillstånd, likaså ungefär hälften av barnen som har god man. 15 av barnen var placerade i Linköping av annan kommuns socialtjänst

När det gäller övriga godmanskap är det svårt att veta varför de minskat under de tre senaste åren. En förklaring skulle kunna vara att nämnden arbetar aktivt med information om mindre ingripande åtgärder. Detta kan i sin tur innebära att en anmälan om godmanskap inte resulterar i ett anordnande av god man, utan stödet till huvudmannen kan ges på annat sätt. Dessutom görs löpande genomgång av befintliga ärenden för att se om behovet av stöd verkar förändrats över tid

så att godmanskap inte längre är den mest lämpliga insatsen för huvudmannen. Att ha en god man är ett avsevärt ingripande i en persons liv, och bör bara tillämpas om behovet finns. Dessutom är det kostsamt för huvudmannen eftersom huvudregeln att denne själv ska betala ställföreträdarens arvode och ersättningar.

Antal förvaltare är förhållandevis stabilt över tid, dock vid årsskiftet något fler än budgeterat. Under 2018 har byte av ställföreträdare skett i 104 ärenden. Vid utgången av 2018 hade 560 gode män och förvaltare uppdrag i Linköpings kommun och av dessa var 55 % kvinnor och 45 % män.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Överförmyndarnämndens arbete med att bidra till att Linköpings kommun är en plats där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv uttrycks i fyra mål.

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Bedömning av måluppfyllelse	Indikator för måluppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv <i>samt</i> En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet	1: Huvudmännen ska kunna känna sig trygga genom en effektivare granskning av ställföreträdarens redovisning av uppdragen.		Personlig kontakt i 50 % av ärenden med anmärkning	100 % (32 st)	100 % (42 st)	100 % (61 st)	50 %
	2: Rättssäkerheten för huvudmännen ska öka genom att rätt stödinsatser ges.		Frågan om jämkning väckt i minst 10 ärenden	10	40	50	10
	3: För att huvudmännens rätt ska tas tillvara och för att de inte ska lida rättsförlust, ska årsräkningar som inlämnas i rätt tid granskas skyndsamt.		Senast den 31 augusti ska 75 % av årsräkningarna vara granskade	90 %	89 %	87 %	75 %
	4: För att tillförsäkra trygghet och säkerhet för huvudmännen, ska ställföreträdarnas möjlighet att kunna utföra sitt uppdrag på bästa sätt öka.		Ökade möjligheter att utföra uppdraget på bästa sätt genom tillhandahållande av stöd (antal stödpersoner)	1	7	7	7

Nämndens analys och bedömning

Mål 1

Indikator: *Målsättningen är att av de ställföreträdare som får sin årsräkning granskad med anmärkning ska minst 50 % få en personlig kontakt från Överförmyndarenheten för uppföljning och eventuell åtgärd.*

Återkoppling har skett i samtliga ärenden där anmärkning har riktats mot redovisningen. Antalet anmärkningar har ökat mellan åren. Vid behov har vidare åtgärder vidtagits, exempelvis riktad utbildning, information om ersättningsskyldighet, egen uppsägning av uppdraget eller entledigande efter beslut av nämnden.

Mål 2

Indikator: *Fördjupning/frågan ska väckas i totalt 10 ärenden där förändringar har skett som kan tyda på att behovet av god man eventuellt inte längre kvarstår. Uppföljning i verksamhetssystemet Wärna och i personakter.*

Antalet godmanskap fortsätter stadigt att minska. En bidragande orsak bedöms vara det kontinuerliga arbetet med att informera så att mindre ingripande åtgärder ska prövas innan ansökan görs om godmanskap eller förvaltare. Utöver detta har också frågan om jämkning av uppdraget varit uppe för diskussion med ställföreträdaren, vilket utgör ca 5 % av ärendena.

Mål 3

Indikator: *Senast den 30 april ska 60 % av årsräkningar vara granskade, senast den 31 augusti ska 75 % vara granskade och senast den 31 oktober ska 100 % vara granskade.*

Den 30 april var 63 % av årsräkningarna granskade, den 31 augusti var 87 % granskade och den 31 oktober 99 %. Jämfört med tidigare år har granskningstakten varit något lägre medan antalet anmärkningar är högre. Sammantaget har dock granskningstakten varit god och i paritet med uppsatta målvärden.

Mål 4

Indikator: *Majoriteten av de ställföreträdare som har nyttjat stödinsatserna ska uppleva att de ökat möjligheten att kunna utföra uppdraget på bästa sätt.*

Nämnden har även under 2018 uppdragit åt sex erfarna gode män att fungera som mentorer samt enligt tidigare avtal med Råd och Stöd professionellt samtalsstöd i bemötandefrågor. I tabellen ovan anges antalet tillgängliga stödpersoner. Enligt en enkät till samtliga ställföreträdare i januari 2019 anger en fjärdedel av de svarande att de kontaktat mentorerna och att dessa, med ett par undantag, är nöjda med det stöd de har fått. Ingen kontakt hade under året tagits med det professionella samtalsstödet i bemötandefrågor.

Uppföljning av intern kontroll

Överförmyndarnämndens interkontrollplan för 2018 omfattar ett kommunövergripande samt tre nämndspecifika kontrollmoment:

- Jämställdhetsperspektivet
- Granskning av beslut om samtycke upp till 200 000 kronor
- Granskning av urval av registrerade uppgifter i verksamhetssystemet Wärna
- Granskning av tillsyn av ställföreträdare för barn

Planen för interkontroll har genomförts av nämndens två internkontrollrepresentanter i samarbete med tjänstepersoner.

Samtantaget visade kontrollerna på god kvalitet i handläggningen med ett par noteringar som lett till förslag på förändrade handläggningsrutiner, tydligare information till ställföreträdare samt förslag på ökad enhetlighet i registrering mellan olika ärendeslag.

Uppföljning av jämställdhetsperspektivet i nämndens verksamhet har i begränsad omfattning analyserats av nämnden under 2018, då bara ett fåtal av verksamhetsmåten har relevans för och finns redovisade uppdelade på kön.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
<i>Överförmyndarnämnden</i>	441	530	89	417	408
<i>Gode män och förvaltare, ej EKB*</i>	5 068	6 023	955	4 743	5 063
Varav arvoden och ersättningar, netto	4 589	5 200	611	4 642	4 704
Varav resultatpåverkan föregående år	-112	0	112	-327	-231
Varav övriga kostnader	591	823	232	428	590
<i>Gode män, EKB*</i>	-3 408	63	3 471	-1 817	582
Varav arvoden och ersättningar, netto**	-3 399	0	3 399	-1 845	191
Varav övriga kostnader	-9	63	72	28	391
Summa nettokostnader, tkr	2 101	6 616	4 515	3 343	6 053
<i>varav kostnader</i>	<i>15 608</i>	<i>18 722</i>	<i>3 114</i>	<i>22 214</i>	<i>22 679</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>-13 507</i>	<i>-12 106</i>	<i>1 401</i>	<i>-18 871</i>	<i>-16 626</i>

* EKB = ensamkommande barn

**Kostnader 2018: 4 565 tkr, intäkter 7 964 (varav 6 000 extra beviljade medel och 1 964 tkr ersättning från Migrationsverket)

Analys och kommentar

Överförmyndarnämnden lämnar ett överskott gentemot budget som uppgår till totalt 4 515 tkr. Nettokostnaderna är 2 101 tkr och budgeten för året omfattade 6 616 tkr. Alla nämndens tre verksamhetsområden redovisar överskott; *Överförmyndarnämnden* 89 tkr, *Gode män och förvaltare, ej ensamkommande barn* 955 tkr och *Gode män, ensamkommande barn* 3 471 tkr.

Överskottet kan i första hand härledas till att nämnden beviljats 6 000 tkr i extra intäkter för verksamhetsområdet *Gode män, ensamkommande barn*. Detta beror i sin tur på de statsbidragsregler som infördes under 2017, vilka innebar att möjligheten att få kostnadstäckning för faktiska kostnader från staten upphörde och ersattes av schablonbidrag. Dock fanns för landets överförmyndarverksamheter möjlighet att utnyttja övergångsregler under en period, varför majoriteten av resterande intäkter härrör från denna.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämndens kostnader består till cirka 80 % av arvoden och ersättningar till nämndens ledamöter. Återstående kostnader avser huvudsakligen nämndens kurs- och konferenskostnader samt administrativa tjänster. För verksamhetsåret 2018 uppgår nämndens kostnader till 441 tkr vilket är något högre än föregående år.

Gode män och förvaltare, ej ensamkommande barn

I verksamhetsområdet förekommer såväl intäkter som kostnader, beroende på att Överförmyndarnämnden utbetalar alla arvoden och övriga ersättningar till god man och förvaltare, även i ärenden där huvudmannen själv ska betala. I Föräldrabalken regleras fördelningen av betalningsansvaret. I de fall där huvudmannen har betalningsförmåga att stå för kostnaderna, skickas en faktura till huvudmannen. Bruttokostnaderna för arvoden och ersättningar till ställföreträdare uppgår till cirka 10 000 tkr och intäkterna till cirka 5 400 tkr. Nettoavvikelsen mot budget är cirka 600 tkr.

Nettokostnaderna för arvoden och ersättningar uppgår under innevarande år 4 589 tkr, vilket är marginellt lägre jämfört med föregående två år. Kostnaderna för arvoden m.m. utgörs av faktiska utbetalningar under innevarande år medan redovisade intäkter utgörs av en bedömning. Anledning är att verkliga intäkter kan fastställas först kommande verksamhetsår i samband med att årsräkningarna granskas. Antagandet om intäktsnivå grundas på tidigare års utfall och bedöms för 2018 bli 54 % av bruttokostnaderna, d.v.s. kommunen förväntas bekosta 46 %. Samma förhållande för kostnadsfördelning råder för såväl budget som för de föregående två verksamhetsåren. Redovisningsmetoden innebär att varje års resultat påverkas av en justeringspost från föregående års intäktsbedömning, som utgörs av differensen mellan bedömning och verkligt utfall (*resultatpåverkan från föregående år*). Justeringsposten kan vara antingen positiv eller negativ.

För 2018 påverkar denna post resultatet på ett positivt sätt och medverkar till att nettokostnaderna minskar med 112 tkr. Också de två föregående åren var påverkan på resultatet positiv, då i ännu större omfattning.

I posten *övriga kostnader* ingår exempelvis administrativa kostnader som uppstår i samband med arvodering och fakturering, förvaltning och utveckling av nämndens verksamhetssystem, mentorstöd till ställföreträdarna, bidrag till Linköpings Godman- och Förvaltarförening, utbildnings- och rekryteringskostnader samt kundförluster. Kundförluster uppstår när en huvudman eller dennes dödsbo av någon anledning inte kan betala de kostnader som fakturerats. Kostnaderna för kundförluster uppgår under 2018 till 211 tkr, vilket är högre än vanligt. Totalt uppgår *övriga kostnader* till 591 tkr, vilket är cirka 230 tkr lägre än budgeterat.

God man, ensamkommande barn

De senaste åren har antalet ensamkommande barn varierat mycket och följaktligen också nämndens kostnader och intäkter. Nämnden har aldrig haft någon budget för verksamhetsområdet utan staten har tidigare täckt i stort sett alla kostnader via statsbidrag. När bidragsreglerna ändrades 2017, befarades en stor påverkan på intäkterna, varför nämnden beviljades extra medel av Kommunstyrelsen både under 2017 och 2018. Under 2017 erhöll nämnden 3 000 tkr och innevarande år tillfördes intäkter motsvarande 6 000 tkr. I och med att antalet nya barn varit lågt samtidigt som många ärenden avslutats av olika anledningar, har kostnaderna inte blivit så höga som befarades. Dessutom har, såsom tidigare beskrivits, övergångsregler i samband med ny förordning medfört att intäkter som återsökts enligt gammal förordning inkommit även under början av 2018. Eftersom kostnaderna är lägre än intäkterna redovisas en nettointäkt för verksamhetsområdet. För 2018 uppgår nettointäkten till totalt 3 408 tkr, där 4 599 är kostnader och 8 007 tkr är intäkter. Också 2017 redovisades en nettointäkt, om än lägre (1 817 tkr).

Verksamhetsberättelse 2018

Valnämnden

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten.....	3
Framåtblick	3
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	4
Indikatorer	4
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	5
Nämndens mål	5
Nämndens analys och bedömning	5
Strategiska utvecklingsuppdrag	5
Ekonomi	6
Driftsammandrag	6
Analys och kommentar	6

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Den 9 september 2018 genomfördes val till riksdag, kommun och landsting i Linköpings kommun i enlighet med nämndens uppdrag. Valnämnden ansvarade för att det utsågs och utbildades ca 750 röstmottagare som kunde bemanna de 99 vallokalerna på valdagen samt de 17 förtidsröstningsställena under förtidsröstningen den 22 augusti till och med den 9 september. Nämnden höll i den preliminära rösträkningen på valkvällen söndagen den 9 september samt på onsdagen den 12 september. Valet bedöms ha genomförts på ett rättssäkert sätt och inga överklaganden har inkommit som gäller Linköpings kommun. Valdeltagandet ökade jämfört med föregående val, vilket är i linje med den politiska viljeinriktningen.

När det gäller utveckling av verksamheten så har ett viktigt mål varit att få till en personellt större valorganisation samt en tydlig rollfördelning inom denna så att fler kan dela på de olika ansvarsuppgifter som valet medför. Detta för att göra hela valprocessen mindre sårbar och mer effektiv. Nämnden har tidigare påtalat behovet av mer personal till valkansliet och fick 2017 medel för en valadministratör som arbetat heltid med valförberedelserna från och med årsskiftet 2017/2018. Från och med maj har ytterligare en heltidstjänst samt en halvtidstjänst avsatts från kommunkansliet för att vara delaktiga i valarbetet. I samband med att allt valmaterial började anlända behövdes ytterligare personalförstärkning i form av en valvaktmästare.

Nya tendenser som kan noteras jämfört med tidigare val, vilket får konsekvenser både för den verksamhetsmässiga och personella planeringen, är antalet uppdrag för de ambulerande röstmottagarna som ökade markant. Förtidsröstningen fortsatte liksom tidigare att öka, men nytt för detta val var att fler personer också förtidsröstade på själva valdagen i stället för att gå till sin vallokal. Säkerheten förstärktes utifrån den risk- och sårbarhetsanalys som togs fram, vilket genererade en mer omfattande bevakning i samband med transport, räkning och förvaring av röster.

Framåtblick

Det finns, liksom tidigare, fortfarande behov av att prioritera genomförandet av val i högre grad. Den organisation och de arbetssätt som tagits fram under 2017 och 2018 behöver fortsätta att implementeras och utvecklas, men framförallt behöver kontinuitet och långsiktighet över tid uppnås. Detta för att valorganisationen ska kunna behålla den utvecklade kompetensen och minska sårbarheten. Behovet av personella och ekonomiska resurser kommer även fortsättningsvis att öka med tanke på bland annat säkerhet, befolkningsutveckling och förändringar av vallagen. För att möta detta behov behövs ett mer strukturerat arbete när det gäller målstyrning, budget och internkontroll för valnämnden, satsningar på digitalisering, ytterligare modernisering av arbetssätt samt nya lokaler för förvaring av valmaterial.

Inför Europaparlamentsvalet 2019 har ytterligare förändringar i vallagen gjorts som medför ökade kostnader. En utmaning inför 2019 är även valnämndens mål om att verka för högre valdeltagande då Europaparlamentsvalet såväl i Linköping som i Sverige och Europa tenderar att ha ett lågt deltagande.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Valnämnden ska enligt Linköpings kommuns reglemente genomföra val i enlighet med bestämmelserna i vallagen, kommunallagen, folkomröstningslagen, lagen om kommunala folkomröstningar samt övriga till området hörande lagar, förordningar och föreskrifter.

Nämnden ansvarar för att allmänna val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige genomförs vart fjärde år. Nämnden ansvarar också för valet till Europaparlamentet som hålls vart femte år, samt för folkomröstningar och eventuella extra val. Valnämnden ska bland annat utse och utbilda röstmottagare, se till att det finns vallokaler och ansvara för förtidsröstningen i kommunen. Nämnden ansvarar också för den preliminära räkningen av rösterna dels på valkvällen och under onsdagen och eventuellt torsdagen, veckan efter valdagen. Valen ska genomföras på ett rättssäkert sätt.

Den 9 september 2018 genomfördes val till riksdag, kommun och landsting i Linköpings kommun i enlighet med nämndens uppdrag. Valnämnden ansvarade för att det utsågs och utbildades ca 750 röstmottagare som kunde bemanna de 99 vallokalerna på valdagen samt de 17 förtidsröstningsställena under förtidsröstningen den 22 augusti till och med den 9 september. Nämnden höll i den preliminära rösträkningen på valkvällen söndagen den 9 september samt på onsdagen den 12 september. Valet bedöms ha genomförts på ett rättssäkert sätt och inga överklaganden har inkommit som gäller Linköpings kommun. Valdeltagandet ökade jämfört med föregående val, vilket är i linje med valnämndens mål och den politiska viljeinriktningen.

Valnämnden ser, i likhet med tidigare, fortfarande behov av att genomförandet av val måste prioriteras i högre grad. Den organisation och de arbetssätt som utvecklats under år 2017/2018 behöver fortsatt implementeras, men framförallt behöver kontinuitet och långsiktighet över tid uppnås. Detta för att valorganisationen ska kunna behålla den utvecklade kompetensen och minska sårbarheten. Behovet av personella och ekonomiska resurser kommer även fortsättningsvis att öka med tanke på bland annat säkerhet, befolkningsutveckling och justeringar i valsyste­met. För att möta detta behov behövs ett mer strukturerat arbete när det gäller målstyrning, budget och internkontroll för valnämnden, satsningar på digitalisering, ytterligare modernisering av arbetssätt samt nya lokaler för förvaring av valmaterial.

Ytterligare en utmaning inför kommande riksdag-, kommun och landstingsval är att öka eller bibehålla det höga valdeltagande samt att göra deltagandet mer jämlikt. Även om valdeltagandet i Sverige och Linköping är högt ur ett internationellt perspektiv skiljer sig valdeltagandet mellan olika geografiska områden. Så är fallet även i Linköpings kommun. Nämnden har för avsikt att arbeta vidare med lämpliga åtgärdsförslag för att nå den ambitionen, vilket också går i linje med den politiska viljeinriktningen.

Indikatorer

Kommunfullmäktige har inte beslutat om indikatorer för valnämndens verksamhet under budgetperioden. Nämnden har inte heller beslutat om några övriga indikatorer i internbudgeten.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Valnämndens viljeinriktning är att de allmänna valen ska genomföras med högre valdeltagande än förra gången och indikator för detta är andel röstande. 2014 var valdeltagandet i Linköpings kommun till riksdagen 88,02 % medan det 2018 var 89,20 %. Detta kan jämföras med valdeltagandet i riket på 87,18 %.

Nämndens analys och bedömning

Den 9 september 2018 genomfördes val till riksdag, kommun och landsting, vilket innebär att valnämndens och valkansliets arbete intensifierades avsevärt. Senare delen av 2017 samt tiden fram till valdagen ägnades åt förberedelser inför valet. Under resterande del av 2018 har valprocessen utvärderats och analyserats. Utifrån detta har förbättringsförslag tagits fram som kommer att implementeras i och med Europaparlamentsvalet 2019.

För att göra hela valprocessen mindre sårbar och mer effektiv har ett viktigt mål varit att få till en personellt större valorganisation samt en tydlig rollfördelning så att fler kan dela på de olika ansvarsuppgifter som valet medför. Nämnden har tidigare påtalat behovet av mer personal till valkansliet och fick 2017 medel för en valadministratör som arbetat heltid med valförberedelserna från och med årsskiftet 2017/2018. Från och med maj har ytterligare en heltidstjänst samt en halvtidstjänst avsatts från kommunkansliet för att vara delaktiga i valarbetet. I samband med att allt valmaterial började anlända behövdes ytterligare personalförstärkning i form av en valvaktmästare.

Nya tendenser som kan noteras jämfört med tidigare val, som får konsekvenser både för den verksamhetsmässiga och personella planeringen, är ökningen av antalet uppdrag som gäller ambulerande röstmottagare. Förtidsröstningen fortsatte liksom tidigare att öka, men nytt för detta val var att fler personer också förtidsröstade på själva valdagen i stället för att gå till sin vallokal. Säkerheten förstärktes utifrån den risk- och sårbarhetsanalys som togs fram, vilket genererade en mer omfattande bevakning i samband med transport, räkning och förvaring av röster.

Valnämnden höjde ambitionsnivån när det gällde information och kommunikation inför valet 2018. Utöver tidningsannonsering och information på webbplatsen linkoping.se, satsade nämnden på att ta fram informationsfilmer som visades i matvarubutiker samt spreds i sociala medier.

Sammanfattningsvis så genomfördes valet 2018 enligt den planering som utarbetats och utan större incidenter eller störningar. Valdeltagandet i valet till riksdagen ökade med 1,17 procentenheter jämfört med valet till riksdagen 2014 varför valnämndens uppdrag måste anses vara utfört och målet uppnått.

Förutom den utvärdering som valnämnden och valkansliet gjort har även en enkät skickats ut till alla som arbetade i vallokalerna under valdagen, samt till de som arbetade i förtidsröstningen. Enkäten nådde 702 och av dessa svarade 542 personer, vilket ger en svarsandel på 77,2 %. Utvärderingen visar att de svarande i huvudsak är positiva till hur valarbetet fungerade.

De förbättringsförslag som framkom gäller framförallt förtidsröstnings- och vallokalernas beskaffenhet, önskemål om tidigare leverans av förtidsröster på valdagen samt synpunkter på utbildningen inför uppdraget som röstmottagare. Dessa förslag och synpunkter kommer att beaktas i arbetet med att förbereda Europaparlamentsvalet som äger rum den 26 maj 2019.

Strategiska utvecklingsuppdrag

De kommunövergripande strategiska utvecklingsuppdragen är generellt svåra att applicera på valnämndens verksamhet. I linje med det strategiska utvecklingsuppdraget när det gäller digitalisering kan dock nämnas att det valadministrativa systemet, Kaskelot, som köptes in 2017 nu har använts i en hel valprocess, vilket inneburit en påtaglig effektivitets- och kvalitetshöjning. Ambitioner finns att på sikt utveckla en koppling mellan valadministrationssystemet och löneutbetalningssystemet. Valnämnden gjorde det även möjligt för samtliga förtidsröstningsställen att kunna skriva ut dubblettröstkort med hjälp av en dator och skrivare för att ge ökad service till väljarna.

Några nämndspecifika uppdrag har inte tilldelats valnämnden i budget 2018 med plan för 2019-2021.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Verksamhet					
Valnämnden	3 821	3 289	-532	276	88
Summa nettokostnader, tkr	3 821	3 289	-532	276	88
<i>varav kostnader</i>	6 795	6 699	-96	276	88
<i>varav intäkter</i>	2 974	3 410	436	0	0

Analys och kommentar

Valnämnden har en avvikelse på -532 tkr jämfört med budget, vilket delvis beror på minskade intäkter i form av statsbidrag på -436 tkr samt ökade kostnader. De ökade kostnaderna beror bland annat på en utökning av antalet valdistrikt, skärpningar i vallagen som innebar obligatorisk utbildning för röstmottagare, ökat fokus på säkerhet samt större personalbehov än förväntat.

Nedan följer en mer detaljerad redovisning av vad de ökade kostnaderna kan härledas till:

- Antalet valdistrikt utökades från 95 till 99 inför valet 2018, då antalet röstberättigade har ökat i kommunen. Det medför i sin tur en hantering av större volymer av röstmottagare, lokaler, utbildningar, material och övrig utrustning.
- Skärpningar i vallagen som innebar högre krav på tillgänglighet i samtliga röstnings- och vallokaler. Krav på att samtliga 750 röstmottagare skulle utbildas, inte bara ordförande och vice ordförande. En annan förändring var att minst två röstmottagare måste vara närvarande i förtidsröstningslokal vid förtidsröstning, vilket innebar att fler röstmottagare behövde rekryteras.
- En stor del av befintligt valmaterial så som valskärmar, valsedelställ och skyltar behövde förnyas eller uppdateras.
- Den ökande förtidsröstningen innebar tidsfördröjningar vid sammanräkningen i valdistrikten och mottagningen i stadshuset under valkvällen samt bidrog till att den sorteringsprocess som pågår under förtidsröstningen blev mer omfattande än tidigare. Detta krävde både personalförstärkningar samt omfattande övertidsarbete för ordinarie personal.
- Större säkerhetsfokus i och med oron i omvärlden, risken för valfusk, desinformation samt störningar av valprocessen. Detta innebar att bevakningsföretag anlätades i högre utsträckning än tidigare vid hantering och förvaring av röster. Valmyndigheten förordade även att en risk- och sårbarhetsanalys skulle tas fram, vilket också gjordes.

Resultat för 2018 indikerar att det finns en risk för att även internbudget 2019 med nuvarande ram kommer att överskridas. Förutom de nödvändiga åtgärder som vidtogs 2018 har ytterligare skärpningar i vallagen gjorts inför Europaparlamentsvalet 2019 som medför ökade kostnader. Under 2019 kommer arbetet med utvärdering fortgå av 2018 års allmänna val till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige samt fortsatt planering och genomförande av val till Europaparlamentet den 26 maj 2019.

Verksamhetsberättelse 2018

Äldrenämnden

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten.....	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen	3
Framåtblick	3
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	4
Indikatorer	5
Kommentar	5
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	7
Nämndens mål	7
Nämndens analys och bedömning	8
Styrande dokument	8
Upphandlingspolicy inklusive sociala krav	8
Digital agenda.....	8
Informationssäkerhetspolicy.....	9
Kommunövergripande	9
Nämndspecifika	9
Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare	10
Uppföljning av intern kontroll	11
Ekonomi	12
Driftsammandrag	12
Analys och kommentar	12
Investeringar	13
Analys och kommentar	13
Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen	14
Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler	14
Lokalprojekt 2018.....	14
Nyckeltalsredovisning – Egna lokaler jämfört med andra kommuner	14

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Under 2018 har ett stort fokus inom äldrenämndens ansvarsområde varit att korta väntetiden till erbjudande om särskilt boende och andra insatser. Stora omställningar har påbörjats under året för att skapa boendeformer som möter det behov som finns. För att möta den demografiska utvecklingen vad gäller äldre har nämnden ställt om platser från ålderdomshem, sjukhem och demensplatser till bara demensplatser och vårdboendeplatser. Under 2018 har ingen behövt att vänta mer än 3 månader på att få ett erbjudande om plats från det att beslut om insats fattats. Servicehusen har fått nya uppdrag med ett ökat ansvar för uppsökande verksamhet för att minska känslan av ensamhet hos äldre.

Utbyggnad av wifi inom kommunens särskilda boenden har påbörjats under 2018 och kommer att slutföras under 2019. Valfärdsteknik kommer att vara en viktig del för att klara framtidens utmaningar vad gäller demografin och kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen. Tids- och insatsregistrering har införts inom hemtjänsten under kvartal 3 2018. Nästa steg kommer att bli att införa mobildokumentation för medarbetarna inom hemtjänsten.

En ny lagstiftning började att gälla i januari 2018, Lag om samverkan vid in- och utskrivning från slutenvården. Detta har inneburit att de personer som kommer från slutenvården är mer vårdkrävande och har behov av med hälso- och sjukvårdsinsatser både inom särskilt boende och inom hemsjukvården. Detta ställer krav på förändrade arbetsätt.

För att få en mer samlad bild över kvaliteten inom äldreomsorgen har nya arbetsätt med att jobba med analys och uppföljning av verksamheter påbörjats. Ny uppföljningsstruktur är beslutad. Uppföljning av hemtjänsten har fortsatt även under 2018 lett till att fler utförare inom LOV i hemtjänsten har sagts upp.

Tillståndsplikt gäller för all entreprenadupphandlad verksamhet från 15 april 2017. Övergångsbestämmelser gällde fram till 1 april 2018 då alla verksamheter skulle ansökt om tillstånd hos IVO, inspektionen för vård och omsorg. Tillståndsplikten har påverkat hur vi kan organisera verksamheten och vilka tidsperspektiv vi måste ha i samband med upphandlingar.

I november fattade nämnden beslut om att göra en översyn av Linköpings modell för lag om valfrihetsystem (Lov) i hemtjänsten bland annat mot bakgrund av att nuvarande organisering innebär svårigheter att få till ett helhetsperspektiv i vården och omsorgen om personer i ordinärt boende.

Förenklat beslutsfattande, dvs att äldre personer på ett enkelt sätt ska få tillgång till hemtjänst utan föregående biståndsbeslut ska införas. Förutsättningarna gavs genom att riksdagen under våren 2018 beslut om en ändring i socialtjänstlagen som möjliggör för kommuner att införa förenklat beslutsfattande.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Den sammantagna bedömningen är att äldrenämnden har uppfyllt sina målsättningar. Nämnden har systematiskt arbetat med att korta köerna till vårdboende samtidigt som beslut har fattats för att möta det framtida behovet av insatser i särskilt boende. Måluppfyllelse har även skett när det gäller uppföljning av kvalitet och införandet av förändrade rutiner och insatser.

Framåtblick

Äldrenämnden kommer att ha flera utmaningar 2019. En av utmaningarna kommer vara att korta tiderna från ansökan till verkställighet. Vi behöver även hitta flexibla sätt att snabbt kunna anpassa boendeformer utifrån behov.

Kompetensförsörjningsproblematiken inom samtliga verksamhetsområden är redan nu påtaglig och kommer att fortsätta. För att klara av denna utmaning kommer det även att krävas att vissa arbetsuppgifter kommer att ersättas med teknik och nya yrkeskategorier behöver komma in i verksamheten.

Hälso- och sjukvårdsinsatserna inom äldreomsorgen ökar och vi behöver i samverkan med regionen hitta former och samverkan för att på bästa sätt tillsammans möta det behov som finns av dessa insatser. Vi behöver utveckla nya metoder och arbetsätt för att kunna möta dessa behov på ett patientsäkert och effektivt sätt.

Den upplevda ensamheten och den psykiska ohälsan ökar bland äldre. Det innebär att vi behöver hitta former och metoder för att minska denna trend.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Under året har flera verksamheter ställts om för att kunna möta det behov, både nuvarande men även framtida. Omställningen är ännu inte helt klar vilket försvårar långtgående slutsatser. Man kan dock redan nu se effekt av att kön till vårdbostad för demenssjuka har varit på en jämn nivå under året och att omställningen troligen varit en bidragande orsak.

Här finns behov av fortsatt arbete för att säkerställa att rätt verksamhet bedrivs för att nå framtida behov.

Vid uppföljning i oktober 2018 framkom att av de 426 vårdbostadsplatserna med inriktning ålderdomshem som ska ställas om har totalt 116 platser ändrat inriktning. Vid det givna datumet var fördelningen 76 av 329 ställda om till inriktning sjukhem, 38 av 85 ställda om till inriktning för demenssjuka samt 2 av 12 ställda om till korttidsplats.

Den del av förändringen som avser omställning från servicehus till sammanhållna servicehus eller trygghetsboenden har påbörjats under 2018 och kommer att fullföljas under 2019. Här kan man se att det är en stor efterfrågan på kommunala trygghetsboenden. Framför till de trygghetsboenden med centrala lägen har en lång kö uppstått.

Vid uppföljning i samband med internkontroll framkom att det fortfarande finns mer att göra inom området för att nå visionen av att servicehus och trygghetsboende ska fungera som de sociala träffpunkter som ambitionen varit.

Under 2018 har en ny lag trätt i kraft som möjliggör för kommuner att ha biståndsbedömda trygghetsboende. Då denna lagändring kommit efter kommunens beslut behöver ställningstagande tas till hur man ska hantera detta.

För att få en jämlik verksamhet har avtalen och verksamhetsuppdragen setts över under året vilket säkerställer att samma krav ställs oavsett utförare. Översynen säkerställer att det blir en jämlik omsorg oavsett var i kommunen den äldre bor.

Arbetet med mobilt arbetssätt i vård och omsorg, MAIVOR, har fortgått under året. Alla hemtjänstutförare har från och med 2018-09-01 gått in i "skarpt läge" och registrerar sedan september all tid via tids- och insatsregistrering, TIR.

Första återkopplingen skedde till äldrenämnden i december. Det framkom vid uppföljningen behov av översyn av både ersättningsmodellen och regelverket, men att de underlag som man då kunde få fram inte räckte för en översyn. Behov finns av en längre uppföljningsperiod för att kunna dra långtgående slutsatser. Kontoret avser att återkomma med återkoppling under våren 2019 innan justeringar sker.

Under 2019 kommer arbetet att fortsätta inom MAIVOR och även kundfakturor kopplas på i processen.

Nya överenskommelser kring utskrivningar från slutenvård har trätt i kraft under 2018 i och med Lag om samverkan. Stort fokus har varit på att få effektiva och säkra vårdövergångar mellan huvudmännen.

För att underlätta detta arbete har kommunen tillsammans med Region Östergötland arbetat med korttidsprocessen genom Vinnova. Arbetet fortsätter under 2019.

Indikatorer

Färgsättningen indikerar:

- Visar att målvärdet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målvärdet delvis har uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målvärdet inte har uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	
Avvikelse mot referenskostnad äldreomsorg (%)	-17,8	-16,4			
Lokaler* Vårdbostäder (äldre) <i>Yta per plats</i> <i>Lokalkostnad per plats</i>	71 15 000	71 17 000	71 19 000	*Bör re- videras	
Hemtjänst**					
Invånare 65+ beviljade hemtjänst	3 227	3 262	3 220	3 300	
Män	1 098	1 130	1 099		
Kvinnor	2 129	2 132	2 121		
<i>Varav 80+ beviljade hemtjänst</i>	2 307	2 258	2 345		
<i>Män</i>	725	648	732		
<i>Kvinnor</i>	1 582	1 610	1 613		
Utförda hemtjänsttimmar per månad och person 65+	35,9	34,1	30,9	35	
Totalt antal hemtjänst timmar 65+	941 078	872 458	786 268	945 000	
Män	303 424	274 335	239 621		
Kvinnor	637 654	598 123	546 647		
<i>Varav 80+ timmar</i>	634 461	588 121	550 071		
<i>Män</i>	182 621	166 995	150 367		
<i>Kvinnor</i>	451 840	421 126	399 704		
Brukarbedömning, Socialstyrelsen hemtjänst- sammantagen bedömning	91%	90%	88%	90%	
Brukarbedömning, Socialstyrelsen vårdboende-sammantagen bedömning	79%	82%	81%	80%	
Särskilt boende					
Täckningsgrad särskilt boende <i>Andel av personer 65+ resp. 80 år och äldre som bor i särskilt boende</i>	7%	7%	7%	7%	
Antal personer med hemsjukvård	720	730	730	730	

Kommentar

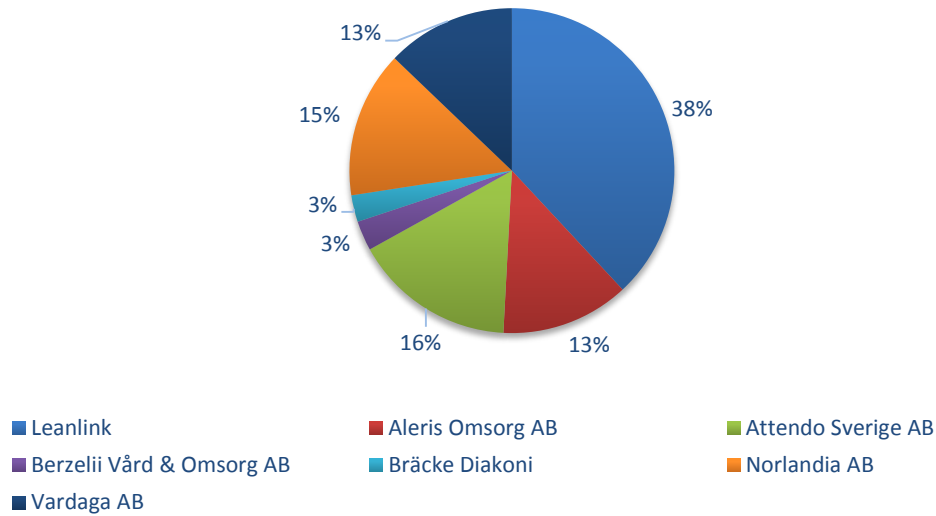
*Förändrade rutiner för registrering och statistik uttag ger en viss osäkerhet i jämförbarheten i uppgifterna varför målvärdena inte är aktuella. Förra årets bokslut visade totalt 872 458 hemtjänsttimmar.

Bedömningen

Under 2018 är totalt antal hemtjänsttimmar 786 268, vilket är en minskning på 86 190 timmar.

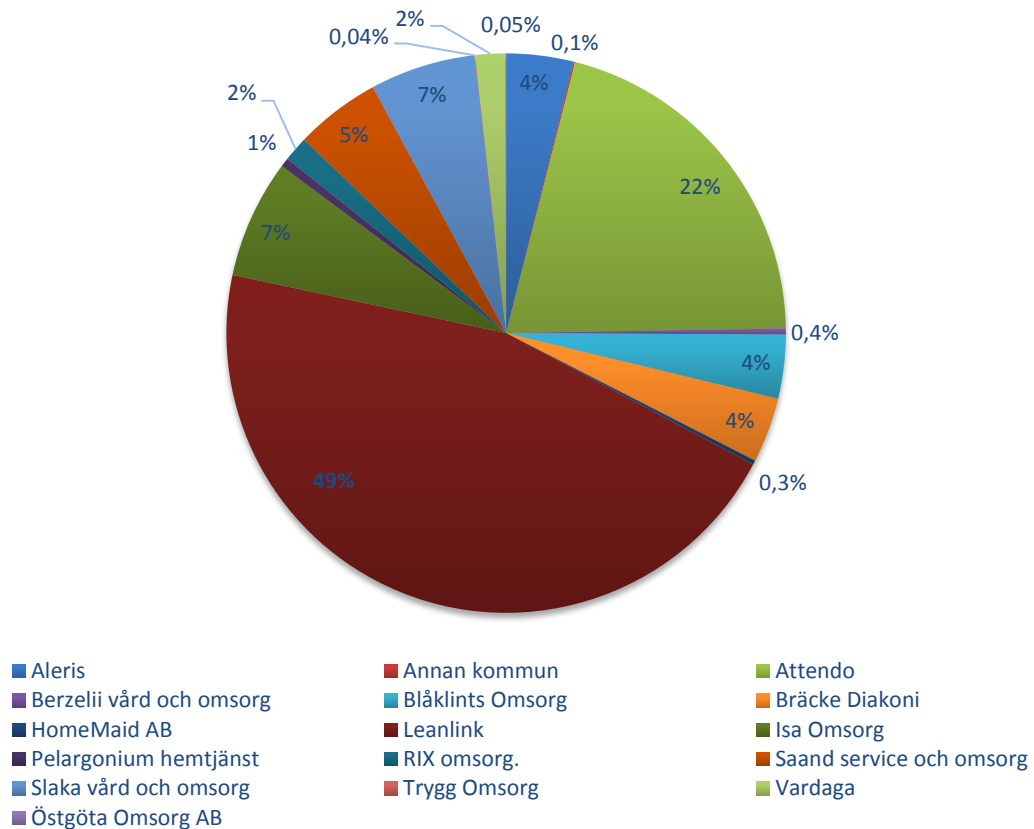
**Statistikuttaget har andra definitioner varför skillnader delvis kan förklaras av tekniska faktorer.

Vårdboende, dygn per utförare 2018

Kommentar: Diagrammet visar de olika utförarnas andel av de totala antalet vårddyggn som registrerats. Förändringen från 2016 till 2018 visar att Leanlink andel ökat.

Hemtjänsttimmar, per utförare 2018

Kommentar: Diagrammet visar de olika utförarnas andel av antalet hemtjänsttimmar som registrerats. Under 2018 har några mindre hemtjänstutförare sagts upp och en ny ersättningsmodell har införts, vilket har lett till att antal hemtjänsttimmar totalt sett minskat. Den procentuella fördelningen över antal hemtjänsttimmar per utförare, i jämförelse med 2017 års bokslut, visar inga större skillnader.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Bedömning av måloppfyllelse

- Visar att målet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målet delvis uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målet inte uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Indikator för måluppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv	Utifrån individuella förutsättningar och holistiskt synsätt ska individen ha möjlighet att uppnå en god psykisk och fysiska	Kvalitativa undersökningar hälsa Antal deltagare på infotillfällena	369	350	364	3 öka
Fler bostäder för en växande kommun	Individen ska ha möjlighet till anpassat boende med upplevelse av trygghet och inflytande	Erbjuda boende inom 3 mån 80% nöjda vårdboende 90% nöjda hemtjänst	5 79% 91%	0 82% 90%	0 81% 88%	0 80% 90%
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv	Individen ska uppleva meningsfull vardag	kvalitativa undersökningar			5	5

Nämndens analys och bedömning

Sammanfattningsvis har utvecklingen inom äldre nämndens områden varit god när det gäller tillgång till boende och hemtjänst. Personalomsättningen och svårigheten att rekrytera personal är det område som är mest bekymmersamt på såväl kort som lång sikt. Under perioden har mycket fokus lagts på att införa digital nyckelhantering och tidsregistrering inom hemtjänst. Projektet har varit omfattande och flera omstarter har behövts göras. I slutet på 2018 är nu alla utförare i systemet och under 2019 planeras för att avsluta detta som projekt. Statsbidraget för ökad bemanning har nyttjats för att förstärka nattbemanning tillskapande av trygghetsteam och andra förstärkningar inom bemanningsområdet.

Den samlade bedömningen är att målen är uppnådda.

Mål .1 Individen ska ha möjlighet till anpassat boende med upplevelse av trygghet och inflytande. 2 Individen ska uppleva meningsfull vardag 3. Utifrån individuella förutsättningar och ett holistiskt synsätt ska individen ha möjlighet att uppnå en god psykisk och fysisk hälsa

Ett antal indikatorer finns för att målet ska anses uppnått det handlar om att få hemtjänst snabbt eller som tidigare genom förenklad handläggning, att få erbjudande om bostad inom 3 månader efter att beslut fattats. Dessutom rör det att som äldre inte möta för många olika personer och att ha en god kontinuitet att inte möta för många olika individer när samt att öka deltagandet vid informationstillfällen om äldreomsorgen i kommunen. Tillgängligheten till kommunens olika insatser är god men när det gäller personalkontinuiteten har många utförare svårigheter med rekrytering och personalomsättningen gör att det är svårt att uppnå målsättningen i alla situationer. Intresset för kommunens informationsinsatser är god och antalet besökare är relativt stabilt med lite variation. Information sker på en rad olika sätt och informationsmötena via särskilda inbjudningar är endast ett alternativ. Mer information finns i äldreombudsmannens rapport.

Målet mäts via brukarundersökningarna med en målsättning att nå 80-90% nöjdhet när det gäller vårdboende respektive hemtjänst Målet uppnås när det gäller boende men ligger något under när det gäller hemtjänst. Även mått på upplevelsen av mat och måltidssituationen följs

I nämndens verksamhetsplan se bilaga redovisas de olika indikatorerna mer i detalj och en värdering görs huruvida målen är uppnådda eller ej ett par anges som delvis uppnådda då statistik inte kunnat tas fram gällande kontinuitet inom hemtjänst och när det gäller genomförandeplanernas aktualitet.

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

Samverkan med Upphandlingscenter, UC, har varit god under året och utveckling av förfrågningsunderlag, både när det gäller särskilt boende och hemtjänst, har skett.

Dessutom har UC deltagit i det processarbete som genomförts kring boendeprocessen för att skapa goda rutiner och samordning för framtida upphandlingar.

Digital agenda

Målsättningarna i den digitala agendan och e-hälsoplanerna omfattar ökad valfrihet och trygghet samt självständighet för den enskilde. Arbetet med Tillsyn på annat sätt pågår, hösten 2018 har utförare inom särskilt boende och hemtjänst varit delaktiga i att forma krav och behov inför innovationsupphandlingen. Upphandlingens innehåll fokuserar på att ”utan dröjsmål uppmärksamma behov av stöd och hjälp. Arbetet har en stark koppling till SKLs skrivelse, Kvalité i särskilt boende. Upphandlingen genomförs under 2019 och upphandlad välfärdsteknik införs i äldreomsorgens testbäddar 2020.

Nationell statistik beskriver att ca 10 % av medborgarna befinner sig ett digitalt utanförskap. Kunskap och kompetens är framgångsfaktorer för att kunna dra nytta av, använda digitala lösningar och välfärdsteknik. De kan till exempel vara att kunna skicka en digital ansökan för hemtjänst. I samverkan med Stadsbiblioteket och Kontakt Linköping tog Social och omsorgsförvaltningen initiativ till en ansökan av medel hos Internetstiftelsen. Ansökan omfattade 1 mnkr, syftet var att skapa ett Digidelcenter med uppdrag att stödja och utbilda våra målgrupper i användande av olika digitala samhällstjänster. Ansökan avslogs dock. Insatsen beskrivs i e-hälsoplanen och behöver hanteras under 2019, initiativet och den befintliga planen mellan kommunens förvaltningar bör tillvaratas.

Inom processen för förenklad beslutsfattande och ansökan om hemtjänst initieras nu ett arbete med fokus på en digital ansökan och automatisering av biståndshandläggarnas handläggning av ärenden. Arbetet beräknas pågå under 2019. En summering av genomförandet av nämndens e-hälsoplan är att arbetet behöver intensifieras 2019. Ca 30 % är genomfört

Informationssäkerhetspolicy

Informationssäkerhetspolicyn utgör stöd för Informationsägaren, rollen axlas ofta av en medarbetare med verksamhetsansvar. Socialsektor präglas av dokumentation med känsligt innehåll för den enskilde. Social och Omsorgsförvaltningen nyttjar ett flertal olika metoder för att säkerställa att informationens innehåll bedöms och får ett korrekt skydd.

Ett vedertaget sätt att bedöma och klassificera information är att nyttja metoden informationsklassificering. Metoden omfattar också kraven från den nya Dataskyddsförordningen, GDPR. Arbetet utförs inom ramen för PM3. När informationen är bedömd och graden av känslighet är klassificerad genomförs riskanalys, där sker bedömningar av sannolikhet och konsekvenser av olika riskscenarion. Med den utgångspunkten bör en så kallad kontinuitetsplan framställas, den ska säkerställa och beskriva hur verksamheten kan fullgöra sina kritiska åtaganden i ett samhällsperspektiv när ett riskscenario inträffat.

Arbetet med att öka följsamheten till GDPR pågår och under 2019 bedöms arbetet vara slutfört.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunövergripande

Personal- och kompetensförsörjning

En plan har tagits fram men arbetet med att konkretisera aktiviteter och genomföra praktiska åtgärder startar först 2019.

Lokaler

Äldrenämndens förhyrda lokaler är i huvudsak bostäder för de som bor i de ca 2000 lägenheter som finns i särskilt boende. Utöver bostäder ingår lokaler för personal och t ex lokaler för fritidsverksamhet och restaurangverksamhet. Årliken uppstår behov av lokalanpassningar, förändringar och renoveringar av bostäder och lokaler. Äldrenämnden fastställer varje år en lokalförsörjningsplan för att tillgodose behovet av särskilt boende.

Lokalkostnaderna i den reviderade planen bedöms inrymmas inom ramen som justerats med ny demografi.

Äldrenämnden har fattat beslut om ändrade riktlinjer för särskilt boende för såväl vårdboende som servicehus. Genom de nya riktlinjerna och omställningen av servicehusen kommer de befintliga resurserna av särskilt boende komma att användas mer effektivt. Omställningen och utvecklingen mot sammanhållna servicehus med en utförare bedöms kunna ge vård och omsorg till en del av de brukare som tidigare beviljades vårdboende i form av ålderdomshem. På ett par ställe pågår arbeten för att bereda möjligheten för tillagningskök.

Äldrenämnden har fattat beslut om att vårdboende kommer att finnas med inriktning för demenssjuka och för somatiskt sjuka. Omställningen när framförallt ålderdomshemsplatserna omvandlas till demensplatser kan ses som en del av utbyggnaden.

Etablering

För att kunna möta framtidens behov av kompetensförsörjning inom äldreomsorgen arbetar man på olika sätt och med arbetsplatslärande och praktikplatser bland annat i form av ESF-projektet arbetshoppet. Målsättningen med insatserna är att möjliggöra för fler att komma ut i försörjning.

Digitalisering

Inom ramen för PM3 och tillsammans med Digitaliseringsstaben skapas nu en förmåga med syfte att effektuera och skapa digital transformation kopplat till verksamhetsprocesserna. Socialsektor har två olika uppdrag inom området, målsättningen är att båda uppdragen ska slutföras under 2019. De gemensamma faktorerna är digitalansökan och automation genom en så kallad digital medarbetare eller robot process automation (RPA). Effekterna för den enskilde är att ökad tillgänglighet och kortare svarstider för utredningstid.

Sammanhållen kommun

Inom äldreomsorgen innebär en sammanhållen kommun att det finns tillgång till äldreomsorg i hela kommunen. Särskilt boende, i form av servicelägenheter och vårdboende, samt kommunala trygghetsboende finns på ett 70-tal adresser i kommunen.

Nämnds specifika

Det nämnds specifika uppdraget, egentligen inför budget 2019, att analysera kostnaderna inom äldreomsorgen för att till budgetarbetet återkomma till kommunstyrelsen med en bedömning om framtida kostnadsutveckling redovisades under hösten, se bilaga.

Uppdragen när det gäller; **Att föreslå åtgärder för att förkorta kötiden till särskilt boende samt uppdraget att införa tids- och insatsregistrering** är genomförda på så sätt att det idag inte är någon längre väntetid respektive att systemet är infört.

De två uppdragen som var relaterade till kvalitetsuppföljningar är inkluderade i den samlade kvalitetsuppföljningen; **Att säkerställa en likvärdig kvalitet inom äldreomsorgen vid upphandling och verksamhetsuppdrag. Samt uppdraget att se över och följa kostnadsutvecklingen inom äldreomsorgen i relation till den upplevda kvalitén och föreslå åtgärder för att öka andelen brukare som är ganska/mycket nöjd med sitt särskilda boende.**

Den samlade kvalitetsbedömningen av nämndens verksamhet redovisades i december. Den samlade bedömningen och analysen ger att kritiska faktorer för att uppleva en god kvalitet inom äldreomsorg rör frågor kring bemanning, ledarskap, känsla av ensamhet samt möjligheten till delaktighet. Någon direkt korrelation med ersättning och upplevd kvalitet kan inte utläsas av det material som finns att tillgå. Den samlade kvalitetsuppföljningen finns i handling med diarie nr: 2018-799.

Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare

Omsorgs- och äldreförvaltningen följer på ett flertal olika sätt upp verksamheterna inom omsorgsnämndens ansvarsområde.

Det sker uppföljning i form av avtalsuppföljningar kontinuerligt under året. Inom äldrenämndens ansvarsområde har 13 avtalsuppföljningar genomförts under perioden december 2017 till och med november 2018. En uppföljning är i hemtjänst och övriga i vårdboenden. En av uppföljningarna är gjord i samverkan med socialförvaltningen.

De åtgärder som förvaltningen beslutat om har varit av varierande karaktär och bestått av brister i

- Mat och måltider för profilboende
- Möjligheten till aktiviteter och utflykter
- Kontaktmannaskap och arbetet med genomförandeplaner
- Bemanning
- Registrering i nationella kvalitetsregister
- Avvikelsehantering
- Överrapportering mellan personal
- Kvalitetsledningssystem

En positiv observation i årets uppföljningar är att arbetet med genomförandeplaner och aktiviteter generellt sett ser bra ut jämfört med tidigare år. Det finns fortfarande förbättringsområden, men med några motiverade undantag har alla haft en genomförandeplan vid uppföljningstillfället och aktiviteter för veckan har funnits anslagna på boendena. I intervjuer med personal framkommer dock ett orosmoln då de uppger att aktiviteter och utevistelse är det som först prioriteras bort när det är ont om personal. Utförarna åläggs att inkomma med åtgärdsplaner utifrån de brister som framkommer vid avtalsuppföljningarna. Verksamheternas redovisning av inkomna åtgärder visar att åtgärderna handlar om enkla saker som att verksamheten skapat nya rutiner, kontrollera efterlevnad av befintliga rutiner, justeringar av schemat eller liknande. Dessa åtgärdsplaner följs senare upp av enheten för uppföljning och utvärdering för att säkerställa förändringar i verksamheten.

Under 2018, framförallt hösten, har förvaltningen fokuserat på kompetensförsörjning vid verksamhetsuppföljningarna. Flera vittnar om att man tar in många som saknar undersköterskeutbildning och att det är svårt att få tag i såväl utbildad som utbildad personal – i synnerhet till sommarperioden.

Särskild uppföljning har gjorts utifrån tidigare inkomna utvecklingsplaner avseende rehabilitering. En sammantagen bedömning utifrån det inkomna materialet visar att området rehabilitering har kommit i fokus bland utförarna och att utvecklingsarbetet fortgår hos respektive utförare. Exempel på åtgärder som genomförts för att stärka området rehabilitering är arbete med nationella riktlinjer, avvikelsehantering, arbetsprocesser samt erbjudande om bedömning av arbetsterapeut och fysioterapeut vid inflyttning till särskilt boende.

Förvaltningen har under 2018 genomfört övergripande uppföljningar vad gäller mat och nöjdhet. Uppföljningen syftar till att undersöka hur olika aspekter av tillhandahållande av mat på vårdboendena relaterar till brukarnöjdhet gällande maten utifrån resultatet av "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?".

32 av 39 verksamheter ingår i uppföljningen. De som bor på vårdboenden där lunch (samt i vissa fall middag) köps in uppger i betydligt mindre utsträckning att maten brukar smaka ganska eller mycket bra jämfört med de som bor på vårdboenden där maten tillagas på boendet.

Resultatet visar även på en viss positiv effekt av att särskild personal (framför allt kock) står för tillagningen av maten, vilket är i linje med antagandet att erfarenhet, kunskap och kompetens inom matlagingsområdet leder till bättre och godare mat.

Förvaltningen har även genomfört en övergripande uppföljning gällande avvikelshantering i kommunens verksamhetssystem Treserva. Avvikelsehantering syftar till att öka kunskaperna om riskerna i vården och omsorgen. Genom att tillvarata erfarenheter och arbeta med förebyggande åtgärder kan man säkerställa att avvikelser inte upprepas. Uppföljningen visar på väsentliga skillnader i hur ofta avvikelser registreras såväl mellan som inom de olika verksamhetsområdena. Det är osannolikt att detta skulle bero på att faktiska avvikelser sker i lika varierande utsträckning. Istället handlar det med största säkerhet om att arbetssätt, rutiner och kultur vad gäller dokumentation skiljer sig åt mellan olika verksamheter och utförare. Det är viktigt att dessa skillnader jämnas ut för säkerställandet av en jämlik vård och omsorg i Linköpings kommun. De brister som framkommit vid granskning av avvikelser har presenterats för utförarna genom uppföljningsrapporten. Utförare med flera verksamheter inom ett verksamhetsområde har dessutom fått ta del av resultaten på verksamhetsnivå, för att de själva ska kunna avgöra om avvikelshantering i Treserva brister i enskilda verksamheter. Efter återföringen till utförarna noteras vid såväl verksamhetsuppföljningar som stickprovskontroller i Treserva avvikelsemodul, att avsevärda förbättringar har skett.

Uppföljning av intern kontroll

Den plan som upprättades för internkontrollen 2018 har följts och visade inte på några större avvikelser. Resultatet innebär att en bredare ansats nyttjas för uppföljningen av hemtjänsten 2019 då hela processen ska analyseras dels med anledning av att nytt system införts under året men även med anledning av att brukarperspektivet ska få större genomslag. De politiska internkontrollanternas medverkade gällande granskning av hemsida samt uppföljning av vård/ vårddinna funktionen. En del förbättringsarbete identifierades och arbetet med dessa har påbörjats.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Äldrenämnd	1 926	2 000	74	1 866	2 014
Köpta administrativa tjänster	2 318	2 500	182	2 847	2 491
Enheten för It och e-hälsa	25 170	24 569	-601	27 141	14 274
Särskilda boendeformer för äldre	670 545	663 787	-6 758	641 948	631 325
Hemtjänst 65 år-	395 279	418 540	23 261	411 533	404 547
Hemsjukvård	79 117	76 439	-2 678	74 699	82 817
Föreningsbidrag	3 136	3 710	574	3 515	3 571
Summa nettokostnader, tkr	1 177 491	1 191 545	14 054	1 163 569	1 141 040
<i>varav kostnader</i>	<i>1 499 756</i>	<i>1 495 471</i>	<i>-4 285</i>	<i>1 488 488</i>	<i>1 467 406</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>322 265</i>	<i>303 926</i>	<i>18 339</i>	<i>324 919</i>	<i>326 366</i>

Analys och kommentar

Äldrenämnden visar ett ekonomiskt positivt resultat på 14 miljoner kronor. Trots att antalet äldre i Linköping ökar så ökar inte behovet av hemtjänst eller boende. Nämnden har därför återlämnat medel som avsatts för denna ökning. Förra årets bokslut visade ett överskott på 5 miljoner kronor.

Den största budgetavvikelsen 2018 är inom området för hemtjänst och särskilda boendeformer för äldre.

Enheten för It och e-hälsa visade i 2017 års bokslut ett underskott på 6,2 miljoner kronor, vilket till största del berodde på att merkostnad bokförts på Äldrenämnden men som till stor del också berörde social- som omsorgsnämndens områden. Årets resultat visar ett mindre underskott. Initialkostnaderna för Wifi i alla allmänutrymmen, där det saknas, har inte blivit hanterade under 2018 utan en stor del hamnar på 2019 och sedan som en löpande driftkostnad.

Särskilda boendeformer för äldre

Området särskilda boendeformer för äldre visade i 2017 års bokslut ett underskott på 9,2 miljoner. Årets resultat visar ett underskott på 6,8 miljoner kronor. Kostnaderna inom detta område har under året varit svåra att förutse. Underskottet beror på omställningen av platser som pågår, kostnader för nattbemanning, merkostnader i samband med verksamhetsuppdrag samt ökade kostnader när det gäller särskilt vårdkrävande (extra ersättningar). Nämnden har även haft högre kostnader för upprustning av lokaler jämfört med 2017, avvikelsen gentemot budget visar ett underskott på ca 1 miljon kronor. Under 2019 är det angeläget att följa kostnaderna gällande särskilt vårdkrävande samt fördjupa analysen av kostnadsutvecklingen i övrigt inom detta område. Nämnden har inte haft några omfattande kostnader gällande betalningsansvar för medicinskt färdigbehandlade vid US. Beläggningen har under året legat något lägre än tidigare år.

Hemtjänst 65 år-

Hemtjänsten visade i bokslut 2017 ett överskott på 20,6 miljoner kronor. Årets resultat visar ett överskott på 23 miljoner kronor. Införandet av tids och insatsregistrering har inneburit en omställning för utförarna och analys pågår huruvida förändringar i regelverket ska göras. I 2019 års budget är även hemtjänst för personer 0-64 år inkluderad och behov finns att följa utvecklingen av kostnaderna i relation till det nya regelverket. Antalet hemtjänstutförare och timmar är färre, vilket inneburit lägre kostnader för nämnden.

Hemsjukvård

Hemsjukvården visar ett underskott på 2,8 miljoner kronor, som kan hänföras till att nämnden 2018 tog kostnaden, 3,9 miljoner kronor för bemanningsföretag. Förra årets bokslut visade ett mindre överskott. Arbete pågår med att formulera verksamhetsuppdrag och metoder för att följa upp omfattningen av insatserna inom hemsjukvården.

Sammantaget visar årets bokslut att nämnden haft totala intäkter på 322 miljoner kronor jämfört med budgeterade intäkter 304 miljoner kronor. Ersättningen från migrationsverket gällande återsökningsberättigade äldre i äldreomsorg, samt intäkter i form av vårdavgifter och kostavgifter från enskilda brukare har gett detta överskott. Momsintäkterna har också varit något högre än budgeterat. Statsbidrag för ökad bemanning, 28 miljoner kronor har inkluderats i budget 2018. Kostnaderna för 2019 kommer bland annat att påverkas av Statsbidragets utformning för äldreomsorgen.

Investeringar

Investeringar Belopp tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Licenser inom E-hälso- området	0	1 000		3 218	1 516
Summa investeringar		1 000		3 218	1 516
<i>varav utgifter</i>					
<i>varav inkomster</i>					

Analys och kommentar

Inga nytillkomna licenskostnader hanterades som investeringar.

Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen

Äldrenämndens förhyrda lokaler är i huvudsak bostäder för de som bor i de ca 2000 lägenheter som finns i särskilt boende. Utöver bostäder ingår lokaler för personal och t ex lokaler för fritidsverksamhet och restaurangverksamhet. Årligen uppstår behov av lokalanpassningar, förändringar och renoveringar av bostäder och lokaler. Äldrenämnden fastställer varje år en lokalförsörjningsplan för att tillgodose behovet av särskilt boende.

Lokalkostnaderna i den reviderade planen bedöms inrymmas inom ramen som justerats med ny demografi.

Äldrenämnden har fattat beslut om ändrade riktlinjer för särskilt boende för såväl vårdboende som servicehus. Genom de nya riktlinjerna och omställningen av servicehusen kommer de befintliga resurserna av särskilt boende komma att användas mer effektivt. Omställningen och utvecklingen mot sammanhållna servicehus med en utförare bedöms kunna ge vård och omsorg till en del av de brukare som tidigare beviljades vårdbostad i form av ålderdomshem. På ett par ställen pågår arbeten för att bereda möjligheten för tillagningskök. Detta kommer att innebära att fler individer kommer att få tillgång till närlagad mat.

Äldrenämnden har fattat beslut om att vårdboende kommer att finnas med inriktning för demenssjuka och för somatiskt sjuka. Omställningen när framförallt ålderdomshemsplatserna omvandlas till demensplatser kan ses som en del av utbyggnaden.

I samband med den varma sommaren har ett flertal boenden haft problem med hög värme och dålig luft i lokalerna.

Från förvaltningen kommer man att vidta åtgärder för att förhindra detta inför kommande väderförändringar.

Under året har även en del boenden och avdelningar ställts om till demensenheter. Detta har inneburit större förändringar i lokalerna för att anpassa för målgruppen.

Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler

Typ av lokal Belopp tkr	Yta per plats	Lokalkostnad per plats	Nyttjande grad
Vårdbostäder	71	19	Max 95%

Kommentarer

Avtalen utgår från 95 % nyttjande grad.

Lokalprojekt 2018

Kommentarer

Inga färdigställda projekt under 2018. Vallastadens vårdboende pågår och beräknas öppnas under våren 2019.

Nyckeltalsredovisning – Egna lokaler jämfört med andra kommuner

Kommentar

Idag finns inte nationella jämförelsetal gällande yta och kostnad per plats.

Verksamhetsberättelse 2018

Omsorgsnämnden

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen	3
Framåtblick	3
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	4
Indikatorer	5
Kommentar	5
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	6
Nämndens mål	6
Nämndens analys och bedömning	7
Styrande dokument	7
Upphandlingspolicy inklusive sociala krav	7
Digital agenda	7
Informationssäkerhetspolicy	8
Strategiska utvecklingsuppdrag	8
Kommunövergripande	8
Nämndspecifika	9
Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare	9
Uppföljning av intern kontroll	10
Ekonomi	11
Driftsammandrag	11
Analys och kommentar	11
Investeringar	12
Analys och kommentar	12
Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen	13
Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler	13
Lokalprojekt 2018	13

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Under 2018 har den största utmaningen varit att verkställa behovet av särskilda boenden. Efterfrågan är fortfarande större än utbudet vilket leder till att beslut om insats ej kan verkställas inom 3 månader. Utbyggnadsplanen täcker inte behovet av platser vilket innebär att utökning behöver ske på annat sätt. Det görs bland annat genom att se över hur vi kan alternativt använda lokaler för att bygga om till särskilda boenden.

Behovet av EKB-boenden för ensamkommande barn minskar. De ungdomar som kom till kommunen 2015 och 2016 är nu över 18 år och har inte längre behov av insats, vilket innebär att neddragning av verksamhet har genomförts.

En ny lagstiftning började att gälla i januari 2018, Lag om samverkan vid in- och utskrivning från slutenvården. En överenskommelse har tecknats mellan länets kommuner och regionen som innebär krav på förändrat arbetssätt i hela vårdkedjan i såväl regionen som kommunen. Det har inneburit att de personer som kommer från slutenvården är mer vårdkrävande och har behov av med hälso- och sjukvårdsinsatser.

Under året har en kommungemensam handlingsplan för arbetet med hot och våld i nära relationer i nära relationer utarbetats och beslutats. Syftet med handlingsplanen är att tydliggöra hur vi tillsammans kan förebygga, upptäcka synliggöra och åtgärda våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Det områdesbaserade arbetet har under 2018 kommit igång och är under utveckling.

Linköping har erbjudit behandlingsinsatser på service utan föregående biståndsbeslut inom missbrukarvården. I maj kom beslutet i kammarrätten som gav IVO rätt i sin kritik, vilket gjorde att kommunen fick förändra sitt arbetssätt för erbjuda stöd och behandling genom beroendemottagningen. Efter 5 rådgivande samtal behöver personer ett biståndsbeslut för att få fortsatt behandling.

För att få en mer samlad bild över kvaliteten inom omsorgsnämndens ansvarsområde har nya arbetssätt med att jobba med analys och uppföljning av verksamheter påbörjats. Ny uppföljningsstruktur är beslutad och kommer att utvecklas ytterligare under 2019 då nämnden får ett större ansvar och mandat att jobba med helheten.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Nämnden har i flera områden nått upp till målen men i ett par områden har detta skett delvis. Icke verkställda beslut inom LSS, särskilt boende samt inom individ och familjeomsorg ger köer och alternativa insatser erbjuds istället.

Framåtblick

Social och omsorgsnämnden kommer att ha flera utmaningar 2019. En av utmaningarna kommer vara att korta tiderna från ansökan till verkställighet och att fortsatt utveckla uppföljningsarbetet.

Vi behöver bygga ut antalet särskilda boendeplatser, men också se på alternativt stöd. Behoven är allt mer individuella och komplexa vilket försvårar och medför ökade kostnader för grupplösningar.

Kompetensförsörjningsproblematiken inom samtliga verksamhetsområden är redan nu påtaglig och kommer att fortsätta. För att klara av denna utmaning kommer det krävas att vissa arbetsuppgifter, exempelvis viss handläggning, kommer att ersättas med teknik och personalens kompetens kan användas i mellanmänskliga möten. Vi behöver öka digitaliseringsmognaden i hela organisationen.

Hälso- och sjukvårdsinsatserna i den kommunala sektorn ökar och vi behöver i samverkan med regionen hitta former och samverka för att på bästa sätt tillsammans möta behovet som finns av dessa insatser på ett patientsäkert och effektivt sätt.

Kostnaderna för placeringar på behandlingshem, HVB påverkar hur vi prioriterar och organiserar nämndens resurser framgent. Vi behöver arbeta utifrån handlingsplanen för att minska kostnaderna.

Integrationen är en utmaning för kommunen som helhet och för social- och omsorgsnämnden. Fortsatt utvecklat samverkansarbete, bland annat genom områdesarbete och genom samverkan med andra aktörer som försäkringskassa, arbetsförmedling m fl kommer att vara viktigt för att resurser kan användas på bästa sätt.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

- I juni månad fattade flera nämnder beslut om att anta en övergripande handlingsplan avseende våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Handlingsplanens ambition är att tydliggöra hur Linköping kommuns verksamheter tillsammans kan förebygga, upptäcka, synliggöra och åtgärda våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Den syftar också till att främja en ökad samordning, systematisering, effektivisering och kvalitetshöjning av arbetet. Social- och omsorgsnämnden kommer ansvara för en kommunövergripande uppföljning av handlingsplanen vid varje ny mandatperiod.
- Ett gemensamt arbete med Region Östergötland, socialförvaltningen och Leanlink Råd och stöd har pågått sedan 2013 för att utvärdera och utveckla korttidsvården för personer med psykisk funktionsnedsättning. Under maj månad startade en samordnad verksamhet med resurser från respektive huvudman vid Kanberget för personer i behov av korttidsvård/mellanvård och rehabilitering.
- I maj månad avkunnade kammarrätten dom avseende behandlingsinsatser för missbruk utan förestående utredning, bedömning och beslut. IVO fick rätt i sin kritik och till september månad ställdes socialtjänstens organisation om för att möta IVO:s krav med fokus på att fortfarande behålla en lättillgänglig missbruksvård.
- Under 2018 har förvaltningen bedrivit ett fortsatt utvecklingsarbete tillsammans med arbetsmarknadsutskottet för att få fler personer i arbete/sysselsättning/studier. Fokus har legat på att kartlägga kommunens insatser och hur dessa kan samverka med varandra för att öka måluppfyllelse.
- Utifrån en statlig satsning för ökad tillgänglighet till landets ungdomsmottagningar valde Linköpings kommun i samverkan med Åtvidaberg, Kinda och Ydre att utveckla en chattfunktion där ungdomar som ett alternativt kontaktsätt kan skriva till en kurator. Funktionen startade i november.
- Att anpassa och hitta ändamålsenliga lokaler för all verksamhet är ett ständigt pågående arbete. Både gamla och nya lokaler behöver ses över och anpassas efter nya målgrupper, behov och nya riktlinjer. Ett övergripande arbete kring omställning av nämndens lokaler pågår.
- En fortsatt stor utmaning är att tillgodose behovet av bostäder med särskild service. Under året har det funnits kö till boende, samtidigt som det också hela tiden har funnits ett totalt lediga platser. Det finns ett ständigt flöde i kö och lediga platser. För att minska tiden som en plats är ledig har en ny rutin tagits fram. I den nya rutinen har ansvarsfördelningen mellan myndighet, beställare och utförare tydliggjorts. Det finns också angivna tidsgränser för hur lång tid den enskilde får för att tacka ja eller nej till erbjuden plats.
- Ett utvecklingsprojekt, LSS-innovation har under året genomförts på tre gruppboendestäder. Det är ett FoU-projekt där forskare från IT-universitetet i Köpenhamn och KTH varit involverade.
- I samarbete med verksamheternas teknikombud har information till anhöriga och gode män genomförts för att ge goda exempel på hur teknik kan bidra till ökad självständighet och bättre livskvalitet för personer med funktionsnedsättning.
- Under året har LSS-mässa för daglig verksamhet genomförts. På mässan deltog samtliga utförare av daglig verksamhet, och informerade om sina verksamheter. Mässan var välbesökt och mycket uppskattad.
- Kommunen fick under året del av statsbidrag för att höja habiliteringsersättningen. Med hjälp av statsbidraget gjordes en höjning av habiliteringsersättningen från 5 kr/tim. till 10 kr/tim.
- Det finns behov av flera platser i daglig verksamhet. Framst är det svårt med platser för dem som inte kan eller vill välja.
- Särskild granskning har under året genomförts av fakturor för personlig assistans. Då ett flertal brister har uppmärksammats finns behov av en fortsatt noggrann granskning.
- Under året har omsorgs- och äldreförvaltningen tillsammans med socialnämnden och utbildningsförvaltningen arbetat med ett budgetuppdrag kring barn med särskilda behov. Syftet med uppdraget är att titta på om det finns möjlighet att ytterligare samordna och förbättra kommunens samlade insatser för dessa barn.
- Under 2018 har ansvaret för lokalanpassning av särskilda boenden (tidigare bostadsanpassning) övergått till omsorgsnämnden. Rutin har utarbetats om hur dessa ärenden ska hanteras och uppföljning kommer att ske under 2019.

Indikatorer

Färgsättningen indikerar:

- Visar att målvärdet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målvärdet delvis har uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målvärdet inte har uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Invånare 0-64 år som var beviljade hemtjänst, antal. Genomsnittligt antal timmar per månad och brukare.	267 50,7	263 50,0	276 45,9	276 50,7	
Antal hemtjänsttimmar 0-64 år totalt	162 373	157 987	152 111	162 000	
Män	56 234	54 723	47 928		
Kvinnor	106 138	103 264	104 183		
Insatser enligt LSS/SFB, kronor per invånare. Källa: Kolada	4 696	4 881			
Insatser enligt IFO per invånare. Källa: Kolada. Kostnad per invånare	5 260	5 469			
Insatser för funktionshindrade barn och vuxna <i>Personlig assistans, antal individer</i>	73	85	86	**	
<i>Totalt antal timmar LSS</i>	151 300	182 750	184 600		
Verkställighetstid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9,	346	162 medel (median 93)			
Sysselsättning kopplad till ordinarie arbetsmarknad (LSS) <i>Personer med utvecklingsstörning som erhåller ngn form av anställning</i>	2	0	1		
Sysselsättning kopplad till ordinarie arbetsmarknad (Sol) <i>Antal platser för personer i arbetsinriktad verksamhet</i>	214	245	245	**	
<i>Personer som erhåller ngn form av anställning</i>	17	19	24	>19	
Avvikelse mot referenskostnad % LSS	-7,9%	-6,6%			
Avvikelse mot referenskostnad % IFO	10%	9,4%			
Lokaler**					
Grupp/servicebostäder				**Bör	
<i>Yta per plats*</i>	79	79	79	revideras	
<i>Lokalkostnad per plats*</i>	25 000	26 000	26 000		

Kommentar

** Målvärdena som fanns i budget har funnits relevanta och är ej angivna sedan höstens uppföljning. Därför görs ej heller någon värdering av måluppfyllelsen

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Bedömning av måloppfyllelse

- Visar att målet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målet delvis uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målet inte uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Indikator för måloppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
I Linköping ska fler människor nå egen försörjning	Linköpingsborna i omsorgsnämndens insatser ska erhålla en utveckling till sin bästa förmåga	Antal individer som erhåller ngn form av anställning eller utbildning efter insats	17	19	25	Öka
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv Fler bostäder för växande kommun	Välfärden ska finnas när linköpingsborna behöver den Linköpingsborna som får del av omsorgsnämndens insatser skall få god kvalitet	Ingen ska vänta mer än 6 mån på erbjudande av bostad respektive 10 eller 60 dagar	*	*	23 individer, okänt antal väntande mer än 10 resp 60 dgr det finns väntetider	0
En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet	Barn och ungdomar i Linköping ska ha goda uppväxtvillkor, oavsett var man växer upp eller vilka föräldrar man har	Utveckla stadsdelsbaserad socialtjänst		2 stadsdelar	2 Stadsdelar	Införa

- Jämförbart mått finns ej

Nämndens analys och bedömning

Mål 1 och 2 Valfärden ska finnas när linköpingsborna behöver den. Linköpingsborna som får del av omsorgsnämndens insatser skall få god kvalitet

Indikatorer för måluppfyllelse rör väntetider för rådgivning respektive erbjudande om bostad efter beslut.

Avseende kommunens olika Rådgivande och stödjande mottagningsfunktioner har målsättningen att erbjuda en första tid för samtal inom 10 dagar varit svår att nå både inom verksamheter riktade till ungdomar, vuxna och familjer. Omsorgs och äldreförvaltningen har i samråd med utföraren (Leanlink) arbetat för att hitta lösningar och omfördelat resurser inom befintliga uppdrag för att säkerställa att medborgarna inte behöver vänta på stöd. Bedömningen är att en annan organisering inom verksamheterna och mer flexibilitet mellan resurserna i uppdragen ska kunna möta behoven mer följsamt vid ökad efterfrågan.

Avseende vissa biståndsbedömda öppenvårdsinsatser, främst boendestöd, är det en svårighet för utförare att rekrytera och behålla kompetent personal. De upphandlade avtalen har därför inte kunnat utnyttjas maximalt vilket har medfört att det idag finns ca 70 personer utan verkställda beslut. Dialog om detta förs kontinuerligt med utförarna och situationen förväntas förbättras under kvartal 1 2019.

Gällande verkställighet av beslut om boende med särskild service SoL och LSS, når inte kommunen sin målsättning. Detta beror på flera orsaker. Det finns de som väntat längre än målsättningens 6 månader, men även de som tackar nej till erbjudanden om bostad. Under kötiden finns insatser av andra slag att tillgå såsom boende i annan kommun eller andra typer av boendestöd. Arbete med byggprocessen pågår, såsom att ställa om andra typer av boenden/ lokaler för att möta behoven, samt andra genomlysningar för att se över om förändrade insatser kan vara ett alternativ till att möta behoven som annars skulle tillgodosetts av boende med särskild service. Indikatorn som nyttjas är de olika brukarenkäterna som finns inom området. De enkäter som genomförts under perioden har visat goda resultat.

Mål 3 barn och ungdomar i Linköping ska ha goda uppväxtvillkor, oavsett var man växer upp eller vilka föräldrar man har

Majoriteten av alla insatser inom omsorgsnämndens öppenvårdsinsatser erbjuds utan föregående, utredning, bedömning och biståndsbeslut. Ambitionen i Linköping är att ytterligare fortsätta detta arbete och förhållningssätt. Arbetet med att införa den s.k. ”Linköpingsmodellen” och att skapa en mer lättillgänglig socialtjänst har fortskridit inom flera områden. Enligt domar från kammarrätten under 2017 och 2018 finns idag dock inte möjlighet att erhålla insatser via service när det gäller beroendevård och boendestöd. Utifrån detta bedöms målet ej uppnås.

I direktiven för översynen av socialtjänstlagen finns även uppdraget att erbjuda insatser på ett enklare sätt. Inför 2019 finns möjlighet för kommunerna att bevilja en del hemtjänst utan biståndsbeslut.

Mål 4 Linköpingsborna i omsorgsnämndens insatser ska erhålla en utveckling till sin bästa förmåga

Antalet personer som erhåller någon form av anställning eller utbildning efter att ha erhållit arbetsinriktade insatser har ökat något. Enstaka individer flyttar till eget boende. Målsättningen var att fler skulle uppnå detta vilket så har skett.

I Nämndens verksamhetsplan, se bilaga, redovisas de olika indikatorerna mer i detalj och en värdering görs huruvida målen är uppnådda eller ej.

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

Omsorgs- och äldreförvaltningen har under året arbetat med att i samverkan med Upphandlingscenter utveckla upphandlingsprocessen. Målsättningen är att förvaltningens upphandlingar ska ge bästa möjliga verksamhet med hänsyn till kvalitet, total kostnad, miljö, sociala hänsyn och innovation.

Förvaltningen har också ett uppdrag att titta på möjligheten att införa kvalitets- och belöningsincitament i avtalen.

Digital agenda

Målsättningarna i den digitala agendan och e-hälsoplanerna omfattar ökad valfrihet och trygghet samt självständighet för den enskilde. Arbetet med Tillsyn på annat sätt pågår, hösten 2018 har utförare inom särskilt boende och hemtjänst varit delaktiga i att forma krav och behov inför innovationsupphandlingen. Upphandlingens innehåll fokuserar på att ”utan dröjsmål uppmärksamma behov av stöd och hjälp. Upphandlingen genomförs under 2019 och upphandlad välfärdsteknik införs inom LSS testbäddar 2020.

Medborgarnas förväntningar på tillgänglighet ökar i takt med att övriga samhällsfunktioner utvecklas och ger en ökad servicegrad. Inom IFO öppenvård har Ungdomsmottagningen lanserat en chattfunktion, via chatten kan kuratorer och personer under 25 år få kontakt via nätet.

Under hösten 2018 genomförde SKL en kraftsamling kring innovationspartnerskap, arbetet finansierades via Vinnova. Syftet var att samla flera kommuner för ett innovationspartnerskap där målsättningen är att upphandla nya tjänster/produkter för att möta behovet Känsla av sammanhang (KASAM). Tjänster/produkter som bidrar till att göra individer trygga med stöd i att göra deras situation begriplig, hanterbar och meningsfull. Innovationsupphandlingen planeras pågå i 2 år. Projektstart december 2018. Linköpings kommun är deltagare tillsammans med ytterligare sju kommuner.

Informationssäkerhetspolicy

Informationssäkerhetspolicyn utgör stöd för Informationsägaren, rollen axlas ofta av en medarbetare med verksamhetsansvar. Socialsektor präglas av dokumentation med känsligt innehåll för den enskilde. Social- och omsorgsförvaltningen nyttjar ett flertal olika metoder för att säkerställa att informationens innehåll bedöms och får ett korrekt skydd.

Ett vedertaget sätt att bedöma och klassificera information är att nyttja metoden informationsklassificering. Metoden omfattar också kraven från den nya Dataskyddsförordningen, GDPR. Arbetet utförs inom ramen för PM3. När informationen är bedömd och graden av känslighet är klassificerad genomförs riskanalys, där sker bedömningar av sannolikhet och konsekvenser av olika riskscenarion. Med den utgångspunkten bör en så kallad kontinuitetsplan framställas, den ska säkerställa och beskriva hur verksamheten kan fullgöra sina kritiska åtaganden i ett samhällsperspektiv när ett riskscenario inträffat.

Arbetet med att öka följsamheten till GDPR pågår och under 2019 bedöms arbetet vara slutfört.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunövergripande

Personal- och kompetensförsörjning

En övergripande plan för Personal och kompetensförsörjning har tagits fram under året. Arbetet med implementering startar under 2019.

Lokaler

I Omsorgsnämnden lokalförsörjningsplan beskrivs behovet av bostäder med särskild service fram till och med år 2028. Lokalförsörjningsplanen bygger på kända behov och den demografiska utvecklingen. Sammantaget bedöms ytterligare ca 130 nya bostäder med särskild service behöva tillskapas fram till och med år 2028. Av dessa är 45 finansierade inom ram.

Etablering

Budgetuppdraget att korta etableringstiden för ensamkommande och nyanlända ungdomar gav upphov till flera olika åtgärder. Dessa har på olika sätt bidragit till effekter såsom att öka andelen behöriga elever till nationella gymnasieprogram, en ökad förståelse om det svenska samhället, en ökad språkträning, ökat socialt nätverk, ökad arbetslivserfarenhet och fler verktyg för ungdomar och den personal som arbetar med dem att skapa förutsättningar för en förkortad etablering in i samhället. Kompletterande stödinsatser som syftar till att stärka nätverk, språkträning och möjligheter till arbete är också centrala delar i en etableringsprocess. Denna process tar av erfarenhet tid, och kommunen har därför under 2018 haft insatser som riktar sig till unga vuxna upp till 25 år, t ex stödcentrum Orbis.

Digitalisering

Inom ramen för PM3 och tillsammans med Digitaliseringsstaben skapas nu en förmåga med syfte att effektuera och skapa digital transformation kopplat till verksamhetsprocesserna. Socialsektor har två olika uppdrag inom området, målsättningen är att båda uppdragen ska slutföras under 2019. De gemensamma faktorerna är digitalansökan och automation genom en så kallad digital medarbetare eller robot process automation (RPA). Effekterna för den enskilde är att ökad tillgänglighet och kortare svarstider för utredningstid.

Sammanhållen kommun

Omsorgsnämnden har en viktig roll att spela i att barn ska få goda uppväxtvillkor. Skola och socialtjänst behöver tillsammans vidareutveckla metoder när det gäller insatser för barn och elever som är särskilt utsatta. Under 2018 fattades beslut om en gemensam verksamhet tillsammans med utbildningsförvaltningen. Uppdraget innebär att familjer med barn i åldern 6-16 år, där det finns omfattande stöd/vårdbehov hos flera medlemmar, ska erbjudas ett stöd i att samordna, prioritera, praktiskt vägleda och skapa förståelse för olika insatser ur hela familjens perspektiv, utifrån en samordnad individuell plan, SIP. Målsättningen är att barnet kan fullfölja sin skolgång. Verksamheten startar i januari 2019.

En fortsatt utmaning är att identifiera och erbjuda tidiga samordnade insatser till barn med psykisk ohälsa. För detta krävs en intensifierad samverkan mellan kommunens elevhälsa, socialtjänst och Regionens primärvård. Under 2019

kommer Linköpings kommun tillsammans med Region Östergötland att delta i ett nationellt nätverk via SKL. Nätverket är en del av Skolverket och Socialstyrelsen uppdrag att tillsammans genomföra ett treårigt utvecklingsarbete i syfte att förbättra samverkan så att alla barn och unga ska vara trygga och ha samma möjligheter att utvecklas och få stöd i tid.

Social exkludering och ungas utanförskap, ökad psykisk ohälsa och ökat missbruk och riskbruk bland äldre är områden som omsorgsnämnden försöker möta genom hög tillgänglighet till olika insatser samt samverkan med regionen och andra aktörer. Omsorgsnämnden flyttade under 2017 ut delar av socialtjänsten till två bostadsområden, Lambohov och Berga. Kontakter och samverkan med andra aktörer och intressenter har utvecklats, såväl inom den egna organisationen som i området. Arbetet följs kontinuerligt upp av FoU.

Nämnds specifika

Att genomföra en översyn av bostäder med särskild service enligt LSS samt att ta fram indikatorer som mäter tid från ansökan till erbjuden inflyttning i särskilt boende.

Nya principer och rutiner har tagits fram gällande bostad med särskild service enligt § 9 LSS. Kommunens juridikfunktion har varit involverad i de juridiska frågorna. Parallellt har en genomlysning skett av hur mätningen hanteras gällande processens längd i tid från ansökan till erbjudande. Rutinen finns diarieförd i handling 2018-131

Att ta fram struktur och metoder för brukarundersökningar för omsorgsnämndens målgrupper.

Omsorgsnämndens målgrupper har olika förutsättningar att medverka i traditionella undersökningar varför metoder som fångar den upplevda kvaliteten i omsorgen behöver utvecklas. Undersökningarna ingår i den nya planen för uppföljning 2019 som fastställs i mars 2019

Att redovisa åtgärder för att förkorta etableringstiden för ensamkommande ungdomar.

Uppdraget redovisas till Kommunstyrelsen i januari 2019.

Den samlade kvalitetsbedömningen av nämndens verksamhet redovisades i december. Den samlade bedömningen och analysen ger att kritiska faktorer för att uppleva en god kvalitet inom omsorg rör frågor kring bemanning, ledarskap och en ökad psykisk ohälsa. Någon direkt korrelation med ersättning och upplevd kvalitet kan inte utläsas av det material som finns att tillgå. Den samlade kvalitetsuppföljningen finns diarieförd 2018-505.

Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare

Omsorgs- och äldreförvaltningen följer på ett flertal olika sätt upp verksamheterna inom omsorgsnämndens ansvarsområde utöver det arbete som görs inom enheten för uppföljning och utvärdering. Enheten har i sin uppföljning av kvalitetsplanen sammanfattat det uppföljningsarbetet som görs inom förvaltningen.

Enheten för uppföljning och utvärdering gör en del av sina uppföljningar i form av avtalsuppföljningar. Under 2018 har 13 olika verksamheter följts upp utifrån avtal. Två inom socialpsykiatri, åtta inom LSS och tre inom IFO. Av de enskilda verksamheter som är uppföljda visar 10 av 13 endast mindre brister. Utföraren åläggs att inkomma med åtgärder inom de områden det finns brister. Dessa åtgärdsplaner följs senare upp av enheten för uppföljning och utvärdering.

Under 2018 har det genomförts ett antal övergripande uppföljningar för att ur ett bredare perspektiv belysa kvalitén inom omsorgsnämndens verksamheter. Resultatet av övergripande uppföljning av personalbemanningen inom omsorgsnämndens boendeverksamheter visar att verksamheter enligt LSS generellt har en högre personaltäthet än verksamheter enligt Socialtjänstlagen, gruppboendestäder har högre personaltäthet än serviceboendestäder. Detta är också intentionen i lagstiftningen. Likaså har verksamheter för barn generellt högre personaltäthet än verksamheter för vuxna. Kartläggningen visar också att personaltätheten kan variera relativt kraftigt mellan verksamheter av liknande slag. Detta kan i de flesta fall förklaras av att verksamheter kan skilja sig åt även inom de kategorier som använts, t ex vad gäller antal platser, de boendes omvårdnadsbehov med mera. Uppföljningen visar att verksamheterna bemannar utifrån avtal samt att de följer de anpassar bemanningen utifrån behoven hos de boende. Anpassningar kommer att göras i kommande avtal för att tydliggöra kraven kring bemanning.

Delegeringsbeslut inom omsorgsnämndens ansvarsområde har granskats med syftet att säkerställa att Socialstyrelsens föreskrift samt kommunens hälso- och sjukvårdsriktlinjer gällande delegeringar följs. I uppföljningen har delegeringar utfärdade av sjuksköterska och av fysioterapeut och/eller arbetsterapeut granskats. Resultatet av granskningen visar på brister rörande delegeringar utfärdade av såväl sjuksköterska som fysioterapeut. Av 136 granskade delegeringsbeslut utfärdade av sjuksköterska var 36 felaktiga. Detta resultat följs upp av medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Avvikelsehanteringen är en viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet med avvikelsehanteringen är att öka kunskaperna om riskerna i vården och omsorgen genom att tillvarata erfarenheter och arbeta med förebyggande åtgärder

för att tillse att avvikelser inte upprepas. En avvikelse är en icke förväntad händelse som medfört eller skulle ha kunnat medföra fysisk eller psykisk skada hos brukaren. Granskningen av avvikelser avser både avvikelser inom ramen för socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.

Enheten för uppföljning och utvärdering har gjort en uppföljning av avvikelsehanteringen i kommunens verksamhetssystem Treserva. Resultatet varierar för alla parametrar såväl mellan verksamhetsområdena som mellan utförare och verksamheter inom samma område. Uppföljningen visar på väsentliga skillnader i hur ofta avvikelser registreras såväl mellan som inom de olika verksamhetsområdena. Det är osannolikt att detta skulle bero på att faktiska avvikelser sker i lika varierande utsträckning. Istället handlar det med största säkerhet om att arbetssätt, rutiner och kultur vad gäller dokumentation skiljer sig åt mellan olika verksamheter och utförare. Det är viktigt att dessa skillnader jämnas ut för säkerställandet av en jämlik vård och omsorg i Linköpings kommun.

En brukarundersökning i gruppbostad och servicebostad enligt LSS har genomförts i begränsad omfattning (pilot) med hjälp av en undersökning som tagits fram av SKL. Resultatet för Linköpings kommun för såväl gruppbostad som servicebostad är i princip i nivå med resultatet för hela riket. En utvärdering av piloten har genomförts på omsorgs- och äldreförvaltningen utifrån den har det beslutats att fortsätta med brukarundersökningar då det är en viktig parameter inom kvalitetsarbetet. Inom socialförvaltningen har det under året genomförts enkäter till brukare/klienter med frågor främst kring upplevelsen av mötet med socialtjänsten. Svarsfrekvensen är inom flera områden relativt liten vilket försvårar bedömningen av resultatet. Arbetet med brukarundersökningar är ett fortsatta utvecklingsområde på helheten inom den nya förvaltningen.

FoU har under året följt områdesarbetet i Berga och Lambohov samt utvärderat mottagande av ensamkommande barn och ungdomar.

Uppföljning av intern kontroll

Arbetet med internkontrollplanen har följt plan och inga större avvikelser har noterats. Arbetet med stadsdelsbaserad socialtjänst och arbetet med de ensamkommande barnen har varit i fokus dels utifrån de övergripande målsättningarna med lättillgänglig socialtjänst och flyktingsituationen. Områdena kommer även under 2019 följas upp på olika sätt.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Övergripande verksamhet	11 345	14 339	2 994	11 531	12 707
Individ- och familjeomsorg	153 286	175 241	21 995	166 043	197 454
Socialpsykiatri	214 413	219 266	4 853	205 551	197 454
Insatser för personer med utvecklingsstörning	482 145	470 875	-11 270	469 504	445 012
Funktionshindrade barn- och vuxna (personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken)	65 626	76 190	10 564	69 298	65 547
Funktionshindrade barn och vuxna (LSS-insatser)	74 167	71 227	-2 940	71 156	67 049
Hemtjänst 0-64 år	52 275	64 626	12 351	59 718	60 169
Summa nettokostnader, tkr	1 053 257	1 091 764	38 507	1 052 801	998 776
<i>varav kostnader</i>	<i>1 215 630</i>	<i>1 224 536</i>	<i>8 906</i>	<i>1 256 562</i>	<i>1 296 704</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>162 373</i>	<i>132 772</i>	<i>29 601</i>	<i>203 761</i>	<i>294 928</i>

Analys och kommentar

Omsorgsnämndens resultat för 2018 är ett överskott på 38,5 miljoner kronor. De senaste åren har nämnden visat ekonomiskt underskott, för 2017 ett mindre underskott på 3 miljoner kronor och för 2016 ett underskott på 16 miljoner kronor.

Inom de olika verksamhetsområdena varierar resultatet där de största budgetavvikelserna är inom individ- och familjeomsorg, insatser för personer med utvecklingsstörning samt hemtjänst.

Övergripande verksamhet

Inom detta område redovisas ett överskott på 3 miljoner kronor. Den främsta orsaken till detta är att den planerade Wifi-utbyggnaden försenats så kostnaderna för detta kommer först 2019.

Individ- och familjeomsorg

Det ekonomiska resultatet för Individ- och familjeomsorg blev ett större överskott än vad som tidigare prognosticerats. Överskottet för 2018 uppgår till 22 miljoner kronor, 2017 var överskottet 8 miljoner kronor.

Den främsta orsaken till det ekonomiska överskottet är att verksamhet ej blivit utförd såsom planerats. Detta beror dels på att ny verksamhet kräver lång planeringstid samt att försiktighet kring nya verksamheter har rått i och med den nya sammanslagna organisationen och en gemensam social och omsorgsnämnd 2019, vilket gör att flera aktiviteter startar först under 2019.

Inom flera verksamheter, främst inom förebyggande arbete och första linjen, men även inom biståndsbedömd verksamhet såsom boendestöd, finns även svårigheter att rekrytera personal och utförarna har därigenom inte kunnat leverera överenskomna tjänster.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatrin redovisar ett överskott på 5 miljoner kronor. Orsakerna till överskottet är flera. En anledning är att planerad utbyggnad försenats vilket påverkar kostnaden för externa placeringar men dock inte i samma omfattning.

Insatser för personer med utvecklingsstörning

Inom detta område redovisas ett underskott med drygt 11 miljoner kronor att jämföra med förra årets bokslut där underskottet var 17 miljoner kronor. Daglig verksamhet har tidigare visat underskott men har till detta år tillförts medel för en budget i balans.

Stora kostnader finns för externa placeringar. Det är personer som har mycket omfattande och komplexa behov där kostnaden för vissa placeringar är mycket hög. Totalt sett har kostnaden för externa placeringar minskat under året jämfört med tidigare år.

Funktionshindrade barn och vuxna (personlig assistans enligt Socialförsäkringsbalken ,SFB)

Kostnaderna för personlig assistans enligt SFB har under de senaste åren minskat och redovisar 2018 ett överskott på 10 miljoner kronor. Här ersätter kommunen de 20 första timmarna. Eftersom FK (försäkringskassan) blivit mer restriktiv i sin bedömning har det inneburit en minskning av antalet personer som får personlig assistans enl. SFB. Det har varit svårt att under året bedöma hur påverkan kommer bli då FK ändrat metod och rutiner kring debiteringen. Det är dock väldigt osäkert hur utvecklingen kommer bli framöver inom detta område.

Funktionshindrade barn och vuxna (LSS-insatser)

Funktionshindrade barn- och vuxna visar ett underskott på 3 miljoner kronor. Antalet beviljade timmar för personlig assistans enl. LSS har ökat pga. att FK har blivit mer restriktiva i sin bedömning av personlig assistans enl. SFB.

Hemtjänst

Under 2018 har antalet hemtjänsttimmar minskat jmf med tidigare år vilket medför ett överskott på ca 12 miljoner kronor. I budget 2018 har medel tillförts motsvarande tidigare års nivå där antalet timmar var avsevärt högre.

Investeringar

Analys och kommentar

Inga investeringar under året.

Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen

I Omsorgsnämndens lokalförsörjningsplan beskrivs behovet av bostäder med särskild service fram till och med år 2028. Lokalförsörjningsplanen bygger på kända behov och den demografiska utvecklingen. Sammantaget bedöms ytterligare ca 130 nya bostäder med särskild service behöva tillskapas fram till och med år 2028. Av dessa är 45 finansierade inom ram.

I lokalförsörjningsplanen framgick det att kommande projekt inte kommer att tillgodose behovet.

För att lyckas att tillgodose behovet och få ned kön har man från förvaltningens sida gjort en del åtgärder. Man har intensifierat diskussionerna med anställda på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen i Linköping för att diskutera förvaltningens behov och exploatering inom nya områden och möten med Lejonfastigheter för utveckling och omställning av fastigheter. Man har inom förvaltningen inventerat och analyserat de lokaler vi förhyr idag för att se om några lokaler kan ställas om och användas till den målgrupp där aktuellt behov är störst.

Resultatet av åtgärderna har och kommer att leda till att få fram fler platser. Omställningar mellan målgrupper inom förvaltningen diskuteras samt att lokaler som idag inte nyttjas på grund av avvecklade verksamheter kommer att nyttjas av andra målgrupper. Förvaltningens mål är att inga lokaler eller lägenheter ska stå oanvända.

Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler

Typ av lokal Belopp tkr	Yta per plats	Lokalkostnad per plats	Nyttjande grad
Grupp- & servicebostäder	79	26	>95%

Kommentarer

Lokalprojekt 2018

Kommentarer

Inga projekt färdigställa under 2018. Bygget av gruppbostad i Västerlösa påbörjades under september månad och väntas bli färdigt maj 2019. Eventuellt kommer två till projekt att påbörjas under 2018.

Nyckeltalsredovisning – Egna lokaler jämfört med andra kommuner

Kommentar

Idag finns inte nationella jämförelsetal gällande yta och kostnad per plats.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Ensamkommande barn i kommunens mottagningssystem	90	507*	389 *	220*	134
Boendestöd, vuxna IFO*	265	265	300	300	150

* Bistånd enl SoL kap 4 § 1 inom IFO och ÄoF

SOCIALPSYKIATRI- INSATSER FÖR PERSONER MED PSYKISK OCH NEUROPSYKIATRISK FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Verksamhetsmått	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Enskilda vårdhem, personer	39	39	38	33	23
Personer i arbetsinriktad verksamhet	153	210	214	245 **	476***
Personer som erhåller stöd av personligt ombud	80	98	84	86	198
Personer med en långvarig psykisk funktionsnedsättning som bor i eget boende och erhåller boendestöd eller hem-sjukvård under året	500	518	538	540	479

* Utbyggnaden i Slaka, Harvestad och Gottfridsberg är förskjuten

** Skog och Mark har erhållit extra medel för att förstärka verksamheten och Jobb- och kunskapsstorget har utfört fler prestationer.

*** Personer i arbetsinriktad verksamhet har t.o.m. 2017 redovisats som platser. Från 2018 redovisas antal personer som upptagit de platserna.

FUNKTIONSHINDRADE BARN OCH VUXNA (LSS-INSATSER)

Verksamhetsmått	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Personlig assistans, antal personer som har insatsen	67	71	73	85	86
Personlig assistans, antal beslutade timmar	148 220	148 900	151 300	182 750	184 560
Avlösarservice i hemmet, antal personer som har insatsen	60	62	62	62	69
Avlösarservice i hemmet, antal beslutade timmar	19 550	24 550	16 130	20 450	21 450
Ledsagarservice, antal personer som har insatsen	57	55	52	53	58
Ledsagarservice, antal beslutade timmar	19 511	21 175	19 024	21 420	20 780

INSATSER FÖR PERSONER MED UTVECKLINGSSTÖRNING

Verksamhetsmått	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Bostäder med särskild service för barn och ungdomar (elevhem), platser	10	10	9	9	9
Korttidshem för barn och ungdomar	29	29	29	29	31
Bostäder med särskild service för vuxna, antal platser	425	439	453	453	448*)
Daglig verksamhet enl LSS för vuxna, antal platser	550	569	546	546**)	550**)
Antal verksamhetsdagar LSS daglig verksamhet	75 510	81 000	81 814	82 210	83 000
Dagverksamhet BoDa (boende med daglig verksamhet), antal platser	58	58	58	58	58
Kontaktperson, antal personer med insatsen	195	218	196	215	243

*) Antalet bostäder med särskild service har minskat med 5 platser beroende på att en gruppbostad i Ulrika har lagts ner under året.

***) I daglig verksamhet har en ökning skett med ca 15 pers. I statistiken syns dock inte ökningen beroende på att flera gamla beslut har funnits kvar, men avslutats under året pga. att personer inte längre har insatsen.

Verksamhetsberättelse 2018

Barn- och ungdomsnämnden

INNEHÅLL

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten.....	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen	3
Väsentliga avvikelser.....	4
Framåtblick	4
Utmaningar	4
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	6
Indikatorer	7
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	10
Nämndens mål	10
Nämndens analys och bedömning	11
Styrande dokument	17
Upphandlingspolicy inklusive sociala krav	17
Informationssäkerhetspolicy	18
Strategiska utvecklingsuppdrag	18
Kommunövergripande	18
Nämndspecifika	21
Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare	25
Uppföljning av intern kontroll	26
Ekonomi	28
Driftsammandrag	28
Analys och kommentar	28
Investeringar	29
Analys och kommentar	30
Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen	30
Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler	30
Lokalprojekt 2018.....	30
Kommentarer	30
Nyckeltalsredovisning – Egna lokaler jämfört med andra kommuner.....	31

Skolchefens bedömning och analys

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Nämnden har tre kommunicerbara mål som är väl kända i hela verksamheten. Målen är desamma för alla nämndens verksamheter. Målen är Maximalt lärande, Likvärdiga möjligheter samt Lust och engagemang. Målen har preciserats i internbudgeten 2019.

Till målen har nämnden kopplat indikatorer som kan följas över tid på både kommun- och enhetsnivå. De statliga målen och majoritetens samverkansprogram har legat till grund för framtagande av mål, indikatorer och aktiviteter.

Barngruppernas storlek har generellt minskat på förskolor i Linköpings kommun. Linköpings kommunala förskolor har organiserat och utvecklat arbetssätt som möjliggör att i högre utsträckning arbeta med att dela in barn i fler och mindre grupperingar under större del av dagen och över tid. Från och med februari 2018 erbjuds alla barn som har föräldrale-dighetsplats, arbetslöshetsplats eller allmän förskoleplats att få vara i förskolan fyra timmar varje dag.

I förskolan har en ny ledningsorganisation arbetats fram och beslutats. Den verkställs 1 januari 2019 och har som syfte att få en hållbar organisation med likvärdiga förutsättningar för chefer inom förskolan. Den nya organisationen ska möjliggöra för förskolechef att vara den pedagogiska ledare som krävs för att utveckla förskolornas kvalitet, likvärdighet samt möjliggöra barns maximala lärande.

Det har gjorts förstärkningar av lärartätheten med hjälp av lågstadiesatsningen. Förstärkningen med annan pedagogisk personal har i första hand lett till ökad personaltäthet som möjliggjort mer anpassningar och individuellt stöd för elever. Det har även gjorts förstärkning av personaltätheten i fritidshemmen via riktat statsbidrag.

En skolutvecklingsmodell har utarbetats och börjat användas under året. Den benämns ”Skolutveckling från mitten” och syftar till högre måluppfyllelse genom kollegialt lärande mellan förskolor/skolors ledningsgrupper. I augusti 2018 lanserades begreppen #förvarjebarn/#för varjeelev. Syftet är att hela verksamheten arbetar tillsammans för att varje barn/elev ska lyckas nå gymnasiebehörighet. Såväl förskolans, fritidshemmens som skolans betydelse för att alla barn och elever ska nå gymnasiebehörighet framhålls.

Det finns idag rutiner för registrering av frånvaro på samtliga skolor. Alla skolor har arbetat aktivt med att följa upp elevers frånvaro.

Arbetet med digitalisering har fortsatt under året, bland annat har samtliga förskolechefer och rektorer gått Skolverkets utbildning ”Leda digitalisering” som stöd i deras uppdrag leda utvecklingen på den egna förskolan/skolan. Arbetet har gett resultat i form av bland annat fokus förskjutits från teknik till lärande, exempelvis hur förskolan/skolan kan förstärka lärandet med stöd av digitala verktyg. Alla skolor har skapat strukturer för hur man arbetar och kommunicerar inom skolan och med vårdnadshavare.

Under året har en vision och strategi för elevhälsoarbetet tagits fram. Aktiviteter och stödmaterial har tagits fram för att stödja skolor i deras arbete med att utveckla elevhälsoarbetet så att det blir mer främjande och förebyggande.

Samarbete mellan rektorer inom grundskolan och gymnasieskolan har påbörjats för att bland annat säkerställa god kvalitet vid övergång mellan skolformerna för eleverna.

”Bästa världen” är ett pilotprojekt som har genomförts i samverkan med Tekniska verken och Kolmården. Syftet är att arbeta med hållbar utveckling och syftar till att elever i fritidshem samt årskurs 2,5 och 8 ska få lära om viktiga framtidsfrågor på ett aktivt, engagerande och lustfyllt vis.

Riktade statsbidrag har söpts och Linköpings kommun har fått del av 220 mnkr för 2018. De största statsbidragen är likvärdig skola/ökad jämlikhet, mindre barngrupper i förskolan, lågstadiesatsning, olika kompetensutvecklingsinsatser för lärare, läxhjälp samt kvalitetshöjande medel till förskola, annan pedagogisk omsorg samt fritidshem.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för verksamhet när det gäller förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem samt öppen fritidsverksamhet. Detta ska utföras i enlighet med vad som stadgas i nationella styrdokument. Nämnden svarar för myndighetsutövning inom området. Nämnden ansvarar även för uppgifter som ankommer på vårdgivaren för den medicinska och psykologiska delen av elevhälsan. Bedömningen är att barn- och ungdomsnämnden har fullgjort sitt basuppdrag.

De flesta av nämndens indikatorer har ett målvärde som innebär 100 % måluppfyllelse. Då målvärdena är högt satta innebär det att det är svårt att nå full måluppfyllelse. Detaljerad redovisning av resultat för nämndens mål görs under rubriken Bedömning och analys.

Väsentliga avvikelser

Barn- och ungdomsnämndens basuppdrag förändras i och med årsskiftet 2018-19 då ungdoms- och fritidsverksamhet samt sommaraktiviteter för barn och ungdomar till 16 års ålder övergår till kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde.

Ansaret för skolskjutsar överförs i och med årsskiftet 2018-19 från samhällsbyggnadsnämnden till barn- och ungdomsnämnden.

Framåtblick

Utmaningar

Ökad måloppfyllelse och likvärdighet för alla barn och elever

För att utvärdera förskolans kvalitet och skapa goda villkor för lärande behöver barns utveckling följas, dokumenteras och analyseras. Verksamheten utvecklar kontinuerligt metoder för detta. Förskolan har en viktig roll för barnens utveckling och för att de ska kunna nå kunskapskraven i grundskolan.

Eleverna i Linköpings skolor har utifrån kommunens socioekonomiska struktur förutsättningar för ett högre kunskapsresultat. Verksamhetsuppföljningen behöver utvecklas till att tydligare följa upp och analysera varje elevs resultat för att identifiera vilka åtgärder som behöver vidtas och vilket stöd skolor behöver. Detta förväntas leda till bättre analysarbete och justeringar i undervisningen så att kunskapsresultaten ökar.

Förbättrad uppföljning och förstärkt systematiskt kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet behöver stärkas ytterligare genom fortsatt utveckling av de verksamhetsuppföljningar som genomförs med varje skola/förskola. Målsättningen är att på ett tydligare sätt länka samman det systematiska kvalitetsarbetet mellan huvudman och verksamheten.

Förebyggande elevhälsoarbete

Grundskolan står inför många utmaningar i mötet med elever som kämpar med att klara av och passa in i skolans verksamhet, elever vars behov kan vara väldigt skiftande. Arbetet kan handla om stöd till nyanlända, elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd, men också om elever med psykisk ohälsa. För den kommunala grundskolans del pågår genom det systematiska kvalitetsarbetet ett arbete med fokus på utveckling av elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete, men också ett arbete mot ökad likvärdighet skolorna emellan. Genomlysningen av elevhälsoarbetet visade på stora skillnader mellan skolorna och likvärdigheten inom kommunen bedömdes vara låg. Arbete pågår och en vision och strategi har tagits fram som ska implementeras under 2019.

Nyanlända barn och elever

Det finns idag knappt tusen nyanlända elever i Linköpings grundskolor. Det finns nyanlända elever på de flesta av de kommunala skolorna, men ett fåtal skolor tar emot en stor del av de nyanlända eleverna. Det finns osäkerhet kring det fortsatta mottagandet, det gäller både kommunanvisade inklusive kvotflyktingar, egenbosatta och asylsökande.

Att säkra antalet förskoleplatser är en förutsättning för att nyanlända familjer ska kunna etablera sig och kunna träda in i utbildning och arbetsmarknad.

Viktiga insatser som påbörjats och behöver vidareutvecklas är bl.a. studiehandledning på modersmålet, extra undervisning i svenska som andraspråk och tillgång till digitala hjälpmedel och läromedel.

Samordning mellan förvaltningarna behövs bland annat när det gäller integration, fritidsaktiviteter och föräldrastödsinsatser. Gemensamma insatser behöver även göras kring de nyanlända elevernas psykiska hälsa.

Segregation

Linköping är en segregerad kommun. Den ökade skolsegregationen är till stor del ett resultat av boendesegregation som finns i kommunen. Skillnaderna i skolresultat ökar över tid mellan boende i socioekonomiskt utsatta områden och övriga Linköping. Nyanlända personer bor i högre utsträckning i de socioekonomiskt utsatta områdena. Detta är en fråga där det behövs en övergripande samverkan i kommunen.

Lokaler

Barn- och ungdomsnämnden står inför flera stora utmaningar gällande lokaler inom förskola och skola. Behovet av nya platser inom förskola, grundskola och särskola måste säkerställas. Befintliga verksamhetslokaler behöver upprustas och moderniseras. Finansiering av nya platser och modernisering måste lösas inom en budget i balans.

Personal

Den största utmaningen de kommande åren är att bemanna förskolor och skolor med utbildad personal. Hittills har verksamheterna i huvudsak lyckats i bemanningsplaneringen i skolan och andelen legitimerade lärare är fortsatt hög. Lärare med behörighet i moderna språk, estetiska ämnen och idrott har varit mest svårrekryterade. För förskolan och fritidshemmen är situationen sämre och många av de utannonserade tjänsterna har behövt besättas med medarbetare som saknar rätt utbildning.

Obalansen mellan examinerade lärare från högskolor och avgång från läraryrkesgrupperna är dock stor och kommer att öka ytterligare under de kommande tre – fyra åren. Det kommer därför att krävas ytterligare åtgärder utöver mer traditionellt kompetensförsörjningsarbete, med fokus på andra sätt att organisera och fokus på digitalisering för att frigöra tid för kärnuppgifter. Arbetsmarknadsläget beräknas fortsatt att påverka lärarnas lönenivåer med löneökningar utöver marknaden i övrigt. Detta kommer ha en påverkan på de ekonomiska förutsättningarna för att bedriva verksamheten.

Digitalisering

I läroplaner, kurs- och ämnesplaner har uppgifterna om digitalisering stärkts. De ska stärka elevernas förmåga att använda och förstå digitala system och tjänster. Digitaliseringen ska också bidra till att utveckla det administrativa stödet i verksamheterna, kvalitetsuppföljning och kvalitetsutveckling. Dessa områden behöver nämnden arbeta vidare med.

Ökad andel elever i grundsärskolan

Prognosen är att det kommer att bli en kraftig ökning av antalet elever inom grundsärskolan till höstterminen 2019, troligen kommer ytterligare 34 elever att bli inskrivna. Året därpå kommer förväntas en ännu större grupp av elever att mottas i grundsärskolan. Det är samma utveckling som i våra jämnstora kommuner. Grundsärskolan är en mycket resurskrävande skolform, vilket kan medföra ökade kostnader. Det är framförallt de mest resurskrävande eleverna som ökar i antal.

Osäkerhet kring statsbidrag

Flera av de statsbidrag som Linköpings kommun har sökt och fått är villkorade på så sätt att skolhuvudmannen under bidragsåret inte får minska de egna kostnaderna. En minskad budget 2020 och framåt kan få till följd att även storleken på statsbidragen till Linköpings kommun minskar.

För barn- och ungdomsnämnden uppgår i dagsläget de riktade statsbidragen till 220 mnkr. De riktade statsbidragen som barn- och ungdomsnämnden får del av 2018 finns i huvudsak kvar 2019.

Ny demografimodell 2019

En ny demografimodell införs under 2019. Den nya resursfördelningsmodellen för demografi medför att det blir svårare för nämnden att göra budget och prognoser samt att beräkna vilka ersättningar de faktiskt kommer att få per barn och elev. De ersättningsbelopp som blir aktuella för nämnderna släpar med 2 års förskjutning vilket inte speglar strukturer under innevarande år. Nämnden kan ha behov att skapa egen reserv

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Barn- och ungdomsnämnden har en verksamhetsplan för 2019. Någon tidigare motsvarighet finns inte framtagen.

De flesta av nämndens indikatorer har ett målvärde som innebär 100 % måluppfyllelse. Då målvärdena är högt satta innebär det att det är svårt att nå full måluppfyllelse. Målvärden för respektive indikator kvarstår, men till budget 2019 har varje indikator kompletterats med värden för delmål för kommande år, vilket gör det enklare att se en progression.

Andelen elever i årskurs 3 som har klarat alla delprov i de nationella proven i svenska, svenska som andraspråk har sjunkit något i jämförelse med 2017. Ett bättre resultat finns i matematik och där är det främst pojkar som ökat resultatet. Det är en fortsatt utmaning att både öka andelen som klarar alla delprov samt att öka likvärdigheten mellan skolor och elever.

Meritvärdet för samtliga elever i årskurs 9 visar på en uppgång jämfört med föregående år. Meritvärdet är det högsta sedan 2015 då man började beräkna meritvärdet på 17 ämnen. Flickor har fortsatt högre meritvärde jämfört med pojkar. Det är pojkarnas meritvärde som höjts från år 2017.

Det är en ökad spridning av meritvärdet mellan eleverna, det är fler elever med låga betyg och fler elever med höga betyg. Detta är en utveckling under flera års tid.

Behörigheten till yrkesprogram har ökat sedan förra året, den ligger nu på 81 %.

Eleverna i Linköpings skolor har utifrån kommunens socioekonomiska struktur förutsättningar för ett högre kunskapsresultat. Arbete pågår för att med systematik följa upp, analysera och vidta förbättringsåtgärder för att ge barn och elever förutsättning att nå maximalt lärande.

För att få ett hållbart ledarskap i förskolan har en omorganisation av förskolans ledning beslutats. Den verkställs 190101 och har som syfte att få en hållbar organisation med likvärdiga förutsättningar för chefer inom förskolan.

Under kommande år behöver det skapas förutsättningar för ett hållbart ledarskap i grundskolan. Den nya skolutvecklingsmodellen förväntas bidra som stöd till rektorer i deras roll som pedagogiska ledare.

I barn- och ungdomsnämndens olika verksamhetsområden behöver arbetssätt och arbetsformer fortsatt utvecklas för ökad måluppfyllelse. Alla elever, oavsett bakgrund och förutsättningar, ska ha möjlighet att komma så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Förskolan har en viktig roll för barnens utveckling och för att de ska kunna nå kunskapskraven i grundskolan.

Indikatorer

Kommunfullmäktige har beslutat om indikatorer för respektive nämnds verksamhet under budgetperioden. Nedan redovisas nämndernas utfall per den sista december 2018. Fler resultat redovisas i nämndens årsredovisning. Där det är möjligt redovisas statistiken könsuppdelat.

Barn och ungdomsnämnden		2016	2017	2018		
Delområden	Indikator	Utfall	Utfall	Utfall	Målvärde	Bedömning
Förskola	Andel vårdnadshavare som uttrycker att de känner sig lugna och trygga under dagen när deras barn är i förskolan/familjedaghemmet	95,7	95,7	-	-	Enkäten genomförs feb-19
	Flickor	96,2	96,4	-	-	
	Pojkar	95,2	95,1	-	-	
	Kostnad per barn i förskolan kr/barn.	144 857	153 086	-	-	
Grundskola	Andel elever som uttrycker att det är ett bra arbetsklimat på de flesta lektionerna (attitydundersökningen). Åk 2-3	83,4	-	79,7	100	
	Flickor	82,7	-	78,5	100	
	Pojkar	84,1	-	81,0	100	
	Andel elever som uttrycker att det är ett bra arbetsklimat på de flesta lektionerna (attitydundersökningen). Åk 4-6	75,3	-	71,6	100	
	Flickor	73,6	-	69,9	100	
	Pojkar	76,9	-	73,3	100	
	Andel elever som uttrycker att det är ett bra arbetsklimat på de flesta lektionerna (attitydundersökningen). Åk 7-9	69,0	-	68,3	100	
	Flickor	67,1	-	68,4	100	
	Pojkar	70,9	-	68,1	100	
	Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	73,1	74,8	71,8	100	

Barn och ungdomsnämnden		2016	2017	2018	
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor, andel (%)	67,2	65,9	67,7	100	
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	83,8	78,8	80,9	-	
Flickor	84,1	84,4	84,3	-	
Pojkar	83,6	73,7	78,1	-	
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram (exkl. nyinvandrade och okänd bakgr.), kommunala skolor, andel (%)	87,8	86,7	85,8	-	
Flickor	-	88,5	86,7	-	
Pojkar	-	84,9	85,0	-	
Elever i åk 9, meritvärde uppdelat på föräldrars utbildningsbakgrund. Skillnaden utifrån föräldrars utbildningsbakgrund ska minska	60,6	47,2	60,4	-	
För- eller gymnasial	190,3	200,0	191,9	-	
Eftergymnasial	250,9	247,2	252,3	-	
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	224,2	218,1	221,6	-	
Flickor	230,9	237,1	237,2	-	
Pojkar	218,4	201,1	209,1	-	
Kostnad per betygspoäng i åk 9, Kommunala skolor.	397	445	-	-	

Barn och ungdomsnämnden		2016	2017	2018		
	Närvaro i grundskolan Andel elever med frånvaro över 10 %.	21,4	22,8	25,9		
	ÅK: 1-3	20,5	20,9	23,1	-	
	Flickor	20,5	20,7	22,7	-	
	Pojkar	20,5	21,1	23,4	-	
	ÅK: 4-6	20,7	20,7	23,7	-	
	Flickor	20,4	20,2	22,5	-	
	Pojkar	21,0	21,2	24,8	-	
	ÅK: 7-9	22,1	26,1	31,7	-	
	Flickor	21,7	25,6	31,4	-	
	Pojkar	22,6	26,4	32,0	-	
	Kostnad för kommunal grundskola, kr/elev. Inkl kostnad lokaler.	113 298	116 781	-	-	
	Kostnad för lokaler i kommunal grundskola, kr/elev.	19 331	21 007	-	-	

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Bedömning av måluppfyllelse

- Visar att målet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målet delvis uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målet inte uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	
I Linköping ska fler människor nå egen försörjning		
En kommun med ett växande näringsliv		
En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor	Maximalt lärande - Alla barn och elever utmanas i sitt lärande och förväntas nå så långt som möjligt i sin utveckling.	
	Likvärdiga möjligheter - Samtliga verksamheter ska bidra till att utjämna skilda förutsättningar.	
	Lust och engagemang - Samtliga barn och elever trivs, bemöts av engagerad personal (ständigt lärande personal) och känner sig delaktiga.	
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv	Lust och engagemang - Samtliga barn och elever trivs, bemöts av engagerad personal (ständigt lärande personal) och känner sig delaktiga.	
En ekologiskt hållbar kommun		
Fler bostäder för en växande kommun		
En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet	Likvärdiga möjligheter - Samtliga verksamheter ska bidra till att utjämna skilda förutsättningar.	
En kreativ kommun		
En kommun med bra arbetsvillkor		
En ekonomiskt hållbar kommun		
En kommun som är en stark röst regionalt, nationellt och internationellt		

Nämndens analys och bedömning

Mål 1 Maximalt Lärande

Förskola

Inom de kommunala förskolorna i Linköpings kommun delas barnen i mindre grupper under stor del av dagen. Kommunen har sökt och beviljats statsbidrag för arbetet med mindre barngrupper under flera år. Genom arbetssättet ges möjligheter för personalen i förskolan att utmana varje barn att lära och utvecklas maximalt utifrån sina förutsättningar. En av effekterna med att dela in barnen i mindre grupper är det begränsade antalet barn varje personal ansvarar för.

Under 2018 har arbetet med att utveckla arbetssätt för att följa varje barns förändrade kunnande fortsatt. Kunskapen om varje barns förändrade kunnande förekommer i verksamheten dock är dokumentationen bristfällig. Vilket även har framkommit vid Barn- och ungdomsnämndens internkontroll.

Utifrån ett politiskt beslut i Barn- och ungdomsnämnden 2017 erbjuds barn till vårdnadshavare som är arbetslösa, föräldralediga samt barn på allmän förskoleplats fyra timmar om dagen från februari 2018. Enligt skollagen har kommunen skyldighet att erbjuda 15 timmar per vecka (525 timmar per år för allmän förskola). Syftet med utökningen av tiden var att ge ökade möjligheter för barns maximala lärande. Uppföljning kommer att ske under 2019 för återrapportering till Barn- och ungdomsnämnden.

Utbildningsinsatser utifrån förskolans behov har genomförts under året. Ett gemensamt fokus har varit att öka medvetenheten om adekvat digital kompetens hos både förskolepersonal och förskolechefer. Arbetet pågår i förskolorna för att ge barnen möjlighet att utveckla digital kompetens för att barnen inte ska bli enbart en konsument av den digitala världen.

Ett antal förskollärare har deltagit i skolverkets satsning på Läslyftet för förskolan i syfte att öka intresset för bokstäver, läsning och skriftspråk bland förskolans barn. På förskolorna leds arbetet av handledare som har utbildats av Skolverket att handleda kollegor. Detta kan ses som ett steg mot att uppfylla läsgarantin i årskurs 1.

Det är en stor brist på legitimerade förskollärare i Linköping, så även nationellt. En insats för att öka andelen förskollärare i kommunen sker genom uppdragsutbildning där tillsvidareanställda barnskötare utbildas till förskollärare. Ytterligare en grupp har påbörjat sina studier under 2018.

Resultaten från insyns-besöken när det gäller de delar som särskilt införts i arbetet med insynsbesöken; Lärande för Hållbar Utveckling (LHU) och Läs-och skrivutveckling har under året gjort en liten ökning resultatmässigt. När det gäller områdena genus och jämställdhet samt utveckling och lärande har resultaten ökat efter medvetet och aktivt arbete på förskolorna men ligger fortfarande under målvärdet. Arbetet behöver fortsätta för att säkerställa att resultaten ökar på alla förskolor.

Organisationen av förskolans chefer har omarbetats under året i syfte att höja kvaliteten i förskolan genom ett närmare ledarskap. Ett antal biträdande förskolechefer kommer att riktas till förskolan.

Fritidshem

Andelen årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen är i Linköpings kommun 25 %. Andelen legitimerade lärare bland dem som har befattningen fritidspedagog är 15 % (utöver fritidshemmet är dessa behöriga att undervisa i grundskolan i årskurs 1-6 i estetiska ämnen).

Utbildningskontoret har rekryterat förstelärare mot fritidshem. Uppdraget som förstelärare i fritidshem innebär att arbeta för att säkra god undervisning och utveckla verksamheten. Avsikten med att tillsätta förstelärare i fritidshem är att ytterligare höja kvaliteten i fritidshemmen och även ge bättre förutsättningar för rekrytering.

Ett arbete pågår för att stärka det pedagogiska innehållet på fritidshemmen samt se över möjligheterna för barn till föräldralediga och arbetslösa att delta i fritidshemsverksamheten utifrån ett likvärdighetsperspektiv.

Ett samverkansprojekt tillsammans med Kolmårdens djurpark och Tekniska Verken pågår för att stärka lärandet i fritidshemmen och stärka samverkan med grundskolan.

Förskoleklass och grundskola

Förskoleklass

I förskoleklass genomförs en kartläggning av barnens språkliga utveckling. Resultatet visar att andelen elever med låga resultat ligger på samma nivå som de tre senaste åren, däremot ökar under samma period andelen elever som har höga resultat. Nuvarande kartläggningsmaterial kommer från och med nästa läsår att ersättas av Skolverkets obligatoriska kartläggningsmaterial för förskoleklass.

Årskurs 3

I årskurs 3 beskriver kunskapskraven för svenska/svenska som andraspråk samt matematik den lägsta godtagbara kunskapsnivån för en elev. De nationella proven (NP) prövar dessa kunskapskrav. Varje NP består av flera delprov där resultatet bedöms utifrån om eleverna uppnått eller inte uppnått kravnivån på delprovet.

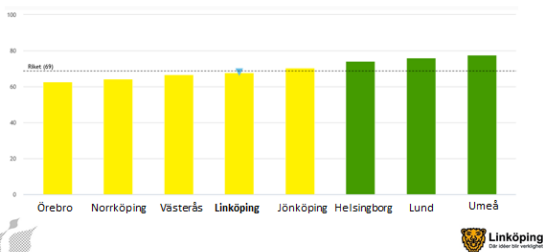
Andelen elever i årskurs 3 som har klarat alla delprov i de nationella proven i svenska/svenska som andraspråk (sva) har minskat något jämfört med 2017. I matematik har fler elever klarat alla delprov, pojkarna står för denna förbättring.

Det är stor skillnad i måluppfyllelse mellan skolorna, andelen elever som klarat alla delprov varierar mellan 14 % -98 % i matematik och 21 % -100 % i svenska/SVA.

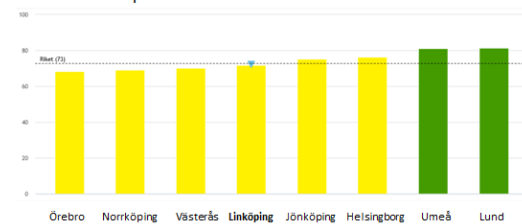
Det har gjorts förstärkningar av lärartätheten med hjälp av lågstadiesatsningen. Det har dock varit svårt att rekrytera lärare och därför har annan pedagogisk personal anställts. Förstärkningen med annan pedagogisk personal har i första hand lett till ökad personaltäthet som möjliggjort mer anpassningar och individuellt stöd.

I SKL:s Öppna jämförelser jämförs kommuner med liknande förutsättningar. Linköping ligger något under rikssnittet i både svenska/svenska som andraspråk samt matematik.

Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik

Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk

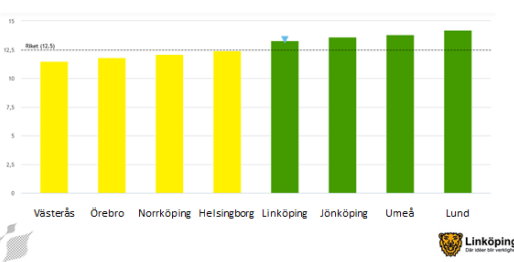
Årskurs 6

Betygspoängen i svenska och matematik har ökat något sedan föregående år. I svenska som andraspråk har en tydlig ökning skett. Flickor har betydligt högre betygspoäng än pojkar i detta ämne.

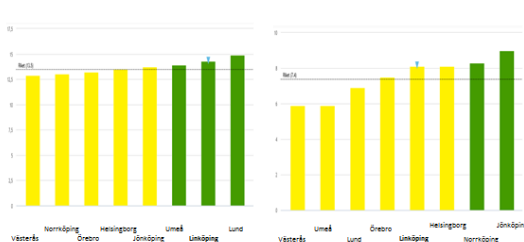
Andelen elever som klarat kravnivån för minst betyget E i svenska som andraspråk har höjts kraftigt från 51 % till 67 %. Andelen elever som klarar minst E i svenska ligger kvar på en fortsatt hög nivå (96 %). I matematik klarar drygt 90 % av eleverna kravnivån för minst E.

Linköping ligger över rikssnittet i både svenska/svenska som andraspråk samt matematik.

Elever i åk 6, betygspoäng i matematik

Elever i åk 6, betygspoäng i svenska/svenska som andraspråk

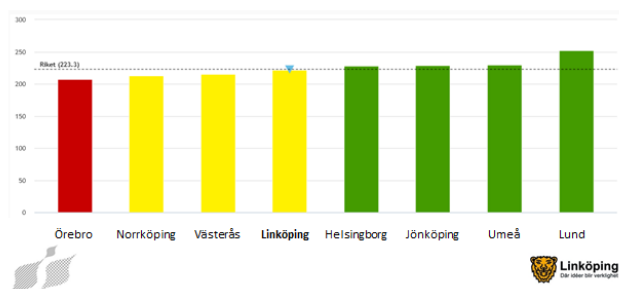

Årskurs 9

Meritvärdet för samtliga elever i årskurs 9 visar på en uppgång jämfört med föregående år. Meritvärdet är det högsta sedan 2015 då man började beräkna meritvärdet på 17 ämnen. Flickor har fortsatt högre meritvärde jämfört med pojkar. Linköpings meritvärde ligger nära rikssnittet.

Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor

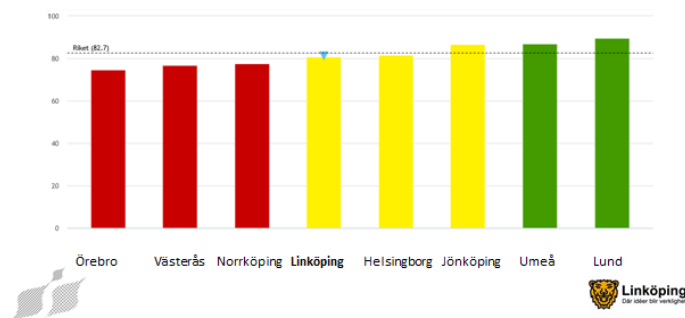

Det är pojkarnas meritvärde som höjts från år 2017. Flickorna ligger kvar på samma nivå som 2017. Det är de nyanlända eleverna som står för höjningen av meritvärdet. En av orsakerna är att flera av de nyanlända eleverna nyttjat möjligheten att gå ett tionde och elfte skolår. Gruppen nyanlända elever i årskurs 9 har en relativt god skolbakgrund jämfört med tidigare. I den årskull som lämnade årskurs 9 våren 2018 motsvarar andelen nyanlända elever (1-4 år i Sverige) 9 % av eleverna vilket bär en sänkning jämfört med 2017 då 13 % av eleverna definierades som nyanlända.

Det är en ökad spridning av meritvärdet mellan eleverna, det är fler elever med låga betyg och fler elever med höga betyg. Detta är utveckling under flera års tid.

För att bli behörig till ett yrkesprogram krävs minst betyget E i svenska/SVA, matematik och engelska samt ytterligare fem ämnen. Behörigheten till yrkesprogram har ökat sedan förra året, den ligger nu på 81 % för samtliga elever. 2017 var andelen 79 %. Om nyanlända elever exkluderas är behörigheten till yrkesprogram 86 %. Det är något lägre än 2017, då behörigheten låg på 87 %. Det ämne som flest elever inte når E i är matematik, följt av engelska. Bland de elever som inte är behöriga till yrkesprogram finns ett antal elever med relativt höga meritvärden, men som inte klarat betyget E i antingen svenska, matematik eller engelska.

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram

Behörighet till yrkesprogram i jämförelse med liknande kommuner.

För att bli behörig till ett högskoleförberedande program krävs minst E i svenska/SVA, matematik och engelska samt ytterligare åtta ämnen. Här kan ämnena variera utifrån vilket program som det gäller. Behörigheten till gymnasieskolans högskoleförberedande program har ökat för samtliga program sedan föregående år, störst är ökningen för ekonomiska, humanistiska och samhällsvetenskapliga program.

Det finns en förbättringspotential när det gäller elever vars föräldrar har förgymnasial utbildning, då Linköping presterar kring snittet för samarbetskommunerna. För skolorna i Linköping är det fortsatt viktigt att arbeta med analysen av resultaten för att kunna utveckla arbetet i klassrummet så att föräldrarnas utbildningsbakgrund minskar i betydelse.

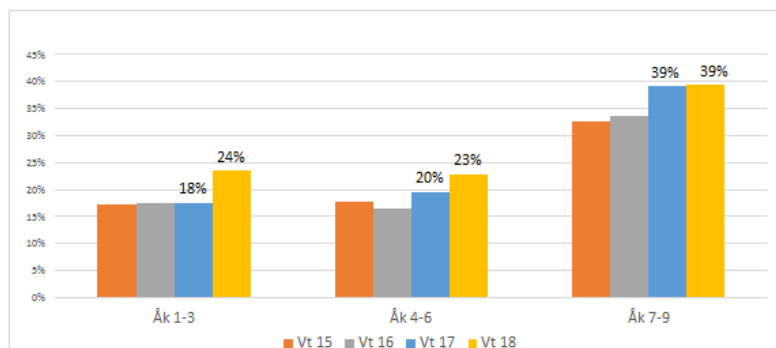
Frånvaro

När det gäller elevfrånvaro över 10 % så har den ökat på låg- och mellanstadiet sedan föregående år. Störst frånvaro (både giltig och ogiltig) finns i årskurs 7-9 där nästan 40 % av eleverna är frånvarande mer än 10 %. Frånvaron kan bero på flera saker; beviljad ledighet, anmäld sjukfrånvaro och ogiltig frånvaro.

Det finns en liten skillnad i åk 7-9 där pojkar har 1 procentenheter högre frånvaro än flickor. I åk 7 har pojkarna en högre frånvaro än flickorna. Detta ändras helt till åk 8 där flickorna är mer frånvarande. I åk 9 utjämnas skillnaderna.

Respektive skola arbetar aktivt med de elever som har hög frånvaro. Därutöver genomförs förstärkt uppföljning på olika sätt för att öka närvaron. Det är av stor vikt att identifiera varför eleven är frånvarande och att man bland de hälsofrämjande insatserna ser till elevens hela dag.

Frånvaro över 10% vt 15-vt18

Elevers frånvaro ingick i nämndens internkontroll 2018. I detta arbete har fokusgruppsintervjuer med rektorer årskurs 7-9 genomförts. De framgångsfaktorer som rektorerna lyfter är tillgång till extra personal, exempelvis skolvård eller skolcoach som tidigt kan fånga upp frånvaron. Tillgång till ett fulltaligt elevhälsoteam lyfts också som en framgångsfaktor. Flera av rektorerna lyfter fram vikten av samarbete med vårdnadshavarna och att även involvera berörd elev.

En bra inskolning vid studieövergångar, tidiga insatser samt att man tidigt uppmärksammar elever med ströfrånvaro är andra framgångsfaktorer liksom att skapa goda relationer mellan vuxna och elever.

Rektorerna menar att det som behöver utvecklas är att tidigt och systematiskt följa upp elevernas närvaro. Vid överlämningar mellan olika skolformer/skolor är elevnärvaron extra viktig att följa upp. Flera av rektorerna beskriver vikten av att ha tillgång till flera vuxna som stöd, det behöver inte alltid vara lärare utan det kan handla om andra kompetenser.

Rektorerna beskriver att kvittering av lektioner är ett utvecklingsområde.

Arbetsklimat

Andelen elever som uttrycker att det är ett bra arbetsklimat på de flesta lektionerna undersöks årligen i attitydundersökningen. Definitionen av begreppet arbetsklimat lyder: "Alla i gruppen arbetar med det de ska på lektionerna."

Attitydundersökning genomfördes våren 2018 istället för hösten 2017, skälet till detta är att både Skolinspektionen genomfört sin enkätundersökning i årskurs 5 och 9 samt att Region Östergötland genomfört OM- mig kartläggningen riktad till elever i årskurs 8 under hösten 2017. Det innebär att vårens resultat jämförs med resultatet från hösten 2016. Det kan finnas en osäkerhet i att jämföra elevers uppfattningar höst- resp. vårtermin.

Resultatet våren 2018 är något lägre på samtliga stadier jämfört med hösten 2016.

Kompetensutvecklingsinsatser

Lärarlyftet 2 är en statlig satsning som riktar sig till lärare som inte har behörighet för de ämnen som de undervisar i. Hittills har ca 300 lärare och fritidspedagoger deltagit i kurser inom Lärarlyftet II. Linköpings kommun har i denna satsning prioriterat studier i bl. a svenska och svenska som andraspråk för att höja kompetensen bland kommunens lärare. Cirka 50 lärare har hittills läst kurser inom svenska/svenska som andraspråk.

Sedan 2015 är det även möjligt att läsa speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II. Under innevarande läsår läser drygt 25 lärare till speciallärare inom läs- och skrivutveckling, matematik och utvecklingsstörning.

Utöver detta har ca 20 lärare från Linköpings kommunala grundskolor deltagit i en uppdragsutbildning till speciallärare med inriktning språk-, skriv- och läsutveckling alternativt matematik 90 hp, Utbildningen till speciallärare avslutades under vt-2018, varför det är för tidigt att redovisa eventuella resultat eller effekter.

Den statliga satsningen Läslyftet, en kompetensutvecklingsinsats i språk-, läs- och skrivdidaktik för lärare och förskollärare, har genomförts på majoriteten av de kommunala grundskolorna under läsåret 2017/18. Samtidigt genomfördes även Skolverkets fortbildning "Specialpedagogik för lärande" på ett antal skolor. Det är ännu för tidigt att redovisa eventuella resultat eller effekter.

Årets största kompetensutvecklingsinsats är för samtliga elevassistenter inom grundsärskolan och genomförs under skolovsveckorna. Utbildningen ska leda till att elevassistenter ska få en grundläggande samsyn av det pedagogiska uppdraget och en ökad förståelse för särskoleelevers behov.

Utbildningen ”Skolutveckling för ledningsgrupper” har genomförts på ett tiotal skolor. Utbildningen har syftat till att arbeta på vetenskaplig grund för att utveckla undervisningen på skolan. Effekterna av utbildningen är att ledningsgruppen på deltagande skolor arbetat fram konkreta verktyg att använda i skolutvecklingsarbetet.

Grundsärskola

Inom grundsärskolan går totalt 160 elever, av dessa går 66 elever i grundsärskoleklass och 75 elever i träningsklass. 19 elever som är individintegrerade i grundskolan.

Under höstterminen 2017 genomfördes en stor omorganisation där grundsärskolan från fem grundskolor flyttades till Vallastadens skola. Som start för att ta fram underlag för en skolutvecklingsplan genomfördes en skolkulturanalys som sammanställdes och återkopplades till personalen. I skolkulturanalysen framträdde tre utvecklingsområden.

- Kommunikation/ Läs- och skrivutveckling
- Medarbetarskap och roller
- Gemensamma rutiner

Under läsåret 2017/2018 genomgick större delen av lärarna Läslyftet som ett led i att utveckla kompetensen kring kommunikation och läsutveckling. Samtliga elevassistenter fick ta del av innehållet i läslyftet i föreläsningsform för att all personal skulle få ta del av fortbildningen. För att stärka arbetslagsledarnas förmåga att leda arbetslagen mot en ökad effektivitet och ett ökat medarbetarskap genomfördes kommunens arbetslagsledarutbildning med alla arbetslagsledare och skolledningen. Många gemensamma rutiner togs fram i uppstart och även löpande under läsårets gång. Utifrån beslutet om en reviderad timplan för grundsärskolan har en stadiindelad organisation skapats med start ht- 18.

Under innevarande läsår är fokus på dessa tre områden:

- ämnesdiskussioner för att ytterligare utveckla bedömarkompetens.
- riktat arbete i arbetslagen kring roller, medarbetarskap och professionalitet i uppdraget.
- gemensamma rutiner för pedagogisk dokumentation samt ett riktat kollegialt lärande för att utveckla ett formativt förhållningssätt.

Framgångsfaktorer i arbetet har varit det utökade pedagogiska samarbetet utifrån ett tydligt målarbete med fokus på prioriterade områden. Ett samarbete där pedagoger tillsammans diskuterar, planerar och genomför undervisning som stimulerar och utmanar alla elever.

Måluppfyllelsedokumentet och betygen för grundsärskolans elever visar på att våra elever inte når fördjupade kunskapskrav eller till övervägande del C i betyg. Sannolikheten för att samtliga elever på Vallastadens grundsärskolan inte skulle ha förmåga att nå högre bedöms som liten. Ett utökat arbete med ett formativt förhållningssätt kan göra att vi får en ökad kompetens i att planera undervisning som utmanar våra elever ytterligare.

Mål 2 Likvärdiga möjligheter

Förskola

Under 2018 har de socioekonomiskt utsatta områden som finns i Linköping haft fler antal förskoleplatser än tidigare och under del av året har alla i barnomsorgskön kunnat erbjudas plats i hemområdet. I andra, snabbt växande bostadsområden har bristen på platser däremot varit stor och familjer har hänvisats till förskolor i andra områden.

När det gäller andelen inskrivna barn 3-5 år i förskola uppdelat på barn boende i socioekonomiskt utsatta arbetas det vidare med att minska skillnaden mellan inskrivna barn där jämfört med övriga områden genom att tillskapa fler platser i förskolan. Från och med 2019 kommer statistik tas fram rörande barn 1-5 år i denna jämförelse för att bättre stämma överens med den nationella jämförelserna.

Linköpings kommun har nu åtta öppna förskolor i olika stadsdelar som samverkar med Regionen och Råd & Stöd.

Tillsammans bildar de familjecentraler. Störst är samverkan vid de familjecentraler där samlokalisering mellan verksamheterna är möjliga. I familjecentralerna erbjuds föräldragrupper kring till exempel föräldraskapet och ”mamma-barn svenska”.

Förskoleklass och grundskola

I årskurs 1 genomförs Skolverkets obligatoriska bedömningsstöd i svenska/svenska som andraspråk och matematik. I svenska kan 94 % av eleverna läsa, motsvarande resultat för svenska som andraspråk är 77 %. För båda ämnena når flickor högre resultat än pojkar. I matematik når drygt 88 % av eleverna den förväntade nivån, ingen större skillnad mellan pojkars och flickors resultat. Bedömningsstöden har genomförts för andra året och resultaten med föregående år är jämförbara med varandra.

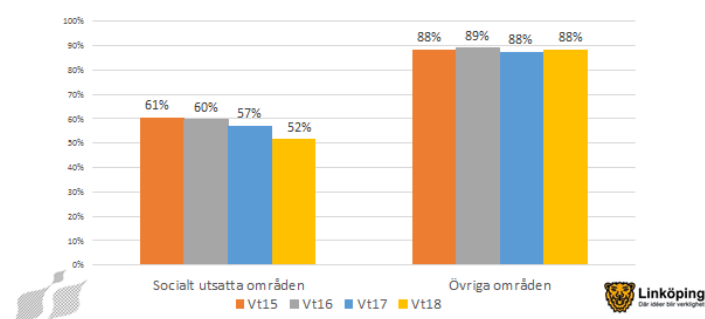
I årskurs 3 genomförs nationella prov i svenska/svenska som andraspråk och matematik. I svenska och svenska som andraspråk har andelen elever som klarat alla delprov sjunkit något, framförallt gäller det svenska som andraspråk. Det är stor skillnad i resultat mellan skolorna, andelen elever som klarat alla delprov varierar mellan 21 % -100 %. I matematik har resultatet förbättrats, fler pojkar har klarat samtliga delprov jämfört med förra året. Även här är det stor skillnad mellan skolorna, andelen elever som klarat alla delprov varierar mellan 14 % -98 %.

När man jämför betygspoängen i årskurs 6 för de elever som är bosatta i socioekonomiskt utsatta områden (Skäggetorp, Berga, Ryd) med övriga elever finns stor skillnad, speciellt i matematik och svenska. Det är inte möjligt att göra en jämförelse med tidigare år då definitionen för de socialt utsatta områdena har reviderats. Statsbidragsmedel har tillförts de skolor som har särskilda utmaningar när det gäller att få elever behöriga till nationellt program. Effekterna av denna satsning är för tidigt att kunna uttala sig om.

Meritvärdet för samtliga elever i årskurs 9 visar på en uppgång jämfört med föregående år. Flickor har högre meritvärde jämfört med pojkar och skillnaden mellan könen har minskat, men det har blivit en ökad spridning i meritvärde mellan eleverna. De elever som har höga meritvärden har blivit fler liksom elever med låga meritvärden.

Om man jämför behörigheten till yrkesprogram för de elever som bor i socioekonomiskt utsatta områden så ligger den på 52 %. För övriga områden ligger den på 88 %.

Andel behöriga till yrkesprogram, åk 9 vt 15-vt18

Både vad gäller meritvärde och behörighet till nationellt program på gymnasieskolan så har en förbättring skett sedan föregående år. Det är gruppen nyanlända elever som har högre resultat än tidigare. Det finns flera förklaringar till detta. En av dem är att elever använder sig av möjligheten att läsa ett tionde skolår. En annan möjlig förklaring är att mottagning, kartläggning av elevernas kunskaper och stödet till eleverna på skolorna har utvecklats på de senaste åren.

Under 2018 genomfördes insatser kopplade till de statliga satsningarna när det gäller läxhjälp samt lov- och sommarskola. När det gäller läxhjälp har samtliga skolor erbjudit någon form av extra stöd i skolarbetet till alla elever. Lov- och sommarskolor har under året erbjudits i olika former, bland annat har elever i årskurs 9 deltagit i sommarskola för att få behörighet i gymnasieskolans nationella program. Särskilt statsbidrag har funnits för att finansiera lov- och sommarskolorna. I rektorernas redovisningar framgår att det framför allt gett elever möjlighet att nå kravnivåerna i olika ämnen.

För nyanlända elever erbjuds extra undervisning utöver timplanen i svenska som andraspråk, kostnaderna täcks delvis av ett statsbidrag. På flera skolor organiseras den extra undervisningen i form av samlad skoldag där läxhjälp, återkoppling lärare -elev och fritidsaktiviteter kombineras.

Mål 3 Lust och engagemang

Förskola

En förutsättning för att barnen ska ha en rolig och lärorik tid i förskolan är att vårdnadshavare upplever en trygghet när de lämnar sina barn i förskolan. Att barn och vårdnadshavare ska uppleva det tryggt i förskolan är alltid i fokus i arbetet.

Under hösten 2017 genomfördes attitydundersökning bland vårdnadshavare till barn i åldern 2-5 år. Resultatet vid denna undersökning, gällande upplevd trygghet, ligger på en fortsatt hög nivå.

Insynsbesökens område gällande trygghet och samspel ligger på en fortsatt hög nivå dock något lägre än föregående år. Trygghet och samspel är ändå det område i insynsbesöken som fortsatt har det högsta resultatet.

Fritidshem

Attitydundersökning genomfördes våren 2018, Andelen elever som i attitydundersökningen uttrycker att de känner sig trygga på fritidshemmet ligger på fortsatt hög nivå, dock kan en liten sänkning konstateras jämfört föregående attitydundersökning genomfördes. Överlag har resultaten sjunkit något framförallt på frågan om de tycker det är roligt på fritidshemmet.

Förskoleklass och grundskola

Andelen elever som uttrycker att de känner sig trygga i skolan undersöks i den årliga attitydundersökningen. Resultatet är fortsatt högt i alla årskurserna, ca 93 % i de olika stadierna. Samtidigt som en stor andel elever känner sig trygga i skolan visar Om mig-enkäten att ca 10 % av eleverna i årskurs 8 upplever att de blivit mobbade under höstterminen. En högre andel flickor än pojkar upplever att de blivit mobbade.

Om-mig-enkäten i årskurs 8 fångar upp elevers uppfattning om hälsa och livsstil. Av pojkarna är det 23 % som upplever att de ofta är stressade en vanlig dag i skolan, motsvarande siffra för flickorna är 54 %. Detta är ett resultat som håller i sig från tidigare år. 8 % av flickorna uppger att deras hälsa är dålig eller mycket dålig. 20 % av flickorna uppger att de blivit mobbade under den senaste terminen. Motsvarande siffra för pojkar är 6 %.

Det utvecklingsarbete som påbörjats gällande främjande och förebyggande elevhälsoarbete behöver förhålla sig och genomföra åtgärder inom dessa områden.

Attitydundersökningen visar att eleverna upplever mer inflytande i fritidsverksamhet än i skolan. Jämfört med föregående mätning går resultatet ned ganska markant för samtliga stadier, cirka 5 %. På mellan- och högstadiet är det fortfarande frågan: Jag får vara med och utvärdera hur mina lärare undervisar som får låga resultat.

Skolköken arbetar kontinuerligt med att göra eleverna medvetna om vad ett minskat matsvinn innebär för både miljö och ekonomi. Varje månad gör Kost & Restaurang mindre mätningar av matsvinnet (tallrikssvinn i %) i respektive kök, men under vecka 37 och 38 görs årligen en större mätning där resultatet bearbetas och analyseras på central nivå. Målsättningen är 0 % svinn. Det är i samband med denna mätning som resultat för nämndens indikator rapporteras in till utbildningsförvaltningen. Vid mätningen hösten 2017 låg "tallrikssvinn" på 7 %, vid mätningen hösten 2018 låg det på 6 %. Kost & Restaurangs eget delmål är att halvera den siffran.

Grundsärskola

Attitydundersökningen har tidigare år haft en varierande svarsfrekvens mellan de olika grundsärskolorna. Vårdnadshavare till elever på tidig utvecklingsnivå har uttryckt att enkätfrågorna inte är anpassade utifrån deras behov och därför inte är möjliga att besvara. Ett samarbete med vårdnadshavare planeras därför för att utforma frågor som är relevanta utifrån elevernas behov.

Samtliga grundsärskolor genomför trygghetsenkäter som skolornas elevhälso team tillsammans har tagit fram. Detta i syfte att följa upp och utveckla arbetet med elevernas fysiska- och psykosociala arbetsmiljö.

Som komplement använder skolornas arbetsterapeuter instrumentet BAS (bedömning av anpassningar i skolmiljön) för att kartlägga elevernas upplevelse av de anpassningar skolan gör.

Ungdoms- och fritidsuppdraget

Fritidsgårdsverksamheten går över till kultur- och fritidsnämnden från januari 2019. Under hösten 2018 har ett utvecklingsarbete pågått för att klargöra uppdrag och roller inom verksamheten. I den årliga attitydundersökningen ligger resultaten på samma nivå som tidigare år. Den frågan som sjunkit är att de inte är nöjda med de öppettider som erbjuds.

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

Förvaltningen/nämnden ska under budgetperioden verka för att implementera den nya upphandlingspolicyn inom hela verksamheten för att uppnå målet om den goda affären. Den goda affären innebär att tillgodose verksamhetens och medborgarnas behov.

Utbildningsförvaltningen arbetar tillsammans med Upphandlingscenter och upphandlingsstrateg med att sprida kunskap om vad våra styrdokument inom upphandlingsområdet innebär.

Förvaltningen har en organisation med inköpsamordnare inom varje skol- och förskolorråde samt på varje gymnasieskola. Övergripande finns en arbetsgrupp som aktivt arbetar med att vara en länk mellan verksamheterna och Upphandlingscenter avseende arbetet med att sprida information om nya avtal samt delta i nya upphandlingar.

I samband med att kommunen genomfört en nysatsning av projektet E-handel har det framkommit att den inköpsorganisation som vi idag har inom våra skol- och förskoleområden inte fungerat tillräckligt bra.

Förvaltningen har i november startat projektet Effektivare inköpsorganisation inom Barn- och ungdomsnämnden, som syftar till att bland annat minska antalet inköpsbehöriga, säkerställa att kommunens E-handel används när avtal finns och där det är möjligt. Projektet ska också bidra till att öka kvalitén och minska administrationen i hela upphandlingsprocessen. Det kommer att bidra till att sänka kostnaderna för inköp för nämnderna.

Under 2019 kommer även Bildningsnämnden och Arbetsmarknadsnämnden att kunna tillgodogöra sig resultatet av Effektivare inköpsorganisation. Nämnderna har också under 2019 fått i uppdrag att fokusera på inköpsrutiner enligt gällande styrdokument.

Informationssäkerhetspolicy

För att följa kommunens informationssäkerhetspolicy och i samband med att kommunen övergått till en gemensam förvaltningsmodell pågår en översyn av roller, ansvar, befogenheter och dokumentation. Därutöver har den nya data-skyddsförordningen som trädde i kraft 2018-05-25 ersatt personuppgiftslagen. En översyn av behörighetshandling och informationsklassning pågår inom ramen för "Förvaltningsplan för Utbildning, kultur och fritid" (PM3)

Inom förvaltningsobjektet genomförs en analys i syfte att säkerställa att alla elever och all personal har rätt behörighet som ger tillgång till rätt information och rätt IT-stöd. Rutin är påbörjad för att säkerställa att elever med skyddade personuppgifter hanteras på korrekt sätt i de pedagogiska system som elever använder.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunövergripande

Personal- och kompetensförsörjning

Uppdrag:

Att utveckla arbetets organisering och processer både ur ett hälsoperspektiv och ett kompetensförsörjningsperspektiv för att bidra till att lösa den framtida bemanningen.

Barn och ungdomsnämndens verksamheter växer och ökningstakten har varit hög de senaste åren. Under 2018 har ökningstakten avtagit något. Det är fortsatt ett problematiskt rekryteringsläge och situationen är oförändrad när det gäller de svårrekryterade yrkesgrupperna till verksamheten. I syftet att få fler sökande på utannonserade tjänster har åtgärder vidtagits för förbättrad marknadsföring via både sociala medier, direkta möten med studenter och ersättning för examensarbeten.

Utveckling av löneöversynsmodeller pågår i dialog med de fackliga organisationerna. Syftet är att på ett bättre sätt utveckla dialogen mellan chef och medarbetare om måluppfyllelse, resultat och lön. Lärarna är en fortsatt löneprioriterad grupp.

Målsättning om minskad sjukfrånvaro har inte uppnåtts utan sjukfrånvaron har ökat inom barn och ungdomsnämndens verksamheter, främst inom förskola och fritidshem. Arbetsmiljöprojekt för att kartlägga och minska korttidsfrånvaron har genomförts i förskolan. Då den huvudsakliga korttidsfrånvaron beror på virussjukdom har projekten inte gett en tydlig effekt på frånvaron. De har dock bidragit med en bättre systematik i arbetet. En modell för ett mer systematiskt arbete med social och organisatorisk arbetsmiljö har även införts i syfte att skapa hållbara organisation och sänkt sjukfrånvaro.

Arbete pågår för att teckna ramavtal om arbetstidsmodeller för lärare utifrån de piloter som genomförts i grundskolan, som visat förbättrad arbetsmiljö. Då dessa avtal innehåller löneersättningar vid ingående innebär dock ett införande att respektive skola har de ekonomiska förutsättningarna för införandet.

Inom förskolan har projekt genomförts för att tydliggöra roller, hitta bättre sätt att organisera och schemalägga och frigöra tid för det pedagogiska planeringsarbetet. Piloter har även genomförts för att ge möjlighet till heltidsanställningar för alla medarbetare. Detta arbete kommer att breddas till att omfatta alla förskolor under 2019. Motsvarande arbete har även inletts för fritidshemmens verksamheter.

Fortsatta satsningar på kompetensutveckling pågår såsom fort- och vidareutbildning för lärare, både via lärarlyftet och andra satsningar. Andra yrkesroller i skolan såsom mentorer och lärarassistenter har prövats och praktikplatser erbjuds för lärarassistentstudenter inom ramen för yrkeshögskolans utbildning. Projekt har inletts för att pröva om digitalisering kan frigöra tid för lärare. Arbetet med digitalisering för att förändra arbetssätt och minska arbetsbelastningen behöver dock intensifieras.

Lokaler

Uppdrag:

Samtliga lokalintensiva nämnder får i uppdrag att gå igenom nämndens lokalförsörjningsplan för att hitta effektiviseringsmöjligheter och synergieffekter i lokalnyttjandet i syfte att få ned den totala kostnadsnivån för lokaler. Nämnderna får även i uppdrag att ta fram förslag till hur framtidens lokaler ska utformas för att stödja verksamheten på bästa sätt samtidigt som hög effektivitet i lokalnyttjandet uppnås.

Goda lärmiljöer är en förutsättning för en positiv utveckling inom förskola och skola. Barn- och ungdomsnämnden står inför flera stora utmaningar gällande lokaler inom förskola och skola:

- Säkerställa behovet av nya platser i ett växande Linköping
- Upprusta och modernisera befintliga lokaler
- Klara finansieringen av nya platser och modernisering av befintliga lokaler

Nämnden beskriver i sin skolmodell, Lärmiljö Linköping, hur lokalerna bör utformas för att stödja verksamheten. Utformning av framtidens lokaler styrs av verksamhetens behov samt av kravet att nå kostnadseffektiva lokallösningar. I arbetet med framtidens lärmiljöer studerar utbildningskontoret tillsammans med referensgrupper bland annat hur nya arbetssätt, förändrad organisation och digitalisering kan påverka utformningen av framtida lärmiljöer och lokaler.

Skolmodell Linköping uppdateras kontinuerligt och har använts vid de senaste årens byggnation och medfört att Linköping idag använder c:a 40% lägre area per barn/elev än i kommunens äldre befintliga skolor och i förhållande till skolor i flera av våra jämförelsekommuner.

Tillsammans med berörda fastighetsägare pågår arbete med att studera hur förändringar i upphandlingsprocesser, nya krav gällande lokalutformning och materialval kan påverka hur vi når en kvalitetshöjning i verksamheten samtidigt med kostnadseffektiva lokallösningar.

I planeringen av nämndernas nya lokaler är frågan om samnyttjande en viktig del för att nå verksamhetsfördelar och kostnadseffektiva lösningar. Långsiktighet, flexibilitet och generalitet är ledord i planeringen. Folkungaskolan och Berzeliuskolan, båda med grundskola och gymnasium, är fungerande exempel på samverkan inom utbildningsområdet. Andra exempel där samverkan möjliggör och kan möjliggöra kostnadseffektivare lösningar:

- Behovsbedömning och planering av nya idrottshallar sker i nära samarbete mellan utbildning, kultur och fritid, för ett effektivare nyttjande av kommunens idrottshallar.
- Samverkan mellan grundskola och Kulturskolan i gemensamma lokaler kan bidra till utveckling av verksamheterna och ge kostnadseffektiva lokallösningar.
- Utformningen av nya skollokaler så att de kan nyttjas för annan verksamhet, allmänhet eller föreningar bidrar till en ökad samhällsnytta.
- Samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningens i planarbete ger förutsättningar för ett ökat samnyttjande och att effektiva lösningar kan skapas.

Etablering

Uppdrag till samtliga nämnder:

Att redovisa hur nämnden kommer att bidra till målet om att halvera etableringstiden för nyanlända gällande inträde på arbetsmarknaden.

Att redovisa hur nämnden kommer att bidra till målet om förkorta etableringstiden gällande delaktighet i samhället.

Begreppet etablering är främst kopplat till vuxnas etablering på arbetsmarknaden. Det blir därför en otydlighet hur nämndens utmaningar ser ut i förhållande till arbetsmarknaden. Utmaningen för barn- och ungdomsnämnden när det gäller etablering har tolkats utifrån hur nämndens verksamheter arbetar med nyanlända barn och elever.

Familjecentralerna har en viktig funktion för att nyanlända familjer ska få tillgång till en mötesplats och en ingång till förskolan. Processtödjare på familjecentralerna har i uppdrag att möta alla nyanlända familjer och informera om förskolan och hur de ansöker om plats samt informera om de föräldrautbildningar som erbjuds.

Att säkra antalet förskoleplatser är en förutsättning för att familjer ska kunna etablera sig och kunna träda in utbildning och arbetsmarknad.

De redan uppbyggda modellerna och stödfunktionerna i form av mottagningsenhet, kartläggning och övrigt stöd behöver fortsatt utvecklas för att möta elevgruppen på ett relevant sätt. Den ekonomiska resursfördelningsmodellen (ryggsäcksmodellen) behöver finnas kvar för att säkerställa att skolorna får de resurser som krävs för att möta elevernas behov.

Att behärska det svenska språket i tal och skrift är en viktig förutsättning för att kunna genomföra sin grundskoleutbildning och kunna bli behörig till nationellt gymnasieprogram. Att genomföra ett gymnasieprogram är viktigt för etablering på arbetsmarknaden. Statsbidraget för ökad jämlikhet används för att stärka undervisningen i ämnet svenska som andraspråk. Dessutom deltar ett antal skolor i ett skolverksprojekt med utökad undervisningstid i svenska som andraspråk.

Tillgång till studiehandledning på modersmålet behöver ha fortsatt prioritet samtidigt som digitala stöd utvecklas i undervisningen. För elever som anländer sent under sin grundskoletid är det en extra utmaning att erbjuda undervisning som möjliggör fortsatta studier på gymnasieskolan. Det innebär bland annat att erbjuda ett tionde och elfte skolår för att eleverna ska kunna nå minst kravnivåerna i de ämnen som krävs för olika nationella gymnasieprogram.

För elevgruppen är tillgång till fritidsaktiviteter av stor vikt. Detta gäller både fritidshem (6-9 år), öppen fritidsverksamhet (10-12 år) och samt ungdoms- och fritidsuppdraget (13-16 år). Psykiskt välmående och att på olika arenor möta det svenska språket är en viktig utgångspunkt för en etablering i det svenska samhället.

Digitalisering

Uppdrag till samtliga nämnder:

Samtliga nämnder får i uppdrag att redovisa hur nämnden kommer att arbeta med digitalisering. Utgångspunkt och målsättning för arbetet med den digitala transformeringen är bland annat "En digital agenda för Linköping" och den nationella ambitionen "Digitalt först".

Inom barn- och ungdomsnämndens verksamhetsområde har de senaste åren genomförts stora satsningar på infrastruktur samt kompetensutveckling av personal. Arbeta pågår för att ta fram en handlingsplan. Handlingsplanen utgår både från Linköpings digitala agenda samt från den nationella strategin för digitalisering av skolväsendet 2018-2022 (U2017/04119/S).

Strategin och handlingsplanen arbetas fram i samverkan med digitaliseringsdirektör, områdeschefer samt förskolechefer och rektorer. Handlingsplanen bygger på de identifierade behov av utveckling och stöd som framkommit under arbetets gång.

Det pågår en upphandling av en ny skolplattform. Syftet är att förenkla administrativa rutiner samt att utveckla de digitala möjligheterna i lärandet.

Sammanhållen kommun

Uppdrag till samtliga nämnder:

Redogör vad nämnden planerar att göra för att utveckla sitt arbete för att skapa en sammanhållen kommun.

Levnadsvillkor mellan barn och ungdomar i olika delar av kommunen skiljer sig i allt för stor grad. Alla barn och elever som växer upp och bor i Linköping ska ha samma rätt till ett gott liv och att kunna studera vidare efter att grundskolan avslutats. Verksamheterna har enligt skollagen ett kompensatoriskt uppdrag. Skolans uppgift är att ge alla elever möjlighet att nå så långt som möjligt och kompensera elevers olika förutsättningar. Skolan ska ge alla en likvärdig utbildning.

Barn- och ungdomsnämnden skapar genom sin resursfördelning till verksamheterna möjligheter till att arbeta med det kompensatoriska uppdraget. Detta sker genom att ökade resurser utges utifrån föräldrars utbildningsbakgrund och för nyanlända elever. Trots detta är det stor skillnad i resultat mellan barn från socioekonomiskt utsatta områden och andra områden. Skillnaden är även stor på kommunens skolor när det gäller resultaten för elever utifrån föräldrarnas utbildningsbakgrund.

Metoder behöver vidareutvecklas inom nämndens verksamheter för att säkerställa att de kompensatoriska insatser som genomförs ger önskat resultat. Det behövs även en förstärkt samverkan och en gemensam strategi mellan nämnderna för att insatser ska få genomslag för barn och unga.

Flera av skolorna i Linköping är kraftigt segregerade. Det finns skolor där majoriteten av eleverna har svenska som modersmål och skolor där över 95 % av eleverna har andra modersmål. Föräldrarnas utbildningsbakgrund skiljer sig även åt mellan skolor. Åtgärder för att minska segregationen kommer behöver vidareutvecklas.

Barn- och ungdomsnämndens resursfördelningsmodell möter eleverna utifrån generella behov. På skolorna finns också elever som av olika anledningar särskilt behöver uppmärksammas. Det handlar bland annat om elever med funktionsnedsättningar, familjehemsplacerade elever och elever boende på HVB-hem.

Nämnder inom skola och socialtjänst behöver även samverka och gemensamt vidareutveckla metoder när det gäller insatser för barn och elever som är särskilt prioriterade. Samverkan behöver än mer utvecklas med aktörer utanför kommunen t ex med Region Östergötland.

Levnadsvillkor mellan barn och ungdomar i olika delar av kommunen och med olika bakgrund skiljer sig i hög grad. En nämndövergripande samverkan behövs för att kommunens insatser ska kunna samordnas och sträva i samma riktning. Nämnder inom skola och socialtjänst behöver även samverka och gemensamt vidareutveckla metoder när det gäller insatser för barn och elever som är särskilt prioriterade. Samverkan behöver även utvecklas med aktörer utanför kommunen t ex med Region Östergötland.

Områdesbaserat arbete i samverkan

I Linköping har ett utvecklingsarbete påbörjats i Berga och Lambohov. Verksamheten vänder sig till barn, ungdomar, familjer och vuxna som är i behov av socialt stöd, psykosocial behandling eller vägledning i samhälls- och familje frågor. Ett särskilt fokus finns på att utveckla, förfina och fördjupa samverkan mellan socialtjänst, skola, förskola, familjecentral, vårdcentral. Syftet är att i tidigt skede möta oro kring barn och unga och kunna erbjuda ett nära och samordnat stöd. Även Skolverket och Socialstyrelsen har ett utvecklingsuppdrag kring dessa frågor.

Implementering av "Familjelotsen"

"Familjelotsen– Metodutveckling i samverkan" är avslutat. Familjelotsen har haft som syfte att hitta vägar för att samordna det stöd som finns för familjer med sammansatta problem där barn och/eller föräldrar har en neuropsykiatrisk diagnos samt är aktuella inom socialtjänsten. För att ta tillvara de goda erfarenheter som framkommit i utvärderingen av arbetet har en arbetsmodell tagits fram. Det behövs en gemensam nämndövergripande styrning av detta arbete.

SkolFam - Familjehemsplacerade barn

Barn- och ungdomsnämnden och socialnämnden har gemensamt implementerat ett Skolfam-team. Målgruppen är barn från förskoleklass t.o.m. årskurs sju, vars placering förväntas bli långvarig. Skolfam bygger på principen om samverkan mellan skola och socialtjänst för att främja och stärka familjehemsplacerade barns skolgång. Ytterligare ett team planeras för att kunna arbeta med alla familjehemsplacerade barn.

Övriga utvecklingsområden

Ett annat samverkansområde mellan nämnderna är metodutveckling gällande frågor inom området "hederskultur". En gemensam handlingsplan har tagits fram gällande hedersrelaterade frågor.

Elevhälsans kompetenser och förebyggande och hälsofrämjande insatser är av stor vikt för olika prioriterade grupper. Det behöver säkerställas att alla elevhälsans kompetenser finns tillgängliga för alla skolor i tillräcklig omfattning. Samarbetet med Region Östergötland behöver utvecklas och de samverkansformer som finns stärkas. Det gäller bland annat ungdomshälsan, Råd- stöd- och hälsamottagningen, MiniMaria (mottagning för ungdomar med så kallat riskbruk eller är beroende av alkohol och droger), men även med primärvården i bostadsområdena.

Nämnds specifika

Att se över kostnaderna för grundskolan och fritidshem i relation till skolornas resultat och föreslå åtgärder för att säkerställa en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

Nämnden avser att fortsätta analyserna av nämndens kostnader och måluppfyllelse. När det gäller kostnadsnivån ligger Linköpings kommun relativt högt i förhållande till jämförelsekommunerna. En del i analysen är att Linköpings kommunala skolor har högre lärartäthet än jämförbara kommuner. En fördjupad analys pågår för att undersöka storlek på statsbidrag mellan olika kommuner och dess påverkan på jämförelsen med andra kommuner. Flera satsningar har gjorts de senaste åren som påverkar kostnadsbilden. Resurser har tillförts för att möta upp det ökade behovet gällande nyanlända elever. Det har även gjorts satsningar via markeringsmedel på olika utbildningsinsatser kopplade till kompetensförsörjning. Dessa satsningar har ännu inte fått genomslag på elevresultaten, men bedöms som viktiga för att nå en ökad måluppfyllelse på både lång och kort sikt. När det gäller nyanlända elever så har de tillförda resurserna ökat måluppfyllelsen. För dessa elever har kunskapskraven kunnat nås i fler ämnen.

När det gäller kostnader för fritidshem så är det svårt att analysera dessa kostnader i förhållande till andra kommuner då redovisningen av kostnader och personal skiljer sig åt mellan kommunerna. Grundskola och fritidshem har ett gemensamt uppdrag utifrån den reviderade läroplanen. Kostnaderna för fritidshem ska därför analyseras tillsammans med kostnaderna för grundskolan.

Nämnden har givit skolchef i uppdrag att se över nuvarande resursfördelningssystem och återkomma till nämnden med redovisning under våren 2019.

Arbetet behöver vidareutvecklas för att kunna analysera måluppfyllelse kopplat till olika satsningar och se att de ger resultat. Tydligare budgetering av olika intäktsposter behöver göras på enheterna för att tydligare kunna följa om insatser leder till ökad måluppfyllelse.

Nämnden ska ta fram indikatorer för att följa upp nyanlända elevers kunskapsprogression

En kontinuerlig uppföljning av elevernas kunskaper i framför allt svenska är avgörande om lärare ska kunna utforma utbildningen efter de nyanlända elevernas individuella förutsättningar och behov. Elever som kommer till skolorna i Linköping har olika förutsättningar och måste ses som en heterogen grupp. Det har enligt forskning stor betydelse vid vilken ålder eleven påbörjar sin skolgång i Sverige och om och i så fall hur länge eleven gått i skola i sitt hemland. Föräldrarnas utbildningsbakgrund ser olika ut, vilket enligt forskning även det har betydelse för elevernas skolframgång.

I arbetet med att ta fram indikatorer har utbildningskontoret samverkat med rektorer och andra verksamhetsföreträdare som har erfarenhet av arbete med nyanlända elevers lärande.

Förslag till indikator

- Betygspoäng för de nyanlända eleverna vårterminen åk 9 i jämförelse med deras betygspoäng höstterminen årskurs 7.

Nämnden får i uppdrag att ta fram indikatorer för att följa kunskapsprogressionen från förskolan till och med årskurs 9

Förskolans arbete ligger till grund för barnets/elevens fortsatta kunskapsutveckling. Till skillnad från grundskolans läroplan finns inga kunskapskrav i förskolans läroplan som mäter det enskilda barnets kunskapsutveckling. I förskolan finns istället strävansmål för vilka förmågor som barnet ska utveckla. Detta innebär att det inte är möjligt att ha en indikator som följer barnets kunskapsprogression från förskolan till grundskolan.

Resultaten på nationella prov och betyg utgör idag indikatorer, men visar inte kunskapsprogression för en enskild årskull eller enskild elev. För att kunna följa en elevs progression måste de kunskaper och förmågor som prövas i de nationella proven återfinnas i proven för årskurs 3,6 och 9, exempelvis förmågan att skriva en faktatext.

Nationella prov genomförs i årskurserna 3,6 och 9. Dessa resultat inrapporteras till både huvudman och SCB. Proven prövar olika kunskaper och förmågor i de olika årskurserna vilket leder till att det är svårt att använda dem för att följa en enskild elevs kunskapsprogression. Utbildningskontoret sammanställer och analyserar idag andelen elever som klarat kravnivåerna i respektive årskurs och ämne som de olika nationella proven prövar.

Förslag till indikator:

- Andel elever som klarat alla delprov i de nationella proven i åk 3, 6 och 9 (samma elever)

Nämnden ska ta fram åtgärder för att öka måluppfyllelsen i grundskolan

Barn- och ungdomsnämnden beslutar kontinuerligt om olika åtgärder för att skapa goda förutsättningar för kommunens skolor. Syftet är att stödja skolornas arbete med elevernas måluppfyllelse. Det handlar bland annat om resursfördelning och gemensamma utvecklingsinsatser. Ett fortsatt stärkt systematiskt kvalitetsarbete med särskilt fokus på en förbättrad uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat är en förutsättning för att kunna besluta om adekvata åtgärder. Likaså är tidiga insatser och förebyggande elevhälsa viktiga komponenter för höjd måluppfyllelse.

Nämnden ska särskilt belysa etableringstiden för nyanlända barn/elever. Nämnden får i uppdrag att ta fram indikatorer för att mäta etableringstiden för nyanlända barn/elever

Begreppet etablering används inte inom nämndens verksamhetsområden utan är kopplat till vuxnas etablering på arbetsmarknaden. Det är däremot av vikt att ge nyanlända barn och elever en utbildning av god kvalitet och snabbt etablera sig i den svenska grundskolan. Att behärska det svenska språket i tal och skrift är en viktig förutsättning för att kunna genomföra sin grundskoleutbildning och kunna bli behörig till nationellt gymnasieprogram. Att genomföra ett gymnasieprogram är viktigt för etablering på arbetsmarknaden. Ett förslag till att mäta etableringstiden blir därför att mäta tiden från elevens ankomst till att eleven får ett godkänt betyg i svenska/SVA.

Förslag till indikator:

- Genomsnittlig tid för nyanlända elever (som går i åk 9) för att få minst betyg E i svenska/SVA. Tiden räknas i antal terminer från elevens ankomst tills de uppnår minst E.

Ett förvaltningsövergripande budgetuppdrag har getts under 2017 och kommer att slutredovisas i februari 2019.

De insatser som genomförs inom barn- och ungdomsnämndens verksamhetsområden redovisas nedan- se budgetuppdraget "Förkorta etableringstiden för nyanlända elever".

Angående möjlighet att mäta antalet dagar i kommunens barnomsorgskö:

Samtliga barn som köat till förskola har under året kunnat erbjudas en plats på någon förskola dock inte alltid på önskade förskolor.

Från och med hösten 2018 kan alla vårdnadshavare ange tre alternativ på förskolor man önskar för placering av sina barn.

Att mäta andelen barn som får plats på någon av sina tre önskade alternativ är med nuvarande system inte möjligt. Från och med kommande läsår 2019/20 har med största sannolikhet ett system introducerats och ger oss möjligheter att följa upp resultatet.

Att mäta skolnärvaron under 2017 och framåt i syfte att säkerställa elevernas skolgång

Barn- och ungdomsnämndens beslutade indikator lyder ”Andel elever med frånvaro över 10 procent”. Målvärdet är 0 %. Indikatoren mäts för åk 1-3, 4-6 och 7-9 för respektive termin. Indikatoren följs upp regelbundet på skolnivå och i samband med delrapporter och verksamhetsberättelse. Arbetet med att säkra elevernas skolgång är en viktig del av elevhälsoarbetet på skolorna. Nämnden följer även en indikator som mäter elevers ogiltiga frånvaro på lektioner i årskurs 7-9. För att säkerställa att elevnärvaron förs digitalt på alla skolor finns upparbetade rutiner och uppföljning sker månadsvis.

Att tillsammans med bildningsnämnden ta fram ett förslag på hur nämnderna kan följa kunskapsprogressionen med fokus på övergången grundskola-gymnasieskola.

Syftet med måttet är att jämföra skolor utifrån deras bidrag till elevernas kunskapsutveckling.

Progression i utbildningen innebär att eleverna ges möjlighet att bygga vidare på de kunskaper och färdigheter som de förvärvat mellan grund- och gymnasieskola. Progression kan mätas på olika sätt, exempelvis genom betyg eller resultat på nationella prov. Den fråga man bör ställa sig är vad som är möjligt att mäta för att kunna följa progressionen på ett likvärdigt sätt.

För att problematisera komplexiteten i detta budgetuppdrag kan man ställa ytterligare frågor:

Innebär det att en elev som fått betyget C (åk 9) i historia i grundskolan och betyget C i historia i gymnasieskolan gjort en progression? Har samma elevs kunskaper försämrats om eleven får betyget D eller E på gymnasiet?

Elevernas studier på gymnasieskolan bygger på successiva val som medför antingen breddning (eleven läser ytterligare ett ämne) eller fördjupning (eleven läser på mer avancerad nivå) vilket kan innebära risk för ett lägre betyg. En annan svårighet när man ska följa elevers progression är att eleverna på gymnasiet beroende på program och individuella val läser olika kurser inom samma ämne, exempelvis matematik.

En annan fråga som behöver beaktas är vilka elever som ska/kan följas upp. Handlar det om folkbokförda elever eller alla elever på kommunala grundskolor respektive kommunala gymnasieskolor? På Linköpings gymnasieskolor studerar även elever från övriga kommuner i Östergötland.

Utbildningsförvaltningen har prövat att ta fram nyckeltal för att kunna följa kunskapsprogressionen mellan grundskola och gymnasium. Ett exempel är jämförelse av individens ”ingångsvärde” och ”utgångsvärde” som andel av maxvärde. Ingångsvärdet är då meritvärdet från grundskolan, andel av max (340) jämfört med genomsnittlig betygspoäng efter slutförda gymnasiestudier, andel av max (20).

Vid undersökning av detta förslag till nyckeltal visar det sig att det är svårt att mäta progressionen och också svårt att använda för att jämföra gymnasieskolor med varandra. Elever med höga ingångsvärden (betyg/meritvärde) har låg möjlighet att höja sina betyg/meritvärden under gymnasietiden (betyg A kan inte bli högre) medan elever med låga ingångsvärden (betyg/meritvärde) har betydligt större möjlighet att höja sina resultat. Var det finns störst potential för hög progression? På yrkesprogram eller på högskoleförberedande program? Underlaget visar att den största potentialen för hög progression finns på yrkesprogrammen, medan utrymmet för förbättrade resultat är betydligt lägre på högskoleförberedande program. Detta blir också tydligt då man tittar på de enskilda gymnasieskolorna.

Skolverket hade 2015 i uppdrag att tillsammans med forskare ta fram mått för att kunna mäta hur mycket eleverna på en viss skola förbättrar (eller försämrar) sina resultat under sin tid på skolan för att kunna mäta skolans effekt på lärandet. Skolverkets slutsatser var att det svenska systemet inte riktigt passade för de mätförutsättningarna som man skulle vilja ha. Skolverket lade efter denna genomlysning ned arbetet med att ta fram ett förädlingsvärde.

Utbildningsförvaltningen menar att med detta som bakgrund inte är relevant att ta fram ett mått för att kunna jämföra olika skolors bidrag till kunskapsutvecklingen.

Nämnden får i uppdrag att genomföra åtgärder för att öka andelen som blir behöriga till gymnasiet

Gruppen som inte blir behörig till yrkesprogram har ökat de senaste åren. Detta gäller i Linköping såväl som på nationell nivå. Behörigheten till gymnasiet yrkesprogram har dock ökat det senaste läsåret.

Barn- och ungdomsnämnden stärker bland annat genom sin resursfördelning skolornas förutsättningar så att fler elever ska bli behöriga till gymnasiet. Flera specifika grupper stöts via ökade resurser, exempelvis nyanlända elever (den s.k. ryggsäcksmodellen), elever vars föräldrar har låg utbildningsbakgrund samt elever som har särskilda utmaningar. För att kunna sätta in adekvata åtgärder krävs systematisk uppföljning på individ- grupp- och skolnivå. Exempel på åtgärder som genomförs är

- Rekrytering av behöriga lärare
- Satsning på elevhälsoarbete

- Systematisk uppföljning av elevnärvaro på både individ och skolnivå
- Kompetensutvecklingsinsatser som t.ex. Mattelyftet, Läslyftet och Specialpedagogik för lärande
- Stödinsatser för nyanlända elever i form av t.ex. extra undervisning i svenska som andraspråk
- Hälsöfrämjande skolutveckling, ett utvecklingsarbete för att bland annat minska psykisk ohälsa bland elever

Redovisa åtgärder för att korta tiden för språkintröduktion. Gemensamt uppdrag med bildningsnämnden

Språkintröduktion är ett intröduktionsprogram på gymnasieskolan för elever som saknar godkänt betyg i svensk/SVA. För elever som anländer sent under sin grundskoletid så är det en extra stor utmaning att bli behörig till nationella gymnasieprogram. Att kunna förlänga sin grundskoletid med ett tionde och elfte skolår ger möjlighet till att erhålla ett godkänt betyg i svenska/svenska som andraspråk. Det tionde och elfte skolåret ger även möjlighet för elever att få betyg i flera ämnen för att närma sig behörighet till yrkesprogram och högskoleförberedande program vilket kan korta tid på språkintröduktion. Det kan också leda till att elever efter grundskolan kan få behörighet till yrkesprogram och högskoleförberedande program och därmed inte har behov av studier på språkintröduktion. Andra satsningar som genomförs är utökad tid i svenska/SVA inom ramen för ett statsbidrag för nyanländas lärande samt att använda statsbidraget för ökad jämlikhet så att samtliga skolor med elever som läser svenska som andraspråk får möjlighet att förstärka undervisningen i ämnet.

När den nya programplanen för språkintröduktion utvärderats har ett antal framgångsfaktorer identifierats med avseende på genomströmning och hänsyn kommer att tas till dessa vid fortsatt utveckling av programmet.

Samverkan mellan grundskolan och gymnasieskolan behöver utvecklas vidare när det gäller överlämning mellan skolformerna. Rektorer på grundskola och gymnasieskola har och kommer regelbundet att träffas. Ett av syftena är att förbättra övergångarna mellan skolformerna.

Att redovisa åtgärder för att förkorta etableringstiden för ensamkommande ungdomar. Gemensamt uppdrag med bildningsnämnden, socialnämnden och omsorgsnämnden

Ett samarbete mellan berörda nämnder och förvaltningar finns etablerat sedan flera år. Former för samverkan behöver vidareutvecklas med utgångspunkt i de framgångsfaktorer som identifierats. Fokus behöver sättas på kommunikationsmodeller mellan skolpersonal, gode män, boendepersonal och personal inom socialtjänsten. Under 2018 har de olika nämnderna var och en identifierat ett antal åtgärder för att förkorta etableringstiden.

Insatser inom barn- och ungdomsnämndens verksamhetsområde:

- Erbjuder extra undervisning i svenska som andraspråk
- Samarbete med BRIS "Tillsammans för barn som flytt"
- Utveckling av digitala verktyg - ett avtal finns med Komplementskolan AB för att få tillgång till det digitala läromedlet Studi.se. Tillgång till materialet får förutom åk 7-9 nu även årskurs 4-6, grundskolans elever samt gymnasiets språkintröduktion.
- Förstärkt studiehundledning på modersmålet

Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare

Kvalitetsarbete

För att nå framgång är det viktigt att det finns en gemensam syn i hela verksamheten på de viktiga prioriteringarna och att fokus är på de frågor för vilka det finns evidens i vetenskap samt beprövad erfarenhet. Nämnden har därför tre kommunicerbara mål som är kända i hela verksamheten. Målen är desamma för alla nämndens verksamheter. Till målen har nämnden kopplat ett antal indikatorer som kan följas över tid på både kommun- och enhetsnivå. Nämndens indikatorer kopplas direkt till fullmäktiges mål inom framförallt tre områden;

- En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor
- En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv
- En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet

De statliga målen och majoritetens samverkansprogram har legat till grund för framtagande av barn- och ungdomsnämndens mål, indikatorer och aktiviteter.

Utbildningskontoret följer systematiskt upp de indikatorer som barn- och ungdomsnämnden tagit beslut om. Resultaten visualiseras och samlas i ett internt samarbetsrum som rektorer och biträdande rektorer har tillgång till. Resultaten följs upp på skolnivå där rektor har stöd i analysen av områdeschef och kvalitetskoordinator. Det systematiska kvalitetsarbetet har stärkts under föregående läsår genom de verksamhetsuppföljningar som genomförs med varje skola och förskola av områdeschefer i förskola och grundskola. Ett syfte är att på ett tydligare sätt länka samman det systematiska kvalitetsarbetet mellan huvudman och verksamheten. Verksamhetsuppföljningen lyfter fram både styrkor och förbättringsområden både för den enskilda enheten, men också på huvudmannanivå. Verksamhetsuppföljningarna återrapporteras till nämnden.

Utbildningskontoret tar också fram fördjupade resultatbilder för de skolor som så önskar. Det kan bland annat handla om s.k. value added-statistik, lärares betygssättning, trender över tid m.m.

Utbildningskontoret följer upp och analyserar resultat på kommunnivå, bland annat pojkars och flickors resultat, trender, samband etc. Kontoret tittar på bakgrundsfaktorer, trender och ställer upp hypoteser som sedan undersöks. Slutsatser som dras och orsakssamband som identifieras stämmer väl överens med forskning som finns om elevers resultat.

Som ett underlag för analysarbetet görs jämförelser för att se hur Linköping förhåller sig till andra kommuner när det gäller ett antal nyckeltal.

Insynsbesök genomförs i kommunala förskolor. I fristående förskolor görs insynsbesök i samband med tillsynen.

För ökad måluppfyllelse har ”Skolutveckling från mitten” startat under hösten. Det är ett långsiktigt arbete för både förskola/skola som syftar till ett ökat fokus på måluppfyllelse och utveckling av verksamheterna.

Uppföljning av intern kontroll

Den interna kontrollen för barn- och ungdomsnämnden 2018 riktades in på att säkerställa att nämndens beslutade mål och indikatorer för respektive verksamhet följs upp på alla enheter samt att åtgärder vidtagits utifrån de analyser som gjorts på både enhets- och huvudmannanivå. Intern kontroll genomfördes av processerna kring verksamhetslokaler med syfte att säkerställa att verksamhetens erfarenheter och behov tas tillvara vid planering av nya lokaler och vid ombyggnation av befintliga lokaler. Internkontrollen syftade även till att säkerställa att nämndens resurser för lokaler används på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Egenkontroll har genomförts inom följande områden:

- Lärande i förskolan. Kontroll av hur barns lärandeutveckling följs på individnivå i förskolorna.
- Lärares behörighet i svenska som andraspråk i grundskolan. Kontroll gjordes av att lärare som undervisar i svenska som andraspråk är behöriga att undervisa i detta ämne samt hur undervisningen är organiserad för att möta elevernas behov.
- Elevnärvaro i grundskolan. Kontroll av hur skolorna arbetar med att öka elevnärvaron.

Barn- och ungdomsnämndens plan för intern kontroll och egenkontroll har följt fastslagen tidplan. Inga omprioriteringar har gjorts, samtliga planerade kontroller har genomförts.

Förbättringsområden utifrån resultatet

Nämndens beslutade mål och indikatorer för respektive verksamhet följs upp på alla enheter samt att åtgärder vidtagits utifrån de analyser som gjorts på både enhets- och huvudmannanivå	Uppdra åt utbildningsförvaltningen att: <ul style="list-style-type: none"> • Undersöka möjligheten att upphandla verksamhetssystem som underlättar uppföljningen av mål och indikatorer och minskar det administrativa arbetet i verksamheterna.
Lokalprocessen -säkerställa att verksamhetens erfarenheter och behov tas tillvara vid planering av nya lokaler/ombyggnation av befintliga lokaler. Säkerställa att nämndens resurser används på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt	Uppdra åt utbildningsförvaltningen att: <ul style="list-style-type: none"> • Revidera och utveckla processerna för om- och nybyggnation så att erfarna skolledare från verksamheten tydligt involveras i framtagandet av nya förskolor och skolor. • Kommunicera "Linköpings Skolmodell" så att den blir väl känd av dem som omfattas av en om- eller nybyggnation. • Definiera roller, ansvar och mandat för deltagare i lokalprocessen. • Utveckla befintliga arbetsprocesser och skapa en tydligare projektorganisation. • Lokalprocessen ska förtydligas så att återkoppling sker till referensgruppen för byggnationen innan ofertunderlag skickas ut. Återkoppling ska även ske till "Skolmodellen". • Utveckla informations- och kommunikation till berörda i projekten. • Utveckla och säkerställa dokumentationen i byggprojekten.
Lärande i förskolan. Kontroll av hur barns lärandeutveckling följs på individnivå i förskolorna	Uppdra åt utbildningsförvaltningen att: <ul style="list-style-type: none"> • Undersöka behovet och möjligheterna till ett digitalt stöd för att dokumentera barns lärandeutveckling. • Ta fram ett förslag till gemensam vokabulär och ramverk för att följa det enskilda barnets förändrade kunnande. Ramverket ska vara ett stöd för att öka kvaliteten och likvärdigheten. Vokabulären ska vara grundad i styrdokumentet för förskolan.
Lärares behörighet i svenska som andraspråk i grundskolan	Uppdra åt utbildningsförvaltningen att: <ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt följa upp behörigheten i SVA.

Elevnärvaro i grundskolan.	Uppdra åt rektor att: <ul style="list-style-type: none"> • Systematiskt följa upp alla elevernas närvaro och att involvera vårdnadshavare och elev för att främja hög elevnärvaro. • Ha en rutin för hur vikarier ska föra frånvaro. • Säkerställa att kvitteringen av lektionerna fungerar på ett likvärdigt och tillfredsställande sätt.
----------------------------	---

Samtliga förbättringsområden följs upp under 2019 och rapporteras i nämndens internkontrollrapport.

För lokalprocessen ska delredovisning av genomförda åtgärder lämnas till internkontrollanter under våren 2019. Därutöver ska en samlad uppföljning av åtgärderna genomföras i början av 2020.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Barn- och ungdomsnämnden	2 497	2 661	164	2 700	2 620
Grundskola	1 743 765	1 764 407	20 642	1 689 498	1 617 302
Grundsärskola	65 389	70 079	4 691	67 331	60 363
Förskola och annan pedagogisk verksamhet	1 065 992	1 075 200	9 208	1 031 659	965 053
Fritidshem	249 151	268 575	19 424	233 857	237 008
Ungdoms- och fritidsverksamhet, förebyggande verksamhet	55 578	65 039	9 461	56 608	53 142
<i>Övrig verksamhet</i>					
Vårdnadsbidrag					1 243
Verksamhetssystem	1 330	159	-1 171	-501	630
Särskild omsorg hos den kommunala utföraren (LSS)	-1 879	0	1 879	423	57
Generellt statsbidrag		4 476	4 476		
Summa nettokostnader, tkr	3 181 823	3 250 596	68 772	3 081 576	2 937 417
<i>varav kostnader</i>	3 678 611	3 612 989	-65 622	3 531 518	3 303 117
<i>varav intäkter</i>	-496 788	-362 393	134 395	-449 942	-365 700

Analys och kommentar

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett positivt resultat på sammanlagt 68,7 mnkr, vilket motsvarar 2,1 % av nämndens ram. Kostnadsutvecklingen mellan åren beror på löneökningar men även på ökade volymer när det gäller barn och elever samt på ökade kostnader för bland annat lokalhyror.

Verksamhet	Bokslut 2018	varav nämnden	varav kommunala enheter	Avvikelse i %
Barn- och ungdomsnämnden	164	164	0	6,2 %
Grundskola	20 642	16 205	4 436	1,2 %
Grundsärskola	4 691	-1 103	5 794	6,7 %
Förskola och annan pedagogisk verksamhet	9 208	5 670	3 537	0,9 %
Fritidshem	19 424	7 949	11 475	7,2 %
Ungdoms- och fritidsverksamhet, förebyggande verksamhet	9 461	3 302	6 159	14,5%
<i>Övrig verksamhet</i>				
Verksamhetssystem	-1 171	-1 171	0	
Särskild omsorg hos den kommunala utföraren (LSS)	1 879	0	1 879	
Generellt statsbidrag	4 476	4 476		
Summa kostnader, tkr	68 772	35 492	33 280	2,1 %

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett positivt resultat på sammanlagt 68,7 mnkr med fördelningen 35,5 mnkr för nämndens anslagsdel och 33 mnkr för de kommunala enheterna.

Nämndens anslagsdel (35,5 mnkr)

Det positiva resultatet avseende nämndens anslagsdel om 35,5 mnkr beror framförallt på, inom grundskolan och förskolan, ökade intäkter avseende schablonbidrag flyktingar om 7 mnkr samt outnyttjade medel för ökat flyktingmottagande om 9 mnkr, resursmedel om 9 mnkr och för utvecklingsinsatser 19 mnkr. Statsbidrag har täckt kostnader för utvecklingsinsatser i stället. Ett underskott finns, främst inom grundskolan och förskola, för elever i behov av extraordinära stödinsatser om -9 mnkr. En översyn görs när det gäller resursfördelningen för extraordinära stödinsatser.

Överskottet när det gäller schablonbidrag för flyktingar och bidrag för asylsökande uppkommer då medel från Migrationsverket ska hanteras enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation RKR 18.1 vilket innebär att de ska bokföras enligt kontantmetoden, det vill säga att de ska intäktas i samband med utbetalning. Det är svårt att göra en prognos för hur stort statsbidraget för flyktingmottagande kommer att bli 2019 och framåt. Det finns dock en risk framöver att kostnaderna överstiger intäkterna eftersom intäkten kommer ena året och kostnaderna uppstår ett annat år.

Avvikelser jämfört med prognosen i oktober beror på att det tillkom kostnader, i slutet på året, för ytterligare lokalanpassningar och påbörjade projekt vilket ledde till att kostnaderna för lokaler hamnade i nivå med budget. Kostnader för kompetensutvecklingsinsatser täcktes av statsbidrag vilket ledde till ett överskott för budgetposten.

Kommunala enheter (33 mnkr)

De kommunala enheterna redovisar ett positivt resultat om 33 mnkr vilket beror lägre personalkostnader då det finns svårigheter att få tag på personal med rätt kompetens.

Fritidshemsverksamheten gör det största överskottet om 11 mnkr beroende på svårighet att hitta rätt kompetens tillsammans med hög sjukfrånvaro. Grundskolans överskott om 4 mnkr beror också på svårigheterna att rekrytera rätt kompetenser både inom elevhälsa och undervisning Grundskola gör ett överskott om 6 mnkr som beror på ett stigande elevantal i kombination med lokal-och lärarbrist

Förskolan gör ett överskott om 3 mnkr men med stora avvikelser mellan enheterna. Färre barn än budgeterat har skrivits in under året och personalkostnaderna har inte minskats till motsvarande nivå. Enheternas negativa avvikelser möts upp av ett överskott beroende på vakanta ledningstjänster.

Ungdoms- och fritidsverksamheten gör ett överskott om 6 mnkr beroende på svårigheter att rekrytera rätt kompetenser och ett flertal vakanta tjänster.

Ett överskott finns även inom övriga verksamheter om 3 mnkr som till större delen beror på tjänster som är vakanta och outnyttjade reservmedel.

Avvikelsen jämfört med prognosen i oktober för de kommunala enheterna om 23 mnkr beror på ökade intäkter i form av sent tillkomna statsbidrag. Dessa var inte med i prognosen. Inom förskolan ledde sent tillsatta ledningstjänster inom nya organisation till att förskolans utfall hamnade i nivå med budget.

Investeringar

Investeringar	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Belopp tkr					
Grundskola inkl f-klass	14 945	14 510	435	18 536	21 521
Grundskola	85	270	-185	753	105
Förskola och annan pedagogisk verksamhet	3 378	9 190	-5 812	7 654	4 295
Fritidshem	0	1 080	-1 080	23	77
Ungdoms- och fritidsverksamhet	0	150	-150	65	120
Summa investeringar	18 407	25 200	-6 793	27 030	26 118
<i>varav utgifter</i>	<i>18 407</i>	<i>25 200</i>	<i>-6 793</i>	<i>27 030</i>	<i>26 118</i>
<i>varav inkomster</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Analys och kommentar

Under 2018 har barn- och ungdomsnämnden investerat för totalt 18 mnkr. Av dessa består 8 miljoner kronor av återinvesteringsutrymme som har fördelats ut till verksamheterna. Resterande investeringsmedel har fördelats ut till verksamheter under året. För 2018 har dessa medel främst används till inventarier på nybyggda, utbyggda eller renoverade skolor och förskolor. Även medel till fokusbibliotek har fördelats under året.

Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen

De senaste året har 200-300 nya förskoleplatser och 200-400 nya skolplatser färdigställts per år. Under 2018 har enbart en ny förskola färdigställts och öppnats i område Harvestad. Nedanstående förskolor och skolor har i nämndens tidigare lokalförsörjningsplaner haft färdigställande planerat till 2018. Anledning till att lokalprojekten ej kunnat färdigställas under 2018 kommenteras kort under Orsak försening.

Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler¹

Lokalprojekt	Orsak försening
Förskola/Skola Tornhagsskolan	Förseningar i Lejonfastigheters projektering och upphandlingar som gjorts om pga. anbud med för höga kostnadsnivåer.
Förskola Södra Ekkällan	Komplicerat och utdraget detaljplanearbete och överklagad detaljplan som medför försening i nämndens upphandling.
Skola Tallboda	Omtag och förseningar i Lejonfastigheters projektering.
Vreta Kloster skola	Omtag och förseningar i Lejonfastigheters projektering.
Förskola Sturefors	Förseningar i Lejonfastigheters projektering och upphandlingar som gjorts om pga. anbud med för höga kostnadsnivåer.

Ovanstående förseningar i färdigställande av nya lokaler kan innebära att nämnden tvingas lösa behovet av nya platser i vissa av kommunens områden genom kortsiktiga och kostsamma lokallösningar.

Utgångspunkt i arbetet med Lejonfastigheters nya och utvidgade uppdrag handlar om att skapa en lokalförsörjning som på ett kostnadseffektivt löser nämndens behov av lokaler.

Utmaningar är att i samarbete med Lejonfastigheter säkra nämndens behov av nya lokaler och klara modernisering av befintliga lokaler på ett kostnadseffektivt sätt och inom en budget i balans.

Lokalprojekt 2018

Typ av lokal Belopp tkr	Yta per plats	Lokalkostnad per plats	Nyttjande grad
Förskola Harvestad	10 kvm (BRA)	19 700 kr/år	100 %

Kommentarer

Förskolans utformning enligt Utbildningsförvaltningens lokalmodell Lärmiljö som anger 10-11 kvm BRA per plats. Nyttjandegraden i en förskola varierar under läsåret mellan c:a 90 - 110%.

¹ Yta = kvm BRA

Plats = elev, boende (maxkapacitet)

Lokalkostnad = Total hyreskostnad exkl. moms/år. I lokalkostnad ingår alla kostnader i Karplan, d.v.s. inkl. el, va, värme, fastighetsskatt, ev. ombyggnadstillägg osv. exkl. moms. Nyttjandegrad, boenden, förskolor, skolor, administrativa lokaler = ”andel av maxkapacitet

Nyckeltalsredovisning – Egna lokaler jämfört med andra kommuner

Efterfrågade indikatorer om yta och kostnad per plats och nyttjandegrad finns inte att hämta i KOLADA (Kommun- och landstingsdatabasen).

I nätverk med våra 8 samverkanskommuner har konstaterats att kostnadsjämförelser mellan kommunernas lokalkostnader för förskola och skola är mycket osäkra på grund av bl.a. kommunernas olika organisation kring lokalförsörjning. Kostnadsredovisning inte är säkrad och jämförbar mellan kommunerna. I nätverket har också konstateras att Linköping ligger lågt gällande yta per plats i grundskola.

KOLADA redovisar ”Kostnad för lokaler i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev”. KOLADA visar i nedanstående tabell att Linköping år 2017 har högst lokalkostnad per elev i grundskolan. Pga. kommuners olika sätt att boka upp kostnader och olika sätt att redovisa lokalkostnaderna fluktuerar vissa kommuners kostnad kraftigt mellan åren.

Oavsett osäkerheten kring sanningshalten i jämförelsen är arbetet med att nå kostnadseffektiva lokallösningar ett prioriterat område.

Kostnad för lokaler i kommunal grundskola åk 1-9/elev					
Kommun	2013	2014	2015	2016	2017
Linköping	17 698	18 046	18 115	19 331	21 007
Gävle	19 282	19 836	19 707	21 163	19 487
Uppsala	17 212	16 402	15 638	16 329	17 429
Jönköping	18 796	18 962	19 302	16 909	15 863
Örebro	18 119	18 285	14 127	14 953	15 642
Norrköping	15 460	15 034	14 897	15 092	15 075
Västerås	15 554	14 946	15 363	14 510	14 643
Eskilstuna	13 801	14 716	13 592	13 893	13 936
Helsingborg	14 787	14 749	14 292	14 401	13 472

Verksamhetsberättelse 2018

Bildningsnämnden

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys.....	2
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen.....	4
Väsentliga avvikelser	4
Framåtblick	5
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer.....	6
Indikatorer.....	10
Kommentar	11
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	13
Nämndens analys och bedömning.....	15
Styrande dokument	17
Upphandlingspolicy inklusive sociala krav.....	17
Digital agenda	17
Informationssäkerhetspolicy	17
Strategiska utvecklingsuppdrag	17
Kommunövergripande	17
Nämndspecifika	19
Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare.....	23
Uppföljning av intern kontroll	25
Ekonomi.....	26
Driftsammandrag	26
Analys och kommentar	26
Investeringar	28
Analys och kommentar	28
Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen	29
Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler	29
Kommentarer	29
Kommentarer	30
Lokalprojekt 2018.....	30
Kommentarer	30
Nyckeltalsredovisning – Egna lokaler jämfört med andra kommuner	31
Kommentar	31

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Gymnasie- och vuxenutbildning

Den kommunala gymnasieskolan har goda studieresultat med en positiv utveckling över tid. I jämförelse med andra kommuner tillhör Linköping de 25 procent bästa kommunerna gällande betygspoäng efter avslutade studier, examen inom 3 respektive 4 år och grundläggande behörighet till högskola inom 3 respektive 4 år. Dessvärre har fortfarande pojkar generellt sett sämre resultat än flickor och det är ett viktigt utvecklingsområde de kommande åren.

Cirka 17 procent av Linköpings ungdomar påbörjar sina gymnasiestudier på ett introduktionsprogram. Sedan 2016 har ett utvecklingsprojekt på det största introduktionsprogrammet, språkintrouktion, bedrivits, vars syfte är att öka kvaliteten i undervisningen och att fler elever ska nå behörighet till nationellt program, vilket motsvarar cirka 50 % av eleverna. Detta är det högsta antal elever som nått behörighet sedan programmets start.

Inom vuxenutbildningen visar indikatorerna för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning en positiv utveckling med en ökad andel elever med godkända studieresultat. Studieresultatet avseende svenska för invandare (sfi) visar på ett något lägre resultat för 2017. Det lägre resultatet under 2017 tros bland annat vara effekten av ett snabbt ökande antal studerande på sfi med låg utbildningsbakgrund. Många elever som kom under perioden led av psykisk ohälsa vilket påverkade både studier och förutsättningarna för att nå godkända studieresultat.

Arbetet med digitalisering som stöd för lärande och kunskapsuppföljning pågår i alla skolor och utvecklingen har gått snabbt de senaste åren. Alla kommunala gymnasieskolor har nu likvärdig tillgång till digitala verktyg (både hård- och mjukvara) och den digitala kompetensen hos lärare och annan personal har ökat.

Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen är fortsatt hög inom gymnasie- och vuxenutbildningen trots en svår rekryterings-situation generellt. Behörigheten är högst i gymnasiets allmänna ämnen men lägre inom yrkesämnena.

Den demografiska elevökningen inom gymnasieskolan medför att det behöver tillskapas nya utbildningsplatser inom gymnasieskolan de kommande åren, där störst efterfrågan återfinns på utbildningsplatser för högskoleförberedande program.

Arbetsmarknad och integration

Arbetsmarknadsläget i kommunen är fortsatt positivt. Det är dock tydligt att diskrepansen mellan arbetsmarknadens krav och personer i utanförskap kvarstår. Ett fortsatt systematiskt arbete behövs, dels för att få fler i utbildning och dels för att öka personers arbetslivserfarenhet. Detta ställer krav på kommunen att bistå med arbetsplatser som bidrar till individens utveckling.

Det har skett ett ökat inflöde av anvisningar från avdelningen för försörjningsinsatser (AFI) till Jobb- och kunskapstorget och Arbetsmarknadssatsningen, främst under senare hälften av 2018. Detta beror till stora delar på att en strukturerad arbetsprocess har tagits fram av ansvariga från båda verksamheterna.

Arbetsmarknadssatsningen visar ett bra resultat med 17 procent till arbete och 13 procent till studier. Från Jobb- och kunskapstorget gick 20 procent vidare till arbete och 11 procent fortsatte i studier. Fyra deltagare från OSA (Offentligt skyddat arbete) gick vidare till arbete och två till studier. Från januari till mars 2018 har Jobb- och kunskapstorget (JKT) genomfört insatser för att fortsättningsvis leverera kvalitetssäkrad statistik. Detta är orsaken till att det egentligen inte går att jämföra resultatet för 2018 med tidigare år. Det är stora skillnader i hur statistiken registreras i systemet Accorda jämfört med tidigare. Under 2018 har en översyn genomförts av det befintliga stödet från verksamhetssystem inom nämndens operativa verksamheter. Resultatet av denna översyn är att utbudet från det befintliga verksamhetssystemet inte matchar behovet inom verksamheterna Jobb- och kunskapstorget och Arbetsmarknadssatsningen. Detta har medfört att verksamheterna behövt använda alternativa system för att kunna komplettera det bristande stödet från Accorda. Dessutom är systemet inte kompatibel med socialförvaltningens verksamhetssystem (Treserva). Ytterligare behov är kopplingen mellan Accorda och kommunens analys- och visualiseringsverktyg LinQ.

Projekt och IOP (Idéburet offentligt partnerskap) är under ständig utveckling. Det är viktigt att även i fortsatta projekt- och utveckling av IOP:er att använda tjänstedesign – säkerställa behovet före beslut om insats – både vad gäller den enskilde deltagaren och att det inte redan finns befintliga insatser. Det fortsatta arbetet innebär att platserna ska användas fullt ut.

En ny arbetsmarknadsnämnd är inrättad från och med 2019. I nämnden ingår avdelningen för försörjningsinsatser (AFI) (försörjningsstödet) samt avdelningen för arbetsmarknad och integrations frågor.

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Gymnasie- och vuxenutbildningen

- Den nya programplanen och samverkan inom introduktionsprogrammet språkintröktion har inneburit att genomströmningen på programmet ökat och att studieresultaten ökat. I juni 2018 blev 70 elever (cirka 50 % av eleverna på fortsättningsnivån) på språkintröktion behöriga till nationellt program vilket är det bästa resultatet sedan programets start.
- En ny modell för bedömning av ersättningsnivå för elever inom gymnasiesärskolan har tagits fram tillsammans med grundsärskolan. Modellen kommer innebära att verksamheten på ett bättre och snabbare sätt kan möta elevernas mycket varierande behov av stöd.
- Under 2018 har en elevhälsochef för grundskolan och gymnasieskolan rekryterats för att stärka det övergripande strategiska elevhälsoarbetet och för att vara ett processtödjande till skolorna.
- Under 2018 har det hälsofrämjande och förebyggande elevhälsoarbetet varit särskilt prioriterat som utvecklingsområde inom gymnasieskolan.
- Utbildningsförvaltningen har genomfört resultatdialoger med samtliga gymnasieskolors ledningsgrupper för att följa upp skolans resultat, synliggöra skillnader och likheter inom skolan och mellan de kommunala gymnasieskolorna.
- Utbildningsförvaltningen har följt upp frånvaro i förhållande till examensgrad där uppföljningen visar ett tydligt samband mellan närvaro och examen. Frånvaron är i stort sett oförändrad de tre senaste åren och insatser för att öka närvaron kommer att fortsätta.
- Rutiner och processer för övergång mellan grundskola och gymnasieskola har setts över och utvecklats. Detta arbete kommer att fortgå under 2019.
- En ny enhet, Centrum för vuxenutbildning, inrättades 2018. Syftet med enheten är att få en sammanhållen organisation för kommunövergripande uppdrag, funktioner och myndighetsutövning inom vuxenutbildningen. Utöver detta ansvarar enheten även för operativ ledning, styrning och verksamhetsuppföljning av den upphandlade delen av vuxenutbildningen.
- I december 2018 fattade bildningsnämnden ett inriktningsbeslut om att införa auktorisation i vuxenutbildningen. Den upphandlade utbildningen kommer därmed att läggas ut på auktorisation. Införandet av auktorisationsvillkor kommer att ske under 2019. Utbildningsföretag kan ansöka om att bli auktoriserad utförare i Linköpings kommun från och med 1 januari 2020.
- Allt fler elever inom vuxenutbildningen har behov av olika stödinsatser. Under 2017 och våren 2018 bedrevs ett projekt vars syfte var att kartlägga stödbehov samt föreslå åtgärder. Projektet visar att vuxenutbildningen har liknande behov av elevhälsa som andra skolformer. Centrum för vuxenutbildning har under 2018 arbetat med att kartlägga och bygga upp stödfunktioner som kan utgöra en förstärkt elevhälsa för studerande inom vuxenutbildningen.
- I januari 2018 infördes utbildningsplikten inom etableringen för nyanlända. Vuxenutbildningen har tillsammans med arbetsförmedlingen utvecklat en process för att kunna forma individuella studieplaner som möter deltagarnas/elevernas behov och förutsättningar.
- Vuxenutbildningen har under 2018 beaktat och planerat för att det behövs fler utbildningar med anpassat innehåll i förhållande till olika branschers efterfrågan om kompetensförsörjning.
- Utbildningsförvaltningen har under hösten 2018 arbetat med att utveckla former och struktur för kontinuerlig resultatuppföljning av vuxenutbildningen.
- Under 2018 har Linköping kommun deltagit i ett regionalt §37-projekt för yrkesutbildning med integrerad sfi. Projektet har bedrivits i liten skala (ca 10 elever från Linköping och 47 elever totalt i Östergötland) och visar ett mycket gott resultat där flertalet deltagare har erbjudits någon form av anställning.

Arbetsmarknad och integration

- Avdelningen för arbetsmarknad och integration startade i augusti 2016. Jobb- och kunskapstorget var en redan befintlig enhet och Arbetsmarknadssatsningen tillkom 2017. Sedan starten 2016 har arbetet i enheterna optimerats genom bl.a. uppföljning av resultat, arbete i effektiva team, processinriktat arbete och att deltagarna har tydliga gemensamma handlingsplaner som motverkar inläsnings effekter.
- Efter effektiviseringen, ett arbete som påbörjades 2016, redovisar Jobb- och Kunskapstorget en ökning i inflödet av deltagare inom befintlig budget för 2018.
- En plan (2019) finns för att slå ihop enheterna Jobb- och kunskapstorget och Arbetsmarknadssatsningen inom utbildningsförvaltningen för att mer effektivt kunna möta det utökade uppdraget från kommunstyrelsen (medarbetare, administration, chefer).
- Samverkan med Idrott och service intensifieras för att kunna placera och utveckla kommuninvånarnas anställningsbarhet.
- Projekt och IOP (Idéburet offentligt partnerskap) är under ständig utveckling. Det är viktigt att även i fortsatta projekt- och utveckling av IOP:er att använda tjänstedesign – säkerställa behovet före beslut om insats – både vad gäller den enskilde deltagaren och att det inte redan finns befintliga insatser.
- En ny arbetsmarknadsnämnd är inrättad från och med 2019. I nämnden ingår avdelningen för försörjningsinsatser (AFI) (försörjningsstödet) samt avdelningen för arbetsmarknad och integrations frågor.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Gymnasie- och vuxenutbildningen

Den kommunala gymnasieskolan har goda studieresultat med en positiv utveckling över tid. I jämförelse med andra kommuner tillhör Linköping de 25 procent bästa kommunerna gällande betygspoäng efter avslutade studier, examen inom 3 respektive 4 år och grundläggande behörighet till högskola inom 3 respektive 4 år. Dessvärre har fortfarande pojkar generellt sett sämre resultat än flickor och det är ett viktigt utvecklingsområde de kommande åren.

Cirka 17 procent av Linköpings ungdomar påbörjar sina gymnasiestudier på ett introduktionsprogram. Sedan 2016 har ett utvecklingsprojekt på det största introduktionsprogrammet, språkintrouktion, bedrivits, vars syfte är att öka kvaliteten i undervisningen och att fler elever ska nå behörighet till nationellt program. I juni 2018 var 70 elever på fortsättningsnivån behöriga till ett nationellt program, vilket motsvarar cirka 50 % av eleverna. Detta är det högsta antal elever som nått behörighet sedan programmet start.

Inom vuxenutbildningen visar indikatorerna för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning en positiv utveckling med en ökad andel elever med godkända studieresultat. Studieresultaten avseende svenska för invandare (sfi) visar på ett något lägre resultat för 2017. Det lägre resultatet under 2017 tros bland annat vara effekten av ett snabbt ökande antal studerande på sfi med låg utbildningsbakgrund. Många elever som kom under perioden led av psykisk ohälsa vilket påverkade både studier och förutsättningarna för att nå godkända studieresultat.

Arbetet med digitalisering som stöd för lärande och kunskapsuppföljning pågår i alla skolor och utvecklingen har gått snabbt de senaste åren. Alla kommunala gymnasieskolor har nu likvärdig tillgång till digitala verktyg (både hård- och mjukvara) och den digitala kompetensen hos lärare och annan personal har ökat.

Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen är fortsatt hög inom gymnasie- och vuxenutbildningen trots en svår rekryteringssituation generellt. Behörigheten är högst i gymnasiets allmänna ämnen men lägre inom yrkesämnena.

Arbetsmarknad och integration

Ökat flöde av deltagare från Avdelningen för försörjningsstöd till Jobb- och kunskapstorget främst under slutet av 2018.

Från Jobb- och kunskapstorget och OSA är andelen deltagare som gått vidare till arbete oförändrad jämfört med 2017. Andelen deltagare från Jobb- och kunskapstorget som gått vidare till studier har minskat något. Från januari till mars 2018 har Jobb- och kunskapstorget (JKT) genomfört insatser för att fortsättningsvis leverera kvalitetssäkrad statistik. Detta är orsaken till att det egentligen inte går att jämföra resultatet för 2018 med tidigare år. Det är stora skillnader i hur statistiken registreras i systemet Accorda jämfört med tidigare.

Arbetsmarknadssatsningen visar ett bra resultat med 17 % till arbete och 13 % till studier, men eftersom 2018 var verksamhetens första år finns inget att jämföra med.

Väsentliga avvikelser

Gymnasieskolan/ Vuxenutbildningen

- Andelen pojkar som uppnått gymnasieexamen inom tre år har minskat vilket beror på att de flyktingar som kom till Sverige vintern 2015 nu hunnit gå i gymnasieskolan i tre år. En följd av den lägre examensgraden blir att även andelen elever med grundläggande behörighet till högskola inom tre år minskar. Nedgången för pojkarna bidrar till att de sammanvägda resultaten även går ner trots att flickorna visar både en ökad examensgrad inom tre år och en avsevärd högre andel med grundläggande behörighet inom tre år än tidigare.
- Elevers frånvaro inom gymnasieskolan är oförändrad trots insatser. Arbetet med att främja närvaron behöver fortsätta då det finns ett starkt samband mellan närvaro och examensgrad.
- Andelen elever som slutfört och erhållit ett godkänt betyg på svenska för invandare (sfi) är lägre för 2017 än tidigare år. Många nya studerande på sfi har en låg utbildningsbakgrund och stora stödbehov, vilket har påverkat förutsättningarna för att nå godkända studieresultat. Vuxenutbildningen arbetar med att bättre kunna möta dessa elevers behov och förutsättningar.

Arbetsmarknad och integration

- Ett par projekt har under året inte kunnat drivas enligt initial planering. Dessa projekt är Mötesplats Ryd (Ryds Herrgård) och Arbetsplatskörkortet. Mötesplats Ryd blev kraftigt försenat på grund av Länsstyrelsens utredning om herrgårdens kulturminnesvärde, och Kårservice planerade ombyggnation fick skjutas fram nio månader. Arbetsplatskörkortets upplägg i form av gruppindelningar av deltagare kunde inte hållas fullt ut, och den processen blottlade kommunens interna utmaningar i fråga om kommunikation och samverkan mellan verksamheter. Det är värdefulla lärdomar som tas vidare i det framtida arbetet.
- Det har skett ett ökat inflöde av anvisningar från avdelningen för försörjningsinsatser (AFI) till Jobb- och kunskapstorget och Arbetsmarknadssatsningen, främst under senare hälften av 2018. Detta beror till stora delar på att en strukturerad arbetsprocess har tagits fram av ansvariga från båda verksamheterna.

Framåtblick

Gymnasie- och vuxenutbildningen

- Den demografiska elevökningen inom gymnasieskolan medför att nya utbildningsplatser behöver tillskapas de kommande åren där störst efterfrågan återfinns på utbildningsplatser för högskoleförberedande program.
- Cirka 17 procent av Linköpings ungdomar påbörjar sina gymnasiestudier på ett introduktionsprogram. För att bättre kunna möta elevernas behov och på så sätt få fler elever att bli behöriga till nationellt program behöver introduktionsprogrammen utvecklas med tydligare mål, innehåll och uppföljning.
- Hittills har skolorna i huvudsak lyckats i bemanningsplaneringen och andelen legitimerade lärare är fortsatt hög. Prognosen är dock att det kommer att bli allt svårare att rekrytera personal. Utöver ett mer traditionellt kompetensförsörjningsarbete såsom rekrytering, marknadsföring och kompetensutveckling behöver ytterligare fokus läggas på att hitta nya arbetssätt och arbetsformer samt utveckla digitaliseringen. Arbetsmarknadsläget beräknas fortsatt att påverka lärarnas lönenivåer med en ökning utöver marknaden i övrigt, detta kommer ha en påverkan på de ekonomiska förutsättningarna.
- Arbetet med digitalisering som stöd för lärande och kunskapsuppföljning pågår i alla gymnasieskolor och utvecklingen har gått snabbt de senaste åren. Likvärdigheten i form av tillgång till digitala verktyg och kompetens hos lärare och annan personal har ökat och arbetet med att öka den digitala kompetensen kommer att fortsätta.
- Utbildningsförvaltningen har identifierat en rad processer som skulle kunna robotiseras/automatiseras i syfte att skapa en effektivare organisation som bättre möter medborgares efterfrågan på service. Kunskapen om processerna finns men utbildningsförvaltningen saknar kompetens i hur man robotiserar dessa och skulle behöva stöd av andra delar av kommunen där denna kompetens finns.
- Bildningsnämnden gav i december 2018 utbildningsförvaltningen i uppdrag att utveckla ett auktorisationssystem för den kommunala vuxenutbildningen för den del av den kommunala vuxenutbildningen som inte bedrivs i egen regi i kommunen. Ett centralt syfte i att införa ett auktorisationssystem är att skapa långsiktiga relationer med de externa utförarna och därigenom i samverkan utveckla den kommunala vuxenutbildningen för framtidens behov av utbildning.

Arbetsmarknad och integration

- Den nya budgeten (2019-2022), som beslutades i Riksdagen i december 2018, påverkar troligen befintliga arbetsmarknadsinsatser som kommunen tidigare har tagit del av från Arbetsförmedlingen. I dagsläget är samtliga statliga medel för anställningsstöd med handledararvode (extratjänster) stoppade. Från 2020 aviseras att även studiestartsstödet ska försvinna. I en skrivelse visar också Delegationen mot segregation (DELMOS) på en restriktion i statsbidraget för kommande år. Detta leder till att anställningsstöd för enskilda individer behöver bekostas på annat sätt än genom statliga insatser, exempelvis med kommunal finansiering genom att omvandla försörjningsstöd.
- Regeringens särskilda utredning "Kommunens uppdrag i arbetsmarknadspolitiken" presenteras den 31 januari 2019. I utredningen kommer kommunens utökade uppdrag att presenteras.
- Kommunen och Arbetsförmedlingen behöver tillsammans utverka en övergripande detaljerad lokal överenskommelse gällande gemensamma satsningar. Under 2019, med stöd av regeringskansliets DUA delegation (DUA Delegationen för Unga och nyanlända i arbete) kommer en lokal överenskommelse (LÖK) att tas fram. Överenskommelsen kommer utöver unga och nyanlända, även innehålla struktur för arbetet med deltagare från övriga grupper gällande arbetsmarknadsinriktade insatser från Arbetsförmedlingen samt Linköpings kommun (vuxenutbildning, försörjningsstödsinsatser, arbetsmarknads- och integrationsinsatser etc).
- I kommunstyrelsen beslutades om en större utökning av antalet platser inom Linköpings kommun. Uppdraget benämns 500-uppdraget och innebär en fördubbling av redan befintligt uppdrag gällande försörjningsstödstagare som ska ut i arbete och arbetsförberedande insatser.
- Fortsatt utveckling och digitalisering av resultatuppföljningen.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Indikatorer som mäter resultat av gymnasieskolan, andel med examen, grundläggande behörighet och betygspoäng, visar alla att resultaten för flickor fortsätter att öka medan pojkarnas resultat är oförändrade (för de resultat där flyktingvågen 2015 bidrar till att resultaten för pojkar försämrats). Ökningen av andelen flickor som får examen har att göra med en positiv utveckling på Birgittaskolan där examensgraden ökar markant gentemot föregående år. Skillnaden på flickor och pojkars resultat måste särskilt beaktas i det fortsatta utvecklingsarbetet. Ökningen av andelen elever med examen inom fyra år beror delvis av att skolorna jobbar aktivt med att motivera eleverna till det som kallas förlängd undervisning, att man går ett eller del av ett läsår extra för att bli klar med sina gymnasiestudier och få sin gymnasieexamen.

Sedan 2016 har ett utvecklingsprojekt på språkintruktions bedrivits vars syfte är att öka kvaliteten i undervisningen, tydliggöra progressionen inom programmet och att fler elever ska nå behörighet till nationellt program. I juni 2018 var 70 av eleverna på fortsättningsnivån behöriga till ett nationellt program, detta motsvarar cirka 50 % av eleverna. Detta är det högsta antal elever som nått behörighet sedan programmets start.

Bildningsnämnden beslutade i december 2017, § 175, om en handlingsplan för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Planen anger hur och när mål, uppföljningar och utvärderingar ska ske under året samt hur verksamhetens resultat och analys återkopplas till huvudmannen. Utbildningsförvaltningen har under 2018 implementerat planen där målet har varit ett mer sammanhållet systematiskt kvalitetsarbete från huvudmannen. Som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet har utbildningsförvaltningen i år följt upp elevers frånvaro i förhållande till examensgrad där uppföljningen visar ett tydligt samband mellan hög närvaro och examensgrad. Utbildningsförvaltningen ser att frånvaron de senaste tre åren är i stort sett oförändrad trots insatser och att arbetet med att främja närvaro behöver fortsätta.

Under hösten 2018 har utbildningsförvaltningen arbetat med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom vuxenutbildningen. Under 2018 har även arbete med att utveckla resultatuppföljningen påbörjats och vilket kommer att ha betydelse för kvalitetsarbetet inom vuxenutbildningen framöver.

2017 gjordes en genomlysning av elevhälsoarbetet i grundskolan och gymnasieskolan som visade att det förebyggande elevhälsoarbetet behöver stärkas. Under 2018 har utvecklingsarbete bedrivits för att stödja skolorna och elevhälsoteamen i förändringsarbetet. Under 2018 har även en elevhälsochef för grundskolan och gymnasieskolan rekryterats för att stärka det övergripande strategiska elevhälsoarbetet och för att vara ett processtöd till skolorna.

Under 2018 har Centrum för vuxenutbildning inrättats. Enheten ansvarar för de kommunövergripande funktionerna och det myndighetsuppdrag som finns inom vuxenutbildningen. Utöver detta ansvarar enheten även för operativ ledning, styrning och verksamhetsuppföljning av den upphandlade delen av vuxenutbildningen. Centrum för vuxenutbildning har i uppdrag att arbeta motiverande och uppsökande, samt ge individer information om vuxenutbildning och möjligheter till studier kombinerat med praktik eller andra arbetsmarknadsinsatser.

Arbetsmarknad och integration

Från januari till mars 2018 har Jobb- och kunskapsstorget (JKT) genomfört insatser för att utarbeta kvalitetssäkrad statistik, vilket innebär att från april 2018 finns nu kvalitetssäkrad statistik. Detta är orsaken till att det egentligen inte går att jämföra resultatet för 2018 med tidigare år. Det är stora skillnader i hur statistiken registreras i systemet Accorda jämfört med tidigare. Under året har 33 personer gått till arbete vilket är en mycket bra siffra utifrån de behov som målgruppen har. Att dessutom 19 personer gått till studier är mycket bra. Detta visar på att arbetssättet med tydligt fokus på varje individs behov ger resultat för den enskilde, vad gäller förflyttningen till ökad anställningsbarhet. Det har dock ännu inte skett någon tydlig ökning av övergången till arbete eller studier för deltagare från JKT och offentligt skyddat arbete (OSA). 2018 är första året för Arbetsmarknadssatsningen och det finns därför inga resultat från tidigare år att jämföra med. Arbetsmarknadssatsningen visar redan under sitt första år mycket positiva resultat: 17 procent till arbete och 13 procent till studier under 2018.

Arbetsmarknadssatsningen lämnar nu projektformen och övergår till ordinarie verksamhet och samarbetet mellan Jobbslussen och HR fortskrider. Etableringsteamet utökar samverkan med Arbetsförmedlingen inom etableringen. Majoriteten av medarbetarna på enheterna, samt Idrott och service, har genomgått utbildning inom Supported employment. Målet är att samtliga arbetsmarknadskonsulenter ska ha kompetensen och använda den i sitt dagliga arbete.

Samarbetet med Idrott och service har intensifierats under året. Ett närmande mellan verksamheterna gav redan under 2018 ett positivt resultat och en ökad genomströmning av deltagare. Arbetet för att undvika inlåsningseffekter fortsätter.

Under 2018 har antalet projekt och överenskommelser inom Idéburet offentligt partnerskap (IOP) ökat. Avtalen och överenskommelsernas utformning har säkerställts i samarbete med juridikenheten. Det är viktigt att även i fortsatta projekt- och utveckling av IOP:er, att använda tjänstedesign – säkerställa behovet före beslut om insats – både vad gäller den enskilde deltagaren och att det inte redan finns befintliga insatser.

Arbetsmarknad och integrations engagemang internationellt genom ESF-projekt har uppmärksammats. Projektet Bags4youth, med fokus på ungdomar, har redovisats på ESF-kontoret i Bryssel. Kommunen representerades av Jobb- och kunskapsstorget på en spridningskonferens under EU-veckan. Lärdomarna från projektet kommer framför allt att användas i kommande stadsdels-satsningar och av ungdomsteamet på Jobb- och kunskapsstorget. Tillsammans med Samordningsförbundet Centrala Östergötland har en ESF-ansökan lämnats in och fått godkänt angående att utveckla arbetssättet från projekt Drivbänk i nya verksamheter och projekt. Uppföljningen av verksamheternas resultat har kvalitetssäkrats genom säkerställande i varje led från medarbetare till redovisning på avdelningsnivå. Arbetet pågår fortsatt på förvaltningen för att utveckla och digitalisera uppföljningen.

Uppföljning av 2018 års gemensamma förbättringsområden från gymnasie- och gymnasiesärskolan

Förbättringsområde 2018	Genomförda aktiviteter
Stimulera till lärande/elevinflytande	Alla gymnasieskolor har på olika sätt arbetat med att öka elevinflytandet. Eleverna deltar i olika forum för att möjliggöra inflytande på olika utbildningsfrågor. Alla skolor har aktiva elevkårer vars syfte är att tillvarata elevernas akademiska, ekonomiska, rättsliga och sociala intressen samt verka för att skapa en mer givande skoltid. Sammanställningen av gymnasieenkätens frågeområde "Elevkår/Elevråd/Elevforum" visar dock att arbetet med att utveckla detta område bör fortsätta då kunskapen om, alternativt arbetet inom elevkåren, elevrådet och/ eller elevforumens endast är känt för 63,6% (63,3 % 2017) av de gymnasieelever som besvarat enkäten.
Frånvaro	Utbildningsförvaltningen har i år följt upp elevers frånvaro i förhållande till examensgrad där uppföljningen visar ett tydligt samband mellan hög närvaro och examensgrad. Utbildningsförvaltningen ser att frånvaron de senaste tre åren i stort sett är oförändrad och att arbetet med att främja närvaro behöver fortsätta. Under kvalitetsseminarier med rektorer på gymnasieskolan i november diskuteras bland annat hur skolorna arbetar med främjande åtgärder för att öka närvaron. Alla skolor har rutin för hur de arbetar förebyggande för ökad närvaro samt en arbetsgång då en elev har hög frånvaro. Vi ser ett fortsatt behov av tidiga insatser vid frånvaro i syfte att främja närvaro och därmed examensgraden.
Psykisk ohälsa/elevhälsa	Under året har ett utvecklingsarbete kring elevhälsans organisation (lokalt och centralt), verksamhetschefsuppdraget och dess placering i organisationen, samt samverkan med socialtjänst och med Regionen i samarbete med barn- och ungdomsnämnden pågått. Utöver detta har kommunen beviljats statsbidrag för utveckling av det hälsofrämjande och förebyggande elevhälsoarbetet. Inom ramen för detta statsbidrag har arbete genomförts i syfte att motverka den psykiska och fysiska ohälsan.
Övergångar Grundskola/grund-särskola – gymnasieskola/gymnasie-särskola, Introduktionsprogram- nationella program, Gymnasie-skola/gymnasiesärskola- vuxenutbildning	Den 1 juli 2018 genomfördes lagändringar i syfte att underlätta övergången där det numera är lagstadgat att överlämning ska ske när en elev rör sig inom eller mellan olika skolformer. Under 2018 har ett utvecklingsarbete genomförts i syfte att säkerställa övergången mellan skolformer och skolor. En arbetsgrupp från grundskolan och gymnasieskolan har sett över behov och utvecklingsområden i överlämningen mellan de kommunala grundskolorna till de kommunala gymnasieskolorna. Rutiner har tagits fram för hur överlämningen för de elever som haft extra anpassningar, särskilt stöd eller andra insatser som är nödvändiga att mottagande skola har kunskap om.
Digitalisering	Utbildningsförvaltningen har tagit fram en strategi för digitalisering inom gymnasie- och vuxenutbildningen i syfte att stödja förvaltningen och skolornas arbete med digitalisering. Ett syfte med planen är att verka för ökad likvärdighet inom digitalisering både inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Handlingsplanerna är en del av skolornas systematiska kvalitetsarbete och följs upp varje läsår. Skolorna har i uppdrag att identifiera utvecklingsområden inom digitalisering inför kommande års handlingsplan

Uppföljning av 2018 års gemensamma förbättringsområden inom vuxenutbildningen

Förbättringsområde 2018	Genomförda aktiviteter
Utveckla Centrum för vuxenutbildning	Under 2018 har utvecklingen av Centrum för vuxenutbildning påbörjats och arbetet pågår med att skapa en sammanhållen organisation för kommunövergripande uppdrag, funktioner och myndighetsutövning inom vuxenutbildningen.
Förbättrad verksamhetsuppföljning t ex avseende måluppfyllelse och genomströmning	Nämnden beslutade i december 2017, § 175, om en handlingsplan för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Planen anger hur och när mål, uppföljningar och utvärderingar ska ske under året samt hur verksamhetens resultat och analys återkopplas till huvudmannen. Som en del av det systematiska kvalitetsarbetet har utbildningsförvaltningen under sommaren har genomfört den årliga resultatuppföljningen av gymnasie- och gymnasiesärskolan. Utbildningsförvaltningen har under hösten 2018 arbetat med att utveckla former och struktur för kontinuerlig resultatuppföljning av vuxenutbildningen. Arbetet kommer att kompletteras med bildningsnämndens plan för det systematiska kvalitetsarbetet under våren 2019 där nämnden årligen kommer ges en redogörelse för vuxenutbildningen utveckling.
Digitalisering	Utbildningsförvaltningen har tagit fram en strategi för digitalisering inom gymnasie- och vuxenutbildningen i syfte att stödja förvaltningen och skolornas arbete med digitalisering. Ett syfte med planen är att verka för ökad likvärdighet inom digitalisering både inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Handlingsplanerna är en del av skolornas systematiska kvalitetsarbete och följs upp varje läsår. Skolorna har i uppdrag att identifiera utvecklingsområden inom digitalisering inför kommande års handlingsplan.
Fortsatt utveckling av metoder för språkstöd och språkutvecklande arbetssätt.	Uppdraget med att stödja utförarna inom vuxenutbildningen med metoder för språkstöd och språkutvecklande arbetssätt har getts till Centrum för vuxenutbildning. Behovet av stöd ökar inom alla delar av vuxenutbildningen.

Uppföljning av 2018 års gemensamma förbättringsområden inom arbetsmarknad och integration

Förbättringsområde 2018	Genomförda aktiviteter
Kartläggning och analysarbete av arbetslösa med försörjningsstöd. Samarbete med avdelningen för försörjningsinsatser (AFI) på socialförvaltningen. Detta ligger till grund för verksamhetsutvecklingen.	Kartläggningen redovisades för bildningsnämnden den 23 maj 2018. Kartläggningen visar att över 700 individer är registrerade som arbetssökande och behöver komma i sysselsättning som leder till anställningsbarhet. Flödet av anvisningar från avdelningen för försörjningsinsatser till Jobb- och kunskapstorget har ökat under de sista månaderna av 2018.
Fortsatt utveckling av gemensamma och förankrade handlingsplaner på Jobb- och kunskapstorget samt i Idrott och Service (Leanlink) uppdrag	Utvecklingsarbetet med handlingsplaner har fortsatt under 2018 med sikte på att alla deltagare ska ha gemensamma och förankrade handlingsplaner som motverkar inlåsningseffekter. Handlingsplanerna ska uppdateras minst var sjätte månad.
Utveckling av samarbetet med Idrott- och service (Leanlink) för att kunna få ut deltagarna till sysselsättning, externt arbete eller utbildning.	Ett pilotprojekt (Arbetsplatskörkortet) startades i juni tillsammans med Leanlink. Målet var att effektivisera flödet av individer mellan kommunens berörda verksamheter, samt att få fler individer i sysselsättning inom kommunens olika verksamheter. Ett flertal utmaningar uppkom under projektets gång, vilket har resulterat i ett kontinuerligt lärande som under 2019 tas tillvara i verksamheten. Pilotprojektet bygger till viss del på den tidigare genomförda utredningen tillsammans med socialförvaltningen (AFI).
Stegförflyttning på trappmodell för aktivitetsförmåga tillsammans med Samordningsförbundets medlemmar.	Linköpings kommun använder en trappmodell som beskriver individens progression från arbetslöshet till sysselsättning och egen försörjning. Modellen bygger på Samordningsförbundet förflyttningsmodell som går under namnet "Bron", vilken grundar sig på trappmodellen för en stegvis förflyttning. Bron illustrerar olika aktörers roller för deltagaren och dennes progression från arbetslöshet till sysselsättning och egen försörjning.

<p>Fortsatt strategisk samverkan med olika aktörer genom en eller flera lokala och regionala överenskommelser</p>	<p>Under 2018 har kommunen och Arbetsförmedlingen tillsammans påbörjat ett arbete med att utverka en övergripande detaljerad lokal överenskommelse gällande gemensamma satsningar. Under 2019, med stöd av regeringskansliets DUA delegation (DUA Delegationen för Unga och nyanlända i arbete) kommer en lokal överenskommelse (LÖK) att tas fram. Överenskommelsen kommer utöver unga och nyanlända, även innehålla struktur för arbetet med deltagare från övriga grupper gällande arbetsmarknadsinriktade insatser från Arbetsförmedlingen samt Linköpings kommun (vuxenutbildning, försörjningsstödsinsatser, arbetsmarknads- och integrationsinsatser etc).</p> <p>Kommunen har medverkat i de revideringar som pågår gällande Regional Överenskommelse (Länsstyrelsen) och Regional Utvecklingsstrategi (Regionen).</p>
<p>Nya insatser och uppdrag inom arbetsmarknadssatsningen, exempelvis idéburet offentligt partnerskap (IOP) och etableringsinsatser.</p>	<p>Under 2018 har IOP-överenskommelser gjorts med Internationella Kvinnoföreningen och Studieförbundet Bilda tillsammans med Erikshjälpen. Projekt som startat är ett samverkansprojekt med Stångåstaden samt projektet Ryds herrgård med finansiering från Länsstyrelsen. En aktivitet kallad "Branschintroduktion" genomfördes under sommaren tillsammans med Sveriges Byggindustrier, Arbetsförmedlingen och vuxenutbildningen, i syfte att locka personer till yrken inom byggbranschen.</p>

Indikatorer

Färgsättningen indikerar:

- Visar att målvärdet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målvärdet delvis har uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målvärdet inte har uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Indikatorer	2016	2017	Utfall	2018	Bedömning
	Utfall	Utfall		Målvärde	
Gymnasieskola					
Invånare 16-18 år, antal (Källa: Kolada N01929)	4 775	4394	saknas	5 288	-
Elever i gymnasieskola, hemkommun, antal (Källa: Kolada N17800)	5 036	5199	saknas	-	-
<i>Kvinnor</i>	2 338	2 443			
<i>Män</i>	2 698	2 756			
Gymnasiefrekvens (%) (Källa: Kolada N17899)	91,5	91,6	saknas	-	-
Totalt					
<i>Kvinnor</i>	91,6	91,1			
<i>Män</i>	91,4	92,2			
Elever i gymnasieskola, kommunala skolor, antal elever 15/10. (Källa: Egen statistik utbildningskontoret prognosvärden exklusive asylsökande)	4 202	4 202	4 326	4 108	
<i>Kvinnor</i>	1 999	2 026	2 104		
<i>Män</i>	2 203	2 176	2 192		
Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal gymnasieskola, andel (%). (Källa: Kolada N17814)	87,8	90,3	saknas	-	-
Avvikelse mot referenskostnad, gymnasieskola, (%)* (Källa: Kolada N17001)	-1,7	0,4	saknas	-	-
Kostnad för kommunal gymnasieskola, kr/elev. I statistiken ingår kostnader för lokaler. (Källa: Kolada N17007)	113 609	114 788	saknas	-	-
Kostnader för lokaler i kommunal gymnasieskola, kr/elev. (Källa: Kolada N17008)	22 253	23 203	saknas	-	-
Gymnasieelever med examen inom 3 år, andel (%). Kommunala skolor. Inklusive introduktionsprogram. (Källa: Kolada N17451)	65,8	71,5	67,8	öka	
<i>Kvinnor</i>	67,4	70,7	71,4		
<i>Män</i>	71,4	72,4	64,2		
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, kommunala skolor, andel (%). (Källa Kolada N17479)	55,6	59,1	58,7	öka	
<i>Kvinnor</i>	60,3	61,2	65,6		
<i>Män</i>	51	57,1	51,6		
Kunskapsprogression	saknas		-	-	-

Närvaro i kommunala gymnasieskolor, andel närvaro av total schemalagd tid. (%) (Källa: Egen statistik utbildningskontoret)	87	87,0	87,0	88,0	
<i>Kvinnor</i>	87	87,0	86,9		
<i>Män</i>	87	86,9	87,0		
Vuxenutbildning (pga. lång eftersläpning av nationella nyckeltal görs bedömning mot 2017-års statistik)					
-års Kostnad (kr) per heltidsstuderande grundläggande vuxenutbildning (Källa: Skolverket)	42200	50400	-	-	-
Kostnad (kr) per heltidsstuderande gymnasial vuxenutbildning (Källa: Skolverket)	45500	48600	-	-	
Grundläggande vuxenutbildning, andel som slutfört kurs (%) (Källa: Skolverket)	71,9	75,1		öka	
Gymnasial vuxenutbildning, andel som slutfört kurs (%) (Källa: Skolverket)	76,1	78,7		öka	
Kostnad (kr) per heltidsstuderande, svenska för invandrare (Källa: Skolverket)	30400	36600	-	-	-
Godkända studieresultat svenska för invandare, vuxenutbildning för studieväg 1-3 (%). Andel % nybörjare 2015 som erhållit ett godkänt betyg på någon kurs 2015, 2016 eller 2017 (Källa: Skolverket)	65%	59%		öka	
Studietimmar svenska för invandrare, genomsnitt för godkänd elev, antal. (Källa: Skolverket)	256	-			
Arbetsmarknad och integration					
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som A. börjat arbeta, andel (%) (Källa: Kolada U40406)	17,4	19,6			
<i>Kvinnor</i>	16,6	16,2			
<i>Män</i>	19,3	23,1			
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som B. Börjat studera, andel (%) (Källa: Kolada U40409)	9,9	11,7			
<i>Kvinnor</i>	11,0	11,5			
<i>Män</i>	9,3	11,9			

Kommentar

Gymnasieskolan

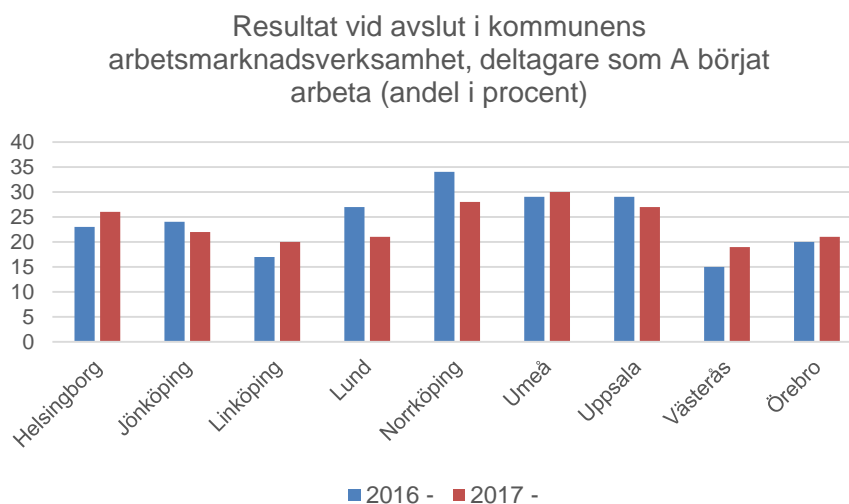
De indikatorer som gäller elevers studieresultat på gymnasieskolan visar att Linköpings kommun har väldigt goda studieresultat med en positiv utveckling över tid. I jämförelse med andra kommuner ser man att Linköping tillhör de 25 procent bästa kommunerna gällande betygspoäng efter avslutade studier, examen inom 3 respektive 4 år och grundläggande behörighet till högskola inom 3 respektive 4 år. Se resultat och jämförelse med andra kommuner i bilaga 2.

Examengraden inom tre år visar en nedgång på totalen som beror på av en försämrad examensgrad för pojkarna. Flickorna visar en fortsatt uppgång. Nedgången i andelen pojkar med examen inom tre år beror på att de flyktingar som kom till Sverige vintern 2015 nu hunnit gå i gymnasieskolan i tre år. Försämringen av examensgraden inom tre år för pojkarna får även inverkan på grundläggande behörighet till högskolestudier inom tre år för pojkarna och därmed även på totalen.

Vuxenutbildningen

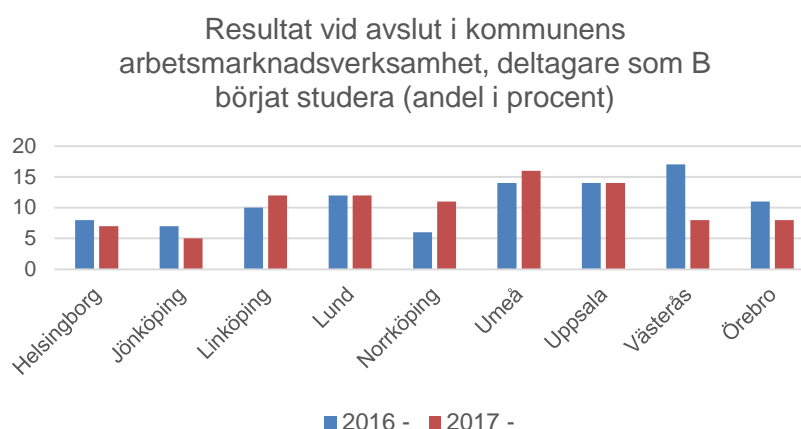
Inom vuxenutbildningen visar indikatorerna för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning en positiv utveckling med en ökad andel elever med godkända studieresultat. Andelen elever som slutfört och erhållit ett godkänt betyg på svenska för invandare (sfi) är lägre för 2017 än tidigare år. Orsaken till ett lägre resultat under 2017 bedöms vara effekten av ett snabbt ökande antal studerande på sfi, där många nya studerande med låg utbildningsbakgrund började studera. Många av de elever som kom under 2016-2017, har upplevt trauma och led av psykiska ohälsa vilket påverkade både studier och förutsättningarna för att nå godkända studieresultat. Vuxenutbildningen arbetar med att systematiskt kartlägga språknivå och stödbehov för personer som studerar på sfi. Centrum för vuxenutbildning har utifrån de ökade behoven av stöd fått ett särskilt uppdrag att utveckla kartläggning och stödfunktioner till vuxenstuderande. Utöver ovanstående förklaring finns också faktorer som visar att en hög andel elever avbryter sina studier på grund av att de erhållit arbete.

Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som A. Börjat arbeta, andel (%)

Linköping har ett sämre resultat jämfört med övriga jämförande kommuner. Såväl 2016 som 2017 hamnar Linköping på näst sista plats jämfört med övriga kommuner. 2017 har dock resultatet i Linköping förbättrats med tre procentenheter sedan 2016. 2017 var det 19,6 procent av deltagarna som började arbeta efter avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet jämfört med 17,4 procent 2016 (Källa: Kolada).

Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som B. Börjat studera, andel (%)

Linköping har ett relativt bra resultat jämfört med övriga jämförande kommuner. 2016 hamnar Linköping på fjärde plats jämfört med övriga jämförande kommuner. 2017 klättrar Linköping upp på tredje plats jämfört med övriga jämförande kommuner. 2017 har resultatet för Linköping förbättrats med två procentenheter sedan 2016. 2017 var det 11,7 procent av deltagarna som började studera efter avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet jämfört med 9,9 procent 2016. (Källa: Kolada).

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Uppföljning av nämndens samtliga mål redovisas i bilaga 1.

Bedömning av måluppfyllelse

- Visar att målet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målet delvis uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målet inte uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Bedömning av måluppfyllelse	Indikator för måluppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
I Linköping ska fler människor nå egen försörjning	Andelen medborgare som efter bildningsnämndens arbetsmarknadsinsatser försörjer sig själva ska ha ökat		Andelen personer som har fått arbete/börjat studera efter arbetsmarknadsinsats ska öka.	JKT: Arbete 18 % Studier 10 % AMS: Inga uppgifter	JKT: Arbete 20 % Studier 13 % AMS: inga uppgifter	JKT: Arbete 20 % Studier 11 % AMS: Arbete 17 % Studier 13 %	Ska öka
			Andelen personer som har gått från OSA till anställning/studier ska öka.	0 till anställning och studier	Anställning 4 Studier 2	Anställning 4 Studier 2	Ska öka
	Alla studerande i vuxenutbildningen ska tillägna sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens individuella studieplan		Andelen studerande med godkända studieresultat inom sfi ska öka	65% (Skolverket)	59% (Skolverket)	Inga uppgifter	Ska öka
			Andelen studerande i gymnasial vuxenutbildning som slutfört kurs under året ska öka	76,1% (Skolverket)	78,7% (Skolverket)	Inga uppgifter	Ska öka
			Andel studerande i grundläggande vuxenutbildning som slutfört kurs under året ska öka	71,9% (Skolverket)	75,1% (Skolverket)	Inga uppgifter	Ska öka
En kommun med ett växande näringsliv	Andelen medborgare som efter bildningsnämndens arbetsmarknadsinsatser försörjer sig själva ska ha ökat.		Andelen personer som har fått arbete/börjat studera efter arbetsmarknadsinsats ska öka.	JKT: Arbete 18 % Studier 10 % AMS: inga uppgifter	JKT: Arbete 20 % Studier 13 % AMS: inga uppgifter	JKT: Arbete 20 % Studier 11 % AMS: Arbete 17 % Studier 13 %	Ska öka
			Andelen personer som har gått från OSA till anställning/studier ska öka.	0 till anställning och studier	Anställning 4 Studier 2	Anställning 4 Studier 2	Ska öka
En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor	Alla elever i gymnasieskolan ska nå gymnasieexamen		Andelen elever i kommunala gymnasieskolor i Linköping som når gymnasieexamen inom tre år ska årligen öka med minst 2 procentenheter (källa: Kolada)	66% 67% (K) 64% (M)	72% 71% (K) 72% (M)	68% 71% (K) 64% (M)	Ska öka
			Andelen elever i kommunala gymnasieskolor i Linköping som når gymnasieexamen inom fyra år ska årligen öka med minst 2 procentenheter (källa: Kolada)	76% 77% (K) 75% (M)	71% 73% (K) 69% (M)	78% 78% (K) 77% (M)	Ska öka

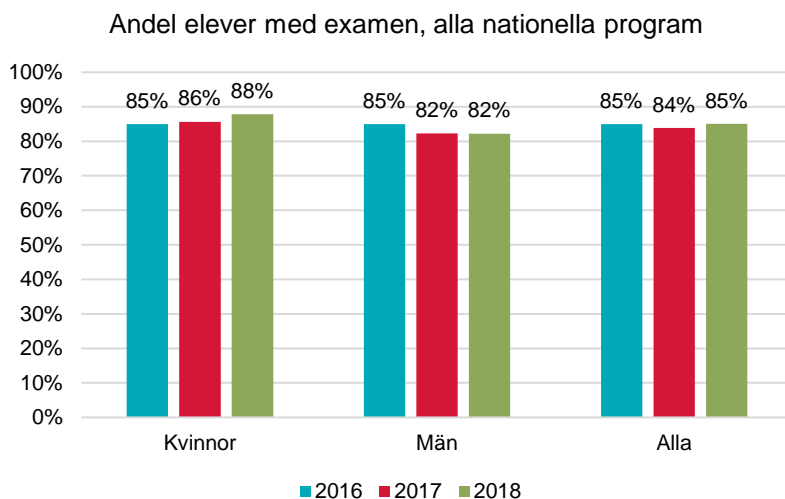
			Andelen flickor respektive pojkar i avgångsklasserna som når gymnasieexamen ska öka årligen. (källa: Extens)	85% (K) 85% (M)	86% (K) 82% (M)	88% (K) 82% (M)	Ska öka
			Andelen elever som går från introduktionsprogram till nationellt program inom ett år ska öka. (Källa Skolverket)	24%	31%	Uppgift saknas	Ska öka
			Andelen flickor respektive pojkar i det kommunala aktivitetsansvaret som påbörjar eller återgår till studier ska öka jämfört med föregående år. (Egen statistik)	Inga uppgifter	Inga uppgifter	Inga uppgifter	Ska öka
			Närvaron ska årligen öka för flickor och pojkar (Egen statistik).	13,0% (K), 13,0%(M)	13,0% (K), 13,0%(M)	13,1% (K), 13,0% (M)	Ska minska
	Alla studerande i vuxenutbildningen ska tillägna sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens individuella studieplan		Andelen studerande med godkända studieresultat inom sfi ska öka	65% (Skolverket)	59% (Skolverket)	Inga uppgifter	Ska öka
			Andelen studerande i gymnasial vuxenutbildning som slutfört kurs under året ska öka	76,1% (Skolverket)	78,7% (Skolverket)	Inga uppgifter	Ska öka
			Andel studerande i grundläggande vuxenutbildning som slutfört kurs under året ska öka	71,9% (Skolverket)	75,1% (Skolverket)	Inga uppgifter	Ska öka
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv							
En ekologiskt hållbar kommun							
Fler bostäder för en växande kommun							
En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet							
En kreativ kommun							
En kommun med bra arbetsvillkor							
En ekonomiskt hållbar kommun							
En kommun som är en stark röst regionalt, nationellt och internationellt							

Nämndens analys och bedömning

Alla elever i gymnasieskolan ska nå gymnasieexamen

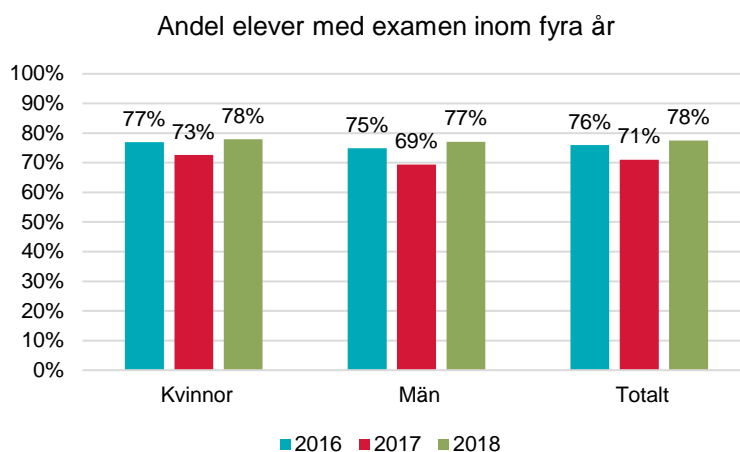
Andelen flickor i avgångsklasserna som får examen har ökat, medan andelen pojkar som får examen inte förändrats sedan föregående år. Detta innebär att differensen mellan flickor och pojkars examensgrad ökar ytterligare. Uppgången i andelen flickor som får examen beror på att examensgraden för eleverna på Birgittaskolan ökat markant. Den totala examensgraden för alla elever ökar med en procentenhet jämfört med föregående år till 85,0%. I uppföljningen av läsåret 2017/18 gjordes en matchning av examen och frånvaro på individnivå. Denna visade ett starkt samband mellan närvaro och examensgrad på majoriteten av gymnasieprogrammen. För att kunna öka examensgraden ytterligare måste skolnärvaron öka.

Diagrammet nedan visar examensgraden i avgångsklasserna de tre senaste läsåren.

Andel elever med examen från nationella program, avgångsklasserna i juni 2018 (Källa: Egen statistik)

Uppföljning sker även av examen inom tre respektive fyra år från det att eleven påbörjat sina gymnasiestudier på ett nationellt program eller ett introduktionsprogram. I diagrammet nedan visas examen inom fyra år uppdelat på kvinnor och män för de senaste tre åren.

Andel elever med examen inom fyra år (Källa: Kolada N17467)

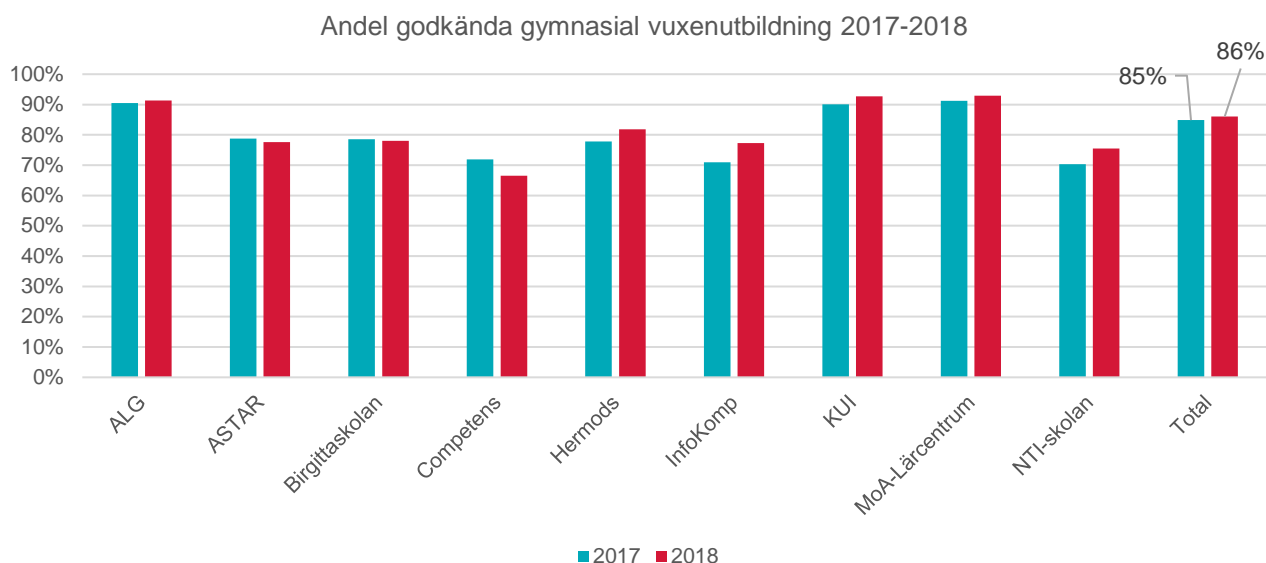
Den låga examensgraden efter fyra år 2017 kan bero på att antalet elever som påbörjade sina studier inom ett introduktionsprogram varierade mycket mellan åren de första åren efter gymnasiereformen 2011. Även om man bortser från 2017 är det en uppåtgående trend som delvis kan beror på att skolorna arbetar aktivt med att fler elever går ett fjärde år för att få ut sin examen. Nationellt sett ligger Linköping väldigt väl till som en kommun med hög andel elever med examen.

Jämförelser över tid och med våra jämförelsekommuner i återfinns i bilaga 2.

Målet är delvis uppnått.

Alla studerande i vuxenutbildningen ska tillägna sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens individuella studieplan

Uppföljning av nämndens mål att alla studerande i vuxenutbildningen ska tillägna sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens individuella studieplan görs genom uppföljning av nationella indikatorer, dessa tas fram av Skolverket under våren 2019. Utbildningsförvaltningen har under hösten 2018 arbetat med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom vuxenutbildningen vilket innefattar en mer utförlig uppföljning av resultaten av vuxenutbildningen baserat på egen statistik från vuxenutbildningens elevregister. Nedanstående diagram visar andel godkända elever på betygsatta kurser inom gymnasial vuxenutbildning 2018. Totalt sett erhåller 86 % av eleverna ett godkänt betyg. Det finns en variation mellan utförarna av vuxenutbildning där Anders Ljungstedts gymnasium, KUI och MoA-Lärcentrum är de utförare där störst andel elever erhåller ett godkänt betyg. Utförarna erbjuder olika typer av gymnasial utbildning där eleverna även har olika studiebakgrunder vilket i viss mån förklarar variationen i målpuffyllelse. Totalt ökar andelen godkända inom gymnasial vuxenutbildning med en procentenhet mellan 2017 och 2018.

Inom grundläggande vuxenutbildningen har andelen godkända elever av totalt antal betygsatta kurser sjunkit från 90 % 2017 till 86 % 2018. Utvecklingen av kvalitetsarbetet inom vuxenutbildningen kommer att fortgå under 2019 där fokus kommer ligga på att identifiera åtgärder i syfte att öka målpuffyllelsen och minska antalet avbrott inom vuxenutbildningens samtliga delar.

Målet är delvis uppnått.

Andelen medborgare som efter bildningsnämndens arbetsmarknadsinsatser försörjer sig själva ska öka

Från januari till mars 2018 har Jobb- och kunskapstorget (JKT) genomfört insatser för att fortsättnings leverera kvalitetssäkrad statistik. Det är orsaken till att det egentligen inte går att jämföra resultatet för 2018 med tidigare år. Det är stora skillnader i hur statistiken registreras i systemet Accorda jämfört med tidigare.

Under året har 33 personer gått till arbete, varav 22 till arbete utan subvention, vilket är en mycket bra siffra utifrån de behov som målgruppen har. Att dessutom 19 personer gått till studier är mycket bra. Detta visar på att arbetssättet med tydligt fokus på varje individs behov ger resultat för den enskilde, vad gäller förflyttningen till ökad anställningsbarhet. Det har dock ännu inte skett någon tydlig ökning av övergången till arbete eller studier för deltagare från JKT och offentligt skyddat arbete (OSA). 2018 är första året för Arbetsmarknadssatsningen och därför finns inga resultat från tidigare år att jämföra med. Arbetsmarknadssatsningen visar redan under sitt första år mycket positiva resultat. 17 procent till arbete och 13 procent till studier under 2018. Målet är gemensamt för de tre verksamheterna.

Målet är delvis uppnått.

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

Förvaltningen/nämnden ska under budgetperioden verka för att implementera den nya upphandlingspolicyn inom hela verksamheten för att uppnå målet om den goda affären. Den goda affären innebär att tillgodose verksamhetens och medborgarnas behov.

Utbildningsförvaltningen arbetar tillsammans med Upphandlingscenter och upphandlingsstrateg med att sprida kunskap om vad våra styrdokument inom upphandlingsområdet innebär.

Förvaltningen har en organisation med inköpsamordnare inom varje skol- och förskoloråde samt på varje gymnasieskola. Övergripande finns en arbetsgrupp som aktivt arbetar med att vara en länk mellan verksamheterna och Upphandlingscenter avseende arbetet med att sprida information om nya avtal samt delta i nya upphandlingar.

I samband med att kommunen genomfört en nysatsning av projektet E-handel har det framkommit att den inköpsorganisation som vi idag har inom våra skol- och förskoloråden inte fungerat tillräckligt bra.

Förvaltningen har i november startat projektet Effektivare inköpsorganisation inom Barn- och ungdomsnämnden, som syftar till att bland annat minska antalet inköpsbehöriga, säkerställa att kommunens E-handel används när avtal finns och där det är möjligt. Projektet ska också bidra till att öka kvalitén och minska administrationen i hela upphandlingsprocessen. Det kommer att bidra till att sänka kostnaderna för inköp för nämnderna.

Under 2019 kommer även Bildningsnämnden och Arbetsmarknadsnämnden att kunna tillgodogöra sig resultatet av Effektivare inköpsorganisation. Nämnderna har också under 2019 fått i uppdrag att fokusera på inköpsrutiner enligt gällande styrdokument

Digital agenda

Gymnasie- och vuxenutbildningen arbetar utifrån Strategi för digitalisering för gymnasie- och vuxenutbildningen i Linköpings kommun som utgår från den nationella strategin för Digitalisering av skolväsendet 2018-2022 (U2017/04119/S) och En digital agenda för Linköping 2017-2019. Under 2018 har upphandling av administrativa stödssystem såsom elevregister och schema påbörjats samt upphandling av digitalt bedömningsstöd för lärare och elever. System för digitala examinationer slutfördes under 2018. Alla dessa system är nödvändiga för att kunna utveckla och effektivisera såväl pedagogiska som administrativa processer.

Den digitala agendan för Linköping är vägledande i arbetet med digitaliseringen även för avdelningen för arbetsmarknad och integration. Avdelningen för arbetsmarknad och integration arbetar kontinuerligt med digitalisering och automatisering av statistik och uppföljning för att utveckla genomförandet av uppdrag och kvalitetssäkrad uppföljning. Under 2018 har en översyn genomförts av det befintliga stödet från verksamhetssystem inom nämndens operativa verksamheter. Resultatet av denna översyn är att utbudet från det befintliga verksamhetssystemet inte matchar behovet inom verksamheterna Jobb- och kunskapstorget och Arbetsmarknadssatsningen. Detta har medfört att verksamheterna behövt använda alternativa system för att kunna komplettera det bristande stödet från Accorda. Dessutom är Accorda inte kompatibel med socialförvaltningens verksamhetssystem (Treserva). Ytterligare behov är kopplingen mellan Accorda och kommunens analys- och visualiseringsverktyg LinQ. Detta är obefintligt i dagsläget. För att lösa dessa hinder har det under 2018 påbörjats ett samarbete med två IT-samordnare inom utbildningsförvaltningen och IT-gruppen inom socialförvaltningen.

Informationssäkerhetspolicy

För att följa kommunens informationssäkerhetspolicy och i samband med att kommunen övergått till en gemensam förvaltningsmodell pågår en översyn av roller, ansvar, befogenheter och dokumentation. Därutöver har den nya data-skyddsförordningen som trädde i kraft 2018-05-25 ersatt personuppgiftslagen. En översyn av behörighetshandling och informationsklassning pågår inom ramen för "Förvaltningsplan för Utbildning, kultur och fritid" (PM3)

Inom förvaltningsobjektet genomförs en analys i syfte att säkerställa att alla elever och all personal har rätt behörighet som ger tillgång till rätt information och rätt IT-stöd. Rutin är påbörjad för att säkerställa att elever med skyddade personuppgifter hanteras på korrekt sätt i de pedagogiska system som elever använder.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunövergripande

Personal- och kompetensförsörjning

Trots en fortsatt svår rekryteringssituation har bildningsnämnden en hög behörighetsnivå för lärare i gymnasie- och vuxenutbildningen. Behörigheten är högst i gymnasiets allmänna ämnen men lägre inom yrkesämnen. En viss ökning i

personalomsättningen har skett under året. I syftet att få fler sökande på annonserade tjänster har åtgärder vidtagits för förbättrad marknadsföring via både sociala medier och direkta möten med studenter.

Utveckling av löneöversynsmodeller pågår i dialog med de fackliga organisationerna. Syftet är att på ett bättre sätt utveckla dialogen mellan chef och medarbetare om målpuppfyllelse, resultat och lön. Medellönerna för både yrkeslärare och gymnasielärare är högre än jämförbara kommuner och jämfört med regionens kommuner. Lärarna är en fortsatt löneprioriterad grupp.

Ett nytt arbetstidsavtal har tecknats för vuxenutbildningen i syftet att säkerställa en kontinuerlig utbildningsverksamhet under hela året samtidigt som de villkor som erbjuds lärare ger tid för planering, reflektion och utveckling. Avtalet tillämpas fr.o.m. årsskiftet 2018/19. Arbetet pågår för att teckna ramavtal om arbetstidsmodeller för lärare även i gymnasieskolan utifrån de piloter som genomförts i grundskolan. Då dessa avtal innehåller löneersättningar vid ingående innebär dock ett införande att respektive skola har de ekonomiska förutsättningarna för införandet.

Målsättning om minskad sjukfrånvaro har inte uppnåtts utan sjukfrånvaron har ökat inom bildningsnämndens verksamheter, främst för lärare i allmänna ämnen. Arbetsmiljöprojekt med fokus på för social och organisatorisk arbetsmiljö pågår i syftet att skapa hållbara organisation och sänkt sjukfrånvaro.

Fortsatta satsningar på kompetensutveckling pågår såsom fort- och vidareutbildning för lärare, både via lärarlyftet och andra satsningar. Andra yrkesroller i skolan såsom mentorer och lärarassistenter har prövats och praktikplatser erbjuds för lärarassistentstudenter inom ramen för yrkeshögskolans utbildning. Projekt har inletts för att pröva om digitalisering kan frigöra tid för lärare. Arbetet med digitalisering för att förändra arbetssätt och minska arbetsbelastningen behöver dock intensifieras.

Lokaler

Bildningsnämndens investerings- och lokalplan beskriver kommande utmaningar, projekt och förändringar i nämndens lokalbestånd utifrån behovet av framtida utbildningslokaler. Mot bakgrund av det kommunövergripande uppdrag som kommunstyrelsen gett nämnderna i samband med budget 2018 med plan för 2019-2021 har prioriteringar i nämndens plan genomförts. Detta innefattar effektiviseringar vad gäller lokalytor för yrkesprogrammen i framtida utbildningslokaler, men även en ökad grad av samutnyttjande mellan bildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och barn- och ungdomsnämnden. Arbetet med att hitta synergieffekter vad gäller lokalutnyttjande kommer fortsätta under budgetperioden där gemensam planering och behovsbedömning mellan bildningsnämnden, barn- och ungdomsnämnden och kultur- och fritidsnämnden är en viktig framgångsfaktor.

Etablering

Under 2018 har ett etableringsteam bildats. Det teamet består av arbetsmarknadskonsulenter. Etableringsteamet har valt att ta emot sökande från Arbetsförmedlingen som har 12-18 månader kvar inom etableringen. Etableringsteamet arbetar intensivt med deltagarna för att förhindra att de hamnar i försörjningsstöd. Verksamheterna inom arbetsmarknad och integration deltar aktivt i ett flertal projekt och Idéburet Offentligt Partnerskap tillsammans med externa aktörer som exempelvis Samordningsförbundet, Länsstyrelsen, Studieförbundet, föreningar m.fl. Tillsammans med Arbetsförmedlingen har kommunen en överenskommelse DUA (Delegationen för unga och nyanlända till arbete).

Utbildningsplikten innebär att alla nyanlända som tar del av etableringsinsatser från Arbetsförmedlingen, och som bedöms ha behov av utbildning för att komma ut på arbetsmarknaden, ska hänvisas till studier. Prognosen är att antalet personer som anvisas kommer att öka då många av de personer som kommer till Arbetsförmedlingen har kort utbildningsbakgrund. Under hösten 2018 har ett 100-tal personer anvisats till utbildningsplikt. En nyanländ person som anvisats till utbildningsplikt ska delta i undervisning, annars kan personens ersättning dras in. Vuxenutbildningens rektorer och lärare arbetar tillsammans med Arbetsförmedlingen och studie- och yrkesvägledare för att utveckla och erbjuda utbildning till nyanlända som är anvisade till utbildningsplikt.

Digitalisering

Utbildningsförvaltningen har tagit fram en strategi för digitalisering inom gymnasie- och vuxenutbildningen i syfte att stödja förvaltningen och skolornas arbete med digitalisering. Strategin fokuserar på digitalisering som förstärker lärande. Den gemensamma strategin har lett till att alla skolor nu ger likvärdiga förutsättningar för eleverna vad gäller digitalisering av undervisningen samt den infrastruktur som krävs för en digitaliserad undervisning.

Avdelningen för arbetsmarknad och integration ingår i utvecklingen inom IT-stöd. Framtagandet av plan för vilka system som är kompatibla sker i samverkan med socialförvaltningen och Idrott och service. Det gemensamma systemet ska underlätta samarbetet samt garantera en fungerande process enligt GDPR samt socialtjänstlagen.

Sammanhållen kommun

I en sammanhållen kommun behöver varje barn ha en förebild som är delaktig i samhället, i arbete, studier eller sysselsättning. För att de vuxna ska få det individuella stöd de behöver och utvecklas mot delaktighet/arbete, behöver det byggas upp en verksamhet med en stegvis möjlighet att nå arbetsmarknaden eller kontinuerlig sysselsättning. För de

kommuninvånare som idag lever i utanförskap krävs ett samarbete med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Östergötland.

Deltagare i Linköpings kommuns arbetsmarknadsinriktade insatser, individer som av någon anledning står utanför arbetsmarknaden arbetas med i en modell i form av en trappa för individens progression mot egen försörjning. Flera instanser har olika former av ansvar i trappans olika steg och individens faser i processen att nå egen försörjning. Med hjälp av ett processororienterat arbetssätt sker en sömlös förflyttning mellan de olika trappstegen då varje instans och myndighet har tydliga processteg samt intern kommunikation om individens handlingsplan, kartlagda förmågor och uppställda mål.

Under 2018 har kultur- och fritidskontoret tagit ett övergripande ansvar att samordna föreningsbidrag och projektmedel från kommunens olika förvaltningar och nämnder. Med stöd från kommunjurist har det gemensamma arbetet påbörjats att hitta rutiner mellan förvaltningarna för att säkerställa att föreningar kan få relevant stöd från kommunens håll, samt att kommunen har verktyg för att på ett effektivt sätt fånga upp synergieffekter av att ge stöd till civilsamhälle och idéburen sektor i olika former. Utbildningskontoret och arbetsmarknad och integration är med i det arbetet, vilket också innebär att nämndens riktlinjer för projektmedel bör revideras under 2019.

En kurs i samhällsorientering på 40 timmar för ensamkommande ungdomar genomfördes av Region Östergötland under sommaren 2018. Insatsen syftade till att förkorta etableringstiden för ensamkommande ungdomar och nyanlända ungdomar. Det var svårt att rekrytera ungdomar till sommarens verksamhet. Endast 30 ungdomar som anmälde sig (13 från boenden och 17 från skolorna).

Arbetet med framtidens gymnasie- och gymnasiesärskola syftar dels till att säkerställa nämndens lokalförsörjning mot bakgrund av den kommande elevökningen, men även till hur nämnden väljer att organisera den kommunala gymnasieskolan. Utbildningsförvaltningen följer kontinuerligt nyckeltal kopplade till segregation där föräldrars utbildningsbakgrund, andelen flickor och andelen elever med utländsk bakgrund på de kommunala gymnasieskolorna varierar i stor utsträckning. Ett sätt för nämnden att minska segregationen och bidra till en mer sammanhållen kommun är hur nämnden väljer att fördela gymnasieprogrammen på de olika skolorna. Arbetet med lokaliseringsutredningen för en ny gymnasieskola samt utvecklingen av gymnasieskolan på Birgittaskolan utgör två delar, vilka har bäring på gymnasieskolans segregation och det kommunövergripande uppdraget att bidra till en sammanhållen kommun.

Nämnds specifika

Nämnden får i uppdrag att ta fram indikatorer för att mäta etableringstiden för nyanlända.

Bildningsnämnden använder de redan befintliga indikationerna; andel medborgare som är i arbetet/studier/sysselsättning efter avslutad etableringstid på Arbetsförmedlingen; dag 1 efter avslutad insats, samt 90 respektive 360 dagar efter avslutad etableringstid på Arbetsförmedlingen.

Indikatorer inom området arbetsmarknad och integration har tagits fram i syfte att följa insatta resurser i relation till verksamhetens resultat. Utgångspunkten är att säkerställa en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet. Indikatorerna kommer att användas fullt ut 2019.

Att föreslå åtgärder för att öka andelen gymnasieelever med examen inom 3 år.

Ett av nämndens viktigaste mål är att alla elever i gymnasieskolan ska nå gymnasieexamen. Som ett led i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete har flera olika insatser genomförts under läsåret 17/18 i syfte att öka andelen elever med gymnasieexamen.

Utbildningsförvaltningen har i år följt upp elevers frånvaro i förhållande till examensgrad där uppföljningen visar ett tydligt samband mellan hög närvaro och examensgrad. Utbildningsförvaltningen ser att frånvaron de senaste tre åren är i stort sett oförändrad och att arbetet med att främja närvaro behöver fortsätta. I de insatser som planeras under hösten med koppling till det systematiska kvalitetsarbetet har utbildningsförvaltningen för avsikt att särskilt belysa frånvaro som en del av uppföljningen. Under kvalitetsseminarier med rektorer på gymnasieskolan i november diskuteras bland annat hur skolorna arbetar med främjande åtgärder för att öka närvaron. Alla skolor har rutin för hur de arbetar förebyggande för ökad närvaro samt en arbetsgång då en elev har hög frånvaro. Målet med de insatser som utbildningsförvaltningen initierar under läsåret 2018/19 är att stödja skolorna i deras utvecklingsarbete i syfte att främja en ökad närvaro bland eleverna i gymnasieskolan. Vi ser ett fortsatt behov av tidiga insatser vid frånvaro i syfte att främja närvaro och därmed examensgraden.

Under augusti genomför utbildningsförvaltningen resultatdialoger med varje kommunal gymnasieskola. Vid dessa tillfällen sker en dialog med respektive skolledning utifrån en fördjupad uppföljning av skolenhetens resultat föregående år. Syftet med resultatdialogerna är att stötta rektorerna i identifiering av utvecklingsområden. Utbildningsförvaltningen kommer under 2019 att skapa förutsättningar för kollegialt lärande mellan rektorer inom området betyg, bedömning och formativ återkoppling.

Under 2018 har ett utvecklingsarbete genomförts i syfte att underlätta övergången mellan skolformer eller skolor. Rutiner har tagits fram för överlämningen och utbildning i hur de digitala elevakterna överförs mellan olika skolenheter har

genomförts. Den 1 juli 2018 genomfördes lagändringar i syfte att underlätta övergången där det numera är lagstadgat att en överlämning ska ske när elever rör sig mellan och inom olika skolformer. Fortsatt utvecklingsområde är att säkerställa övergången för alla elever oavsett hemkommun och huvudman. Syftet är att gymnasieskolan får möjlighet att sätta in extra anpassningar och eventuellt särskilt stöd så tidigt som möjligt.

När den nya programplanen för språkintrouktion utvärderats har ett antal framgångsfaktorer identifierats med avseende på genomströmning och hänsyn har tagits till dessa vid fortsatt utveckling av programmet. En satsning på flera kompetensutvecklingsinsatser har inletts under året. Lovskola med inriktning engelska genomfördes under tre veckor för elever på språkintrouktion eftersom detta ämne har visat sig utgöra den största svårigheten för många nyanlända ungdomar. Förhoppningen är att permanenta denna verksamhet och att även utöka den till andra lov. Utbildningsförvaltningen kommer under hösten 2018 påbörja arbetet med en översyn av övriga introduktionsprogram. Från och med den 1 juli 2019 ställer skollagen större krav på innehållet i varje introduktionsprogram programplan. Översynen som planeras syftar till att möta detta krav, men även att bidra till utveckling av de olika programmen och möjliggöra en bättre uppföljning av de obehöriga elever som studerar på dessa program. Ett utvecklingsprojekt startar våren 2019 som syftar till att de introduktionsprogram vi erbjuder ska bli tydligare med vad de syftar till, vara mer flexibla för individen och leda till en snabbare genomströmning.

Att mäta skolnärvaron i gymnasieskolan under 2017 och framåt i syfte att säkerställa elevernas skolgång.

Rektorn har från och med 1 juli 2018 skyldighet att utreda upprepad och längre frånvaro, såväl giltig som ogiltig (skollagen 15 kap 16§). Om det finns behov av att göra fler utredningar, till exempel vad gäller behov av särskilt stöd eller kränkande behandling, är det bra om dessa samordnas i en utredning. Huvudmannen ansvarar för att skolenheten och rektorn får förutsättningar att uppmärksamma och utreda elevers frånvaro. En utredning behöver endast göras om den bedöms som nödvändig. Utredningen; Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera, (SOU 2016:94), understryker att det finns ett tydligt samband mellan elevers närvaro i skolan och deras möjligheter att utvecklas mot utbildningens mål. En fullföljd gymnasieutbildning är i regel avgörande för individens möjligheter till fortsatta studier och ett framtida yrkesliv samt utgör en skyddsfaktor mot psykosociala problem.

I arbetet med att främja närvaro tar utbildningsförvaltningen fram närvarostatistik som en del i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete, syftet är att hitta framgångsfaktorer för att främja ökad närvaro och medvetet arbeta för att minska frånvaron. Frånvarostatistik skickas månadsvis ut till skolorna att uppmärksamma, registrera och analysera både giltig och ogiltig frånvaro. Uppföljningen möjliggör analys av frånvaron över tid och på individ- och gruppnivå. Elevhälsoteamets tillsammans med skolans personal ett viktigt uppdrag i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet att främja närvaro. Alla skolor har rutin för hur de arbetar förebyggande för ökad närvaro samt en handlingsplan för elever med hög frånvaro. I kollegial samverkan med andra rektorer diskuteras hur arbetet med att minska frånvaron på skolorna i syfte att sprida goda exempel.

Att tillsammans med barn- och ungdomsnämnden ta fram ett förslag på hur nämnderna kan följa kunskapsprogressionen med fokus på övergången grundskola-gymnasieskola. Syftet med måttet är att jämföra skolor utifrån deras bidrag till elevernas kunskapsutveckling.

Syftet med måttet är att jämföra skolor utifrån deras bidrag till elevernas kunskapsutveckling.

Progression i utbildningen innebär att eleverna ges möjlighet att bygga vidare på de kunskaper och färdigheter som de förvärvat mellan grund- och gymnasieskola. Progression kan mätas på olika sätt, exempelvis genom betyg eller resultat på nationella prov. Den fråga man bör ställa sig är vad som är möjligt att mäta för att kunna följa progressionen på ett likvärdigt sätt.

För att problematisera komplexiteten i detta budgetuppdrag kan man ställa ytterligare frågor:

Innebär det att en elev som fått betyget C (åk 9) i historia i grundskolan och betyget C i historia i gymnasieskolan gjort en progression? Har samma elevs kunskaper försämrats om eleven får betyget D eller E på gymnasiet?

Elevernas studier på gymnasieskolan bygger på successiva val som medför antingen breddning (eleven läser ytterligare ett ämne) eller fördjupning (eleven läser på mer avancerad nivå) vilket kan innebära risk för ett lägre betyg. En annan svårighet när man ska följa elevers progression är att eleverna på gymnasiet beroende på program och individuella val läser olika kurser inom samma ämne, exempelvis matematik.

En annan fråga som behöver beaktas är vilka elever som ska/kan följas upp. Handlar det om folkbokförda elever eller alla elever på kommunala grundskolor respektive kommunala gymnasieskolor? På Linköpings gymnasieskolor studerar även elever från övriga kommuner i Östergötland.

Utbildningsförvaltningen har prövat att ta fram nyckeltal för att kunna följa kunskapsprogressionen mellan grundskola och gymnasium. Ett exempel är jämförelse av individens "ingångsvärde" och "utgångsvärde" som andel av maxvärde. Ingångsvärdet är då meritvärdet från grundskolan, andel av max (340) jämfört med genomsnittlig betygspoäng efter slutförda gymnasiestudier, andel av max (20).

Vid undersökning av detta förslag till nyckeltal visar det sig att det är svårt att mäta progressionen och också svårt att använda för att jämföra gymnasieskolor med varandra. Elever med höga ingångsvärden (betyg/meritvärde) har låg möj-

lighet att höja sina betyg/meritvärden under gymnasietiden (betyg A kan inte bli högre) medan elever med låga ingångsvärden (betyg/meritvärde) har betydligt större möjlighet att höja sina resultat. Var det finns störst potential för hög progression? På yrkesprogram eller på högskoleförberedande program? Underlaget visar att den största potentialen för hög progression finns på yrkesprogrammen, medan utrymmet för förbättrade resultat är betydligt lägre på högskoleförberedande program. Detta blir också tydligt då man tittar på de enskilda gymnasieskolorna.

Skolverket hade 2015 i uppdrag att tillsammans med forskare ta fram mått för att kunna mäta hur mycket eleverna på en viss skola förbättrar (eller försämrar) sina resultat under sin tid på skolan för att kunna mäta skolans effekt på lärandet. Skolverkets slutsatser var att det svenska systemet inte riktigt passade för de mätförutsättningarna som man skulle vilja ha. Skolverket lade efter denna genomlysning ned arbetet med att ta fram ett förädlingsvärde.

Att föreslå åtgärder för att öka måluppfyllelsen inom svenska för invandrare.

Arbetet med att öka måluppfyllelsen inom sfi är en del av det systematiska kvalitetsarbetet och utveckling av ytterligare insatser i form förstärkning av motivation, information samt individuellt inflytande och förtydligande av mål för studier inom sfi pågår löpande. Statsbidrag för Lärcentrum, en form av samordning och stöd till eleverna samt samordning av regionala insatser har erhållits för hösten 2018. Vuxenutbildningen på Birgittaskolan har via statsbidrag för Lärcentrum haft en samordnare för att kartlägga de regionala insatserna samt även erbjudit ett utökat stöd till elever inom vuxenutbildningen utifrån statsbidragets ramar.

Elever inom sfi har inte sällan behov av psykosociala insatser. Förslag på elevstödande insatser i form av en förstärkt elevhälsa inom vuxenutbildningen utreds som en del av insats, vilket kan stärka eleven i både studier och på ett individuellt plan. Centrum för vuxenutbildning erbjuder studie och yrkesvägledning och arbetar utvecklingsinriktat med samordning av sfi inklusive kartläggning och språkbedömning, läs- och skrivstöd, samt särskilt stöd för elever inom sfi.

Inom vuxenutbildningen finns möjligheter att samordna sfi med praktik och anpassa utbildningsinsatser till yrkesinriktningar samt kombinera detta. Utveckling av olika förslag på nya kombinationer där sfi kombineras med praktik samt matchning av undervisningsgrupper och språkstöd sker löpande och är en åtgärd för att få fler elever att nå måluppfyllelse.

Att föreslå åtgärder för att öka måluppfyllelsen inom vuxenutbildning för grundläggande nivå och gymnasial nivå.

Arbetet med att öka måluppfyllelsen inom vuxenutbildning för grundläggande gymnasial nivå och gymnasial nivå är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Fortsatt åtgärd för att öka måluppfyllelse ska ske på både organisatorisk och individuell nivå.

Uppbyggnad av Centrum för vuxenutbildning pågår och den nya organisationen ska bidra till tydliggörande av uppdrag, roller och ansvar som ger förutsättningar för effektiv ledning, styrning och verksamhetsuppföljning inom vuxenutbildningen. Centrum för vuxenutbildning har i uppdrag att arbeta motiverande och uppsökande, samt ge individer information om vuxenutbildning och möjligheter till studier kombinerat med praktik eller andra arbetsmarknadsinsatser.

Statsbidrag för Lärcentrum, en form av samordning och stöd till eleverna samt samordning av regionala insatser har erhållits för hösten 2018. Vuxenutbildningen på Birgittaskolan har via statsbidrag för Lärcentrum haft en samordnare för att kartlägga de regionala insatserna samt även erbjudit ett utökat stöd till elever inom vuxenutbildningen utifrån statsbidragets ramar.

I kvalitetsarbetet har skolorna arbetat med att kartlägga och finna orsakssamband till avbrott i kurser samt utefter det förändra och utveckla arbetssätt och individuella studieplaner för att minska avbrotten. Utvecklingen av kvalitetsarbetet inom vuxenutbildningen kommer att fortgå under 2019 där fokus kommer ligga på att identifiera åtgärder i syfte att öka måluppfyllelsen och minska antalet avbrott inom vuxenutbildningens samtliga delar.

Inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning finns studerande med behov av psykosocialt och specialpedagogiskt stöd. En förstärkt elevhälsa inom vuxenutbildningen är under uppbyggnad inom Centrum för vuxenutbildning som under 2018 har arbetat med att kartlägga behov och bygga en organisation med stödfunktioner som ska bidra till att fler studerande inom vuxenutbildningen når sina studiemål.

Redovisa åtgärder för att korta tiden för språkintrouktion. Gemensamt uppdrag med barn- och ungdomsnämnden.

Språkintrouktion är ett introduktionsprogram i gymnasieskolan för elever som är nyanlända och saknar godkänt betyg i svenska/ svenska som andraspråk. För elever som anländer sent under sin grundskoletid är det en extra stor utmaning att bli behörig till ett nationellt gymnasieprogram. Att kunna förlänga sin grundskoletid med ett tionde och elfte skolår ger möjlighet till att erhålla ett godkänt betyg i svenska/ svenska som andraspråk. Det tionde och elfte skolåret ger även möjlighet för elever att få betyg i flera ämnen för att närma sig behörighet till yrkes- och högskoleförberedande program, vilket kan korta tiden på språkintrouktion. Det kan också leda till att elever efter grundskolan kan få behörighet till yrkes- och högskoleförberedande program och därmed inte har behov av studier på språkintrouktion. Andra satsningar

i grundskolan som också kan korta tiden på språkintröduktion är utökad tid i svenska/svenska som andraspråk inom ramen för ett statsbidrag för nyanländas lärande samt att använda statsbidraget för ökad jämlikhet så att samtliga skolor med elever som läser svenska som andraspråk får möjlighet att förstärka undervisningen i ämnet.

När den nya programplanen för språkintröduktion utvärderats har ett antal framgångsfaktorer identifierats med avseende på genomströmning och hänsyn har tagits till dessa vid fortsatt utveckling av programmet. En satsning på fler kompetensutvecklingsinsatser har inletts under året. En arbetsgrupp bestående av studie- och yrkesvägledare har träffats regelbundet under året för att skapa tydliga stödstrukturer för elever genom SI och mot vägar vidare. Linköpings universitet har tagit fram en utbildning om 7,5 hp som erbjuds under höstterminen för 25 studiehandledare för att ge fördjupade kunskaper kring handledning på modersmålet och ökad kunskap om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Ett avtal har tecknats och tanken är att fortsätta med ytterligare omgångar under 2019. Bildningsnämnden har också tillsammans med barn- och ungdomsnämnden tecknat en kommunlicens för Studi, ett digitalt verktyg, som på många olika språk stöttar elevernas studier och kompletterar den fysiska handledningen. Ett nätverk bestående av skolledare och lärare på alla skolor med språkintröduktion deltog under våren i konferensen "Flerspråkighet i fokus" och har under hösten påbörjat arbetet med att driva ett kollegialt lärande i språkutvecklande arbetssätt på respektive skola.

En lovskola med inriktning engelska genomfördes under tre veckor på sommarlovet för elever på språkintröduktion då detta ämne har visat sig utgöra den största svårigheten för många av de nyanlända ungdomarna. Förhoppningen är att permanenta denna verksamhet och att även utöka den till andra lov.

Samverkan mellan grundskolan och gymnasieskolan behöver utvecklas vidare när det gäller överlämning mellan skolformerna. Rektorer på grundskola och gymnasieskola har och kommer att träffas regelbundet. Ett av syftena är att förbättra övergångarna mellan skolformerna.

Bildningsnämnden har ett gemensamt uppdrag med barn- och ungdomsnämnden, socialnämnden och omsorgsnämnden att redovisa åtgärder för att förkorta etableringstiden för ensamkommande ungdomar. Ett samarbete mellan berörda nämnder och förvaltningar finns etablerat sedan flera år. Formerna för samverkan behöver vidareutvecklas med utgångspunkt i de framgångsfaktorer som identifierats. Fokus behöver sättas på kommunikationsmodeller mellan skolpersonal, gode män, boendepersonal och personal inom socialtjänsten. En utmaning är att tillämpa gällande lagstiftning på ett likvärdigt sätt mellan skola, socialtjänst och överförmyndare.

Bildningsnämnden beslutade 2018-04-19 (BIN 218-121) att asylsökande ungdomar som är 18 -19 år, bosatta i Linköping har rätten att söka och vara med i antagningen till de nationella programmen i gymnasieskolan. Många elever har kommit in sent till språkintröduktion och haft kort tid på sig att nå behörighet till ett nationellt program. Förslaget ger fler elever möjligheten att nå sina mål och huvuddelen av eleverna vill få en utbildning på ett nationellt program som i förlängningen kan leda till vidare studier eller ett arbete.

Under det första läsåret enligt den nya organisationen och programplanen för språkintröduktion i Linköping blev ett femtontal elever behöriga till ett yrkes- eller högskoleförberedande program. Dessa elever kom antingen från grundskolan eller hade påbörjat språkintröduktion enligt den gamla organisationen. Redan under det andra året har ca 150 elever nått det sista steget, fortsättningsnivån, och fler än hälften av dessa har dessutom hunnit bli behöriga till ett nationellt program läsåret 2018/2019. Skolverket presenterade nyligen beskrivande statistik på nationell nivå över nyanlända elevers övergångar till och från språkintröduktion under perioden 2011-2016. Av rapporten framgår att ungefär var femte elev gick över till ett nationellt program som sin första fortsatta utbildning efter språkintröduktion. En jämförelse är inte helt möjlig att göra eftersom Linköpings modell för språkintröduktion endast varit igång under två år, men resultaten hittills visar ändå på att många fler elever når full behörighet till ett nationellt program på kortare tid än i riket som helhet.

I en delredovisning av budgetuppdraget 2017-11-10 (Dnr BIN 2017-348) redovisades en kartläggning av befintliga pågående åtgärder, men även planerade åtgärder för att korta etableringstiden för ensamkommande ungdomar. Delredovisningen innehöll även äskanden som beviljades av KS 2017-12-05, § 538. Följande insatser inom Bildningsnämndens verksamhetsområde har genomförts under året:

- Riktade kompetensutvecklingsinsatser
- Utveckling av digitala verktyg
- Läromedel anpassade för nyanlända elever
- Utveckling av studiehandledning på SI och gymnasieskolan
- Sommarskola inriktad mot engelska
- Samordnad simundervisning
- Utvärdering av folkhögskoledispensen
- Samhällsorientering för ca 30 ungdomar
- 30 fler feriejobb

En samlad redovisning av genomförda insatser och dess effekter ska redovisas till KS i särskild ordning i februari 2019.

Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare

Bildningsnämnden beslutade i december 2017, § 175, om en handlingsplan för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Planen anger hur och när mål, uppföljningar och utvärderingar ska ske under året samt hur verksamhetens resultat och analys återkopplas till huvudmannen.

Kvalitetsuppföljning inom gymnasie- och vuxenutbildning

Av skollagen framgår att varje huvudman systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla verksamheten. Huvudmannen har alltså det övergripande ansvaret för att ett kvalitetsarbete kommer till stånd. Huvudmannens ansvar innebär bland annat att fördela resurser och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar. Grundläggande i huvudmannens ansvarstagande är att utbildningen motsvarar skollagens krav på kvalitet, är likvärdig och att utbildningen förankras i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Huvudmannens ansvar för utbildningens genomförande innebär att det vidtas åtgärder för förändring och förbättring, när brister synliggörs via det systematiska kvalitetsarbetet.

Motsvarande kvalitetsarbete som ovan, genomförs på skolenhetsnivå, där rektor har ansvar. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet inom skolan ska vara att nationella mål som finns i skollag och andra författningar, bland annat i läroplaner och kursplaner, ska uppfyllas. Kvalitetsarbetet är i första hand ett verktyg för det interna utvecklingsarbetet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Dokumentationen är en förutsättning för att kunna kartlägga verksamheten och identifiera områden som är särskilt angelägna att utveckla för att öka måluppfyllelsen. Syftet är också att skapa delaktighet och dialog i verksamheten om måluppfyllelsen. Om det framkommer att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

För att stimulera till ett fördjupat analys- och förbättringsarbete har utbildningsförvaltningen tillsammans med rektors- och enhetschefgruppen arbetat fram en kronologisk kvalitetsrapport vars innehåll fokuseras mot analys av den egna enhetens nyckeltal, resultat, framgångsfaktorer och förbättringsområden. Innehållet i rapporten är bland annat:

- Uppföljning av skolenhetens **utvecklingsplan** från föregående läsår
- **Nyckeltal**, med tydlig koppling till **mål och uppdrag**
- **Enkätresultat**, högst och lägst index inom olika målområden
- Enhetens egna **mål** följs upp
- Enhetens **utvecklingsplan** för kommande läsår

Utbildningsförvaltningen har under 2018 följt den av bildningsnämnden antagna planen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Ett fokusområde i uppföljningen har för gymnasieskolan varit närvaro/frånvaro på de kommunala gymnasieskolorna. Uppföljningen visar en stark korrelation mellan elevernas frånvaro och examensgrad där underlaget har legat till grund för kvalitetsdialoger och varit en del av enheternas kvalitetsrapporter i att utvärdera skolornas arbete för att främja ökad närvaro. Under hösten har utbildningsförvaltningen även fokuserat på att utveckla uppföljningen och det systematiska kvalitetsarbetet inom vuxenutbildningen vilket under 2019 kommer att införlivas i nämndens plan för det systematiska kvalitetsarbetet. Utvecklingsarbetet omfattar samtliga delar av huvudmannens ansvar kopplat till vuxenutbildningens kvalitetsarbete där resultatuppföljning, elevenkäter, kvalitetsseminarium samt kvalitetsrapporter har setts över samt sammanfattats i ett årshjul.

Kvalitetsuppföljning inom arbetsmarknad och integration

Utbildningsförvaltningen samlar systematiskt och kontinuerligt in information i syfte att följa upp hur verksamheterna utvecklas. En viktig del i uppföljningen är att i den mån det är möjligt mäta den stegförflyttning som görs av deltagaren i en trappa. I huvudsak handlar uppföljningen av verksamheterna om kvantitativa data i form av statistik och nyckeltal, men även om kvalitativ data i form av bland annat strukturerade nämndbesök i verksamheterna. För att säkerställa kvalitet och legalitet sker samverkan med kommunens juridikenhet när nya avtal och överenskommelser inom Idéburet of-fentligt partnerskap (IOP) arbetas fram.

Kvalitetsrapporter: Kommunens arbetsmarknadsenhet Jobb- och kunskapsstorget och Arbetsmarknadsnämnden sammanställer kvalitetsrapporter som innehåller systematiskt kvalitetsarbete per enhet/verksamhet och uppdrag. Kvalitetsrapporten omfattar ett kalenderår och lämnas in till utbildningskontoret vid årsskiftet. Enhetschef/verksamhetschef är ansvarig. Kvalitetsarbetet är i första hand ett verktyg för internt utvecklingsarbete. Kvalitetsrapporten följs upp av nämnd vid verksamhetsbesök.

Nyckeltal: Interna kommunala nyckeltal används i kombination med Statistiska centralbyrån (SCB) och Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada).

Kartläggning: I verksamheterna ska det finnas en gemensam strukturerad uppföljnings/utvärderingsmetod som är kopplad till trappan. Vid anvisningen till verksamheterna ska en placering ske på trappan och det ska kunna gå att mäta deltagarens utveckling på trappan efter insats.

Kursutvärdering i utbildningsmoment: Kursutvärdering genomförs i förekommande fall efter varje avslutat utbildningsmoment.

Internkontroll. I Linköpings kommun är den interna kontrollen organiserad utifrån kommungemensamma internkontrollpunkter, nämndens internkontrollpunkter samt enheternas egna internkontrollpunkter. Både nämndernas och enheternas internkontrollpunkter strävar efter att vara så verksamhetsnära som möjligt.

Klagomålshantering: Synpunkter och klagomål som visar på att det finns brister i verksamheten följs upp av enheterna och utbildningsförvaltningen som tillser att nödvändiga åtgärder vidtas. Resultatet delges bildningsnämnden vid deras sammanträde i september.

Uppföljning av intern kontroll

Det primära syftet med intern kontroll är att säkerställa att de av fullmäktige och nämnderna fastställda målen uppfylls. Intern kontroll är en del av ekonomi- och verksamhetsstyrningen och syftar till att påverka organisationens beslut och beteende i riktning mot önskat resultat, effektivitet och ekonomisk ställning.

Av skollagen framgår att varje huvudman systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla verksamheten. Huvudmannen har alltså det övergripande ansvaret för att ett kvalitetsarbete kommer till stånd. Huvudmannens ansvar innebär bland annat att fördela resurser och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar. Det systematiska kvalitetsarbetet ska spegla arbetet i förhållande till de mål som finns i skollag, andra författningar och bildningsnämndens egna mål. Nämndens ansvar att upprätthålla en tillfredsställande intern kontroll utgör en del av nämndens plan för systematiskt kvalitetsarbete där kontrollpunkterna som identifieras i internkontrollen har en nära verksamhetskoppling och kompletterar övriga aktiviteter i nämndens plan så som exempelvis resultatuppföljning, elevenkäter och enheternas kvalitetsrapporter.

Bildningsnämnden antog i november 2017, § 162, nämndens internkontrollplan för 2018. Internkontrollplanen utgörs av kommunövergripande kontrollpunkter samt bildningsnämndens och enheternas egna kontrollpunkter. Nämndens kontrollpunkter tas fram mot bakgrund av föregående års kontroll i samråd med nämndens ordförande och internkontrollrepresentanter.

Internkontrollen har genomförts enligt plan där utbildningsförvaltningen i november 2018, § 167, sammanfattade arbetet i en rapport. I rapporten har en kontroll genomförts av dels de kommunövergripande kontrollmomenten för 2018 samt bildningsnämndens egna kontrollpunkter. Bilagt verksamhetsberättelsen (bilaga 3) finns en matris där internkontrollen 2018 sammanfattas kopplat till de olika punkterna samt eventuella åtgärder.

Följande punkter har kontrollerats:

Kommunövergripande kontrollmoment 2018

- Jämställdhetsaspekten i nämndernas verksamhet
  - Kontrollera att nämnden utifrån ett genusperspektiv redovisar vilka analyser av statistik och verksamhetstal som gjorts för att säkerställa att resurserna används på ett sätt som bidrar till jämställdhet. Kontrollera att jämställdhetsanalys finns redovisat i tjänsteskrivelser i de fall sådan borde ha gjorts.
- Att rutiner för inköpskort tillämpas riktigt, följande moment kontrolleras:
  - Att det för samtliga inköp finns ett kvitto i original som bifogats en kopia av fakturan från Eurocard. Verifikationsnummer ska framgå av fakturan.
  - Att momsens korrigeras i Agresso de fall det behövs, d. v. s. när moms enligt faktura inte är lika med moms enligt kvitto i original. Moms enligt kvitto är det korrekta beloppet.
  - Att inköpskort inte används i de fall det finns ramavtalsleverantör för aktuella varor/artiklar

Bildningsnämndens egna internkontrollpunkter 2018

- **Gymnasieskola**
  - Kontroll av hur rutinerna kring upprättande och förändring av studieplanerna ser ut och efterlevs på skolorna med tyngdpunkt på introduktionsprogram.
  - Kontroll av att kvalitén inkl. handledning på APL- och lärlingsplatser motsvarar utbildningens krav och behov.
  - Kontroll av betygsättning på APL och lärlingsförlagda kursmoment
  - Kontroll av rutiner för resursfördelning gentemot fristående gymnasieskolor och mellan kommuner via Regionala Elevdatabasen
- **Det kommunala aktivitetsansvaret**
  - Kontroll av det kommunala aktivitetsansvaret avseende kommunens skyldighet att hålla sig informerad om vilka individer som omfattas, insatser för att unga ska återuppta sina studier samt dokumentationskrav över de unga som omfattas av lagstiftningen.
- **Arbetsmarknad**
  - Uppföljning av samordnade individuella handlingsplaner
- **Utbildning i svenska för invandrare**
  - Kontroll att flyktingar får börja sfi inom en månad efter det att de ställt sig i SFI-kö.
- **Granskning avseende statsbidrag till flyktingverksamhet**
  - Kontroll av rutiner som säkerställer att kommunen får del av de ersättningar som man har rätt till inom respektive område.
- **Projektmedel till föreningar**
  - Kontroll av reviderade rutiner för bildningsnämndens projektmedel till föreningar (tidigare föreningsbidrag) avseende ansökningars överensstämmelse med projektmedlens syfte samt utvecklingen av projektmedlens uppföljningskriterier.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Verksamhet					
Bildningsnämnden	1 501	1 685	184	1 581	1 447
Gymnasieskola	554 050	563 034	8 984	549 733	513 450
Gymnasiesärskola	38 175	40 480	2 305	35 060	34 551
Vuxenutbildning inkl. sÄrvux	79 427	106 781	27 354	118 004	71 708
Arbetsmarknads- och integrationsinsatser	43 010	57 560	14 551	47 979	81 829
Uppdragsutbildning	-2 269		2 269	-2 287	-497
Reserv för oförutsedda utgifter/medel att fördela under året	0	2 152	2 152	0	0
Konsument-, budget och skuldrådgivning (inom nämndens ansvar 2016 och 2017)				3 114	2 989
Summa nettokostnader, tkr	713 894	771 692	57 798	753 184	705 477
<i>varav kostnader</i>	<i>983 470</i>	<i>980 089</i>		<i>929 940</i>	<i>899 679</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>269 576</i>	<i>208 397</i>		<i>176 756</i>	<i>194 202</i>

Verksamhet tkr	Resultat 2018	varav nämnden	varav kommunala enheter	Avvikelse i % av omslutning
Bildningsnämnden	184	184	0	10,9%
Gymnasieskola	8 984	5 321	3 663	1,6%
Gymnasiesärskola	2 305	276	2 029	5,7%
Vuxenutbildning	27 354	30 594	-3 240	25,6%
Arbetsmarknads- och integrationsinsatser	14 551	9 302	5 249	25,3%
Uppdragsutbildning	2 269	0	2 269	
Reserv för oförutsedda utgifter/medel att fördela under året	2 152	2 152	0	100,0%
Summa	57 798	47 829	9 969	7,5%

Analys och kommentar

Bildningsnämnden redovisar ett överskott på 57,8 miljoner kronor, varav nämndens anslagsdel redovisar ett överskott på 47,8 miljoner kronor och de kommunala enheterna ett överskott på 10 miljoner kronor. Det stora överskottet finns inom vuxenutbildningen som under 2018 har fått förändrade ekonomiska förutsättningar vad gäller statsbidrag från Migrationsverket för flyktingmottagande och statsbidrag från Skolverket för yrkesinriktad vuxenutbildning. Förändringen avser dels anpassning till god redovisningssed som innebär att eventuellt överskott redovisas som överskott det år som statsbidragen erhålls och dels förändringar i förordningen för yrkesinriktad vuxenutbildning. Tidigare år har dessa statsbidrag kunnat föras över till kommande år. Bildningsnämnden hade inför interbudgetarbetet 2018 inte vetskap om förändringarna, vilket gör att intäkterna är betydligt större än budgeterat, sammantaget cirka 35 miljoner kronor.

Överskottet inom vuxenutbildningen har möjliggjort omföringar inom bildningsnämndens ram för underfinansierade budgetposter. Gymnasiesärskolan har under de senaste åren fått fler elever med stora behov. 7 miljoner kronor har omfördelats från vuxenutbildningen till gymnasiesärskolan under 2018 för att täcka underskott inom verksamheten. Budgeterade medel för oförutsedda kostnader på 2,2 miljoner kronor har således inte behövt användas.

Gymnasieskolan redovisar ett överskott på 4,9 miljoner kronor. Överskottet beror dels på försenad upphandling av nytt elevsystem samt något högre utbetalda statsbidrag än budgeterat.

Verksamheten arbetsmarknad och integrationsinsatser redovisar ett överskott på 9,2 miljoner kronor. Avvikelsen beror på lägre kostnader för offentligt skyddat arbete, OSA, där ett antal deltagare lämnat verksamheten för andra anställningsformer och de budgeterade lönekostnaderna har således blivit lägre. Budgeterade medel för arbetsmarknadsinsatser och stadsdelsinsatser har inte förbrukats fullt ut. Vid avstämning av kostnaderna för 2018 års feriarbete redovisas lägre kostnader än budgeterat. Det var framförallt färre deltagare än budgeterat under sommarmånaderna, vilket har lett till lägre lönekostnader för deltagarna.

Överskottet för de kommunala enheterna beror till största delen på personalvakanser och ökade intäkter i form av statsbidrag som enheterna inte hade kännedom om vid internbudgetarbetet. Tabeller, analys och kommentarer för de kommunala enheterna finns i bilaga 4, Bokslut kommunala enheter.

Förändring mellan åren

Under 2017 fick bildningsnämnden stora intäkter för statsbidrag från Migrationsverket och statsbidrag från Skolverket för yrkesinriktad vuxenutbildning. Dessa medel kunde vid bokslutet 2017 överföras till kommande år, bildningsnämndens balanserade statsbidrag, vilket gör att nettokostnaderna blir högre. Svenska för invandrare, sfi, fanns år 2016 under verksamheten arbetsmarknads- och integrationsinsatser. Detta förklarar skillnaderna i nettokostnader mellan åren för vuxenutbildningen och arbetsmarknads- och integrationsinsatser.

Gymnasieskolans nettokostnadssökning förklaras av fler elever. Att skillnaden mellan 2017 och 2018 är relativt liten beror på att gymnasieskolan år 2018 har mottagit statsbidrag från Migrationsverket för nyanlända elever, något som tidigare år reglerats med ökat kommunbidrag i samband med avstämning av demografiska förändringar under året.

Investeringar

Investeringar	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Belopp tkr					
Verksamhet					
Gymnasieskola	2 186	6 400	4 214	5 368	5 098
Gymnasiesärskola/Särvux	204	130	-74	471	136
Vuxenutbildning	2 022	1 400	-622	580	398
Arbetsmarknad/integration	416	400	-16	52	0
Uppdragsutbildning	50	70	20	106	50
Ofördelad investeringsram					
Summa	4 878	8 400	3 522	6 576	5 682
<i>varav utgifter</i>	<i>4 878</i>	<i>8 400</i>	<i>3 522</i>	<i>6 616</i>	<i>5 682</i>
<i>varav inkomster</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>40</i>	<i>0</i>

Analys och kommentar

Bildningsnämndens investeringsram används för återanskaffning/anskaffning av inventarier samt till maskiner som används i undervisning. Bildningsnämndens beviljade investeringsram har inte kunnat användas fullt ut under året på grund av avsaknad av gällande avtal för skolmöbler under hösten.

Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen

Nämndens lokalplanering och utformning av programutbud på de kommunala gymnasieskolorna är en del i arbetet med en sammanhållen kommun. Bildningsnämnden står den kommande 10-årsperioden inför ett stort omställningsbehov vad gäller lokaler. Utmaningarna kan huvudsakligen delas in i tre delar:

- **Den demografiska elevökningen inom gymnasieskolan** medför att det kommer behöva tillskapas nya utbildningsplatser inom gymnasieskolan de kommande åren, där störst efterfrågan återfinns på utbildningsplatser för högskoleförberedande program.
- **Förändringar i gymnasieskolans sökmönster**, där en större andel elever väljer att studera på högskoleförberedande program, föranleder ett sådant behov att nämndens sammantagna verksamhetslokaler för yrkesprogram i högre utsträckning behöver följa elevantalet, samt att framtida lokaler utformas för ett mer effektivt lokalutnyttjande.
- **Anders Ljungstedts gymnasiums utbildningar** behöver omlokaliseras utifrån kommande stadsbebyggelse, ineffektivt lokalutnyttjande och Ostlänkens dragning.

Redovisad nyttjandegrad är beroende av respektive skolas programutbud vilket är avgörande för skolornas möjliga platsantal. Bildningsnämnden fastställer efter samråd med gymnasieskolorna antal platser per program inför varje nytt läsår vilket görs i syfte att i möjligaste mån möta elevernas förstahandsval. Lokalutnyttjandet på Folkungaskolan, Katedralskolan och Berzeliusskolan är i dagsläget mycket högt i förhållande till skolornas kapacitet. Inom kommande läsår utökas lokaler för idrottsundervisning och matsal för Berzeliusskolan och Katedralskolan i Nya Vasahallen.

För att kunna möta det växande antalet elever inom gymnasieskolan togs ett beslut i Bildningsnämnden (14 juni 2018) att begära tillstånd hos Kommunstyrelsen om att ansöka om en lokaliseringsutredning för en placering av en ny gymnasieskola. Kommunstyrelsen tog beslut 21 augusti 2018 att ge Bildningsnämnden tillstånd att ansöka om lokaliseringsutredning hos Miljö- och Samhällsbyggnadskontoret. Lokaliseringsutredningen kommer startas av Miljö- och samhällsbyggnadskontoret under första kvartalet 2019. Lokaliseringsutredningens syfte är att få fram alternativa placeringar för en ny framtida gymnasieskola som kan möta det ovan nämnda växande antalet elever.

Utmaningar såsom programutbud på de kommunala gymnasieskolorna och vuxenutbildningen påverkar också arbetet under 2019.

Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler¹

Kapacitet skolor	Antalet platser	Nyttjande grad
Anders Ljungstedts gymnasium	1 335 platser	81%
Berzeliusskolan	900 platser	90%
Birgittaskolan	470 platser	87%
Folkungaskolan	700 platser	114,9%
Katedralskolan	1350 platser	99,7%

Kommentarer

Redovisad nyttjandegrad är beroende av respektive skolas programutbud vilket är avgörande för skolornas möjliga platsantal. Bildningsnämnden fastställer efter samråd med gymnasieskolorna antal platser per program inför varje nytt läsår vilket görs i syfte att i möjligaste mån möta elevernas förstahandsval. Lokalutnyttjandet på Folkungaskolan, Katedralskolan och Berzeliusskolan är i dagsläget mycket högt i förhållande till skolornas kapacitet.

¹ Yta = kvm BRA

Plats = elev, boende (maxkapacitet)

Lokalkostnad = Total hyreskostnad exkl. moms/år. I lokalkostnad ingår alla kostnader i Karplan, d.v.s. inkl. el, va, värme, fastighetsskatt, ev. ombyggnadstillägg osv. exkl. moms. Lokalplaneringen bistår med rapporter. Nyttjandegrad, idrottshallar = Bokade timmar/Möjligt bokade timmar/år

Nyttjandegrad, boenden, förskolor, skolor, administrativa lokaler = ”andel av maxkapacitet

Gymnasieskola Belopp tkr	Yta per plats (1)	Lokalkostnad per plats	Nyttjande grad
Gymnasium:			
Högskoleförberedande program	10,5	13 533kr	85%
Yrkesförberedande program	21,6	25 415kr	81,2%
Introduktionsprogram	23	25 777kr	Antalet platser ej redovisade

Kommentarer

Nyttjandegraden är svår att läsa då alla högskoleförberedande respektive yrkesförberedande program läggs samman. Redovisningen som visar skolornas separata siffror visar effektiviteten mera korrekt. Siffror för introduktionsprogrammet finns inte framtagna för att kunna redovisa nyttjande graden.

Lokalprojekt 2018

Kommentarer

Under 2018 förekom inga lokalprojekt. Istället diskuteras nedan de projekt som är påbörjade.

Nya Vasahallen

Moderniseringen av Berzeliuskolan har medfört en effektivisering av befintliga lokalytor vilket möjliggjort en utökning av platsantalet på de aktuella gymnasieprogrammen på skolan. Med det ökade elevantalet på skolan följer ett ökat behov av idrottshallstider samt matsalsytor för gymnasieskolan.

Katedralskolan har också en ansträngd situation vad gäller matsalsytor. Med utökningen av lokalyta i och med förhyrningen av Platensgatan 28 (2017) krävs att skolan på sikt får tillgång till ytterligare matsalsytor. En del av kravet bemöts i Nya Vasahallen.

I och med utökningen av grundskoleplatser på Folkungaskolan ökar behovet av idrottshallstider dagtid på Folkungahallen. Detta får konsekvenser för Katedralskolan som för närvarande använder Folkungahallen för delar av sin idrottsundervisning. Nya Vasahallen möter därför även Katedralskolans behov av undervisningslokaler för idrott.

Bildningsnämnden, barn- och ungdomsnämnden och kultur- och fritidsnämnden undertecknade i december 2017 en projekteringsöverenskommelse med Lejonfastigheter för Nya Vasahallen. Projektet är nu i det skedet att Lejonfastigheter ingått i Fas två som innefattar färdigprojektering och byggnation. Nya Vasahallen beräknas klar 1 september, 2020 och hyreskostnaden faller ut 2020.

Anders Ljungstedts gymnasium

Anders Ljungstedts gymnasium är Linköping kommuns till ytan största skola. Skollokalernas totala area är ca 35 000 kvm, varav huvudbyggnaden har en area på ca 32 000 kvm. Övriga byggnader, Fordonshall, Byggtält och Skolidrotts-hall har en total area på ca 3 000 kvm.

Stor del av skolans lokaler är specialsalar och specialanpassade verkstäder för de yrkesförberedande programmens olika behov. En förändring av dessa lokalytor är idag svår och kostsam att genomföra. Programmens olika karaktärsämnen, och dess behov av större specialanpassade ytor, påverkas obetydligt av antalet elever på de olika programmen. *En förändring av dessa lokaler är möjlig först då nya lokalprogram tagits fram.*

Bildningsnämnden beslutade i september 2017, § 107, att utbildningarna på Anders Ljungstedts gymnasium på sikt ska omlokaliseras. Utbildningskontoret har under 2018 arbetat med en lokalutredning i syfte att frigöra sammanhängande lokalytor på Anders Ljungstedts gymnasium samt med att effektivisera användningen av lokalerna. Förhyrningen av lokaler på Nygatan 19 har upphört och eleverna har flyttat in i huvudbyggnaden på skolan. De lokalytor som tomställs ska vara möjliga för fastighetsägaren att nyttja till annan kommunal eller extern verksamhet. Idag nyttjas 274 kvm som lokaler till Samhällsorienteringen.

Nyckeltalsredovisning – Egna lokaler jämfört med andra kommuner

(belopp i tkr)

Typ av lokal	Lokalkostnad per plats (kr)
Linköping	23 203
Västerås	20 759
Jönköping	17 279
Örebro	24 526
Helsingborg	17 925
Norrköping	16 270
Halmstad	17 376
Umeå	25 165

Kommentar

De skillnader på lokalkostnad per plats kan bero på hur siffrorna är redovisade i varje kommun. Det skiljer sig hur kommunernas lokalförsörjning uppnås och därmed kan denna kostnad vara avsevärt olik Linköpings kommun i jämförelse med andra kommuner. Andra detaljerade jämförelser på programnivå av lokalkostnad mellan kommuner är i dagsläget inte möjligt då det saknas nationellt fastslagna nyckeltal för detta. Nyckeltal för yta per plats finns inte nationellt registrerat 2017. Det som redovisats är lokalkostnader per plats. Det nätverk av kommuner som Linköping ingår i arbetar för tillfället på att ta fram nyckeltal som kan visa nyttjande grad samt yta per plats.

Verksamhetsberättelse 2018

Kultur- och fritidsnämnden

INNEHÅLL

Förvaltningschefens bedömning och analys	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen	3
Väsentliga avvikelser	3
Framåtblick	3
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	4
Indikatorer	5
Kommentar	5
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	6
Nämndens mål	6
Nämndens analys och bedömning	12
Styrande dokument	13
Upphandlingspolicy inklusive sociala krav	13
Digital agenda	14
Informationssäkerhetspolicy	14
Strategiska utvecklingsuppdrag	14
Kommunövergripande	14
Nämndspecifika	16
Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare	18
Uppföljning av intern kontroll	18
Ekonomi	20
Driftsammandrag	20
Analys och kommentar	20
Investeringar	21
Analys och kommentar	21
Uppföljning av Lokalförsörjningsplanen	22
Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler	22
Kommentar	22
Lokalprojekt 2018	23

Förvaltningschefens bedömning och analys

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Kultur- och fritidsnämndens arbete har till stor del skett i enlighet med basuppdrag och politisk viljeinriktning. Under året fastställdes Linköpings kommuns idrottspolitiska program *Aktiv hela livet* (KF, § 173). Arbetet med kommunens kulturpolitiska program har fortgått under 2018 och planeras att beslutas under våren 2019. Programmen tydliggör vilken viljeriktning och utveckling kommunen vill se för att, tillsammans med föreningsliv och andra aktörer, skapa möjligheter för alla linköpingsbor att vara aktiva hela livet samt utgöra grunden för en långsiktig kulturpolitik som bidrar till allas möjlighet att uppleva delaktighet i kulturlivet. Därutöver har en anläggningsstrategi för nämndens långsiktiga arbete med anläggningar tagits fram.

Under 2018 har en verksamhetsplan för 2019 tagits fram i enlighet med kommunens nya styrsystem. Implementeringen av det nya IT-stödet för lokalbokning och bidrag utgör en viktig del i nämndens arbete med den digitala agendan. Det nya IT-systemet ska både öka servicen till medborgare, effektivisera administrationen och underlätta planeringen för mer effektivt nyttjande av lokaler. Stadsbibliotekets förbättrade digitaliseringssystem har medfört ökad service till medborgare genom bland annat förenklat bokningsförfarande samt ökad säkerhet. Under 2018 har nya bidragsformer för idrotts- och fritidsföreningar implementerats med syftet att förenkla, effektivisera och få ett mer rättvist och jämställt stöd till föreningslivet. Såväl digitaliseringsarbetet och det nya bidragssystemet är även viktiga förutsättningar för nämndens fortsatta arbete med jämställdhet.

Effekterna av nämndens genomförda etableringsinsatser under 2018 är bland annat positiva möten mellan kommuninvånare där språket tränas och språkförståelse skapas, förbättrade förutsättningar för en meningsfull fritid i och med tillgänglighet av kulturyttringar och en ökad förståelse för det svenska samhället. Nämnden har under 2018 arbetat med prioriterade stadsdelar såsom Berga samt samordnat resurserna för hållbarhet och inkludering för ökad långsiktighet.

Kultur- och fritidsnämnden och utbildningsnämnderna samverkar idag för samnyttjande av verksamheternas lokaler. Ett exempel är Nya Vasahallen där samutnyttjande sker genom bland annat flexibla lokallösningar. Fortsatt och samverkan mellan nämnder och kommunala fastighetsbolagen behövs för att uppnå ökad kostnadseffektivitet och måluppfyllelse. Under året har idrottshallen i Brokind samt kulturnoden Skylten invigts och projekteringsarbetet med den nya simhallen har fortgått. På uppdrag av Kommunstyrelsen har en utredning om Tinnerbäcksbadets utveckling samt en utredning om samordnad idrottsanläggning i Stångebro/Kallerstad presenterats (uppdrag från KS 2018-04-10, § 146 resp. § 145).

För att möta upp en växande nämndorganisation samt kommunala mål, uppdrag och utmaningar har det skett en översyn av förvaltningsorganisationen. Från och med 2018 har nämnden en ny resultatenheter – Kulturscener och ungdom. Under april beslutade Kultur- och fritidsnämnden (KOF, § 67) och Barn- och ungdomsnämnden (BOU, § 31) att tillstyrka att den politiska styrningen av Fritidsverksamhet 13-16 år, från och med årsskiftet 2019, flyttas över från Barn- och ungdomsnämnden till Kultur- och fritidsnämnden.

För 2018 redovisar kultur- och fritidsnämnden ett positivt resultat om 2,2 miljoner kronor, vilket motsvarar en avvikelse om 0,7 %. Av det samlade resultatet återfinns 0,8 miljoner kronor inom nämndens anslagsmedel och 1,4 miljoner kronor inom nämndens resultatenheter. Nämndens överskott fördelar sig med ca 300 tusen kronor inom fritids/idrottsverksamheten och ca 500 tusen kronor inom kulturverksamheten. Resultatenheterens överskott återfinns främst inom Kulturscener och ungdom. Nämnden har under 2018 gjort investeringar på 13,8 miljoner kronor. De stora investeringarna är konstgräsplan i Ekängen, Tuff-Tuff tåg till Friluftsmuseet Gamla Linköping samt inventarier till Skylten och Agora.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Kultur- och fritidsnämndens måluppfyllelse för 2018 bedöms vara delvis god. Två av nämndens tre viktigaste mål - En attraktiv kommun: Ett rikt och synligt kultur- idrotts- och fritidsliv ska bidra till Linköpings identitet som attraktiv kommun och En hälsosam kommun: Linköpings kultur- idrotts och fritidsutbud ska bidra till att alla linköpingsbor har förutsättningar att leva ett hälsosamt och meningsfullt liv bedöms har uppnåtts. Målet En kreativ kommun: Alla ska kunna ta del av ett kreativt och utmanande kultur- idrotts- och fritidsliv med möjlighet till eget skapande bedöms delvis ha uppnåtts. För nämndens övriga 11 mål, bedömer nämnden att 6 av målen uppnåtts medan 5 bedöms delvis ha uppnåtts.

Väsentliga avvikelser

Förseningar har skett avseende byggnationen av Agora i Skäggetorp samt anläggning av ny konstgräsplan. Vidare har arbetet med det Kulturpolitiska programmet försenats och beslut planeras våren 2019. I övrigt har inte nämnden några väsentliga avvikelser att rapportera.

Framåtblick

Under 2018 har flera större förändrings- och utvecklingsarbeten påbörjats inom nämndens verksamhetsområden, som kommer att påverkas i och med effektiviseringskraven 2019 inom främst mötesplatser, administration och inköp.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Större utredningar, såsom utredningar om Friluftsmuseet Gamla Linköpings framtid, Kulturskolans framtid, offentlig konst, utredningar inom kulturformer som dans och film, ligger som grund för utveckling av basuppdraget. Bland annat har nämnden under 2018 nått nya målgrupper, intensifierat arbetet i stadsdelområden med socioekonomiska utmaningar, skapat nya mötesplatser samt fortsatt utvecklingsarbetet med samverkan och samarbete.

Under 2018 har nya bidragsformer för idrotts- och fritidsföreningar implementerats med syftet att förenkla, effektivisera och få ett mer rättvist och jämställt stöd till föreningslivet. Från att ha haft ett femtontal olika bidragsformer finns nu tre övergripande bidrag – Verksamhetsbidrag, bidrag för mötesplatser samt utvecklingsbidrag. Från och med 2019 kommer de nya bidragsformerna att nyttjas fullt ut.

Besöksverksamheten vid Friluftsmuseet Gamla Linköping har utvecklats genom omarbetad programverksamhet, utveckling av Vallaskogen och en nysatsning av militärhistorien. Utredningen av den offentliga konsten har under 2018 resulterat i en mängd gestaltungsuppdrag samt bättre arbetsmetoder och rutiner för arbetet med gestaltungsuppdraget.

Vidare har Passagen Linköpings konsthall utökad till tre utställningsytor samt påbörjat ett samarbete med Valla folkhögskola. Utveckling av arrangemangsverksamheten har skett under första halvåret, där nyskapande korsbefruktade arrangemang mellan olika kulturuttryck såsom film och dans har initierats. Arrangemangsverksamheten har även medfört att stadskärnan öppnats upp med bland annat arrangemang i nya områden. Arbetet med nya kulturformer (inom exempelvis nycirkus) har också fortgått under 2018.

Efter medborgardialoger i Berga har det framkommit önskemål om att biblioteket kan utgöra en grundarena i utvecklingen av stadsdelen. Det har nämnden utgått från i utredningen som pekar på hur stadsdelen kan utvecklas (arbetsnamn Berga by). Detta arbete har planerats inom ramen för kommunens arbete med att bryta segregation. Arbetet påverkas dock av huruvida stadsbidrag kommer att betalas ut och fördelas vilket det i dagsläget inte finns beslut om. Kulturskolan har genomfört analys och satsningar för att nå nya målgrupper.

Inom ramen för nämndens basuppdrag ska nämnden och dess verksamheter arbeta med kommunens styrande dokument däribland upphandlingspolicy, den digitala agendan och informationssäkerhetspolicy. Under första halvåret 2018 har ett fortsatt samarbete skett med Upphandlingscenter och kommunens upphandlingsstrateg. Bedömningen är att kunskapen om kommunens upphandlings- och avtalsförfarande förbättrats under 2018. I samband med att kommunen genomfört en nysatsning av projektet E-handel har det framkommit att inköpsorganisationen behöver utvecklas och förbättras. Ett sådant arbete har påbörjats under 2018 och kommer att fortgå under 2019.

Implementeringen av det nya IT-stödet för lokalbokning och bidrag utgör en viktig del i nämndens arbete med den digitala agendan. Ett utvecklat digitaliserat system har även skett på stadsbiblioteket, vilket medfört ökad service till medborgare genom bland annat förenklat bokningsförfarande samt ökad säkerhet. Inom PM3 pågår en kartläggning av hur verksamheterna arbetar med digitala lösningar och resultatet visar att det finns flera åtgärder som behöver göras, bland annat gällande e-tjänster och bokningar av kulturaktiviteter. Utveckling och ökad användning av Big Data, dataanalyser och beslutsstöd för att underlätta uppföljningen av kommunens kvalitet och service har inte genomförts.

Arbete med informationsklassning har påbörjats i och med GDPR men ytterligare arbete kring informationsklassning återstår, däribland framtagande av rutiner. Andra planer som nämnden arbetat med under 2018 är plan för en koldioxidneutral kommun, kemikalieplan och plan för klimatanpassning

Under 2018 har nämnden sett över organisation, rutiner och system för kvalitetsuppföljning, vilket både ska medföra bättre utvecklingsmöjligheter samt ett mer effektivt och ändamålsenligt arbete. Arbetet med kvalitetsuppföljningen behöver utvecklas ytterligare exempelvis vad gäller verksamhetsplan, enhetsplan och löpande verksamhet. Nämnden ser att uppföljningsarbetet om möjligt bör redovisas i LinQ, vilket ger ökad transparens och bättre planeringsunderlag.

Nämndens bedömning är att resultatet hitintills överlag nått goda resultat utifrån basuppdraget. Arbete utifrån olika styrdokument fortgår, men en del arbete kvarstår. Förvaltningens verksamhetsplan för 2019 enligt kommunens styrsystem kommer att utgöra en viktig parameter för arbetet med nämndens basuppdrag, nämndmål och uppdrag.

Indikatorer

Kommunfullmäktige har beslutat om indikatorer för respektive nämnds verksamhet under budgetperioden. Nedan redovisas kultur- och fritidsnämndens utfall per den sista december 2018. Fler resultat redovisas nedan under rubriken *Nämndens mål*. Där det är möjligt redovisas statistiken könsuppdelat.

Färgsättningen indikerar:

- Visar att målvärdet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målvärdet delvis har uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målvärdet inte har uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Nettokostnad kulturverksamhet, kr/invånare	1 260	1 274	¹	-	
Nettokostnad fritidsverksamhet ² , kr/invånare	1 163	1 176	³	-	
Biblioteket- antal besök	1 376 539	1 281 685	1 173 244	Ska öka	⁴
Biblioteket - digitala besök	413 630	369 806	424 655	Ska öka	
Idrottshallar (fullstora hallar) kvm per invånare	0,07	0,07	⁵	Ska öka eller kvarstå	
Nyttjandegrad (fullstora hallar) efter säsong, klockan 17-22 + helger %	77,0	83,2	85,5	Ska öka eller kvarstå	
Isyta nyttjandegrad efter säsong, vardagar klockan 16-22 + helger (%)	84,0	83,0	83,6	Ska öka eller kvarstå	
Fotbollsplan naturgräs nyttjandegrad efter säsong, vardagar klockan 16-22 + helger (%)	45,0	53,0	53,0	Ska öka	
Fotbollsplan konstgräs nyttjandegrad efter säsong vardagar klockan 17-20 +helger (%)	79,0	36,0	42,4	Ska öka	
Kulturarenor, Dansens hus nyttjandegrad efter säsong, mellan 17-20 +helger (%)	40,0	45,0	42,0	-	

Kommentar

Belägningsgraden vid idrottsanläggningar har överlag ökat något i jämförelse med tidigare år. Det är främst sena fredagskvällar efter klockan 19.00 och helger som det finns lediga tider i nämndens anläggningar. Idrottshallar och isytor har 100 procent belägningsgrad vardagar måndag till torsdag klockan 17.00 – 22.00 (avser perioden september till april). Konstgräsplanerna har nästan full belägningsgrad under perioden januari till april samt oktober till november. Under maj till september är belägningsgraden låg, vilket beror på att flera föreningar föredrar att spela på naturgräs.

¹ Från räkenskapsammandraget. Resultat ej tillgängligt för 2018

² Från räkenskapsammandraget. Avser allmän fritidsverksamhet, idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar.

³ Från räkenskapsammandraget. Resultat ej tillgängligt för 2018

⁴ Samtliga bibliotek har nya besöksräknare från och med hösten 2018 varför jämförelse mellan år inte med säkerhet kan kvalitetssäkras.

⁵ Antalet invånare i Linköping 2018 finns ej tillgängligt i statistikdatabaser. Bedömningen är att siffran inte har sänkts mellan åren 2017 och 2018 i och med att en fullstor hall tillkommit i Brokind.

Möjligheten att boka en naturgräsplan är begränsad till 350 timmar per plan. Detta med anledning av att planerna inte kan belastas med fler timmar för att behålla ett gott skick. Under perioden juni (från midsommar) och till mitten av augusti kan en minskning av bokningar ses. Detta beror på att föreningar ofta har en mindre träningsintensiv period och ett färre antal matcher spelas under denna period.

Nämndens nya lokalbokningssystem samt nya bokningsregler syftar bland annat till öka beläggningsgraden av anläggningarna, exempelvis ska det vara lättare att boka tillfälliga tider och underlätta för nya aktörer att boka nämndens anläggningar. Nämnden ser att fortsatt utveckling av det nya IT-stödet krävs för att skapa bättre planeringsunderlag och säkerställa möjligheten att redovisa köns- och åldersuppdelad statistik.

Gällande biblioteksverksamheten har antal fysiska besök mellan 2017-2018 minskat medan antal digitala besök ökat. Det bör dock påtalas att biblioteket fick en ny besöksräknare under 2018, vilket medför svårigheter att jämföra antal fysiska besök mellan 2017 och 2018. Antal utlån totalt/invånare har minskat, medan antal digitala utlån/invånare har ökat. Vidare har ett av närbiblioteken (Johannelund) varit stängd under sex månader under 2018, vilket påverkat såväl antal besök som utlån.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

I tabellen nedan redovisas måluppfyllelsen för Kultur- och fritidsnämndens mål och hur dessa bidrar till att majoritetens övergripande mål per den sista december 2018. Där det är möjligt redovisas statistiken könsuppdelat.

Bedömning av måluppfyllelse

- Visar att målet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målet delvis uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målet inte uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Indikator för måluppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde	
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv	Idrotts- och fritidsanläggningar ska ha hög tillgänglighet för motion och evenemang	Öppetider			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ska öka eller kvarstå	
		Bokningsbar tid/år			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	God tillgänglighet	
		Antal besökare till idrotts- och fritidsanläggningar		-	-	Effektivt utnyttjande	
			Antal besökare till tempererade bad	406 599	407 838	426 019	Ska öka eller kvarstå
			Beskrivning av fysiska tillgänglighet på anläggningar som kultur- och fritidsnämnden har rådighet över			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ska öka
		Föreningsstödet ska bidra till ett aktivt	Antal bidragsberättigade medlemmar. 7-20 år fördelat	23 606	26 303 varav 44 procent flickor	25 663 varav 45 procent flickor	Ska öka eller kvarstå samt

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Indikator för mål-uppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
	och tillgängligt föreningsliv	på flickor och pojkar				uppnå könsfördelning enligt 60/40-regeln
		Antal deltagartillfällen för åldern 7-20 år fördelat på flickor och pojkar	801 673	791 770 varav 42 procent flickor	789 393 varav 43 procent flickor	Ska öka eller kvarstå
		Bidragsfördelning pojkdominerad respektive flickdominerad verksamhet, uppdelad i typ av förening			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Uppnå könsfördelning enligt 60/40-regeln
		Bidragsfördelning mellan olika typer av idrotter			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Uppnå könsfördelning enligt 60/40-regeln
	Alla vuxna som bor och vistas i Linköping ska erbjudas ett varierat kulturutbud av hög kvalitet med möjlighet till eget skapande	Beskrivning av arrangemang via kulturavtalet			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Variation och kvalitet ska öka eller bibehållas
		Antal kulturarrangemang för vuxna/år	Ca 325	Ca 300	Ca 350	God tillgång
		Inriktning på kulturarrangemang för vuxna/år			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ökad variation av kulturutbud.
		Antal besökare/år	Ca 125 600	Ca 120 000	Ca 150 000	Ska öka eller hålla hög nivå.
		Beskrivning av kultur- och fritidsnämndens insatser för att bidra till en hög kvalitet på kulturutbudet			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Insatser med hög kvalitet ska öka eller kvarstå.
	Passagen ska vara en arena för eget skapande	Beskrivning av aktiviteter för barn			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Gott utbud av aktiviteter
	Linköpings stadsbibliotek med tillhörande närbibliotek och bokbuss ska vara en attraktiv och inkluderande mötesplats och bildningsarena	Antal besök/år, varav digitala besök	1 376 5394 varav digitala besök 413 630	1 281 685 varav digitala besök 369 806	1 173 244 varav digitala besök 424 655	Ska öka

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Indikator för mål-uppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
		Antal utlån per invånare/år, varav digitala utlån	894 858 varav digitala utlån 17 899	885 344 varav digitala utlån 17 448	851 847 varav digitala utlån 22 219	Ska öka
		Antal aktiviteter/år på biblioteket, varav barn respektive vuxna	-	2 342 varav barnaktiviteter 1137	1 666 varav barnaktiviteter 818	Ska öka eller kvarstå
		Beskrivning av aktiviteter			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	God variation med hög kvalitet
		Antal organisationer som biblioteket har samarbetat med/år	i.u	54 <i>Felaktig siffra i 2017 års bokslut 88</i>	60	Samarbete med minst 10 organisationer
		Antal timmar/vecka som huvudbiblioteket har utöver tiden 08.00-17.00 (vardagar)	27	27	Redovisas i bilaga 1 för bokslut. <i>Från räkenskapsammandraget. Resultat ej tillgängligt för 2018</i>	Ska kvarstå
En sammanhållen kommun med framtidsstro och delaktighet	En kreativ kommun: Alla ska kunna ta del av ett kreativt och utmanande kultur-, idrotts- och fritidsliv med möjlighet till eget skapande	Linköpingsbor som anser sig kunna ta del av ett kreativt och utmanande kultur-, idrotts- och fritidsliv med möjlighet till eget skapande enligt kultur- och fritidsvaneundersökningen	68 procent	73 procent	69 procent varav 54 procent kvinnor och 46 procent män	Ska öka
	Barn ska erbjudas ett varierat kulturutbud av hög kvalitet med möjlighet till eget skapande	Antal skolbesök/år inkl. deltagande skolor	9 270	6 593	5 666	Ska öka
		Beskrivning av programutbud riktat mot skolan			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ökat eller oförändrat utbud
		Antal aktiviteter kulturarrangemang för barn/år	243	273	300	Ska öka eller kvarstå
	Attraktiva och tillgängliga mötesplatser och aktiviteter ska erbjudas	Beskrivning av aktiviteter	-	-	Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ökat eller oförändrat antal aktiviteter med god kvalitet

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Indikator för måluppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
	ungdomar och unga vuxna					
		Antal besökare vid arrangemang för unga/år	16 055 varav 43 procent flickor	15 065 varav 46 procent flickor	9 650 varav 45 procent flickor	Ska öka eller kvarstå
		Beskrivning av fysisk tillgänglighet			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ska öka eller kvarstå
		Beskrivning av social tillgänglighet			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ska öka eller kvarstå
		Antal besökare mötesplatser inom nämndens ansvarsområde, könsuppdelad besöksstatistik avseende mötesplatser och aktiviteter för unga	29 340	40 899	23 086 varav flickor: Arbis 52 %, UngPuls 38 %, <p><i>För 2018 kan endast besöksantal vid UngPuls och Arbis rapporteras då antalet besökare vid Elsas hus t.o.m. 30 juni och Skylten fr. o. m september inte finns att tillgå</i></p>	Uppnå könsfördelning enligt 60/40-regeln
	Unga ska vara delaktiga i planeringen av ungdomsarrangemang och utveckling av ungas mötesplatser	Andel arrangemang där unga är delaktiga i planeringsarbete/år	51 procent	75 procent	75 procent	Ska öka eller kvarstå
		Beskrivning av på vilket sätt unga är delaktiga i utvecklingen av ungas mötesplatser	-	-	Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ska öka eller kvarstå
En kreativ kommun	En attraktiv kommun: Ett rikt och synligt kultur- idrotts- och fritidsliv ska bidra till Linköpings identitet som attraktiv kommun	Linköpingsbor som anser att kommunens kultur, idrotts- och fritidsutbud bidrar till Linköpings identitet som attraktiv kommun enligt kultur- och fritidsvaneundersökningen.	80 procent	81 procent	83 procent varav 51 procent kvinnor och 49 procent män	Ska öka

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Indikator för måluppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
		Beskrivning av aktiviteter i samverkan för eningsliv och kommunen	-	-	Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ökad samverkan
		Linköpingsbornas betyg för vilka möjligheter som finns gällande aktiviteter på fritiden enligt SCB:s medborgarundersökning 2018	i.u	i.u	i.u <i>Linköpings kommun deltog ej i undersökningen 2018</i>	Ska öka eller kvarstå för minst sex storheter.
		Antal sökträffar i media/år där Linköping nämns i sammanhang kring kultur, idrott och fritid	833	1 058	3 809	Ska öka
	En hälsosam kommun Linköpings kultur-, idrotts- och fritidsutbud ska bidra till att alla linköpingsbor har förutsättningar att leva ett hälsosamt och meningsfullt liv	Linköpingsbor som anser att kommunens kultur-, idrotts- och fritidsutbudet bidrar till förutsättningar att leva ett hälsosamt och meningsfullt liv enligt kultur- och fritidsvaneundersökningen.	80 procent	83 procent	84 procent varav 51 procent kvinnor och 49 procent män	Ska öka
		Beskrivning av utbud och tillgänglighet i form av idrottshallar, bibliotek, film och andra kulturyttringar			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ökat eller oförändrat utbud
	Kulturskolan ska erbjuda en mångfald av olika uttrycksformer	Beskrivningar av de konstformer som erbjuds			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	
		Antal elever inom olika uttrycksformer, fördelat på pojkar och flickor	Musik instrument & sång: 1 839 Grundkurs musik: 300 Dans: 484 Teater: 56 Bild och form: 153 60 procent flickor och 40 procent pojkar	Musik 1 800 Grundkurs musik 300 Dans 450 Teater 80 Bild och form 170 60 procent flickor och 40 procent pojkar	Musik: 1 700 Grundkurs musik: 300 Dans: 450 Teater: 80 Bild och form: 150 60 procent flickor och 40 procent pojkar	Uppnå könsfördelning enligt 60/40-regeln

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Indikator för måluppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
	Friluftsmuseet Gamla Linköping ska bidra till att sprida kunskap om Linköpings historia och upplevas som ett betydelsefullt och attraktivt besöksmål	Antal besök stadskvarteren	406 106	419 452 <i>Felaktig siffra i 2017 års bokslut 435 452</i>	413 357	Ska öka eller kvarstå
		Antal grupper, varav antal skol- och förskolegrupper/år	292, varav 191 skol- och förskolegrupper	316 varav 207 skol- och förskolegrupper	216 varav 169 skol- och förskolegrupper.	Ska öka eller kvarstå
		Antal sökträffar i media/år	210	150	144	Ska öka eller kvarstå
		Antal aktiviteter för barn respektive vuxna/år	360	425, varav 152 barnaktiviteter, 185 aktiviteter för vuxna	389, varav 125 barnaktiviteter, 177 aktiviteter för vuxna	Ska öka eller kvarstå
		Beskrivning av Linköpings kommuns insatser för att sprida kunskap om Linköpings historia			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ska öka eller kvarstå
	Passagen Linköpings konsthall ska bidra till utmanande och inspirerande möten med samtidskonsten	Inriktning på utställningar och program under året			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Ha en god variation av utställningar med god kvalitet
		Antal besökare/år	29 003	30 161	27 125	Ska öka
		Antal konstutställningar/år	16	13	17	Mellan 4-7 utställningar per år.
		Besökarens upplevelser (mäts via årliga enkäter)			Redovisas i bilaga 1 för bokslut	Nöjdhet eller motsvarande ska öka
		Utställares könsfördelning i procent	-	60 procent män 40 procent kvinnor	48 procent män och 52 procent kvinnor	Uppnå könsfördelning enligt 60/40-regeln.

Nämndens analys och bedömning

Flertalet av nämndens övriga mål för verksamheten kan kopplas till ett eller två av kommunfullmäktiges övergripande mål. Detta finns redovisat i bilaga 1.

Inga större avvikelser har framkommit i nämndens arbete med mål för 2018 som bidrar till helheten i kommunkoncernen.

Nämndens bedömning och analys är att måluppfyllelsen för 2018 är delvis god. Två av nämndens tre viktigaste mål - en attraktiv stad och en hälsosam stad bedöms ha uppnåtts. Målet en kreativ stad bedöms delvis ha uppnåtts.

Det idrottspolitiska programmet fastställdes under 2018. Det kulturpolitiska programmet planerades att fastställas under 2018 men har blivit försenat och planeras i stället att beslutas under våren 2019. Programmen tydliggör vilken viljeriktning och utveckling kommunen vill se för att, tillsammans med föreningsliv och andra aktörer, skapa möjligheter för alla linköpingsbor att vara aktiva hela livet och utgöra grunden för en långsiktig kulturpolitik som bidrar till allas möjlighet att uppleva delaktighet i kulturlivet. Kultur- och fritidsnämnden arbetar med utvecklingen av idrott, kultur och event i kommunen.

Resultatet av den löpande verksamheten visar på ett brett och varierat utbud av idrotts- och fritidsaktiviteter, vilka kan bidra till ett hälsosamt och meningsfullt liv. Många aktiviteter genomförs i samarbete med och med stöd till föreningslivet och organisationer. Nämnden ser en större geografisk spridning av idrotts- och fritidsaktiviteter vilket är en viktig förutsättning för att allt fler ska kunna ta del och vara medskapande av kultur- idrotts- och fritidsliv i Linköpings kommun. Nya målgrupper har även nåtts under 2018.

För att bidra till Linköping som en attraktiv och kreativ kommun har och pågår arbete med ökat inflytande och ökad delaktighet inom kultur-, idrotts- och fritidsområdet. Fritidsverksamhet innehåller demokratiska inslag genom inflytande och delaktighet samt kan ses som en arena för att erhålla kunskap om hur samhället fungerar. Kultur- och fritidsutbud är av stor betydelse för stadens utveckling, attraktivitet och dess arbete med inkludering. Ett resultat av arbetet med delaktighet kan ses inom UngPuls verksamhet där ungas delaktighet och arrangemang bedöms öka. En rimlig tolkning av att arrangemangen ökar är att arbetet sker genom ungas egenorganisering. Arbetet med ökat inflytande och ökad delaktighet kommer att fortgå under 2019. En arbetsmodell för nyskapande kulturarrangemang har utvecklats vilket resulterat i att linköpingsborna under 2018 har fått ta del av kultur i nya former.

Samarbete och samverkan intern inom kommunkoncernen har under 2018 fortsatt att utvecklas. För en effektiv kommunorganisation med medborgaren i fokus behöver det ske fortsatt och stärkt samverkan med andra nämnder, bolag och andra verksamheter. I och med ett stort antal utmaningar, bättre planeringsunderlag/utredningsunderlag och samarbeten med andra nämnder kan kultur- och fritidsnämnden i större utsträckning arbeta med i större utsträckning arbeta utifrån ett helhetsperspektiv och med långsiktighet och samordningsvinster samt synergieffekter tillsammans med andra nämnder. Samarbete och samverkan externt har utvecklats genom fortsatt utveckling av former för dialog med föreningslivet. Bedömningen är nya former för dialog gett goda resultat och som en följd av detta har samarbetet och samverkan ökat. Det utökade samarbetet med föreningslivet har resulterat i större och bredare utbud av exempelvis lovverksamhet, kultur-, och fritidsverksamhet med större geografisk spridning inom kommunen. En utökad dialog med kulturaktörer i Linköping har visat på ett behov av kulturscener, mötesplatser och gemensamma arrangemang.

Arbetet med en sammanhållen kommun genomsyrar nämndens arbete även under 2018 - från planering av nya lokaler och anläggningar till aktiviteter och utbud i bland annat prioriterade stadsdelar (ex sommarsatsningarna) samt insatser för att öka inkluderingen. Nämndens samverkan med andra nämnder är en förutsättning för arbetet med måluppfyllelse, ökad effektivitet samt mer kostnadseffektiva, långsiktiga och hållbara resultat.

Den sammanfattande analysen visar på att nämndens verksamheter har stått och står inför en stor utvecklingsfas vilket bland annat innebär att samarbeten och samverkan behöver utökas och förbättras ytterligare, både externt och internt inom kommunkoncernen. Utmaningar såsom exempelvis byggnation av nya idrottsanläggningar, ny simhall, upprustning av Tinnerbäcksbadet, utveckling av mötes- och kulturarenor och barn och ungas fritid innebär att förvaltningen behöver förstärkas med ytterliga resurser för att nå goda resultat.

Mål En attraktiv kommun: Ett rikt och synligt kultur- idrotts- och fritidsliv ska bidra till Linköpings identitet som attraktiv kommun.

Målet kan kopplas till Kommunfullmäktiges övergripande mål *En kreativ kommun* och *En kommun som är en stark röst regionalt, nationellt och internationellt*.

En av nämndens större utmaningar är att erbjuda lokaler och anläggningar inom idrottsområdet. Tillgången till anläggningar är på helheten för liten i relation till föreningslivets samlade behov (se även under rubrik *Indikatorer*). Behoven av lokaler och anläggningar finns beskrivna i den anläggningsstrategi som kultur- och fritidsnämnden noterat (2018-05-24 § 87). Ett av de strategiska uppdragen för 2019 är att vidta åtgärder för att möta efterfrågan och öka nyttjandegraden av lokaler, anläggningar och arenor.

En försening av byggprocessen av mötesplatsen Agora har inneburit en försenad start av verksamheten och begränsat möjligheten att erbjuda en fysisk mötesplats i Skäggetorp för barn, unga och vuxna under 2018.

Arbetet med det kulturpolitiska programmet har försenats och beslut kommer att fattas först under 2019. Programmet tydliggör vilken viljeriktning och utveckling kommunen vill se för kulturlivet och avsaknaden av ett program har till vissa delar påverkat utvecklingsarbete inom området. Nämnden har dock under 2018 arbetat utifrån remissversionens intentioner, genom att utgå från de fokusområden som remissversionen består av. Detta med anledning av tidigare program bedöms vara obsolet.

Mål 2 En hälsosam kommun: Linköpings kultur- idrotts och fritidsutbud ska bidra till att alla linköpingsbor har förutsättningar att leva ett hälsosamt och meningsfullt liv.

Målet kan kopplas till Kommunfullmäktiges övergripande mål En kreativ kommun

Kultur- och fritidsnämnden arbetar för en fortsatt god standard i hallar samt god service till föreningar. Implementeringen av den nya It-stödet för lokalbokning och bidrag har genomförts. Initialt var det problem med integrationer till andra system, främst ekonomi- och passersystem. Det har medfört att fakturor skickats sent och att några kunder inte fått access till anläggningarnas alla funktioner. Dessa problem är avhjälpna men eftersom mycket resurser har lagts på felsökning, har den vardagliga servicen försämrats under delar av 2018 som exempelvis långa svarstider på mejl. För att erbjuda bättre service har tre personer varit visstidsanställda (timanställda). Utöver att systemet ska öka servicen mot användarna behövs fortsatt utveckling av den nya IT-stödet vad gäller att få fram bra planeringsunderlag. I samband med årsbokslut uppmärksammades brister i möjligheten att skapa relevanta statistikrapporter ur systemet.

Flera av kommunens idrottshallar är mindre bra ur ett tillgänglighetsperspektiv. Anläggningarnas tillgänglighet är i enlighet med gällande lagstiftning men för att det ska bedömas vara en hög tillgänglighet så finns behov av ytterligare åtgärder. Detta gäller främst de äldre anläggningarna där det finns brister exempelvis vad gäller möjlighet till handikaparkering, automatiska dörröppnare med låga trösklar, trappor och anpassning av omklädningsrum. I samband med om- och nybyggnationer genomförs förbättringsåtgärder avseende dels tillgänglighet men också möjligheter att skapa könsneutrala toaletter, möjlighet till enskild avklädning och enskild dusch. Kultur- och fritidsnämnden har under 2018 påbörjat en tillgänglighetsanpassning av Kungsbergshallen. Tillgänglighetsanpassning av äldre hallar innebär en hyreshöjning för nämnden. Analys och åtgärdsplan är under framtagande i samarbete med Lejonfastigheter.

Skäggetorpsshallen var på grund av vattenskada stängd fram till 1 december 2018. Det påverkade skolans och föreningarnas verksamhet i stor omfattning. På grund av bristen på hallar har ingen ersättningslokal kunnat erbjudas till berörda föreningar som endast erbjudits strötimmar.

Mål 3 En kreativ kommun: Alla ska kunna ta del av ett kreativt och utmanande kultur- idrotts- och fritidsliv med möjlighet till eget skapande.

Målet kan kopplas till Kommunfullmäktiges övergripande mål En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet och En kreativ kommun.

I nämndens kultur- och fritidsvaneundersökning för 2018 har 69 procent av de svarande uppgett att alla kan ta del av en kreativt och utmanande kultur, idrotts- och fritidsliv med möjlighet till eget skapande. Det är en sänkning med 4 procentenheter i jämförelse med 2017, då motsvarande siffra var 73 procent. (2016, 68 procent). Analys av resultatet kommer att genomföras under 2019.

Inom ramen för kulturbidragen uppmuntras och prioriteras nyskapande produktioner och arrangemang. Den utökade dialogen med kulturaktörer har lett till ett ökat antal ansökningar. Detta understryker behovet av en översyn av aktuella ansökningsprocesser ifråga om urvalsstrategier och budgetutrymme.

Antal besökande grupper (skol- och förskolegrupper) till Friluftsmuseet Gamla Linköping har under 2018 minskat från 316 motsvarande period år 2017 till 169 grupper år 2018. Genomförd analys visar att detta kan bero på den varma sommaren, med en allmän nedgång av bussgrupper. Museet gjorde heller inget skolutskick under vårterminen vilket beror på en för låg beredskap att ta emot ett större antal grupper.

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

Inom ramen för nämndens basuppdrag ska nämnden och dess verksamheter arbeta med kommunens styrande dokument däribland upphandlingspolicy. Under första halvåret har ett fortsatt samarbete skett med Upphandlingscenter och upphandlingsstrategen. Bedömningen är att kunskapen om kommunens upphandlings- och avtalsförfarande förbättrats under året. I samband med att kommunen genomfört en nysatsning av projektet E-handel har det framkommit att inköpsorganisationen behöver utvecklas och förbättras. Under hösten 2018 har nämndens inköpsorganisation och dess rutiner

setts över. Bland annat har det skett informationsinsatser om kommunens och nämndens inköpsorganisation, liksom översyn av ansvar, roller och mandat. Förändringsarbetet ska såväl öka kvalitén och minska administrationen i upphandlingsprocessen, som att uppnå målet med den goda affären vilket bland annat omfattar ökad avtalstrohet och ökad kostnadseffektivitet.

Arbetet med inköpspolicy har stärkts ytterligare i med att nämnden under hösten 2018 fick en egen ekonomiorganisation. Vid upphandlingar anlitas Upphandlingscenter och utifrån kommunens riktlinjer och Upphandlingscenters rekommendationer ställs sociala krav vid upphandlingar. Förutsättningar för sociala krav varierar beroende av upphandlingsform, vad som ska upphandlas och verksamhetens innehåll (avser upphandling av drift).

Digital agenda

Se även under rubrik *Digitalisering*.

Kultur- och fritidsnämnden har arbetat med den prioriterade åtgärden Smart, effektiv och enkel förvaltning.

Vid implementeringen av det nya IT-stödet för lokalbokning och bidrag uppstod problem initialt vilket medförde att service och tillgänglighet gentemot medborgare försämrades under en period. För att åtgärda detta har ytterligare personalresurser tillsatts tillfälligt. När det nya IT-stödet för lokalbokning är i full drift ska detta generera i såväl ökad service och tillgänglighet som ökad intern effektivisering och kvalitetssäkring. I slutet av 2018 pågick arbete med att utveckla e-tjänst för ansökan om bidrag för idrotts- och fritidsföreningar. E-tjänsten finns tillgänglig från och med 2019. I samband med årsbokslut uppmärksammades brister i möjligheten att skapa relevanta statistikrapporter ur systemet. Bristerna medför att planeringsunderlag för bättre uppföljningsmöjligheter avseende lokalbokningen och i förlängningen nyttjandegrad av anläggningar och lokaler inte finns att tillgå så som planerat. Arbetet med detta kommer att fortgå under 2019.

Inom Linköpings stadsbibliotek har nytt system för utskrifter införts vilket möjliggör för besökare att skiva ut även från egna enheter, inte bara bibliotekets enheter. Betalning kan exempelvis ske via bankkort vilket är viktigt ur en säkerhets-synpunkt då inga kontanter behöver eller ska hanteras. Ett nytt system har även införts där besökare hemifrån kan boka studierum och datortid. Biblioteket har även infört nya besöksräknare vid samtliga bibliotek och bokbussen.

Inom PM3 pågår en kartläggning av hur verksamheterna arbetar med digitala lösningar och resultatet visar att det finns flera åtgärder som behöver göras, bland annat vad gäller e-tjänster, bokningar av kulturaktiviteter och schema samt vikariehantering.

Utveckling och ökad användning av Big Data, dataanalyser och beslutsstöd för att underlätta uppföljningen av kommunens kvalitet och service har inte genomförts under 2018.

<http://www.linkoping.se/contentassets/6771401091c743ddb537cd60e4675678/en-digital-agenda-for-linkoping-170227.pdf?496a22>

Informationssäkerhetspolicy

Arbete med informationsklassning har påbörjats under 2018 i och med GDPR men ytterligare arbete återstår, däribland framtagande av rutiner. Rutiner för informationsklassning inom nämndens verksamheter har inte tagits fram som planerat under 2018. Detta arbete kommer att fortgå även under 2019.

<http://www.linkoping.se/contentassets/c8c067e5a7a045099c61afaa0352e2ed/informationssakerhetspolicy.pdf?4a71c8>

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunövergripande

Personal- och kompetensförsörjning

Sedan delårsbokslutet per den 31 augusti 2018 har inga större förändringar skett inom personal- och kompetensförsörjning.

Efterfrågan på kommunens kultur- och fritidsverksamhet förändras i takt med att antalet invånare i kommunen ökar. Den förändrade efterfrågan gäller både inriktning av verksamhet och den geografiska placeringen. Efterfrågan på verksamheten kommer också förändras när förutsättningar i vår omvärld förändras. En utökad digitalisering ställer andra kompetenskrav på förvaltningens medarbetare. I samband med den demografiska utvecklingen och politiska prioriteringar beräknas en utökning av olika delar av förvaltningens verksamhet. Beslutet att ungdomsverksamheten för ungdomar 13-16 år ska verksamhetsöverflyttas till Kultur- och fritidsnämnden 2019 innebär en ökning av antalet medarbetare med ca 60 personer. I Linköpings kommun är kompetensförsörjningen redan idag en stor utmaning inom flertalet yrkesgrupper. Kultur- och fritidsförvaltningen hanterar kompetensförsörjningen bra och det finns ett relativt gott inflöde av

kandidater vid rekrytering. Utmaningarna ligger i rekrytering av utbildade bibliotekarier där sökbasen är otillfredsställande, men fortfarande hanterbar. Under 2019 kommer förvaltningen arbeta med professionsanalyser inom biblioteket. Arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare både ur perspektivet behålla medarbetare samt attrahera nya måste fortsätta. En översyn av att kompetens används på rätt sätt, att modern teknik används och att verka för ett hållbart medarbetarskap samt ledarskap bör göras.

Kompetensförsörjningens påverkan utifrån utvecklingen av nationella och internationella faktorer såsom konjunkturläge, arbetsmarknadspolitik och trender på arbetsmarknaden

Redan idag påverkas förvaltningen av konjunkturläget på arbetsmarknaden där stor konkurrens råder om arbetskraften vilket är mer kännbart för vissa yrkesgrupper än andra. Kommunens personalboksut visar att den gamla pensionsåldern 65 år ligger kvar som en styrande gräns inom kommunen. Incitament för att få fler att jobba längre och stanna kvar i arbetslivet kan vara ett sätt för att klara personalförsörjningen. Inom kultur- och fritidsförvaltningen behöver arbete genomföras för att säkerställa bra metoder för en fungerande kompetensöverföring och med mentorskap för minska sårbarheten. Flera olika aktiviteter planeras även inom kommunen för att främja ett förlängt och förändrat arbetsliv.

Trenden att vara rörlig på arbetsmarknaden kan komma att påverka en ökad personalomsättning i framtiden. Förvaltningen har idag en förhållandevis låg personalomsättning och inga yrkesgrupper kvalificeras in som bristyrken. Många nyrekryteringar innebär en inskolningstid som även kostar pengar för arbetsgivaren. Inom kommunens prognos över kommande rekryteringsbehov kan en större del av rekryteringarna härledas till personalomsättningen.

Lokaler

Kultur- och fritidsnämnden och utbildningsnämnderna samverkar idag för samnyttjande av verksamheternas

lokaler. Behovsbedömning och planering av nya idrottshallar sker i samarbete mellan nämnderna för effektivt nyttjande av hallarna. Ett exempel på resultatet av en sådan samverkan är Nya Vasahallen där samutnyttjande kan ske genom bland annat flexibla lokallösningar.

Arbete med att se över förutsättningar för ökad samverkan mellan nämnderna för ytterligare synergieffekter avseende lokaler pågår kontinuerligt.

Kultur- och fritidsnämnden arbetar även i samverkan med Samhällsbyggnadsnämnden med att i ett tidigt skede med planer för nya bostadsområden med tillhörande verksamhetslokaler kunna aktualisera samnyttjande och kostnadseffektiva lokallösningar. Kultur- och fritidsnämnden ser ett behov av att tidigare få ta del av och inkluderas i arbetet med detaljplaner.

Etablering

Inom nämndens verksamheter genomförs flera etableringsinsatser. Kultur- och fritidsnämnden har fortsatt samarbete med föreningslivet kring etableringen av nyanlända.

Försening av byggprocessen av Agora (allaktivitetshus) medförde att möjlighet till praktik och arbetsmarknadsanställningar inte har kunnat erbjudas inom denna verksamhet under 2018. Arbete för att skapa goda förutsättningar för praktik och arbetsmarknadsanställningar sker inom bland annat den nystartade verksamheten vid Skylten.

Vid Linköpings stadsbibliotek har under 2018 "Vi ses! Språkvänner i Linköping" fortgått. Verksamheten syftar till att underlätta för bland annat nyanlända att snabbare etablera sig i samhället genom att öka kunskapen om det svenska språket och det svenska samhället samt dess kultur och traditioner. Stadsbiblioteket har även en avdelning med språkurser och böcker för dem som vill studera det svenska språket.

Kulturskolan har arbetat för att nyanlända elever i årskurs 1-9 ska få kännedom om verksamheten. De får prova på olika aktiviteter som kör, dans, instrument samt bild och form. Genom de olika aktiviteterna har eleverna också fått utveckla sina språkkunskaper. Projektet har skett genom samarbete mellan Adjunkten och Kulturskolans personal. Upplevelsen från målgruppen är att aktiviteter i projektet har varit betydelsefulla och uppskattade. Det har nått alla i målgruppen eftersom det är aktiviteter inom deras ordinarie introduktionsprogram.

Inom Friluftsmuseet Gamla Linköping erbjuds kostnadsfria visningar för SFI. Nämnden har även genom bidragsgivning stöttat föreningar och organisationer i syfte att öka integrationen och utbilda unga ledare.

Effekterna av de genomförda etableringsinsatserna under 2018 är bland annat positiva möten mellan kommuninvånare där språket tränas och språkförståelse skapas, förbättrade förutsättningar för en meningsfull fritid i och med tillgänglighet av kulturyttringar och en ökad förståelse för det svenska samhället.

Omsorgsnämnden har fått i budgetuppdrag att samordna den slutliga redovisningen till Kommunstyrelsen i januari 2019.

Under 2019 avser nämnden att arbeta för en bättre samverkan mellan nämnderna för att tillvarata synergieffekter och för ökad optimering av resurser och kompetens.

Digitalisering

Se även under rubrik *Digital Agenda*.

Inom ramen för en smart, effektiv och enkel förvaltning har arbete påbörjats med digitalisering för genomförandet av barnkulturgarantin. Målet med detta är att åstadkomma bättre planeringsförutsättningar i arbetet genom bättre statistikunderlag och resultatredovisningar. Därutöver ska digitaliseringen av barnkulturgarantin underlätta service till förskolor och skolor och skapa ökad effektivitet i arbetet. Arbetet med digitalisering inom barnkulturgarantin kommer att fortgå under 2019.

Arbete kring att digitalisera anmälnings- och registreringsprocessen vid Kulturskolan har intensifierats under slutet av 2018. En digital lösning av anmälan kommer att effektivisera administration, bättre planeringsunderlag och service till vårdnadshavare och elever. Detta arbete kommer att fortgå under 2019.

Inför starten av Kontakt Linköping har även ett arbete påbörjats med att se över vilka processer som kan digitaliseras. Detta rör främst e-tjänster för exempelvis bokning av samtliga lokaler, ansökan om bidrag och felanmälan. Arbetet kommer att fortgå under 2019.

Implementeringen av det nya IT-stödet för lokalbokning och bidrag har pågått under 2018. IT-stödet för lokalbokning ska generera i såväl ökad service och tillgänglighet som ökad intern effektivisering och kvalitetssäkring. I slutet av 2018 pågick arbete med att utveckla e-tjänst för ansökan om och utbetalning av bidrag för idrotts- och fritidsföreningar. E-tjänsten finns tillgänglig från och med 2019. I samband med årsbokslut uppmärksammades dock brister i möjligheten att skapa relevanta rapporter ur systemet. Bristerna medför att planeringsunderlag för bättre uppföljningsmöjligheter avseende lokalbokningen och i förlängningen nyttjandegrad av anläggningar och lokaler inte finns att tillgå så som planerat. Arbetet med detta kommer att fortgå under 2019.

Sammanhållen kommun

Under 2018 har kultur- och fritidsnämnden inom ramen för en sammanhållen kommun arbetat vidare med utvecklingen av Agora (allaktivitetshus) i Skäggetorp. En festival för att uppmärksamma och visa vilka möjligheter som finns i och med en ny mötesplats och verksamhet genomfördes i september 2018. Verksamheten planeras vara i drift under första kvartalet 2019.

Aktiviteter har anordnats och UngPuls verksamhet finns i samtliga tre prioriterade stadsdelar. Riktade aktiviteter har under 2018 även anordnats via Kulturpuls i de prioriterade stadsdelarna. Flera av nämndens andra resultatenheter har genomfört aktiviteter i dessa stadsdelar under 2018, exempelvis Ateljé Passagens Skäggetorpsfilial där barn och unga erbjudits möjlighet till eget skapande.

Under sommarlovet anordnades aktiviteter i samtliga prioriterade stadsdelar. En samordnare för lovverksamhet (sommarlov och övriga lov) har anställts och arbetar med en bättre samordning mellan kultur- och fritidsnämnden och utbildningsnämnderna för att skapa bättre förutsättningar för deltagande. Detta sker genom exempelvis goda planerings- och marknadsföringsförutsättningar samt ökat samarbete med den idéburna sektorn.

Nämnden har även genom bidragsgivning skapat förutsättningar för föreningar och organisationer att skapa aktiviteter som bidrar till att Linköpingsborna erbjuds ett meningsfullt, kreativt och utmanande kultur-, idrotts- och fritidsliv.

Nämnds specifika

Att ta fram indikatorer för att mäta nyttjandegraden utifrån målgrupper (ålder och kön) för att följa hur effektivt befintliga anläggningar används. För att få en fullständig bild av nämndens effektivitet behöver nyckeltal kunna jämföras med andra kommuner.

Indikator:

- Nyttjandegrad efter säsong, klockan 17-22 + helger %
- Isyta nyttjandegrad efter säsong, vardagar klockan 16-22 + helger (%)
- Fotbollsplan naturgräs nyttjandegrad efter säsong, vardagar klockan 16-22 + helger (%)
- Fotbollsplan konstgräs nyttjandegrad efter säsong vardagar klockan 17-20 +helger (%)
- Kulturrenor, Dansens hus nyttjandegrad efter säsong, mellan 17-20 +helger (%)

Resultatet redovisas ovan under rubrik *Indikatorer*. Kultur- och fritidsnämnden har under 2018 inte kunnat fram indikatorer för att mäta nyttjandegraden utifrån ålder och kön då det tidigare lokalbokningssystemet inte tillät detta. I samband med årsbokslut uppmärksammades brister i möjligheten att skapa relevanta statistiska rapporter ur det nya systemet för lokalbokning och bidrag. Arbetet med att utveckla systemet så att relevant statistik kan tas fram har påbörjats och kommer att fortgå under 2019. Nämnden ser därför att nyttjandegrad utifrån målgrupper, kön och ålder kommer att kunna levereras tidigast under 2019.

Att ta fram indikatorer för att mäta ungdomars delaktighet i bidragsberättigad föreningsverksamhet i socialt utsatta områden.

Indikator:

- Antal bidragsberättigade föreningar i prioriterade områden (Skäggetorp, Berga, Ryd)
- Antal deltagartillfällen för åldern 7-20 år fördelat på flickor och pojkar i bidragsberättigade föreningar i prioriterade områden (Skäggetorp, Berga, Ryd)

I de prioriterade stadsdelsområdena (Skäggetorp, Berga, Ryd) finns inga kulturföreningar som erhåller bidrag från nämnden. Antal bidragsberättigade idrotts- och fritidsföreningar uppgår i områdena till 13 stycken. Fem av dessa föreningar har delar av verksamhet förlagd i stadsdelsområdena. Resterande verksamhet genomförs i andra stadsdelar. Med anledning av detta går det ej att ta fram ett totalt antal deltagartillfällen för dessa föreningar i Ryd, Berga och Skäggetorp.

Antal deltagartillfällen för de föreningar som enbart har verksamhet i de prioriterade stadsdelsområdena uppgår till 24 537 tillfällen varav 75 procent avser pojkar.

Denna indikator finns inte med i 2019 års internbudget för nämnden.

Att ta fram indikatorer för att mäta ungdomars deltagande och konsumtion av kultur i socialt utsatta områden som arrangeras av eller sker med stöd av kultur- och fritidsnämnden.

Indikator:

- Antal besökare vid aktiviteter och arrangemang för unga/år i prioriterade områden (Skäggetorp, Berga, Ryd) fördelat på flickor och pojkar.
- Andel arrangemang där unga är delaktiga i planeringsarbetet av aktiviteter och arrangemang i prioriterade områden (Skäggetorp, Berga, Ryd)

Antal besökare vid aktiviteter och arrangemang för unga/år i prioriterade områden (Skäggetorp, Berga, Ryd) inom ramen för UngPuls verksamhet uppgår till 15 908 varav 38 procent är flickor.

Andel arrangemang för områdena Skäggetorp, Berga och Ryd där unga är delaktiga i planeringen saknas. För samtliga arrangemang där unga är delaktiga i planeringen inom nämndens verksamheter uppgår andelen till 75 procent.

Denna indikator finns inte med i 2019 års internbudget för nämnden.

Att ta fram indikatorer som mäter Linköpingsbornas deltagande i kultur- och idrottseven som arrangeras av eller sker med stöd av kultur- och fritidsnämnden och eventgroup.

Indikator:

- Antal kultur- och idrottseven som arrangeras av eller sker med stöd av kultur- och fritidsnämnden. Med event avses större arrangemang såsom helgdagsfiranden, Idrottens dag och större idrottsarrangemang. (Kultur- och fritidsnämndens indikator omfattar endast event som genomförs av eller med stöd från nämnden. Avgränsningen görs utifrån nämndens reglemente).

Antalet större kultur- och idrottseven som arrangeras av eller sker med stöd av kultur- och fritidsnämnden uppgår 2018 till 8 stycken (Valborgsmässoafton och 1 maj, Nationaldagen, Midsommarfirande, Regnbågsveckan, Idrottens dag, Barnkulturfestival, Trappa upp, Keep it loud)

Denna indikator finns inte med i 2019 års internbudget för nämnden.

Att ta fram indikatorer för att följa nämndens verksamhet (särskilt kulturverksamhet och kulturskola). Indikatorerna ska i möjligaste mån vara könsuppdelade.

Indikator:

- Kulturskolan: Antal elever inom olika uttrycksformer, fördelat på pojkar och flickor.
- Allmän kultur: Antal besökare mötesplatser inom nämndens ansvarsområde

Antal elever inom olika uttrycksformer, fördelat på pojkar och flickor redovisas under rubrik *Uppföljning av den politiska viljeinriktningen*.

Antal besökare på mötesplatser/arrangemang inom nämndens ansvarsområde uppgår till cirka 150 000 fördelat på cirka 350 arrangemang. Därutöver var antalet besökare till Linköpings filsalonger 3 170 personer.

Denna indikator finns inte med i 2019 års internbudget för nämnden.

Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare

Kommunfullmäktige beslutade 2016-02-16, § 18, om Kultur- och fritidsnämndens riktlinjer för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare. Program för uppföljning och insyn av verksamhet omfattar nämndens samtliga verksamheter som utförs av privata entreprenörer. Programmet fokuserar dock främst på upphandlade verksamheter som medborgare berörs och/eller är beroende av. Nämndens konkurrensutsättningsplan reglerar vilka verksamheter som utförs av privata utförare. Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av både kommunala och privata utförare omfattar även kommunala utförare. Den formella uppföljningen som kultur- och fritidsnämnden har idag omfattar:

- Delårsrapporter per den 30 april, 31 augusti samt den 31 oktober
- Årsbokslut
- Internkontrollrapport
- Verksamhetsuppföljningsplan

Det är av stort vikt att nämnden har ett strategiskt förhållningssätt avseende uppföljning och kontroll av samt insyn i verksamheten. Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsuppföljningsplan anger vilka verksamheter, såväl nämndens egna som privata utförare, som följs upp. Vidare anger planen vad i verksamheten som följs upp, hur uppföljningen sker, i vilken omfattning och när uppföljningen redovisas för nämnden. Planens revideras varje höst inför kommande verksamhetsår.

Under 2018 har inga avvikelser hitintills rapporterats. Uppdrag har utförts enligt uppdragsbeskrivningar, förfrågningsunderlag, anbud och avtal. Det sker en kontinuerlig dialog med utförare. Uppdragsföretag och andra avtalspartner lämnar bland annat in årsredovisning/ verksamhetsberättelser till nämnden. I samband med att resultatredovisningen av nyckeltalen begärs även uppgifter in från entreprenörer och andra avtalspartner såsom länsinstitutionerna.

Det finns behov av att se över uppföljnings- och kvalitetsarbetet på strukturell nivå för ökad effektivitet och transparens. Bland annat finns det behov av att integrera nämndens internkontrollarbete ytterligare i arbetet med uppföljning och insyn. Översynen som påbörjats under 2018 kommer att fortgå under våren 2019.

Uppföljning av intern kontroll

Kultur- och fritidsnämndens internkontrollplan för 2018 innefattar utöver kontrollmoment beslutade av Kommunstyrelsen nedanstående moment.

- Granskning av tillgängligheten i fyra idrottsanläggningar
- Klimatkompensation. Granskning av att kommunens nya regler efterföljs gällande klimatkompensation.
- Granskning av tillgängligheten i fyra lokaler med kulturverksamhet för barn och/eller unga.

Internkontrollrapporten för 2018 redovisades enligt plan i november 2018. Inga omprioriteringar har gjorts jämfört med antagen plan. Inga planerade kontroller har utgått och inga avvikelser i övrigt finns jämfört med antagen plan.

Resultatet för de kommungemensamma kontrollmomenten som berör nämnden fungerar överlag tillfredsställande. Dock kan vissa brister ses i *Jämställdhetsaspekten* i nämndens verksamhet avseende möjligheten att redovisa analyser av statistik och verksamhetstal som bidrar till jämställdhet. Ett förberedande arbete för förbättrad statistik och verksamhetstal har pågått i samband med implementering av ett nytt IT-stöd för lokalbokning och bidrag. Nämnden ser ett behov av att under 2019 fortsätta arbetet med att systematiskt genom IT-stöd göra uppföljningar som kan utgöra ett planeringsverktyg med syfte att snabbare kunna vidta åtgärder.

Vissa brister fanns även för kontrollmomentet att *Rutiner för inköpskort tillämpas riktigt*. Nämnden genomför, med start 2018, en översyn av inköpsorganisationen för att säkerställa att bland annat inköpskort hanteras korrekt och att inköp sker enligt avtalstrohet. Kontroll av moms vid användning av inköpskort finns med i nämndens internkontrollplan för 2019 vad gäller Friluftsmuseet Gamla Linköping.

De nämndspecifika internkontrollmomenten fungerar överlag tillfredsställande. Granskningen av *Tillgänglighetsanpassning av idrottshallar och anläggningar* visar att samtliga kontrollerade anläggningarnas tillgänglighet är i enlighet med lagstiftning men för att det ska bedömas vara en hög tillgänglighet så finns behov av ytterligare åtgärder. Arbetet med tillgänglighetsanpassning (analys och åtgärdsplan) sker bland annat i samarbete med Lejonfastigheter.

Granskningen av *Att kommunens nya regler efterföljs vid kontering av fakturor för resor* visar på vissa brister avseende fakturor för fordonsbränsleleverantörer. Dessa har korrigerats till rätt kontering under 2018 och kontrollmomenten tas upp i Internkontrollplanen för 2019 för Friluftsmuseet Gamla Linköping.

Internkontrollrepresentanters granskning av *Tillgänglighetsanpassning av kulturlokaler för barn och unga* visar att undersökta kulturlokaler är tillgängliga för barn och unga utifrån respektive lokal och verksamhetsförutsättningar. Resultatet visar dock ett behov av att nämnden och förvaltningen aktivt behöver arbeta med både lokalernas och verksamhetens tillgänglighet och belysa detta utifrån flera olika perspektiv.

Den kompletta internkontrollrapporten för 2018 avrapporterades 2018-12-10 till kommunrevisionen och kommunledningsförvaltningen.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr	Bokslut	Budget	Avvikelse/	Bokslut	Bokslut
Verksamheter	2018	2018	Resultat	2017	2016
Fritid					
Idrotts- och friluftsanläggning samt temp bad					
Nettokostnader tkr	80 518	80 340	-178	78 103	72 578
Övrig fritidsverksamhet					
Föreningsstöd	18 497	18 984	487	19 389	19 265
Kultur					
Bibliotek					
Nettokostnader tkr	66 251	66 265	14	65 955	64 494
Övrig kulturverksamhet					
Allmän kultur för barn	2 846	2 878	32	2 493	2 468
Mötesplatser för unga	20 512	20 521	9	13 626	13 936
Kulturskola	25 876	25 876	0	25 414	23 424
Friluftsmuseet Gamla Linköping	17 589	17 590	1	16 215	15 682
Kultur	52 077	52 656	579	50 698	50 844
Konst	5 108	4 960	-148	4 986	4 771
Övrig verksamhet					
Nämnden	1 201	1 154	-47	1 420	1 496
Utvecklingsmedel & Information	8 743	8 826	83	9 460	7 919
Pris-, lön- och PO-justering	0	0	0	0	0
Summa nettokostnad tkr	299 218	300 050	832	287 759	276 877
<i>varav kostnader</i>	<i>343 472</i>	<i>341 144</i>	<i>-2 328</i>	<i>332 450</i>	<i>318 819</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>44 254</i>	<i>41 094</i>	<i>3 160</i>	<i>44 691</i>	<i>41 941</i>
Nämndens verksamheter	-1 452 ¹⁾	0	1 452	-337 ¹⁾	-1 097 ¹⁾
Summa nettokostnad tkr, inkl kommunal verksamhet	297 766	300 050	2 284	287 422	275 780

¹⁾ Minustecken = positivt resultat/nettointäkt

Analys och kommentar

Kultur- och fritidsnämnden redovisar för 2018 ett positivt resultat om 2,2 miljoner kronor. Nämnden visar ett överskott om ca 800 tusen kronor medan nämndens resultatenheter visar ett överskott om 1,4 miljoner kronor. Jämfört med 2017 är överskottet för nämnden 1,6 miljoner lägre medan nämndens resultatenheter överskott ökat med 1,1 miljoner. Överskottet för nämnden återfinns inom nämndens filmverksamhet samt inom föreningsstöd. Överskottet på film har uppstått då verksamheten under året har varit under utredning och gällande föreningsstöd har ett överskott uppstått vid nämndens övergång till nya bidragsformer. Överskottet för resultatenheterna återfinns främst inom resultatenheten Kulturscener och ungdom och verksamheten kring mötesplatser för unga. Förändringar kring uppstarten av allaktivitetshuset Agora och uppstart av ny verksamhet vid Skylten har inneburit att överskott uppstått. Dessa verksamheter är i full drift från 2019.

Den osäkerhet, och svårighet att få till prognoser, för resultatenheten Kulturscener och ungdom kommer delvis att fortgå under 2019. Verksamheten som enheten driver vid Skylten kommer att stabiliseras medan det fortfarande sker uppstart kring allaktivitetshuset Agora. Enheten kommer under 2019 starta upp fritidsgårdsverksamhet som flyttats från Barn- och ungdomsnämnden vilket kan leda till ytterligare svårigheter att budgetera och följa upp verksamhetsåret 2019. Uppföljningar kommer att ske löpande under året för att kunna följa ekonomiutvecklingen.

Internbudgeten för 2019 påverkas ej av de överskott som uppstått under 2019.

Investeringar

Investeringar, tkr Belopp tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Idrottsanläggningar					
Återanskaffning inventarier idrottsanläggningar	450	500	50	304	149
Återanskaffning inventarier skolidrottshallar	200	200	0	92	81
Nytt motionsspår Ekängen		5 000	5 000		
Nytt konstgräsplan 11-manna Ekängen	6 488	6 500	12		
Befintlig simhall			0		187
Utegyms Vidingsjö					553
Idrottshall Brokind	534	400	-134		
Konstgräs		3 800	3 800		5 200
Konstverksamhet					
Konstinköp		50	50		0
Biblioteket					
Återanskaffning inventarier biblioteket	285	400	115		106
Närbibliotek Berga		1 000	1 000		106
Kulturscener och ungdom					
Maskiner och inventarier	2 586	12 500	9 914		
Kulturskolan					
Återanskaffning inventarier	61	100	39	132	52
Museiverksamhet					
Maskiner och inventarier	3 234	4 100	866	55	112
Övrigt					
Att fördela	0	500	500		
Summa investeringar	13 838	35 050	21 212	583	6 546
<i>varav utgifter</i>	<i>13 838</i>	<i>35 050</i>	<i>21 212</i>	<i>583</i>	<i>6 546</i>
<i>varav inkomster</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Analys och kommentar

Kultur och fritidsnämnden har under 2018 totalt gjort investeringar för 13,8 miljoner kronor. Det är cirka 13 miljoner kronor mer än under år 2017. Periodens största investering består av ett nytt ”tuff-tuff”-tåg till Friluftsmuseet Gamla Linköping. Här blev investeringsbeloppen lägre än vad som uppskattats och ett överskott om cirka 800 tusen kronor redovisas. Under perioden har även investeringen kring Ekängens konstgräsplan genomförts samt investering av inventarier till den nya skolidrottshallen i Brokind som öppnade under våren. Kulturscener och ungdom har gjort investeringar till Skylten samt påbörjat investering gällande allaktivitetshuset Agora vilket kommer att slutföras under 2019.

Av det totala överskottet på 21,2 miljoner kronor, som främst beror på förskjutningar i tidplan för olika anläggningar, kommer merparten att begäras få flyttas med till 2019. Detta gäller följande objekt:

Nytt motionsspår Ekängen	5 000
Byte av konstgräs	3 800
Inventarier Agora	9 900

Gällande investeringar av inventarier till närbibliotek i Berga återkommer nämnden med äskande av investeringsram när det blir aktuellt.

Uppföljning av Lokalföröpförjningsplanen

Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler

	Yta*	Hyreskostnad*	Kostn/kvm*	Antal	Nyttjandegrad	Antal besök
Museiverksamhet						
Museum (inkl Valla fritidsomr)	9 509	1 224 153		1		413 357 ¹⁾
Bibliotek						
Huvudbibliotek	12 861	22 615 549		1		1 173 244 ²⁾
Integrerade bibliotek	380	482 306		3		
Närbibliotek	1 800	1 877 267		6		
Kulturskola						
Kulturskola	2 108	1 913 874		1		
Konst						
Ateljé	2 090	2 498 270		3		
Konsthall	1 272	924 602		1		27 125
Allmän kultur						
Danslokal	634	846 374		1	42%	
Scen	606	938 379		2		
Ungdomsverksamhet						
Kulturhus för unga	2 232	1 921 528		3		
Verksamhetshus för unga vuxna	563	553 831		3		
Idrott- friluftsanläggningar samt tempererade bad						
Aktivitetshus	2 426	1 321 490		1		
Fotboll omklädning		406 312		2		
Fotbollshall	3 630	1 181 746		1		
Fotbollsplaner	13 516	11 732 711		15	53%	
Friidrottsarena	800	5 983 187		1		
Friidrottshall	5 200	4 586 630		1		
Fäktningslokal	240	96 200		1		
Idrottshall	9 121	4 540 426		5		
Isyta	1 633	1 633 082		5	84%	
Konstgräsplan				3	42%	
Motions- och friluftsanläggning				2		
Skyttecentrum						
Ridanläggning	8 795	10 114 504		2		
Simanläggning	13 108	12 656 730		2		426 019
Sjöbad						
Skolidrottshallar	8 900	10 272 761		10		

* Utgår från det som är registrerat i kommunens lokalförhyrningssystem (KARPLAN).

¹⁾Antal besök avser stadskvarteren

²⁾Antal besök avser samtliga bibliotek

Kommentar

Kultur- och fritidsförvaltningen genomför en översyn av nämndens samtliga hyresavtal i kommunens lokalförhyrningssystem (KARPLAN). Detta för att kunna ge en fullständig bild av lokaler och för att kunna få ut korrekta nyckeltal och underlag för nämndens lokalföröpförjningsplan. Detta ger också möjlighet att göra jämförelser över tid och mellan objekt.

Lokalprojekt 2018

Nedan kommenteras pågående lokalprojekt som berör Kultur- och fritidsnämnden. I övrigt pågår arbete med planering kring anläggningar som finns i lokalförsörjningsplanen 2019-2022. Möjlighet till genomförande av nedanstående projekt är att erforderliga beslut fattas där dessa ej redan är fattade.

Kommentarer

Skylden

Renovering och ombyggnation av Skylden 3A är klart och invigning skedde i september 2018. Utifrån det konstprogram som togs fram har konstnären levererat ett verk. Projektering kring utemiljön som mötesplats pågår och åtgärderna beräknas vara klara under 2019.

Agora

Byggnadsproduktionen är påbörjad. Tidplanen har fördröjts och Agora beräknas vara klart för verksamhetsinflytt under första halvåret 2019. Upphandling av inredning, teknik samt läktare har påbörjats. Utemiljön kring huset processas för att optimera att fler aktiviteter skall kunna nyttja ytan framför och vid sidan om huset.

Sturefors

Hallen i Sturefors kommer att ligga i anslutning till Vist skola och fastigheten kommer inrymma både idrottshall och bibliotek. Hallen beräknas vara klar under 2020 under förutsättning att den föreslagna detaljplanen blir godkänd. Byggnationen har överklagats.

Ny simhall

Arbete med projektering och kalkylarbete för den nya simhallen pågår för att kunna fastställa kostnader och hyresnivåer som underlag till beslut efter årsskiftet. Beräknas stå färdig under 2022.

Vikingstad

En ny skola ska byggas i Vikingstad. Kultur- och fritidsnämnden är involverade i det inledande planeringsarbetet för att få option på att det byggs en fullstor inomhushall i anslutning till skolan. Behovet behöver utredas vidare innan beslut kan tas. Färdigställande planeras till 2020.

Kungsberget

Projektering av Nya Kungsberget pågår. En arkitektävling har genomförts. Gällande idrottshall så planeras det i dagslägen för en enkelhall och inte som det står i lokalförsörjningsplanen en dubbelhall. Enkelhall beräknas vara färdig under 2022.

Nya omklädningsrum och kansli på Skarpan

Nya omklädningsrum och kansli har under 2018 uppförts på Skarpans idrottsplats i Berga. Projektet är ett samarbete mellan kommunen och föreningslivet.

Vasahallen

Projektering av nya Vasahallen har pågått under 2018. Kommunstyrelsen beslutade under hösten 2018 att kultur- och fritidsnämnden ges tillstånd att beställa uppförande och teckna hyresavtal (KS 2018-10-09, §358).

Konstgräsplan i Ekängen

Upphandling genomförd under hösten 2018 och byggnation är påbörjad. Beräknas stå färdig våren 2019.

Konstgräsplan i Skäggetorp

Utredningsuppdrag är beslutad i kultur- och fritidsnämnden 2018. Beslut om inriktning och genomförande planeras tas under våren 2019.

Verksamhetsberättelse 2018

Samhällsbyggnadsnämnden

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten.....	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen	3
Framåtblick	4
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	5
Indikatorer	6
Kommentar	6
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	8
Nämndens mål	8
Nämndens analys och bedömning	12
Styrande dokument	21
Upphandlingspolicy inklusive sociala krav	21
Digital agenda.....	21
Informationssäkerhetspolicy.....	22
Strategiska utvecklingsuppdrag	22
Kommunövergripande	22
Nämndspecifika	24
Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare	25
Uppföljning av intern kontroll	26
Ekonomi	27
Driftsammandrag	27
Investeringar	28
Analys och kommentar	28
Exploatering.....	29
Analys och kommentar	29
Analys och kommentar	30

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Nämndens arbete med att planera för nya bostäder har under året varit fortsatt intensivt och verksamheten har inte känt av någon konjunkturförändring. Antalet förfrågningar om nya detaljplaner är fortsatt hög och stora flertalet avser detaljplaner för nya bostadsprojekt. Drygt 6 000 bostäder ligger i pågående detaljplaner vilket innebär en god planeringsberedskap. Nämnden har genom sin planering verkat för att skapa förutsättningar för utveckling och bostadsbyggande i olika geografiska lägen i kommunen såsom Valla (Ebbepark), Ullstämman, Ekängen och innerstaden. Markanvisningstävling för 500 bostäder i Stadsbyggnadsprojekt Berga har genomförts. Projektet syftar till att främja byggande av bostäder med lägre hyresnivåer. Projektet har också till uppgift att utveckla metoder för samverkan i stadsbyggnadsprojekt genom tidig byggherresamverkan. Markanvisningsavtal har tecknats med fem byggherrar som tillsammans med kommunen ska utveckla området vidare.

Arbete med flera viktiga styrdokument och underlag har genomförts under året. Exempelvis har åtgärdsprogram för buller och naturvårdsprogram med tillhörande handlingsplan antagits. Den återkommande resvaneundersökningen har genomförts under hösten.

Nämnden har investerat och byggt infrastruktur, så som gator, cykelvägar, parker mm, i nya områden och i den befintliga staden för sammanlagt 277 mkr under 2018. Byggnationen har varit intensiv, och nämndens investeringsbudget har överskridits med 12 mkr, eller 4 %. Anledningen till överskridandet av budget är dels att restaureringen av kajen längs Stångån, Tullbron – Nykvarnsparken går avsevärt snabbare än planerat och dels att vi haft en gynnsam höst och tidig vinter så entreprenadarbetena har fortsatt i bra fart. Några större entreprenader har förbrukat mer under 2018 än planerat och beräknat.

Nämnden fortsätter att bygga ut allmän plats i nya bostadsområden bland annat i Övre Vasastaden, Bankeberg i Vikingstad, Videgatan och Södra Ekkällan. Under året har nämnden infört cykelreglering på resecentrum, som har resulterat i ett luftigare och prydligare resecentrumområde. Linköping har fått sitt första expresscykelstråk genom cykellänken till Ryd som invigts under året. Nämnden har också genomfört större kollektivtrafikåtgärder som exempelvis breddning av bron över Haningeleden vid Garnisonen. Dessutom har en rad åtgärder genomförts på Y-ring under året för att öka kapaciteten för trafiksystemet för bilar. Utöver det har asfaltering av 251 000 m² bilväg/gata genomförts och ny tyst asfaltsbeläggning är lagd på del av Industrigatan. Nämnden har också restaurerat kajer längs Stångån, iordningställt promenadstråk och byggt nya aktivitetsparker och lekplatser.

Nämnden kan stolt konstatera att man bidragit till att Linköping tilldelats fler fina utmärkelser: 1:a Årets stadskärna (Svenska stadskärnor), 2:a Bästa naturvårdskommun (Naturskyddsföreningen), 2:a Årets cykelfrämjarkommun 2018 (Cykelfrämjandet), 2:a Bästa kommun att bo i (Kategori Stad, Fokus), samt Högt NKI (Nöjd Kund Index) inom samtliga myndighetsområden (SKL).

Trots svårigheter bitvis att få in anbud från projekteringskonsulter och entreprenadbranschen har nämndens byggande under 2018 har gått över förväntan. Linköpingsborna ger goda omdömen om attraktiviteten och funktioner i sin stad i flera enkäter, vilket också nämndens utmärkelser vittnar om.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Väsentliga avvikelser

Nämndens mål tydliggör vad som ska uppnås i verksamheten utifrån nämndens basuppdrag och den politiska viljeinriktningen. Måluppföljningen visar att, av nämndens samtliga 16 mål, är 6 av målen uppnådda, 7 mål är delvis uppnådda och 3 mål är inte uppfyllda.

Målet om att nämnden och dess verksamheter ska erbjuda god service och effektiv ärendehantering som förenar likvärdig behandling och rättssäkerhet med individuellt bemötande är inte uppnått. Inte heller är målet om att medborgarna ska uppleva att den offentliga miljön är trygg och säker. Slutligen är målet om att antalet döda och skadade i trafiken ska minska och trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter ska prioriteras inte heller uppnått.

Följande av nämndens mål är delvis uppnådda: Nämnden och dess verksamheter ska stärka demokratin och inflytande genom god information, dialog och samverkan med medborgarna, den idéburna sektorn och andra intressenter, Nämnden och dess verksamheter ska bidra till ökad jämlikhet och jämställdhet för likvärdigt inflytande och likvärdig välfärd, Tillgången på detaljplanelagd mark för bostäder, verksamheter och handel ska vara god. Utveckla metoder för detaljplaneläggning och markanvisning, Linköpings innerstad ska upplevas som ett attraktivt och lättillgängligt regionalt centrum för företagsutveckling, handel, kultur, möten och besöksnäringen, Den ekologiska hållbarheten och den biologiska

mångfalden ska bevaras och utvecklas, samt Medborgarna ska uppleva att kommunens gator, vägar, gång- och cykelvägar har bra skötsel och underhåll.

Måluppfyllelsen beskrivs mer i detalj från och med sidan 12 och där framgår mot vilken bakgrund bedömningen av uppfyllelsen av varje mål gjorts.

Framåtblick

Bostadsbyggandet en avgörande faktor för kommunens tillväxt och utveckling utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv och kommer även fortsatt att vara en av nämndens mest prioriterade frågor. Fortsatt god tillgång på detaljplanerad mark för bostäder, verksamheter och handel ska eftersträvas. Samtidigt intensifieras planeringen för Ostlänken och omfattande och komplexa planeringsinsatser behöver genomföras de kommande åren. Att hantera Ostlänken och samtidigt planera för en tillväxt med 1000 nya bostäder kommer ställa stora krav på nämndens verksamhet. Behovet av att öka digitaliseringsgraden är stort i syfte att öka takten i och effektivisera planprocessen.

Byggnationen i Linköping är fortsatt hög, och fler projekt än normalt pågår/planeras i tätorten. Stadens trafiksystem (bil, cykel, gång) påverkas av byggnationen, som stundtals helt eller delvis blockerar delar av trafiksystemet. Nämnden arbetar systematiskt för att få kunskap om planerade byggprojekt och grävningsarbeten, för att åstadkomma en planering som ger minsta möjliga påverkan på trafiksystemen.

Linköping eftersträvar och har en levande växande stadskärna, där allt fler bosätter sig. Nämnden är en viktig aktör i att skapa förutsättningar för stadens intressenter samt själv genomföra åtgärder som bidrar till dess attraktivitet, tillgänglighet, trygghet och en väl fungerande stad.

Digitaliseringen, Internet of Things (IoT), obemannade farkoster mm, kommer att ställa nya krav på stadens funktioner och programmering. Linköping har med universitetet (LiU) och företagen i Mjärdevi Science park goda förutsättningar att ta sig an framtidens utmaningar för stadsrummen på ett kreativt, effektivt och framgångsrikt sätt.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Bostadsbyggandet håller en fortsatt hög takt och 1 420 bostäder har färdigställts under året. Vi årets utgång pågick byggnation av 2 150 bostäder. Planeringsberedskapen är god med ca 6 000 bostäder i pågående detaljplaner. Nämnden har under året antagit detaljplaner för ca 650 bostäder. De bostäder som planeras har en bra geografisk spridning och återfinns förutom i staden Linköping även i Ljungsbro, Skeda Udde, Slaka och Malmslätt. Även planering utanför tätorterna pågår för bland annat Roxenbaden samt områdena Kränge, Vårdberg och Landeryd. I Linköpings stad har planering pågått både i innerstaden och stadsdelarna Berga, Ekholmen, Skäggetorp och Ryd. I Innerstaden har fokus legat på vidare planering av Folkungavallen samt förtätning utmed Djurgårdsgatan. Att verka för att bostäder byggs i olika delar av kommunen och för olika kundgrupper blir även fortsättningsvis en viktig utmaning för nämnden, i synnerhet då nämnden påbörjar arbetet med Ostlänken genom Linköping som kommer att kräva en stor volym av nämndens planeringsresurser.

Markanvisning har genomförts i två omgångar avseende Berga äng, där även mycket kraft lagts på att initiera byggheresamverkan. Vallastaden är fortsatt det mest resurskrävande projektet inom exploateringen, där bland annat förberedelser av nästa års markanvisningar, infrautbyggnad och fortsatt arbete med kvalitetsprogrammet gjorts under året. Övriga större exploateringsprojekt med hög aktivitet under året är Djurgården, Folkungavallen och Skogsvallen som befunnit sig plan/antagandeskeden och Vikingstad/Bankeberg, Vasastaden och Sturefors/Norrberga i genomförandeskeden.

Utbudet av mark för industri, handel och kontor är begränsat men arbete har påbörjats för att analysera de områden som föreslås för verksamhetsmark och handel i antagna översiktsplaner och för att därefter föreslå vilket/vilka områden planläggning ska startas för under 2019 samt en prioriteringsordning framåt.

Utbyggnaden av gator, torg och lekplatser i nya bostadsområden har varit mindre omfattande än åren innan, bland annat beroende på överklaganden av detaljplaner. I samband med att nya exploateringsområden etableras byggs också nya gång- och cykelvägar. Nämnden har därutöver haft stort fokus på att förbättra cykelinfrastrukturen.

Införandet av fler boendeparkeringsområden har lett till dels en minskad parkering av bilar i dessa områden och dels att nämndens parkeringsintäkter ökat. I övre Vasastaden kan ses att trycket på parkeringsplatserna har ökat, delvis pga ökad bostadsbebyggelse i stadsdelen men också för att det i området gjorts många ledningsarbeten varvid parkeringsplatser varit tagna ur bruk. Under nästa år ska översyn göras för att se om det dels går att öka antalet parkeringsplatser och dels om en översyn av parkeringsregleringen kan innebära mindre tryck på gatuparkeringsplatser.

Mängden trafiknämndsärenden ökar stadigt, och då främst trafiknämndens planer och boendeparkeringsärenden. Ökningen av trafiknämndens planer beror till stor del på att det byggs mycket, såväl om- och nybyggnation av gator, torg, ledningsomläggningar som nya byggnader. De nya boendeparkeringsområdena som infördes under 2017 fick fullt utslag under året, vilket bland annat innebar många nya ärenden.

Genom införande av nytt ärendehanteringssystem (Infracontrol) för hantering av felanmälningar och synpunkter kring kommunens gator och utemiljö, tillsammans med utvecklingsarbete kring detta samt verksamhetens och medborgarnas behov av utökad och relevant information, har en ökad ärendemängd kunnat hanteras med bibehållen kvalitet avseende bland annat svarstider. Lansering av nytt stödsystem för handläggning av grävanmälan, TA-planer och markupplåtelse kommer effektivisera handläggningen av dessa verksamheter 2019.

Upphandling och driftsättning av tre driftområden med ny entreprenör har hanterats på ett bra sätt.

Sommarens torka har trots omfattande bevattningsåtgärder skadat trädbestånd och till viss del övrig växtlighet och kommer sannolikt att kräva utökade skötsel- och tillsynsåtgärder under 2019.

Drift med sop-saltning av strategiska gång- och cykelstråk har analyserats och stråken har kompletterats. Tillsammans med en hög driftstandard på utbyggda cykellänkar, resulterar det i bättre framkomlighet och komfort.

Uppföljning av renhållning av gång- och cykelvägar samt sandupptagning har genomförts. Överlag visas gott resultat med fördröjning av vissa insatser. Uppkomna brister har hanterats tillfredställande av områdets entreprenör inom budget.

Ett avtal med gynnsamma villkor för beläggningsinsatser har inneburit att kommunen kunnat utföra utökade åtgärder på gator och gång- och cykelvägar. En påbörjad inventering av status på gatunätet inklusive skyltar i stadsmiljön kommer att ge ett bra underlag för kommande planerade insatser.

Indikatorer

Färgsättningen indikerar:

- Visar att målvärdet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målvärdet delvis har uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målvärdet inte har uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Marktillgång och plansituation					
Areal detaljplanerad verksamhetsmark för industri och kontor samt för handel	115,5	104,3	104,7	95,5	
Areal utbyggnad med infrastruktur för industri och kontor samt för handel	69	58,3	54,7	69	
Planreserv <i>Antal bostäder i detaljplaner som vunnit lag kraft men där bygglov inte är beviljat</i>	2 491	2 860	3 211	5 100	
Planläggningstid detaljplaner*	-	-	-	18 mån	
Kommunal service					
Medborgarnas upplevelser av förvaltningens service och bemötande**	60	72	58	65	
Löpande insikt, Företagsklimat, SKL***	Deltog ej i mätningen.	NKI 75	-	Kontinuerlig förbättring	

* Tid anges som mediantid de senaste två åren mellan startbeslut och antagandebeslut. Fokus de kommande åren kommer att ligga på förtätning i befintlig stadsmiljö vilket generellt kräver mer resurskrävande planläggning.

** Mäts genom upplevelsen av god service hos medborgare som de senaste 12 månader har haft kontakt med kommunen angående gator/vägar, trafik eller parker. Mäts i procent. År 2015 tog en stor andel av de svarande ingen ställning.

*** Kommunens service rankas totalt och inom myndighetsområdena brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll samt serveringstillstånd. Sex serviceområden mäts: information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet.

Kommentar

Marktillgång och plansituation

Arealen utbyggd verksamhetsmark har minskat de senaste två åren allteftersom exploatering skett samtidigt som utbyggnad av ny mark varit begränsad då bostäder prioriterats. Vi har dock en tillräcklig mängd detaljplanerad verksamhetsmark och vi har nu börjat prioritera upp arbetet med verksamhetsmark, bland annat genom översyn kring vårt markinnehav för bostäder, verksamheter och handel samt planering för att säkra marktillgång för de kommande 40 åren. Ambitionen är att utöka vår kapacitet avseende verksamhetsmark framöver.

Indikatormålet 2017 avseende planreserv är att reserven ska uppgå till minst två års bostadsproduktion. Genomsnittlig bostadsproduktion i Linköping de senaste tre åren uppgår till ca 1300 bostäder, vilket skulle ge ett mål om ca 2600 bostäder i planreserven. Utifrån det bedöms indikatorstatusen vara grön, även om utfallet ligger långt ifrån de 5100 som var den planerade reserven utifrån budget 2018 (det var aldrig ett målvärde).

Medborgarnas upplevelser av förvaltningens service och bemötande

Av de 16 procent som har haft kontakt med kommunen i något ärende som gäller gator/vägar, trafik eller parker under de senaste 12 månaderna är 58 procent nöjda eller anger att kontakterna varken varit bra eller dåliga. Andelen nöjda kvinnor är 53 procent och andelen nöjda män är 61 procent. Det är en minskning från 2017 med 14 procentenheter. Vidtagna aktiviteter kopplade till målet om god service och effektiv ärendehantering är bland annat införande av ärendehanteringssystemet InfraControl för hantering av felanmälningar och synpunkter kring våra gator och utemiljö. Systemet möjliggör för effektivare ärendehantering och en god och likvärdig service och kvalitet. Under året har också ett arbete påbörjats kopplat till ärendehantering inom stadsmiljö i syfte att säkerställa god och likvärdig service och kvalitet oavsett ärende. Under året har ett nytt telefonsystem införts i Kundtjänst, vilket möjliggör för att kunna se att se aktuell

information om exempelvis hur många ärenden som finns i kön till varje tjänst, vilken servicenivån är för närvarande och statistik över besvarade, tappade och avvisade ärenden. Systemet möjliggör också för att kunna spåra om samtalet besvarades direkt av Kundtjänst, eller om ärendet skickades vidare till berörd avdelning och vilken avdelning i så fall. Detta resulterar i tydligare statistik på olika ärendetyper, vilket underlättar uppföljnings- och förbättringsarbetet.

Löpande insikt, Företagsklimat, SKL

Utfall för 2018 färdigställs i april, vilket innebär att inget finns att redovisa för 2018. Det utfall som finns är det från 2017, dvs NKI 75. Linköpings kommun placerade sig 2017 på plats 46 i den totala rankningen och på plats 11 bland kommuner över 40 000 invånare. Senast Linköping deltog i hela undersökningen var 2013 och då placerade sig kommunen på plats 36 bland kommuner med fler än 40 000 invånare. År 2017 redovisade Linköpings kommun ett bättre NKI än Västerås, Uppsala, Umeå, Norrköping, Jönköping och Helsingborg, men ett sämre NKI än Lund och Eskilstuna.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Bedömning av målpåfyllelse

- Visar att målet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målet delvis uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målet inte uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Indikator för målpåfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
En kommun med ett växande näringsliv	SBN Mål 3. Nämnden och dess verksamheter ska erbjuda god service och effektiv ärendehantering som förenar likvärdig behandling och rättssäkerhet med individuellt bemötande och flexibilitet.	Minst 65 procent av de medborgare som varit i kontakt med Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen ska uppleva att servicen är god. I service begreppet ingår tillgänglighet (nåbarhet), bemötande, kompetens, samt effektivitet och kvalitet i handläggningen.	61	72	58	65
	SBN Mål 7. Linköpings innerstad ska upplevas som ett attraktivt och lättillgängligt regionalt centrum för företagsutveckling, handel, kultur, möten och besöksnäringen.	Minst 85 procent av besökarna i Linköpings innerstad ska vara nöjda med dess attraktivitet och tillgänglighet . Handeln och besöksnäringen ska utvecklas positivt i innerstaden.	86 / 81	84 / 74	87 / 80	85 / 85
		Minst 80 procent av de fastighetsägarna som kan värdera Linköpings stadskärna ska anse att stadskärnan står sig bra i konkurrens med andra handelsplatser i regionen.		n/a	n/a	80
		Antalet mötesplatser och kulturarrangemang ska öka i innerstaden.		n/a	n/a	öka
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv	SBN Mål 14. Kommunens trafiksystem ska skapa god tillgänglighet som bidrar till en hållbar utveckling i kommunen och regionen.	Minst 65 procent av medborgarna ska uppleva god tillgänglighet till daglig service och arbetspendling.	85	82	85	65
	SBN Mål 15. Antalet döda och skadade i trafiken ska minska. Trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter ska prioriteras.	Antalet döda och skadade, såväl svårt som lindrigt, ska minska totalt i de senaste fem årens mätningar.	843	1085	979	minska
	SBN Mål 16. Kommunens offentliga miljö ska ha hög tillgänglighet oavsett funktionsvariation.	Minst 75 procent av medborgarna ska vara nöjda med framkomligheten för personer med	70	68	78	75

			nedsatt rörelseförmåga i Linköpings offentliga miljöer (gator, torg, parker).				
En ekologiskt hållbar kommun	SBN Mål 13. Kommunens trafiksystem ska bidra till en attraktiv och hälsosam stadsmiljö med prioriteringsordning att gå, cykla, åka kollektivtrafik, åka bil.		Antalet gång-, cykel- och kollektivtrafikresor ska öka i relation till det totala antalet resor i kommunen.	C/K/B 22/12/66	-	C/K/B 28/12/61	öka
			Minst 80 procent av resenärerna ska uppleva den allmänna kollektivtrafiken som snabb och attraktiv.	74	78	-	80
			Trafikplaneringens aktiviteter har bidragit till att kommunens mål om koldioxidneutralitet 2025 kan uppnås.		n/a	n/a	n/a
	SBN Mål 9. Såväl den tätortsnära naturen som de kommunala naturreservaten ska ge goda möjligheter till rekreation och friluftsliv. Tillgängligheten till naturreservaten ska öka.		Minst 85 procent av medborgarna ska vara nöjda med möjligheten att få rekreation och idka friluftsliv i den tätortsnära naturen och de kommunala naturreservaten.	98	96	97	85
	SBN Mål 10. Den ekologiska hållbarheten och den biologiska mångfalden ska bevaras och utvecklas.		Minst 20 procent av de åtgärder som föreslås utifrån reviderat naturvårdsprogram ska ha genomförts.		n/a	0 klara 36 påbörjade	20
Fler bostäder för en växande kommun	SBN Mål 4. Tillgången på detaljplanlagd mark för bostäder, verksamheter och handel ska vara god. Utveckla metoder för detaljplaneläggning och markanvisning.		Nämnden ska ha en planberedskap i antagna detaljplaner för nya bostäder som motsvarar två års bostadsproduktion.		2860	3211	2000-3500
			1 000 lägenheter i antagna detaljplaner ska produceras årligen.	1 960	1 190	649	1 000
			1 700 lägenheter är framtagna i startade detaljplaner.		2 890	1179	1 700
			Nämnden ska ha en utbyggd markreserv om minst 50 ha attraktiv mark för industri och kontor, samt 20 ha för handel.	51 / 18,5	40,75 / 17,5	38,8 / 16	50 / 20
	SBN Mål 5. Nämnden ska planera för stadsbyggnad och		Minst 85 % av medborgarna ska uppleva att	86	86	89	85

	arkitektur av hög kvalitet och god hållbarhet.	nya, ombyggda och restaurerade byggnader, anläggningar och offentliga miljöer har arkitektur av hög kvalitet.				
		Stadsbyggnadsinsatserna ska bidra till en hållbar utveckling med en god bebyggd miljö och ”mer och bättre stadsqualiteter”.		-	-	-
	SBN Mål 11. Medborgarna ska uppleva att kommunens gator, gång- och cykelvägar har bra skötsel och underhåll.	Minst 75 procent av medborgarna ska vara nöjda med standarden på gator, vägar och gång- och cykelvägar. varav minst 25 procentenheter mycket nöjda.	74	75	72	75
		Minst 70 procent ska vara nöjda med snöröjning och halkbekämpning på gator, vägar och cykelvägar.	77	80	76	70
		Minst 90 procent ska vara nöjda med renhållningen på gator och vägar.	88	90	91	90
En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet	SBN Mål 6. Linköpings stadsdelar och kommunens tätorter ska utvecklas till levande och integrerade stadsmiljöer med blandade boendeformer, daglig service och bostadsnära verksamheter.	Planer för nya och ombyggda bostäder ska bidra till en ökad variation av upplåtelseformer, hustyper, bostadsstorlekar i den stadsdel och ort som berörs. Stadsbyggnadsinsatser ska genomföras för att integrera och utveckla stadsdelar med utanförskap och särskilda behov.			uppnått	-
	SBN Mål 1. Nämnden och dess verksamheter ska stärka demokratin och inflytandet genom god information, dialog och samverkan med medborgarna, näringslivet, den idéburna sektorn och andra intressenter.	Minst 80 procent av medborgarna ska anse sig ha fått god information om nämndens verksamhet, och upplever att nämnden erbjuder tillfällen till dialog och samverkan.	65	80	76	80
		Minst 70 procent av medborgarna ska kunna värdera nämndens informationsinsatser och de möjligheter de fått att delta i dialog och samverkan med nämnden.	41	73	75	70
	SBN Mål 2. Nämnden och dess verksamheter ska bidra till ökad jämlikhet och jämställdhet för likvärdigt inflytande och likvärdig välfärd.	Kvinnor och mäns sammantagna upplevelser av sin möjlighet att ta del av informationen om nämndens verksamheter och erbjudande till dialog och	delvis uppnått	delvis uppnått	delvis uppnått	Likvärdighet

		<p>samverkan ska vara likvärdig.</p> <p>Kvinnor och mäns sammantagna nöjdhet med offentliga miljöer, trafiksystem, parker och rekreationsområden, natur, trygghet och säkerhet, samt tillgänglighet för personer oavsett funktionsvariation ska vara likvärdig.</p>				
	SBN Mål 8. Medborgarna ska uppleva att den offentliga miljön är trygg och säker.	<p>Minst 65 procent av medborgarna ska uppleva den offentliga miljön som trygg kvälls- och natttid. (gator & torg/parker/egna bostadsområdet)</p>	56/30/81	64/44/86	64/49/82	65

Nämndens analys och bedömning

Måluppfyllelsen av flertalet av samhällsbyggnadsnämndens mål mäts genom en medborgarenkät som går ut till 1 000 slumpmässigt utvalda kommuninvånare i åldrarna 16-79 år. Svarsfrekvensen 2018 var 48 %, vilket är en förbättring jämfört med de två senaste mätningarna. Åldersfördelningen är representativ jämfört med hur det ser ut i populationen i stort, där drygt hälften (54 procent) av respondenterna är 50 år eller äldre. Andelen respondenter i åldern 16-19 år är lägst (4 procent), vilket dock stämmer relativt väl med hur det ser ut i populationen i stort (6 procent 2017).

I bedömningen räknas alla som har svarat *mycket bra, ganska bra* eller *varken bra eller dåligt*, som nöjda, liksom vid jämförelser med tidigare år. De som svarat *vet ej* räknas inte med, men kommenteras om det är av särskild betydelse för resultatet eller är något som nämnden har skäl att beakta när de utarbetar sina aktiviteter i framtida verksamhetsplaner.

Nämndens viktigaste mål:

Fysisk planering

Mål 4

Tillgången på detaljplanlagd mark för bostäder, verksamheter och handel ska vara god. Utveckla metoder för detaljplanläggning och markanvisning.

Indikatorer för måluppfyllelse

Nämnden ska ha en planberedskap i antagna detaljplaner för nya bostäder som motsvarar två års bostadsproduktion.

1 000 lägenheter i antagna detaljplaner ska produceras årligen.

1 700 lägenheter är framtagna i startade detaljplaner.

Nämnden ska ha en utbyggd markreserv om minst 50 ha attraktiv mark för industri och kontor, samt 20 ha för handel.

Aktiviteter

1. Starta och anta detaljplaner som möjliggör en god tillväxt och möter efterfrågan. Planarbetet prioriteras/koncentreras till detaljplaner med större volymer bostäder.
2. Planera för utveckling av verksamhets- och handelsområden.
3. Erbjudna marknaden differentierade marktilldelningar i olika lägen samt minst ett pilotprojekt för metodutveckling inom planläggning och markanvisning. Pilotprojektet ska ha inriktningen mot samverkan i tidiga skeden mellan projektets olika intressenter.

Nämndens analys samt bedömning

Av målets fyra indikatorer är det endast den första som fullt uppnås för 2018.

Årets antagna detaljplaner innehåller 649 bostäder (målvärde 1000) medan årets startade planer innehåller 1179 bostäder (målvärde 1700). Det låga utfallet för 2018 ska ses i ljuset av att flera stora planarbeten är igång som kräver mycket resurser, men som varken startades eller antogs under året. Inga tvivel råder dock om att sett till ett genomsnitt över åren både antas och startar planer innehållande minst 1000 bostäder. Exempelvis fanns ett väldigt högt antal lägenheter i startade detaljplaner år 2017 och ett högt antagande kommer 2019 eller 2020 då planen för Djurgården antas.

Den största avvikelserna mot plan avseende årets antagna planer var detaljplan för första etappen av Folkungavallen som på grund av överklagande blivit försenad och inte kunnat antas under året. Detaljplanen innehåller 570 bostäder och förseningen var den främsta orsaken till att vi inte klarar målet gällande 1 000 bostäder i antagna planer. Om planen antas 2019 kan en motsvarande positiv avvikelse uppstå för det årets utfall.

Avseende arealen utbyggd verksamhetsmark har den minskat de senaste två åren allteftersom exploatering skett samtidigt som utbyggnad av ny mark varit begränsad då bostäder har prioriterats. En tillräcklig mängd detaljplanerad verksamhetsmark finns dock och arbetet med verksamhetsmark prioriteras nu upp gradvis, bland annat har vi under året påbörjat en översyn kring markinnehav för bostäder, verksamheter och handel samt planering för att säkra marktillgång för de kommande 40 åren. Således finns tillförsikt i att kapacitet avseende verksamhetsmark kommer att utökas framöver.

Avseende aktiviteten kring metodutveckling inom planläggning och markanvisning har arbete med ett antal byggherredrivna planer påbörjats under året och särskilt värt att nämna är projektet Berga äng som inletts med markanvisning 2018 och som nu drivs genom så kallad byggherresamverkan.

Utifrån ovan resonemang så görs bedömningen att målet är **delvis uppnått**.

Mål 5

Nämnden ska planera för stadsbyggnad och arkitektur av hög kvalitet och god hållbarhet.

Indikatorer för måluppfyllelse

Minst 85 procent av medborgarna ska uppleva att nya, ombyggda och restaurerade byggnader, anläggningar och offentliga miljöer har arkitektur av hög kvalitet. Stadsbyggnadsinsatserna ska bidra till en hållbar utveckling med en god byggd miljö och ”mer och bättre stadskvaliteter”.

Aktiviteter

1. Formulera och kommunicera projekts arkitektoniska idé och hur det bidrar till den omgivande staden.
2. Skapa underlag och principer för att underlätta och tydliggöra grundläggande sakfrågor inom fysisk planering.
3. Utforma och förvalta offentliga miljöer som ger en hållbar stadsmiljö av hög kvalitet.

Nämndens analys samt bedömning

89 procent upplever att arkitekturen och kvalitén på ny- och ombyggnationer i stadsmiljöer är bra, medan 11 procent anser den dålig.

Utifrån Arkitekturprogrammet har arkitektonisk idé alternativt stadsbyggnadsidé formulerats för större planerings- och förtätningsprojekt som har startats under året. Ambitionen om en stadsbyggnadsidé har arbetats in i rutinen för uppstart av planeringsprojekt.

En omvärldsanalys har genomförts kring ekosystemtjänster i fysisk planering. Arbete med att sammanställa och analysera befintliga kulturmiljöutredningar pågår. Under året har även arbete med översyn av parkeringsnormen initierats.

När det gäller den fysiska miljö som nämnden själv bygger arbetar verksamheten bland annat med framtagande av nytt Stadsmiljöprogram, ”Vägledning för innerstadens utformning”. I det nya programmet kommer intentionerna i Arkitekturprogrammet att vävas in. I projekteringen idag ges varje projekt tid för perspektivet arkitektur. Stadsmiljökontoret har genomfört en ”Kvalitetsresa” med alla sin personal med arkitektur/gestaltning som tema, där dialog och exempel från nämndens projekt redovisades och diskuterades.

Målet bedöms vara **uppnått**.

Mål 6

Linköpings stadsdelar och kommunens tätorter ska utvecklas till levande och integrerade stadsmiljöer med blandade boendeformer, daglig service och bostadsnära verksamheter.

Indikatorer för måluppfyllelse

Planer för nya och ombyggda bostäder ska bidra till en ökad variation av upplåtelseformer, hustyper, bostadsstorlekar i den stadsdel och ort som berörs. Stadsbyggnadsinsatser ska genomföras för att integrera och utveckla stadsdelar med utanförskap och särskilda behov.

Aktiviteter

1. Planarbetet prioriteras enligt följande; 1) Innerstadens utveckling, 2) Komplement i befintliga stadsdelar, 3) prioriterade utvecklingsorter samt 4) planer som binder ihop stadsdelar. På landsbygden prioriteras de planer som identifierats enligt vatten- och avloppspolicyn och fastställts i vatten- och avloppsplanen. Erforderliga planeringsinsatser för Ostlänkens genomförande ska fortgå i lämplig omfattning, t.ex. planering för omlokalisering av Tomtebodas koloniområde.
2. Arbeta med en medveten utbyggnadsstrategi för tätorten Linköping, för att säkerställa ett långsiktigt kvalitativt bostadsbyggande, med olika upplåtelseformer samt påbörja markanvisning enligt detta.
3. Påbörja ett strategiskt arbete för att på ett bra sätt koppla ihop samhällets behov av service, verksamheter och hållbart resande kopplat till bostadsbyggande.

Nämndens analys samt bedömning

Prioritering av detaljplaner samt andra projekt har gjorts för att möjliggöra en bra variation inom stadsdelar/orter. Flera större planeringsinsatser har gjorts i syfte att utveckla Linköpings innerstad. Bland annat har arbete pågått med en detaljplan för helt ny stadsbebyggelse på Folkungavallen samt med flera förtätningar i anslutning till Djurgårdsgatan men

också mindre förtätningsprojekt så som Detektiven 19. Vidare har detaljplaner för ny bebyggelse påbörjats i stadsdelarna Ryd, Skäggetorp, Berga och Ekholmen. Arbetet med prioriterade utvecklingsorter är för tillfället koncentrerat till Lingham, Vikingstad och Ljungsbro. Vidare pågår arbete med områdesbestämmelser i Vårdsberg, Landeryd och Krånge. Detaljplaner som ska möjliggöra utveckling av både befintliga och nya skolor och förskolor har påbörjats.

Målet bedöms vara **uppnått**.

Mål 13

Kommunens trafiksystem ska bidra till en attraktiv och hälsosam stadsmiljö med prioriteringsordning att gå, cykla, åka kollektivtrafik, åka bil.

Indikatorer för måluppfyllelse

Antalet gång-, cykel- och kollektivtrafikresor ska öka i relation till det totala antalet resor i kommunen. Minst 80 procent av resenärerna ska uppleva den allmänna kollektivtrafiken som snabb och attraktiv. Trafikplaneringens aktiviteter har bidragit till att kommunens mål om koldioxidneutralitet 2025 kan uppnås.

Aktiviteter

1. Genomföra mobility managementprojekt som omfattar beteendepåverkan för hållbara resor.
2. Bygga ut och utveckla kommunens trafiksystem för ökad tillgänglighet, framkomlighet och ändrad färdmedelsfördelning.

Nämndens analys samt bedömning

Den under året genomförda Resevaneundersökningen i kommunen visar att andelen resor med bil har minskat något, vilket innebär att den trend med ökad andel resor med bil som setts i de senaste undersökningarna är bruten. Andelen resor med cykel, elcykel eller moped har ökat och är i årets undersökning på den näst högsta nivån efter toppåret 1999. Kollektivtrafiken har befunnit sig på en tämligen stabil nivå under de fyra senaste undersökningarna. Kvinnor reser i något större utsträckning med kollektivtrafiken än män. Antalet resor per trafikslag och vardagsdygn uppgick hösten 2018 till 176 600 med bil, 80 700 med cykel, elcykel eller moped och 33 500 med kollektivtrafik. Det är främst kvinnorna som har minskat sitt resande med bil jämfört med undersökningen 2014, och då främst som förare. Kvinnor gör 0,2 resor fler än män på cykel, elcykel eller moped. Andelen resor med kollektivtrafik är 12 procent, cykel, elcykel och moped 28 procent och bil 61 procent. Vid mätningen 2014 var andelen resor med kollektivtrafik 11 procent, cykel, elcykel och moped 24 procent och bil 64 procent. Till fots var huvudfärdssätt vid 50 000 resor på vardagar under hösten 2018, vilket är 9 600 fler noteringar än vid undersökningen 2014. Kvinnor gör något fler resor än män till fots, 0,45 resor per kvinna jämfört med 0,29 resor per man.

Den senaste Kollektivtrafikbarometern (2017) visar att andelen kunder som sammanfattningsvis är nöjda med Östgötrafiken uppgår till 67 procent, vilket är en klart högre andel jämfört med genomsnittet bland samtliga deltagande organisationer (58 procent). 80 procent av kunderna är som helhet nöjda med den senaste resan. Antalet påstigningar i Linköpings tätort ökade under 2018 med 3,5 procent jämfört med 2017.

Undersökningen om Stadskärnans attraktivitet visar att nästan nio av tio anser att tillgängligheten till busshållplatser i stadskärnan är god. Medelvärde har ökat sedan 2008. Samma undersökning visar att runt två av tre anser att möjligheterna att ta sig till stadskärnan med buss eller bil är bra och en majoritet anser att möjligheterna att ta sig till stadskärnan med cykel eller fots är bra.

Undersökningens resultat visar också på att 65 procent (betyg 7-9 på nio-gradig skala) upplever att miljön (buller/luftkvalitet) i stadskärnan är bra. 32 procent uppger betyget 4-6 och 3 procent uppger att miljön upplevs som dålig. Här har medelvärdet ökat sedan 2005.

Avseende de planerade aktiviteterna har bland annat mobility managementprojekt genomförts som omfattar beteendepåverkan samt ökar andelen gående och cyklande till skola. Under året har arbete pågått kring cykellänkarna till Ryd och Skäggetorp (s.k. expresscykelstråk) i syfte att minska avstånden mellan stadskärnan och Linköpings yttre stadsdelar. Cykellänken Ryd invigdes i december. Fortsatt pågår arbete med Grön resplan i Mjärdevi tillsammans med fastighetsägare och företag för att öka hållbart resande. Dessutom har en ny uppdaterad cykelkarta tagits fram.

Mål 13 är **uppnått**.

Nämndens övriga mål:

Nämndövergripande verksamhet

Mål 1

Nämnden och dess verksamheter ska stärka demokratin och inflytandet genom god information, dialog och samverkan med medborgarna, näringslivet, den idéburna sektorn och andra intressenter.

Indikatorer för målpuppfyllelse

Minst 80 procent av medborgarna ska anse sig ha fått god information om nämndens verksamhet, och upplever att nämnden erbjudit tillfällen till dialog och samverkan. Minst 70 procent av medborgarna ska kunna värdera nämndens informationsinsatser och de möjligheter de fått att delta i dialog och samverkan med nämnden.

Aktiviteter

1. Öka medborgarnas kunskap om möjligheten till påverkan och delaktighet inom nämndens verksamhetsområde.
2. Vidareutveckla och utvärdera information, kommunikation och tjänster som inbjuder till dialog och samverkan.

Nämndens analys samt bedömning

Medborgarenkäten visar att 76 procent tycker att kommunens information om Linköpings stads- och landsbygdsutveckling är bra. 75 procent anser att möjligheterna att lämna medborgaråsikter, delta i samråd och föra dialog med kommunen om stads- och landsbygdsutveckling är acceptabla. Målvärdet på dessa frågor är minst 80 procent respektive 70 procent, vilket innebär att målet sammantaget är **delvis uppnått**. Det finns också anledning att belysa den höga andelen av invånarna som saknar uppfattning.

Avseende de planerade aktiviteterna kopplade till målet har Företagsservice öppnat under året i syfte att förbättra bemötande och service till företagare. Kommunikationsplanering för nämndens aktiviteter värderas i varje enskilt projekt. I prioriterade aktiviteter har informationsinsatserna varit mer omfattande, så som exempelvis vissa planprogram och stadsutvecklingsprojekt. I andra fall av mer informationskaraktär på webbsidan. Under året har flera välbesökta och uppskattade invigningar genomförts, bland annat invigningen av Hospitalstorget.

Mål 2

Nämnden och dess verksamheter ska bidra till ökad jämlikhet och jämställdhet för likvärdigt inflytande och likvärdig välfärd.

Indikatorer för målpuppfyllelse

Kvinnor och mäns sammantagna upplevelser av sin möjlighet att ta del av informationen om nämndens verksamheter och erbjudande till dialog och samverkan ska vara likvärdig.

Kvinnor och mäns sammantagna nöjdhet med offentliga miljöer, trafiksystem, parker- och rekreationsområden, natur, trygghet och säkerhet, samt tillgänglighet för personer oavsett funktionsvariation ska vara likvärdig.

Aktiviteter

1. Vidareutveckla och utvärdera nämndens information, kommunikation och tjänster utifrån ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv.

Nämndens analys samt bedömning

3 av de enkätfrågor där det finns statistiskt säkerställda skillnader mellan kvinnor och män avser nöjdhet. På samtliga 3 frågor är män mer nöjda än kvinnor. Det är en förändring från föregående år då män var mer nöjda på tre av frågorna och kvinnorna mer nöjda på resterande tre frågor. De statistiskt säkerställda skillnaderna rör samtliga frågor gällande trygghet där kvinnorna upplever en större otrygghet jämfört med männen.

I övriga svar från medborgarenkäten finns inga statistiskt säkerställda skillnader mellan könen. Vid en genomgång av enkätens samtliga svar framgår att männen är mer nöjda på 16 av frågorna och kvinnorna mer nöjda på 15 av frågorna, även om skillnaderna är marginella i vissa fall. I 23 av frågorna är skillnaden mellan könen mindre än 5 procent. I 5 av frågorna är skillnaden mellan 5-9 procent stor. I 3 av frågorna är skillnaden större än 9 procent (dessa är de statistiskt säkerställda skillnaderna). Generellt kan sägas att männen är något mer nöjda med områden så som exempelvis gatustandard och –skötsel, snöröjning, arkitektur, attraktivitet, trafik, trygghet och stadskärnan som café och restaurangcent-

rum. Kvinnorna är något mer nöjda med exempelvis tillgänglighet till daglig service, parker, natur och rekreation, kommuninformation, delaktighet och service, stadskärnan som handels- (shopping) centrum och kulturcentrum.

På frågan om möjligheter att lämna medborgaråsikter, delta i samråd och föra dialog med kommunen om stads- och landsbygdsutveckling svarar 44 procent av kvinnorna att de är nöjda och 41 procent av männen svarar att de är nöjda. Skillnaden mellan könen är därmed mindre än 5 procent.

Målet är **delvis uppnått**.

Mål 3

Nämnden och dess verksamheter ska erbjuda god service och effektiv ärendehantering som förenar likvärdig behandling och rättssäkerhet med individuellt bemötande och flexibilitet.

Indikatorer för målpuppfyllelse

Minst 65 procent av de medborgare som varit i kontakt med Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen ska uppleva att servicen är god. I service begreppet ingår tillgänglighet (nåbarhet), bemötande, kompetens, samt effektivitet och kvalitet i handläggningen.

Aktiviteter

1. Bidra till etablering av kommunens funktion för företagsservice till nämndens kunder.
2. Utvärdera och vidareutveckla nämndens kundservice, med avseende på likvärdig behandling och rättssäkerhet, effektiv ärendehantering samt bemötande och flexibilitet.

Nämndens analys samt bedömning

Av samtliga som svarade på medborgarenkäten hade 16 procent haft kontakt med kommunen i något ärende som gällde gator/vägar, trafik eller parker under de senaste 12 månaderna. Av dessa är 58 procent nöjda eller anger att kontakterna varken varit bra eller dåliga. Det är en minskning från 2017 med 14 procentenheter och innebär att målvärdet på 65 procent **inte är uppnått**. Jämfört med 2016 och 2017 var det ungefär lika många som hade kontakt med förvaltningen eller nämnden (15 procent respektive 13 procent) men då var det 61 procent respektive 72 procent som var nöjda eller svarat varken bra eller dåligt. Går vi tillbaka till 2015 var 55 procent nöjda.

Vidtagna aktiviteter kopplade till målet är bland annat införandet av ärendehanteringssystemet Infracontrol för hantering av felanmälningar och synpunkter kopplade till verksamheten drift- och underhåll. I systemet samlas felanmälningar och synpunkter till överskådliga ärenden som förenklar drift- och underhållsarbetet och förbättrar servicen till medborgare, företag och besökare och ökar dessutom effektiviteten inom förvaltningen. Under året har även förvaltningen varit delaktig i etablering av Företagsservice genom planering och bemanning. Dessutom har mycket fokus legat på deltagande i planering av Kontaktcenter.

Mål 7

Linköpings innerstad ska upplevas som ett attraktivt och lättillgängligt regionalt centrum för företagsutveckling, handel, kultur, möten och besöksnäringen.

Indikatorer för målpuppfyllelse

Minst 85 procent av besökarna i Linköpings innerstad ska vara nöjda med dess attraktivitet och tillgänglighet. Minst 80 procent av de fastighetsägarna som kan värdera Linköpings stadskärna ska anse att stadskärnan står sig bra i konkurrens med andra handelsplatser i regionen. Handeln och besöksnäringen ska utvecklas positivt i innerstaden. Antalet mötesplatser och kulturarrangemang ska öka i innerstaden.

Aktiviteter

1. Bidra till att tillgängliggöra en attraktiv, funktionell och trygg miljö för stadens aktiviteter och arrangemang.
2. Bidra till arbetet med Årets stadskärna 2018.

Nämndens analys samt bedömning

Medborgarundersökningen visar att 80 procent av kommuninvånarna tycker att tillgängligheten till Linköpings innerstad är acceptabel/bra, vilket är 5 procentenheter under målvärdet men en förbättring med jämfört med föregående år då 74 procent svarade att de var nöjda. 2016 ansåg 81 procent att de var nöjda.

Undersökningen om Stads kärnans attraktivitet visar att drygt tre av fyra (76 procent) anser att möjligheterna att ta sig till stadskärnan är bra och endast ett fåtal anser att de är dåliga. Undersökningen visar också att fler än nio av tio anser att möjligheten att förflytta sig till fots i stadskärnan är bra och tre av fyra tycker att möjligheten att förflytta sig på cykel är bra.

Medborgarundersökningen visar vidare att 87 procent tycker att innerstadens attraktivitet är acceptabel eller bra, vilket är över målvärdet, och något över nivån 2017. 81 procent är nöjda med stadskärnan som handels- (shopping) centrum. 75 procent är nöjda med stadskärnans attraktivitet som kulturcentrum. 18 procent uppger att de inte vet. 92 procent är nöjda med stadskärnan som café och restaurangcentrum. Undersökningen om Stads kärnans attraktivitet visar att fler än fyra av fem tycker att stadskärnans attraktivitet som café och restaurangcentrum är bra och drygt två av tre tycker att stadskärnans attraktivitet som handels- (shopping) centrum är bra. Därutöver är andelen som tycker att stadskärnan är bra som kulturellt centrum något lägre men det är ändå en majoritet som tycker att den är bra. I denna undersökning har värdet ökat sedan 2014.

Avseende de planerade aktiviteterna kopplade till målet har bland annat Hospitalstorget färdigställts och invigts. Dessutom har julbelysningen "Vinterstad i ljus" spridits utanför stadskärnan till tätorterna Linghem, Sturefors, Nykil, Ljungsbrogården och Berg.

Under året har Linköpings stadskärna erhållit utmärkelsen *Årets stadskärna 2018* för framgångsrik utveckling av stadskärnan. Utmärkelsen har delats ut i 24 år av Föreningen Svenska Stadskärnor till den svenska stad som under de närmast föregående åren gjort störst framsteg i sin förnyelse av centrum, genom samarbete mellan både privata och offentliga aktörer. Med framsteg menas att det finns ett flertal mätbara resultat av stadskärnans utveckling.

Sammantaget är målet **delvis uppnått**.

Mål 8

Medborgarna ska uppleva att den offentliga miljön är trygg och säker.

Indikatorer för måluppfyllelse

Minst 65 procent av medborgarna ska uppleva den offentliga miljön som trygg kvälls- och nattetid.

Aktiviteter

1. Förvalta och vidareutveckla stadens gång- och cykelstråk och övriga offentliga platser så att de upplevs trygga och säkra.
2. Utveckla samverkan med stadens aktörer för att främja ett tryggt och säkert stadsliv, t.ex. till och från skolor.
3. Utöka antalet återvinningscentraler.

Nämndens analys samt bedömning

64 procent anser att tryggheten kvällar och nätter på gator och torg i Linköpings innerstad är bra/acceptabel (39 procent tycker den är bra, 25 procent är neutrala och 35 procent tycker den är dålig). Här finns det en statistiskt säkerställd skillnad avseende ålder och kön, vilket redan nämns under mål 2. Det är framför allt ålderskategorierna 50-59 och 60-69 år som anser att tryggheten är dålig (34 respektive 31 procent). Andelen som uppgett vet ej är relativt hög på 17 procent.

I innerstadens parker är det 49 procent som anser att tryggheten är bra/acceptabel, där 26 procent tycker den är bra, 23 procent är neutrala och 52 procent tycker den är dålig. Detta är en förbättring jämfört med föregående år med 5 procentenheter och 16 procentenheter under målvärdet. Andelen utan åsikt är relativt hög (27 procent). I det egna bostadsområdet upplever de flesta trygghet på kvällar och nätter (82 procent). Här är det endast 3 procent som inte har någon uppfattning om tryggheten. Även till dessa frågor finns en statistiskt säkerställd skillnad i svaren avseende ålder och kön.

Under året har ett flertal åtgärder vidtagits kopplade till målet, bland annat har omfattande satsningar gjorts på belysning på gång- och cykelstråk och i flera gc-tunnlar, samt beskärning av buskage. I Cykellänksprojektet är trygghets- och säkerhetsaspekten inbyggd. Dessutom samarbetar nämnden med skolan om säkrare skolvägar.

Under året har även den upplevda tryggheten mätts i undersökningen om Stads kärnans attraktivitet. Dessutom har en omfattande Trygghetsmätning genomförts i kommunen på uppdrag av kommunstyrelsen. Dessa båda mätningarna bekräftar ytterligare resultatet. Nämnden har under året fått en genomgång av trygghetsaspekten ur ett stadsmiljöperspektiv innehållande bland annat en sammanställning av pågående och kommande trygghetsskapande åtgärder. Bland annat planeras för en trygghetsinventering genom en interaktiv karta som ska ske under 2019.

Målet anses **inte uppnått**.

Mål 9

Såväl den tätortsnära naturen som de kommunala naturreservaten ska ge goda möjligheter till rekreation och friluftsliv. Tillgängligheten till naturreservaten ska öka.

Indikatorer för målpuppfyllelse

Minst 85 procent av medborgarna ska vara nöjda med möjligheten att få rekreation och idka friluftsliv i den tätortsnära naturen och de kommunala naturreservaten.

Aktiviteter

1. Bidra till ett aktivt friluftsliv inom Linköpings kommun genom fysiska åtgärder och i samverkan med övriga aktörer inom området.
2. Utveckla rekreation och tillgänglighet i de kommunala naturreservaten och den tätortsnära naturen.
3. När nya exploateringsområden planeras och byggs ut skall närliggande park och grönområden utvecklas.

Nämndens analys samt bedömning

97 procent av kommuninvånarna är nöjda med rekreativsmöjligheterna i den tätortsnära naturen och i de kommunala naturreservaten. Tre procent tycker att möjligheterna är dåliga.

Genomförda aktiviteter kopplade till målet är bland annat åtgärder för förbättrad tillgänglighet som har skett längs Östgötaleden och en upplevelsestig om Eklandskapet som har anlagts i Skäggetorp. Ridstigar har märkts ut och kopplats samman i naturen söder om staden. I Vidingsjö motionscentrum har ett uteklassrum byggts. Stigar för ridning, cykling och löpning har märkts ut i Vallaskogen och informationsplatser har byggts i Rydsskogen. Rörande information om naturen har även en folder om tillgänglig natur utarbetats, ett naturguideprogram genomförts i sedvanlig ordning, instagramkontot Linköpings natur har ökat i popularitet och projektet Naturen – en väg till integration har slutförts.

Invånarnas nöjdhet med rekreativsmöjligheterna visar att målet är **uppnått**.

Mål 10

Den ekologiska hållbarheten och den biologiska mångfalden ska bevaras och utvecklas.

Indikatorer för målpuppfyllelse

Minst 20 % av de åtgärder som föreslås utifrån reviderat naturvårdsprogram ska ha genomförts.

Aktiviteter

1. Utveckla naturvärden och grönstruktur i staden genom att arbeta med ekosystemtjänster och grön infrastruktur.
2. Genomföra åtgärder för bevarande och utveckling av den biologiska mångfalden.

Nämndens analys samt bedömning

Det reviderade Naturvårdsprogrammet med strategidelen och tillhörande handlingsplan antogs i augusti/september, att gälla fram till och med 2022. Målet för året var att 20 % av de 72 åtgärderna (14 st) skulle ha slutförts. Eftersom åtgärderna vanligen sträcker sig över längre än ett år har inga åtgärder slutförts under året. Däremot är 26 åtgärder (36 %) påbörjade och 29 st (40 %) av löpande karaktär.

År två av sex av det EU-finansierade projektet "Life - Bridging the Gap" har genomförts, med restaurering av värdefulla ekmiljöer, plantering av träd och buskar och skapande av död ved. Inom projektet har nya skötselplaner utarbetats för naturreservaten Tinnerö eklandskap, Viggeby, Vidingsjöskogen och Ullstämmaskogen.

En stor händelse var att det nya kommunala naturreservatet Motala ströms ravin bildades, som det sjunde kommunalt förvaldade naturreservatet i ordningen. Även Valla salamanderdammar har bildats, det första kommunala biotopskyddsområdet. Dessutom har återskapandet av våtmarken vid Ullaberg påbörjats. Nämnden har också tagit en aktiv roll i deltagande och arbete med vattenrådet för Övre Motala ström, Svartån-Sommen och Stångån.

Kommunen genomför också ett stort antal LONA-projekt, exempelvis inventering av stadens gräsytor, för en mer naturvårdsanpassad skötsel, och restaurering av områden i Naturvårdsprogrammet. Byggnationen har påbörjats av ett omlöp förbi dämnet i Nykvarn i Stångån. Även ett antal naturinventeringar har gjorts, bland annat provfiske i Roxen och artinventeringar i Tinnerö eklandskap.

Målet är **delvis uppnått**.

Mål 11

Medborgarna ska uppleva att kommunens gator, gång- och cykelvägar har bra skötsel och underhåll.**Indikatorer för måluppfyllelse**

Minst 75 procent av medborgarna ska vara nöjda med standarden på gator, vägar och gång- och cykelvägar. Minst 70 procent ska vara nöjda med snöröjning och halkbekämpning på gator, vägar och cykelvägar. Minst 90 procent ska vara nöjda med renhållningen på gator och vägar, varav minst 25 procentenheter mycket nöjda.

Aktiviteter

1. Genomföra och vidareutveckla skötsel och underhåll av kommunala väg- och gång- och cykelnät i samverkan med upphandlade anläggnings- och driftentreprenörer.
2. Strukturer och arbetssätt som underlättar samplanering och samordning kring grävningar och andra arbeten på kommunal mark ska vidareutvecklas.

Nämndens analys samt bedömning

Medborgarundersökningen visar att standarden på de stora gatorna i kommunen upplevs av 66 procent som acceptabel/bra, vilket är en försämring med 4 procentenheter från föregående år. Standarden på gatan/vägen där man bor är för 70 procent acceptabel/bra, vilken är en försämring med 2 procentenheter sedan föregående år. 81 procent anser att standarden på cykelvägarna är acceptabel/bra, vilket är en försämring med 2 procentenheter jämfört med föregående år. 8 procent har ingen uppfattning avseende cykelvägarna. Totalt ger det ett medelvärde på 72 procent, vilket ligger strax under indikatorns målvärde. Föregående års medelvärde låg på 75 procent. Det finns statistiskt säkerställda skillnader vad gäller ålderskategorierna där gruppen 16-29 och 30-39 har störst andel nöjda (73 procentenheter), medan kategorin 50-59 år är minst nöjda (51 procentenheter) avseende standarden på de stora gatorna i kommunen. Likaså finns statistiskt säkerställda skillnader gällande standarden på gång- och cykelvägar där gruppen 40-49 är mest nöjda (82 procentenheter) och 50-59 är minst nöjda (63 procentenheter).

82 procent är nöjda med snöröjning och halkbekämpning på de större vägarna i kommunen och 71 procent på vägen/gatan där man bor. På cykelvägarna är 75 procent nöjda och 19 procent har ingen uppfattning. Detta är en försämring med 1 procentenheter gällande de stora vägarna, en försämring med 4 procentenheter gällande vägen/gatan där man bor och en försämring med 8 procentenheter gällande cykelvägarna jämfört med 2017. Totalt är medelvärdet 76 procent, vilket ligger över indikatorns målvärde. Föregående års medelvärde låg på 80 procent.

90 procent är nöjda med renhållningen av gator och vägar utanför Linköpings centrum och 91 procent i Linköpings centrum. Det är en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2017 avseende utanför centrum och oförändrat avseende i centrum. Totalt ger det ett medelvärde på 90,5 procent, vilket är 0,5 procentenheter över målvärdet och en ökning med 1 procentenheter jämfört med 2017 års medelvärde. Varken avseende renhållningen på gator och vägar i eller utanför centrum är andelen mycket nöjda 25 procent, vilket ingår i målvärdet (22 respektive 13 procent).

I den under året genomförda undersökningen om Stads kärnans attraktivitet visar resultatet att på en nio-gradig skala svarar 67 procent att renhållning och skötsel av stadskärnan fungerar bra (7-9). 30 procent sätter betyget 4-6 och 3 procent betyget dåligt (1-3).

Genomförda aktiviteter kopplade till målet är bland annat åtgärder för att öka samordningen av grävarbeten och andra trafikstörande åtgärder på kommunal mark. Detta har skett genom utökade samråd internt, tydligare och mer omfattande kommunikationsinsatser och uppföljning av återställningar av grävningar. Ärendehanteringssystemet Infracontrol innebär en ökad servicegrad och effektivisering av hantering av synpunkter, felanmälningar och driftärenden. Dessutom är upphandlade driftentreprenörer anslutna till systemet. "Tyst asfalt" har testats på Industrigatan och arbete har pågått med metoder för att hitta hållbar beläggning av gc-vägar. Dialoger sker med sökande för att hitta lösningar som stör trafiken så lite som möjligt vid grävarbeten, t.ex. starta arbete först kl 9 och avsluta kl 15, arbeta över helger, nattarbete för att minimera störningen av trafiken. Vid dessa arbeten läggs också information ut på kommunens webbplats och i facebook-flöden. Dock är det oundvikligt att entreprenadarbetena påverkar våra olika trafiksystem.

Sammantaget är målet **delvis uppnått**.

Mål 12

Medborgarna ska uppleva att kommunens park- och rekreationsområden har bra skötsel och underhåll, samt utvecklas för att ge bättre möjligheter till närrekreation, social samvaro och rika miljöupplevelser.**Indikatorer för måluppfyllelse**

Minst 85 procent av medborgarna ska vara nöjda med kommunens skötsel och underhåll av park- och rekreationsområden, och att de har utvecklats positivt för närrekreation, social samvaro och rika miljöupplevelser.

Aktiviteter

1. Genomföra och vidareutveckla skötsel och underhåll av kommunens park- och rekreationsområden i samverkan med upphandlade anläggnings- och driftentreprenörer.
2. Utveckla kommunikation och samordning för ökat nyttjande av kommunens park- och rekreationsområden.

Nämndens analys samt bedömning

93 procent är nöjda med kommunens parkskötsel och 92 procent med attraktiviteten hos kommunens parker och grönområden. Eftersom målvärdet ligger på 85 procent anses målet **uppnått**. Målet har uppnåtts sedan 2014.

Aktiviteter som genomförts under året kopplade till målet är olika investeringsprojekt med både komplettering och utbyggnad av nya lekplatser och aktivitetsparker i exempelvis Vimanshäll och Lingham. Andra projekt som kan nämnas är restaurering av kajer längs Stångån, renovering av plaskdammen i Johannelund, ombyggnad av Raul Wallenbergs plats, promenadslinga längs Lillån i Sjögestad, Ekslinga i Skäggetorp, restaurering av Tinnerö mangårdsbyggnad, samt ny toalett vid parkleken i Trädgårdsföreningen. En vård- och underhållsplan för Trädgårdsföreningens byggnader och park slutfördes under året.

Nämnden har vidareutvecklat sin samverkan med Kultur- och fritidsförvaltningen inom området. Dialoger har förts med upphandlade driftentreprenörer kring förväntningar, förutsättningar utmaningar med snöhantering i staden.

Mål 14

Kommunens trafiksystem ska skapa god tillgänglighet som bidrar till en hållbar utveckling i kommunen och regionen.

Indikatorer för måluppfyllelse

Minst 65 procent av medborgarna ska uppleva god tillgänglighet till daglig service och arbetspendling.

Aktiviteter

1. Underhålla och vidareutveckla kommunens trafiksystem med fysiska åtgärder, som stödjer en hållbar trafikutveckling.
2. Anpassningar på Yttre ring och infartsleder t.ex. i korsningspunkter.

Nämndens analys samt bedömning

91 procent är nöjda med tillgängligheten till daglig service, vilket är en ökning med två procentenheter sedan 2017. 78 procent är nöjda med möjligheterna att arbetspendla, vilket också är en förbättring med två procentenheter sedan 2017. Andelen som angett vet ej är relativt hög på 21 procent. Här finns statistiskt säkerställda skillnader vad gäller ålderskategorierna där gruppen 40-49 år är mest med möjligheter att arbetspendla nöjda (78 procentenheter) och gruppen 70-79 år är minst nöjda (36 procentenheter), följt av gruppen 60-69 år (48 procentenheter).

Då målvärdet uppnås i båda delarna anses målet **uppnått**.

Under året har nämnden fortsatt arbetet med att bygga ut kommunens gång- och cykelvägar. Bland annat har en utbyggnad av ny gång- och cykelbana från Tallboda till Lingham skett. Dessutom har en ny gång- och cykelbana längs Gränsliden i Tallboda byggts, likaså en ny gång- och cykelväg längs Näckrosvägen i Sturefors samt en ny gång- och cykelbana längs Brokindsleden. Nämnden har varit framgångsrik i att ansöka om statliga stadsmiljöavtalsbidrag för att bygga gång- och cykelvägar.

Nämnden har infört cykelreglering på resecentrum då nya regler för cykelparkering vid resecentrum infördes den 1 september för att göra området mer tillgängligt för alla. Samtidigt gjordes plats för fler cyklar genom att bygga ett nytt cykelgarage och fler säkra cykelparkeringar i södra delen av området.

Nämnden har också låtit genomföra några större kollektivtrafikåtgärder under året, så som breddning av bron över Hanningeleden vid Garnisonen, ombyggnaden av Storgatan, Kaserngatan, Drottninggatan samt nya kollektivtrafikfält längs Bergsvägen.

Dessutom har nämnden genomfört en rad åtgärder på Y-ring under året för att öka kapaciteten för trafiksystemet för bilar. Utöver det har asfaltering av 251 000 m² bilväg/gata genomförts, samt ny tyst asfaltsbeläggning är lagd på del av Industrigatan.

Mål 15

Antalet döda och skadade i trafiken ska minska. Trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter ska prioriteras.

Indikatorer för målpuffyllelse

Antalet döda och skadade, såväl svårt som lindrigt, ska minska totalt i de senaste fem årens mätningar.

Aktiviteter

1. Genomföra trafiksäkerhetsåtgärder.

Nämndens analys samt bedömning

Antalet trafikolyckor under året är färre än 2017. Sett över en längre period så är antalet olyckor dock ganska stabilt. Det pendlar mellan åren. Bedömningen är att målet **inte är uppnått** utan ligger ganska stabilt.

Nämnden gör trafiksäkerhetshöjande åtgärder, främst inriktade mot att höja säkerheten för oskyddade trafikanter. Ett arbete som kommer att fortsätta. Nämndens hastighetsplan är nu genomförd varför bedömningen är att hastigheterna borde minska något framöver. Ett bra sätt att minska konsekvenserna vid en eventuell olycka är att minska hastigheten.

Mål 16

Kommunens offentliga miljö ska ha hög tillgänglighet oavsett funktionsvariation.

Indikatorer för målpuffyllelse

Minst 75 procent av medborgarna ska vara nöjda med framkomligheten för personer med nedsatt rörelseförmåga i Linköpings offentliga miljöer (gator, torg, parker).

Aktiviteter

1. Fortsätta arbetet med att utveckla Linköpings gator, torg, parker och naturområden så att de får en hög tillgänglighet.

Nämndens analys samt bedömning

I medborgarenkäten anger 78 procent att de är nöjda med framkomligheten för personer med nedsatt rörelseförmåga. Däremot är det 50 procent som inte har någon uppfattning i denna fråga, vilket är en mycket hög andel.

Årets resultat är en förbättring jämfört med 2017 med 10 procentenheter. (Under 2016 och 2014 var 70 procent nöjda 2015 var 69 procent nöjda.) Målet är **uppnått**.

Genomförda aktiviteter kopplade till målet är bland annat arbete med att öka tillgängligheten till kommunens naturreservat. Busshållplatser ibland annat T1 och i Hackefors har byggts om tillgänglighetsanpassats. Lekplatsers sandlådor har tillgänglighetsanpassats och soffor har bytts ut. Dessutom har trappen vid Nattstuvegatan byggts om.

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

Upphandlingspolicyen innehåller värdegrundsbaserade förhållningssätt som ska beaktas i upphandlings- och inköpsprocessen och gäller för nämnden och förvaltningen. Nämnden ska genom att ställa krav vid sina inköp bidra till ett hållbart samhälle, vilket ska ingå som en naturlig del i varje upphandling. I hållbar upphandling ingår att ta hänsyn till flera perspektiv, så som exempelvis tillgänglighetskrav och att beakta företags sociala ansvar.

Under året har nämnden tagit med kriteriet social hänsyn i tre driftsupphandlingar. Kriteriet avsåg att ge stöd för personer långt ifrån arbetsmarknaden i uppdraget. Inom samtliga entreprenader finns möjlighet att ta in lärlingar. I alla nämndens upphandlingar finns krav på hänsynstagande av framtagna miljökravsbilaga, som ställer krav på maskiner som används i uppdragen. Ny Miljökravsbilaga är under framtagande och i det arbetet finns samverkan mellan kommunen och dess bolag.

Digital agenda

Den digitala agendan beskriver de digitaliseringsinsatser som kommunen ska prioritera fram till år 2019 och utgör ett stöd i nämndens och verksamhetens arbete med att prioritera, planera och genomföra digitala utvecklingsinsatser. Inom

kommunens prioriterade åtgärder fokuserar nämnden på att tillvarata digitaliseringens möjligheter genom att skapa digitala flöden. När processen blir helt digital blir den snabbare, enklare, effektivare och mer transparent och stöttar därmed samhällsprocessen på ett bättre sätt. Andra viktiga samhällsprocesser och funktioner kommer också kunna dra nytta av informationen, så som hantering av kris- och beredskap, samt klimat- och miljöfrågor. Samtidigt ökar tillgängligheten och servicen till medborgarna och näringslivet och demokratin och medborgarinflytande kan stärkas. Fokus ligger också på att öka visualiseringen av stadsutvecklingen för kunskap och dialog med medborgarna.

Nämndens digitaliseringsarbete beskrivs mer utförligt längre fram i dokumentet under kommunövergripande Strategiska utvecklingsuppdrag och Digitalisering.

Informationssäkerhetspolicy

Verksamheten hanterar stora mängder information i relationer med kommuninvånare, företag och organisationer. För effektiva processer är det viktigt att information, i alla externa och interna relationer, är tillgänglig när det behövs. Samtidigt ska känslig information skyddas för att vi ska kunna fullgöra vårt uppdrag.

Informationssäkerhetsarbetet inom nämndens verksamhet sker utifrån den kommunövergripande informationssäkerhetspolicyn och dess riktlinjer och anvisningar. Roller, ansvar och befogenheter hanteras i dokumentet Styr- och ledningssystem för Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningen har under året arbetat intensivt med dataskyddsförordningen GDPR, vilket syftar till att skydda enskildas grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. Bland annat har representanter varje vecka träffat kommunens dataskyddsombud fr.o.m. hösten och förvaltningens medarbetare har genomgått en e-utbildning i GDPR. Grundläggande i verksamheten är också ett utbyggt behörighetssystem, där rätt behörighet ges utifrån roll och uppdrag.

Under året har fokus varit särskilt på nämndens information utifrån perspektivet tillgänglighet, det vill säga åtkomlighet för behörig person vid rätt tillfälle. Som ett exempel på hur detta perspektiv inarbetats kan införandet av ärendehanteringssystemet Infracontrol för hantering av felanmälningar och synpunkter kring kommunens gator och utemiljö nämnas. I systemet hanteras felanmälningar och synpunkter enligt tydliga rutiner vilket förenklar drift- och underhållsarbetet och förbättrar servicen till medborgare, företag och besökare. Systemet ökar dessutom effektiviteten inom förvaltningen. Den som anmäler ett fel eller synpunkt har möjlighet att uppge sin e-postadress eller mobiltelefonnummer, vilket gör att personen har möjlighet att följa vad som händer i ärendet. Alla fel eller synpunkter som anmäls tillgängliggörs genom att de visualiseras med en position och kategorisering på en digital karta på linkoping.se. Kartan möjliggör för våra medborgare att på ett enkelt sätt se vad som är anmält och var i Linköpings kommun. Via kartan på linkoping.se visas däremot aldrig vem som anmält ärendet eller dennes personuppgifter. Dessa uppgifter skyddas och hanteras enbart internt i verksamheten utifrån givna behörigheter.

Införandet av Infracontrol har inneburit att tydligare rutiner av ärenden har arbetats fram. Detta har i sin tur medfört att ärendena hanteras effektivare och på så sätt säkerställer god och likvärdig service och kvalitet.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunövergripande

Personal- och kompetensförsörjning

Möjlighet till god kompetensutveckling är en viktig konkurrensfördel. Att arbeta med attraktiva arbetsgivare, varumärket och marknadsföra våra intressanta och spännande jobb är av stor vikt. Satsning krävs på att utreda på vilka universitet och högskolor våra potentiella medarbetare finns och hur vi ska nå dessa genom närvaro vid arbetsmarknadsdagar, mässor etc. Det är även viktigt att se över stödet till nyexaminerade som börjar i vår verksamhet som är nya i sin yrkesroll. Förvaltningen arbetar aktivt med att förbättra introduktion och seniort mentorskap för nya medarbetare.

För att knyta fler erfarna medarbetare till Linköpings kommun och Plankontoret har försök gjorts med att rekrytera och inrätta *arbetsplats Stockholm*, med 3-5 medarbetare som anställs och ingår i Plankontorets organisation, men är placerade i Stockholm. Rekryteringen har inte resulterat i så kvalificerade sökanden som behövdes för att starta arbetsplatsen. Det positiva är att kommunen fått mycket uppmärksamhet och att vi lyckats rekrytera på våra vakanta tjänster i Linköping som en konsekvens. Arbete pågår också med resultatet från medarbetarundersökning. Dessutom pågår ett aktivt rehabiliteringsarbete både utifrån kort- och långtidsfrånvaro, där en försiktig positiv utveckling mot lägre sjukfrånvaro kan ses. Arbete med praktikplatser och språkintrouktion på förvaltningen har också gett ett positivt resultat.

Samhällsbyggnadsnämnden har under året prövat möjligheter till samordnade upphandlingar samt bredare upphandlingar där olika kompetenser kan täcka för varandra. Nämnden lutar sig mot upphandlade ramavtal vid beställning av verksamhet. Ramavtal ska utgöra ett bra komplement till de mest svårrekryterade kompetenserna.

Etablering

Samhällsbyggnadsnämnden har under året verkat för mindre och yteffektiva lägenheter bland annat genom att påbörja arbetet med en detaljplan som ska möjliggöra omvandling av ett större kontorshus i Skäggetorp centrum till små lägenheter. Där så har varit lämpligt har påbyggnation vid rotrenoveringar i befintligt bestånd uppmuntrats i syfte att förbättra projektkalkylerna och försöka begränsa påverkan på hyrorna för befintliga lägenheter. Ett sådant projekt som nämnden arbetar med är kvarteret Laggkärlet i Berga.

Digitalisering

Digitaliseringen är på väg att i grunden förändra vårt samhälle. Det har blivit ett av de viktigaste verktygen för fortsatt effektivisering och förnyelse av hela den offentliga sektorn, och främst handlar det om nytt sätt att leda, organisera och samarbeta. Kommunen behöver rusta sig för att ta vara på de möjligheter som digitaliseringen ger inom alla samhällsområden. Den största utmaningen inom samhällsbyggnadsprocessen är att få flödet att vara helt digitalt. Avbrotten som annars uppstår beror på att information inte finns att tillgå, inte går att återanvända eller när analoga mellanhänder skapar onödiga ledtider. När processen blir helt digital, blir den snabbare, enklare, effektivare, mer transparent och stötter därmed samhällsbyggnadsprocessen på ett bättre sätt. Digitaliseringen är en avgörande framtidsfråga som hör nära samman med kommunens attraktivitet och varumärkesbyggande för medarbetare, nya invånare, nya företag och besökare.

Nämnden har under året fokuserat på hur nämndens verksamheter kan bidra till ett smart uppkopplat Linköping samt medverka till digitala flöden mellan aktörer i samhällsbyggnadsprocessen. En kunskapsöversikt över vad digitalisering innebär för nämndens verksamhetsområde har tagits fram.

Nedan redovisas några exempel på digitala utvecklingsinsatser inom nämndens verksamhet under året:

Inom projektet Digital lekplats vid Magistratshagen planeras för byggnation av föränderliga digitalt förstärkta lekinstallationer som kommunicerar med och påverkar varandra för ökad interaktivitet hos användarna. Detta syftar till att barnen ska kunna påverka lekredskapen och hur de betar sig. Ett exempel är Luftharpan med stolpar som sitter två-och-två med IR-sensorer emellan. Olika stolpar ger olika ljud när IR-strålen bryts och på så sätt kan man spela musik i luften. I stolparna kan man även programmera olika ljud som den kan ge ifrån sig.

Nämnden har under året också arbetat med projektet digitala papperskorgar. En digital papperskorg är en papperskorg med en skärm som kan ge budskap/info. Papperskorgens storlek och modell är ungefär som de som redan finns i staden. Skillnaden är den här skärmen och att den via wifi kan kommunicera med även de andra papperskorgarna (Lona). När någon kastar ett skräp kan man få olika erbjudanden (belöning) såsom exempelvis kaffe för 10 kr på något av stadens ceféer.

Arbete har också pågått tillsammans med Tekniska Verken AB med förberedelser för en trafikinformationshub, vilket innebär en app och webbplats för tillgång till information om trafiksituationen i Linköping i realtid. Arbetet ska färdigställas under 2019.

Projektet Ollivia har pågått under året och har sin utgångspunkt i att utveckla en testbädd för framtidens integrerade mobilitetslösningar. I området kring universitetet finns Vallastaden och Mjärdevi Sciencepark, där kollektivtrafiken bedrivs som stråk med hög turtäthet och färre stopp. Inom projektet Ollivia ska fyra självgående, elektrifierade bussar komplettera det befintliga transportsystemet inom nämnt område. Testbädden kan ses som en innovativ länk mellan universitet, institut, företag, kommunen och regionen.

Sammanhållen kommun

Den fysiska planeringen är en viktig förutsättning för att uppnå social hållbarhet. Nämnden har genom sin verksamhet verkat för att kommunen med dess orter och stadsdelar utvecklas på ett sätt som stöttar ambitionen om en sammanhållen stad.

Nämnden har under året fortsatt arbeta med utvecklingen av bland annat stadsdelarna Skäggetorp, Ryd och Berga där ett flertal projekt pågår, såväl projekt för att skapa nya bostäder som andra åtgärder. Syftet är att stadsdelarna ska få en tydligare koppling till övriga staden samtidigt som ny bebyggelse ska tillföras i syfte att få en större blandning av olika typer av bostäder och upplåtelseformer. Exempelvis har en tillgänglighetsanpassad upplevelsestig anlagts i Skäggetorp med stationer där besökaren får information om vad man kan se och uppleva i eklandskapet och information om dess

naturvärden. Under året har också arbete med byggandet av cykellänk till Ryd och Skäggetorp pågått. Cykellänken innebär att kvaliteten, framkomligheten och säkerheten att gå och cykla blir ännu bättre. Cykellänk Ryd invigdes i december och cykellänk Skäggetorp färdigställs under vintern 2019.

Nämnds specifika

Att ta fram indikator för att följa utvecklingen av färdmedelsfördelningen.

Kommunen har sedan 1974 med olika intervall gjort en resvaneundersökning (RVU) där kommunen frågat medborgarna hur deras resor ser ut. Den senaste resvaneundersökningen gjordes hösten 2018. Från denna fås att andelen cykelresor har ökat mellan 2016 och 2018 från 22 till 28 procent medan bilresorna har minskat från 66 till 61 procent. Samma undersökning ger att andelen kollektivtrafikresor är ungefär densamma.

Kommunen placerade sig som tvåa i Kommunvelometern för cykeltrafik. Antalet kollektivtrafikresor i kommunen ökar också. Så trafikens utveckling mäts på olika sätt.

Det sker en snabb teknisk digital utveckling på området att mäta trafik varför det borde bli möjligt framöver att konstruera metoder för att bättre kunna mäta färdmedelsanvändningen, och därigenom också kunna ta fram mer ändamålsenliga indikatorer för att kunna förstå trafikens utveckling. Någon riktigt bra rättvisande indikator som objektivt mäter färdmedelsförändringen har således inte hittats.

Att redovisa markinnehav för bostäder, verksamheter och handel samt planering för att säkra marktillgång för de kommande 40 åren.

Under året har arbete påbörjats med att på ett strukturerat sätt redovisa kommunens markinnehav fördelat på industri, kontor, handel och lägenheter i antagna översiktsplaner. Redovisning kommer att sammanställas både på karta och i excelfil. Modell för kvantifiering och kostnadsuppskattning av ett långsiktigt markbehov ska tas fram och inriktningar för aktivt markförvärv ska utarbetas.

Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare

Samhällsbyggnadsnämnden antog i september 2015 *Riktlinjer för kontroll, uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare*.

Förvaltningen har anställt en kontrollant för att utöva tillsyn på nämndens beställda verksamhet inom arbeten på kommunal mark såsom återställningsarbeten vid grävningar och efterlevnad av trafikordningsplaner.

Ramavtal finns för extern kontrollant, som periodvis genomför förstärkta kontroller och inventeringar av markskötselområden. Dessa kontroller av skötsel sker efter avrop, och entreprenörerna vet inte vilka ytor som ska kontrolleras. Kontrollanten kommer särskilt följa upp de krav som är ställda i markskötselkontrakten avseende renhållning av gång- och cykelbanor, något som varit en internkontrollpunkt för samhällsbyggnadsnämnden.

Vidare finns ramavtal med en grön besiktningsman som arbetar med kontroller, besiktningsrapporter och rådgivning av och om gröna ytor för nämndens arbete med detaljplaner, stadsmiljö samt drift- och underhåll.

Ramavtal finns även tecknat med en besiktningsman för asfaltsarbeten. Kontroller sker av de prover som följer enligt den provtagningsplan som tas fram inför varje år och inför slutbesiktningsrapporterna. Besiktningsmannen för asfalt utför stickprov i fält under säsong, samt fungerar som rådgivare.

Uppföljning av markskötselentreprenaderna sker också genom stickprov i fält av ansvarig driftingenjör samt dokumenterade regelbundna driftmöten med respektive entreprenör, där eventuella avvikelser samt behov av förtydliganden av kontraktet hanteras.

För nyanläggning, reovering och ombyggnation av markanläggningar använder de kommunala projektledarna ett nationellt stödsystem för redovisning av produkt- eller tjänstebeställningar, mängder och kvalitéer, upphandling, kontroll, uppföljning, ekonomisk reglering och besiktningsrapporter. I denna formaliserade struktur ingår dokumenterade 1) byggmöten, 2) kvalitetmöten, 3) ekonomimöten, 4) slutbesiktningsrapporter och 5) garantibesiktningsrapporter. Under själva byggtiden används ofta byggleddare som kontinuerligt eller stickprovsmässigt ser till att kommunen får det som anges i kontraktet.

Förutom detta finns rutiner för att följa upp entreprenörernas organisation och genomförande. Utifrån ett nytt regelsystem ska entreprenören använda sig av elektroniska personalliggare för att beställaren och skattemyndigheterna ska kunna kontrollera att entreprenören inte använder sig av svart arbetskraft.

Uppföljning av verksamheterna sker också genom nämndens årliga medborgarundersökning, andra undersökningar och kvalitetsuppföljningar.

Nämndens uppföljningar via kontroller visar att entreprenörerna i stort genomför sina uppdrag enligt avtal, men förbättringsområden identifieras, hanteras och åtgärderna följs upp kontinuerligt. Årets sena vinter påverkade sandupptagningen negativt. Detta innebar att upptagningen inte genomfördes enligt avtal och överenskomna tider, vilket ledde till viten i några fall där insatsen skett för sent. Inom ramen för årets internkontroll gjordes en kvalitetsuppföljning av upptagning av sand, renhållning av gång- och cykelvägar samt lövupptagning. Genomförda stickprov visade ett fåtal avvikelser, som har åtgärdats i dialog med respektive driftingenjör och entreprenör.

Uppföljning av intern kontroll

Kommunens reglemente för intern kontroll syftar till att säkerställa att nämnden upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll. Med detta menas att nämnden med rimlig grad av säkerhet ska säkerställa att målen om en ändamålsenlig och effektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, samt efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m. följs. Nämnden har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde. I enlighet med gällande reglemente ska nämnden rapportera resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen i den omfattning som fastställts i internkontrollplanen.

I internkontrollplanen för 2018 finns totalt nio moment att kontrollera: två kommunövergripande moment, fem moment där förvaltningens medarbetare utför de av nämnden beslutade momenten, samt två moment som nämndens internkontrollanter utför.

I internkontrollrapporten redovisas resultatet av genomförd uppföljning. Den ursprungliga planen har följts och inga kontroller har utgått. Rapporten visar att alla internkontrollmoment är hanterade och rapporterade.

Resultatet av rapporten visar att nämnden inte i någon större omfattning redovisat analyser utifrån ett genusperspektiv. Däremot kommer resultatet i sin helhet av den medborgarundersökning som ägt rum under hösten för första gången att redovisas könsuppdelat. Avseende jämställdhetsanalyser i tjänsteskrivelser visar kontrollen på en variation avseende frekvens och innehåll. I detta sammanhang redovisades även att tjänstepersoner inom förvaltningen ska genomgå utbildning i ärendeberedning, där också utbildning i hur jämställdhetsanalyser ska genomföras ingår som en del. Kontrollmomentet för rutinen för inköpskort är inte tillämplig då nämnden inte har egna inköpskort.

Kontrollen huruvida ärenden i W3D3 har handläggare inom tre arbetsdagar visar att samtliga 81 kontrollerade ärenden har fått handläggare inom tre arbetsdagar, vilket är en avsevärd förbättring sedan kontrollen genomfördes på samma sätt under 2017. Dessutom visar kontrollen kring besvarande av motioner inom utsatt tid att hanteringen har fungerat bra under året. Avseende besvarande av frågor gällande boendeparkering visar kontrollen att rutinen fungerar. Vad gäller svarstider för hantering av kundtjänstären visar resultatet på att förbättringspotential finns, även om resultatet förbättrats något sedan föregående år. Rapporten visar dock på de åtgärder som vidtagits under året i syfte att förbättra hanteringen, bland annat utbildning och förbättringar av rutiner och arbetssätt i kundtjänstsystemet Flexite. Dessutom har Drift och underhåll övergått till ett nytt ärendehanteringssystem från maj, där återkopplingar är automatiserade i systemet.

Slutligen har kontrollen av att upptagning av sand samt renhållning av gång- och cykelvägar sker enligt kontrakt genomförts. Resultatet av sandupptagning visar i huvudsakligen positiva resultat, med några få avvikelser där åtgärd vidtagits i dialog med driftenjör och entreprenör. I några fall har viten dömts ut där insats skett för sent. Avseende lövupptagning visar resultatet på vissa brister i några driftområden. Förbättringar har identifierats och åtgärder vidtas inför kommande säsong genom uppföljning mot berörda entreprenörer.

Nämndens internkontrollanter har genomfört kontroll avseende ett byggprojekt, byggande av cykellänken Ryd, samt hur fyra av de s.k. kommunala ansvarsarterna hanterats under året i planer och åtgärder. Inga avvikelser redovisas.

Internkontrollrapporten redovisas i sin helhet i bilaga.

Inför kommande år har mer fokus lagts på utförligare risk- och konsekvensanalyser i planen.

Internkontrollrapporten godkändes av nämnden den 21 november.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Verksamhet					
Samhällsbyggnadsnämnd	4 250	5 140	890	7 462	3 843
Planering, mark och byggande	6 934	8 980	2 046	7 844	7 846
Förvaltning fastigheter och mark	-22 079	-19 942	2 137	-21 943	-20 683
Natur och stadsmiljö	13 069	12 782	-287	10 817	10 551
Drift och underhåll	148 675	156 760	8 085	142 396	150 287
Trafik och parkering	-8 987	-6 035	2 952	-6 273	-6 307
Kollektivtrafik	121 427	123 536	2 109	114 255	108 670
Kapitalkostnader	114 152	114 289	138	105 614	107 951
Ofördelat	0	1 886	1 885	0	2
Summa	377 441	397 396	19 955	360 173	362 160
<i>varav kostnader</i>	<i>-496 218</i>	<i>-502 979</i>	<i>6 761</i>	<i>-466 895</i>	<i>-461 737</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>118 777</i>	<i>105 583</i>	<i>13 195</i>	<i>106 722</i>	<i>99 576</i>

Nämndens totala resultat uppgår till 19 955 tkr.

Nämndens verksamhet (890 tkr):

Lägre arvodeskostnader samt lägre kostnader för information och marknadsföring än budgeterat.

Planering, mark och byggande (2 046 tkr):

Volymer lägre inom fysisk planering. Gäller både utfallet av externa konsulttjänster och egen tid.

Förvaltning fastigheter och mark (2 137 tkr):

Avvikelsen återfinns inom upplåtelser av allmän platsmark där intäkterna blev drygt 2 mnkr högre än budget.

Natur och stadsmiljö (-287 tkr):

Stadsmiljöåtgärder visar ett överskott på 2 mnkr och beror på att en hel del av projektmedlen inte förbrukats. I samband med gång- och cykelvägsprojektet vid Vårdsbergsvägen i Ullstämman upptäcktes en gammal deponi som nu sanerats för 2.3 mnkr. Sammantaget visar därför verksamhetsdelen ett mindre underskott.

Drift och underhåll (8 085 tkr):

Utfallet på vinterväghållningen (snöröjning och halkbekämpning) blev lägre än budgeterat; 2,4 mnkr. Kostnaderna för Resecentrum, GC-vägar, beläggning (statusbedömning) visar lägre utfall än budget. Utfallet för parkskötsel samt klottersaneringen blev i stort sett enligt budget.

Trafik och parkering (2 952 tkr):

Parkeringsverksamheten redovisar högre intäkter. Det är framförallt utökning av boendeparkering som överträffar budget. Även parkeringsavgifter på gatumark har ökat. Utfallet på de övriga verksamheterna som trafiknämndsfrågor och trafiksäkerhet blev sammantaget enligt budget.

Kollektivtrafik (2 109 tkr):

Utfallet för upphandlade skolskjutsar, läsårskort samt färdtjänst blev betydligt lägre än budgeterat; 6,5 mnkr. Kostnader för nedtagning av kollektivtrafiksignaler samt nedskrivning av upparbetade kostnader för korsningen Infanterivägen/Regementsgatan har belastat allmän kollektivtrafik med 4,5 mnkr.

Kapitalkostnader (138 tkr):

De tillkommande avskrivningarna och räntekostnaderna av aktiveringarna som görs under året och framförallt mot slutet blev något lägre än beräknat.

Ofördelat (1 885 tkr):

Reservpost som inte tagits i anspråk.

Investeringar

Investeringar Belopp tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Gator	56 117	47 300	-8 817	19 208	30 313
Parker och grönområden	44 203	39 250	-4 953	60 355	52 257
Trafikantåtgärder	24 164	23 250	-914	29 352	16 997
Stadsmiljö	15 713	19 800	4 087	33 807	21 503
Beläggning	30 214	30 000	-214	28 906	29 960
Övriga investeringar	6 147	4 950	-1 197	1 351	1 362
Summa investeringar	176 559	164 550	-12 009	172 980	152 391
<i>varav utgifter</i>	<i>277 779</i>	<i>335 550</i>	<i>57 771</i>	<i>299 887</i>	<i>-244 274</i>
<i>varav inkomster</i>	<i>-101 220</i>	<i>-171 000</i>	<i>-69 780</i>	<i>-126 907</i>	<i>91 883</i>

Analys och kommentar

Årets nettoinvesteringar uppgår till 176 559 tkr. Jämfört med budget (164 550 tkr) är utfallet 12 009 tkr högre. Förklaringen är dels att restaureringen av kajen längs Stångån, Tullbron – Nykvarnsparken går avsevärt snabbare än planerat och svarar för ungefär halva summan och dels att vi haft en gynnsam höst och tidig vinter så entreprenadarbetena har fortsatt i bra fart.

Nämnden har fortsatt varit framgångsrik i att få olika statsbidrag, bland annat stadsmiljöavtalsmedel, för kollektivtrafik- och gång- och cykelprojekt. Under året har ett flertal sådana projekt pågått och i många fall slutförts. Nu pågår också ett flertal ytterligare liknande projekt, i projekterings – eller entreprenadskede, som ska vara klara under 2019.

Utbyggnaden av gator, torg och lekplatser i nya bostadsområden har varit mindre omfattande än åren innan, bland annat beroende på överklaganden av detaljplaner. Under året har nämnden bland annat byggt ut gator, torg och lekplatser i olika bostadsområden, såsom Vallastaden, Övre Vasastaden, Norrberga och Bankeberg i Vikingstad. Förseningarna finns bland annat i Södra Ekkällan och Ullstämman. För industriändamål har nya gator projekterats för fortsatt utbyggnad av Östra Malmskogen.

I samband med att nya exploateringsområden etableras byggs också nya gång- och cykelvägar. Därutöver har nämnden under året haft stort fokus på att förbättra cykelinfrastrukturen. Nämnden har kompletterat belysningen längs gång- och cykelvägen vid Stenåldersgatan och längs Bygdegatan i Lambohov. Belysningen i ett flertal gång- och cykeltunnlar har bytts ut och förstärkts. Den första delen av cykellänkskonceptet är klar, nämligen Innerstaden till Ryd. Första etappen till Skäggetorp är klar och den andra är upphandlad och byggs under 2019. Därutöver har ett flertal gång- och cykelvägar byggts ut, bland annat är nu cykelvägen Tallboda – Linghem helt klar. En ny gång- och cykelväg har byggts längs del av Gränsliden. Näckrosvägen i Sturefors har fått en ny gång – och cykelväg samt nya busshållplatser. I Ullstämman har en ny gång- och cykelbana och ny planskildhet under Vårdsbergsvägen färdigställts. Ett nytt promenadstråk längs Lillån i Sjögestad har byggts. På resecentrum i Linköping har befintliga cykelställ bytts ut mot sådana med möjlighet till ramlåsning och ett nytt cykelparkeringshus byggts. Projektering pågår nu för ny gång- och cykelväg längs Brokindsleden.

Restaureringen av kajen mellan Tullbron och Nykvarn pågår och blir klar under 2019. Nybyggnad av faunapassage vid Nykvarn och nya lekplatser för fisk i Tannefors har påbörjats och blir också klart under 2019. Trädgårdsföreningen har fått en ny toalettbyggnad och linbanan i lekplatsen har bytts ut. Ny effektbelysning har satts upp i Berg, Linghem, Ljungsbro, Nykil och Sturefors. Projektering pågår för en restaurering av Grenadjärsparken.

En ny aktivitetspark i Tannefors är nästan klar. Nya lekplatser har färdigställts i Mantorp och Linghem. Projektering pågår för lekplatser i Norrberga, Malmslätt, Linghem och en upplevelsebaserad lekplats i Magistratshagen.

Ombyggnaden av Nygatan (delen Klostergatan – Apotekaregatan) och Hospitalstorget invigdes på vårkanten. Trädgårdstorget har fått ny eventsäkrade elanslutningar. Nämnden har uppfört tre offentliga konstverk i två gång- och cykeltunnlar i Berga och en i Åbylund.

Tillgängligheten till och i kommunens naturreservat har ökat bland genom nya tillgängliga spänger, gångstigar och grillplatser bland annat i Vidingsjö och Viggeby naturreservat. Ett nytt fågeltorn har satts upp i Stråps sång. En upplevelsestig om Eklandskapet har skapats i Skäggetorp. Andra tillgänglighetsåtgärder är utbyte av bänkar, ny trappa vid Nattstuvugatan och kantnedsänkningar vid gång- och cykelvägar. Arbetet med att tillgänglighetsanpassa busshållplatser har fortsatt bland annat med hållplatser i Berg, Hackefors, Mjärdevi och Östra Valla.

Arbetet med att bygga nya gator och anslutningar till Universitetssjukhuset (US) pågår. Utbyggnad av nya kollektivtrafikljussignalanläggningar pågår och dessa blir driftsatta under 2019. En breddning av bron över Haningeleden vid Garnisionen är klar. Nytt kollektivtrafikfält längs Bergsvägen (delen Roxviksgatan – Bergsrondellen), längs Storgatan vid Akilles och nya hållplatser på St Larsgatan (delen Drottninggatan- Lasarettsgatan) är klara. En ny turistbussparkeering vid Gamla Linköping har iordningsställts.

Ett antal broar har renoverats, bland Hjulsbro bro, vid Hackefors sluss och Malforsbron. Utredning för att öka kapaciteten på yttre ring är genomförd och kapacitetshöjande åtgärder är gjorda vid Kallerstadsrondellen. Nytt höjdvarningsystem har byggts vid fyra broar i anslutning till järnvägen genom staden.

Renoveringen av mangårdsbyggnaden vid Halshöga gård för omsorgsverksamhet är färdig. Nybyggnation av ny kanslibyggnad vid Pema Arena i Hjulsbro är påbörjad och blir klar under 2019. Projektering av ny skjuthall vid skyttecentrum Malmén, nya återvinningsstationer bland annat i Hackefors och Sturefors samt ny dagvattenanläggning vid Sviestads motorstation pågår.

Under 2018 asfalterades totalt 251 000 m² gata, vilket motsvarar 5,6 % av den totala arealen gata i kommunen. Större objekt som asfalterades var Tornbyvägen, Bergsvägen, Västra Vägen, Kallerstadsleden samt Ålerydsvägen.

Under året asfalterades även 64 000 m² gång- och cykelvägar, vilket motsvarar 4,8 % av den totala arealen. Större arbeten på gång- och cykelvägar genomfördes i Ljungsbro, Berga, Tornby och Stångebro. Utöver detta har 3300 m² trottoarer asfalterats.

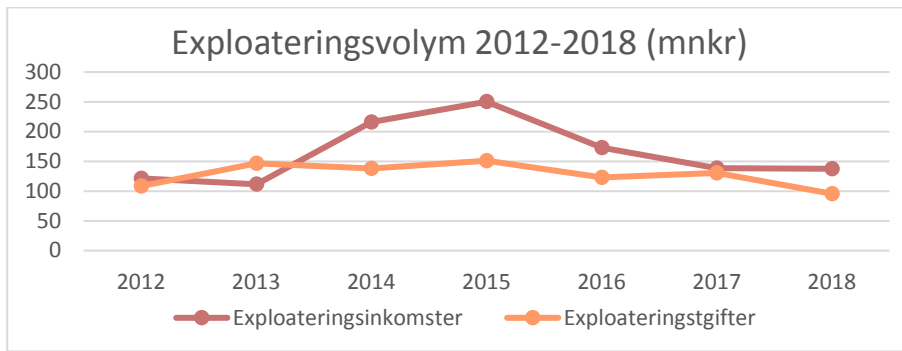
Teststräcka med dubbeldrainerande tyst asfalt genomfördes på Industrigatan mellan Stenbrötsgatan-Grenadjärsgatan. Mätningar kommer att utföras med hjälp av VTI under de kommande åren för att utvärdera om detta kan vara ett lämpligt alternativ för att minska bullernivåerna på vissa utsatta gator.

Exploatering

Årets exploatering	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Belopp tkr					
Bostadsexploatering					
Inkomster	76 680	163 108	-86 428	109 191	132 265
Utgifter	-85 629	-191 426	105 797	-122 608	-110 675
Netto bostäder	-8 949	-28 318	19 368	-13 417	21 591
Verksamhetsexploatering					
Inkomster	58 505	68 039	-9 533	27 198	22 123
Utgifter	-9 883	-67 863	57 979	-8 013	-12 303
Netto verksamheter	48 622	176	48 446	19 185	9 820
Netto totalt	39 673	-28 142	67 815	5 768	31 411

Analys och kommentar

Exploateringsverksamheten redovisas på balansräkningen till dess att markförsäljning sker. Merparten av den pågående exploateringen påverkar därför inte kommunens resultat för året utan endast balansen. 2018 års pågående exploatering hade ett inkomstflöde om 135 mnkr och ett utgiftsflöde om ca 96 mnkr. Inkomstvolymen är historiskt sett normal, om än lägre än den förhöjda nivån vi såg 2014-2016 som var kopplat till markförsäljningen i Vallastaden. Utgiftsvolymen är däremot ovanligt låg vilket beror på att de större exploateringsprojekt som pågår inte har befunnit sig i utbyggnadsfas under 2018 utan antingen i tidiga eller sena projektskederna i vilka utgiftsflödena är lägre.

Nedan ses de projekt med störst ekonomiska volymer 2018 samt inkomsternas och utgifternas fördelning på kategori (siffror i miljoner kronor).

Projekt med högst inkomstflöden		Inkomstfördelning	
Östra Mörtlösa	30	Markförsäljning	104,8
Detaljplan för Bo2017	20,3	Exploateringsbidrag	20,9
Ullstämman 5:8 m.fl.	11,1	Ersättning för plankostnader m.m.	9,5
Östra Malmskogen 1:3, del 2	8,5	Totala intäkter	135,2
Norrberga 1:294 (Sturefors)	8,3		
Projekt med högst utgiftsflöden		Utgiftsfördelning	
Vikingstad Bankeberg 1:139 m fl.	15,8	Infrautbyggnad	60,2
Ullstämman 5:8 m.fl.	15,5	Projektledning Plan/Mex	23,7
Detaljplan för Bo2017	14	Utredningar och övriga utgifter	11,6
Harvestad 9:1 m.fl.	6,8	Totala utgifter	95,5
Alnen	4		

I exploateringsplanen (budget) för året låg väsentligt större inkomst och utgiftsvolymer och ett utgiftsnetto på 28 mnkr. Årets utfall visar istället ett inkomstnetto på ca 40 mnkr. Både avvikelserna i volymer och inkomst/utgiftsnetto beror på att färre stora projekt är i utbyggnadsfas än vad som låg i årets exploateringsplan.

Avräkning, avslutning Belopp tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Bostadsexploatering					
Intäkter, avräknade och avslutade	26 127	54 680	-28 553	96 747	126 175
Kostnader, avräknade och avslutade	-20 081	-37 313	17 232	-51 064	-125 056
Övriga kostnader	-642	-1 030	388	-1 427	-789
Resultat	5 405	16 337	-10 932	44 256	330
Verksamhetsexploatering					
Intäkter, avräknade och avslutade	72 092	58 310	13 782	17 379	20 806
Kostnader, avräknade och avslutade	-29 018	-44 557	15 539	-10 257	-13 791
Övriga kostnader	-126	-90	-36	-48	-95
Resultat	42 948	13 663	29 285	7 074	6 920
Summa resultat	48 353	30 000	18 353	51 330	7 250
Kommunbidrag	-30 000	-30 000	0	-20 000	-20 000
Resultat totalt	18 353	0	18 353	31 330	-12 750

Analys och kommentar

I takt med att exploaterad mark säljs redovisas försäljningsintäkterna i kommunens resultaträkning och kostnader för markens iordningställande avräknas från balansräkningens utgiftssida. Årets finansiella resultat från exploateringen är därför avhängigt hur mycket mark som försålts och vinstmarginalerna i de projekt där kommunen sålt mark under året.

Utöver det uppstår ibland resultateffekter i samband med avslut av projekt som har restvärden i balansen. 2018 års resultat från exploateringen är +48,4 mnkr, jämfört med budget 30 mnkr.

Nedan listas de projekt som bidragit mest till årets resultat. En ovanligt stor del av resultatet kommer från avslut av gamla projekt, vilket delvis beror på att en särskild genomgång av äldre projekt gjordes inför bokslutet. Det stora resultatet från avslutade projekt är också anledningen till att årets utfall avviker positivt mot den senaste prognosen för 2018 som pekade på +37,7 mnkr.

Projekt	Resultatpåverkan 2018 (mnkr)
Östra Mörtlösa	+ 17
Norra tornen Linköping arena	+ 6,4
Norrberga 1:294, N:a Sturefors,	+ 2,9
Östra Malmskogen 1.3 del 1	+ 2,2
Södra Möjetorp, Harvestad 9:1 m.fl.	+ 2,1
Avslut av äldre projekt	+ 16,2

Verksamhetsberättelse 2018

Socialnämnden

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen Här ger förvaltningschefen sin sammanfattande bedömning huruvida basuppdrag och den politiska viljeinriktningen har uppfyllts. Detta beskrivs mer i detalj under sida 4 och 6.4	
Väsentliga avvikelser	4
Framåtblick	4
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	5
Indikatorer	5
Kommentar	7
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	8
Nämndens mål	8
Nämndens analys och bedömning	10
Styrande dokument	11
Upphandlingspolicy inklusive sociala krav	11
Digital agenda	11
Informationssäkerhetspolicy	11
Strategiska utvecklingsuppdrag	12
Kommunövergripande	12
Nämndspecifika	13
Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare	14
Uppföljning av intern kontroll	14
Ekonomi	15
Driftsammandrag	15
Analys och kommentar	15

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Antalet invånare i kommunen ökar vilket är en positiv utveckling, ett antal av individerna som flyttar in är i behov av stöd- och hjälpinsatser vilket har ökat trycket på socialnämndens verksamheter. Även antalet anvisade har ökat och där ser vi behov av längre och specifika stödinsatser till målgruppen kvotflyktingar, många har levt ett antal år i flyktingläger och deras hälsa är nedsatt.

Andra delar som påverkar verksamheten är ändringar i lag- och föreskrifter. Lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård trädde i kraft förste januari, med syfte att säkerställa en god och adekvat vård efter sjukhusvistelse, där ingen ska hamna mellan stolarna utan genom en samordnad individuell vårdplan (SIP) ska den enskilde få en personcentrad vård och omsorg. Uppföljning kommer ske under 2019 men erfarenheterna hittills är en ökad administration vilket är en av orsakerna till längre handläggningstider inom äldregruppen.

Att fatta beslut om förenklad handläggning vid ansökan om hemtjänst blev möjligt enligt lagändring förste juli. Förvaltningen förbereder genomförandet av detta tillsammans med representanter från omsorgsförvaltningen. Förhoppningen är att detta ska möjliggöra kortare handläggningstider.

Ny förvaltningslag innebar en ökad kommunikationsskyldighet till de som drabbas av långa handläggningstider vilket tyvärr finns inom äldreområdet och inom LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Analys av öppna jämförelser inom LSS området kommer att göras i östgötsk samverkan för att utforska eventuella strukturella förändringar som påverkat det ökade trycket på verksamheten.

Komplexiteten i ärenden bidrar till längre utredningstider men glädjande är att utredningstiderna för barn som far illa har minskat, fler förhandsbedömningar och utredningar görs inom lagstadgad tid. IVO har haft fyra tillsyner igång utifrån långa handläggningstider och har kallat till sig politik och förvaltningsdirektör för uppföljning och dialog om hur situationen kan komma till rätta. Åtgärder är vidtagna för att effektivisera processer och överanställningar har gjorts för att möta det ökade inflödet av ärenden. En framgångsfaktor har varit anställningen av en jurist till förvaltningen. Uppdraget är att stödja medarbetare i förvaltningsrätten, att utbilda medarbetarna i gällande lagstiftning och att vara ett stöd i "good enough" dokumentation.

En stor utmaning under året har varit behovet av ökade placeringar inom HVB, både för barn och unga likväl som inom vuxenområdet där behovet var som störst under sommarmånaderna.

Inom barn och unga har strategin varit att utöka tidiga insatser i samverkan över förvaltningsgränserna, dialog har skett mellan skola och socialtjänstens alla delar för att utveckla arbetet med att upptäcka behov tidigt och gemensamt sätta in adekvata insatser. Ett nära områdesarbete har startat i två geografiska områden.

Under året har ett antal sammanbrott skett inom familjehemsplaceringar och HVB placeringar har blivit aktuella istället. Även placering för att hindra kriminalitet har varit aktuellt.

Inom vuxensidan är det framförallt behovet av skyddade boenden som ökat och placeringarna har i vissa fall blivit längre på grund av bostadsbristen i kommunen. Under sommaren aktualiserades även ett antal LVM placeringar.

Vårdnygnskostnaderna har höjts i fas med ökad komplexitet i ärenden vilket bidragit till att kostnaderna inte var i ram med budget vid årets slut. Dialog förs med omsorgsförvaltningen och övriga östgötska kommuner för att hitta alternativa insatser på hemmaplan, planering pågår för att starta egna HVB.

Ekonomiskt bistånd som 2017 minskade ser vi nu har stabiliserats, antal ärenden ökar bland de som blir anvisade till kommunen och som inte har tillräcklig arbetsförmåga. Ett antal av målgruppen kvotflyktingar har arbetshinder i form egen sjukdom eller barns sjukdomar. Individer avslutar sin etableringstid utan att ha möjlighet till självförsörjning och blir då aktuella för försörjningsstöd. Samverkan med enheten arbetsmarknad och integration har intensifieras och gemensam processkartläggning är genomförd för att minska tiden för etablering.

Åtgärder för att möta det ökade inflödet och erbjuda brukarna/klienterna en större delaktighet har bland annat varit att ge medarbetarna verktyg för ett mer mobilt arbetssätt, t ex använda sig av Skypemöten när så är möjligt, byta ut till bärbara datorer, erbjuda röststyrd journalföring till ett antal medarbetare inom individ- och familjeomsorg samt starta införandet av automatiserat beslutsstöd inom försörjningsstöd.

Erfarenheter under året visar på att framgångsfaktorer för en effektiv verksamhet med god kvalitet är ett systematiskt kontinuerligt förbättringsarbete utifrån brukarundersökningar, brukardialoger, avvikelsearbetet och omvärldsorientering.

Sammanfattande bedömning av målpuffyllelsen

En samlad bedömning är att utmaningarna har ökat inom socialtjänsten. Genom ett ständigt förbättringsarbete med fokus på bra bemötande och hög delaktighet är bedömningen att beslutat mål vad gäller professionellt bemötande är uppnått medan mål om rättssäker och effektiv handläggning endast är delvis uppnått.

Väsentliga avvikelser

Tillsyn av myndighetsutövningen har skett inom verksamheterna barn och unga, LSS, äldre och missbruk av inspektionen för vård och omsorg (IVO). Nämnden kritiserades för långa handläggningstider framförallt inom äldre och LSS området. Inom barn och unga konstaterade man en förbättrad situation även om målsättningen att handlägga ärenden inom lagstadgad tid inte helt är i fas. IVO har avslutat tillsynsärendena men informerat nämnden om att man kommer starta en ny tillsyn över myndighetsutövningen under 2019. Åtgärder har vidtagits för att korta handläggningstiderna vilket förväntas ge resultat under 2019 om inte några oförutsägbara saker inträffar. En utmaning kan vara förändringar inom LSS, där det förutspås att kommunen ska få ökat ansvar för insatser till barn och unga med funktionsnedsättningar. LSS-utredningen kommer redovisas under januari.

I och med det ökade inflödet av anmälningar/ansökningar/begäran om insats har nämnden prioriterat mottagande och handläggning av ärenden vilket fått till konsekvens att uppföljningar har fått stå tillbaka.

Nya gymnasielagen har gett Ensamkommande Barn (EKB) möjlighet att utifrån särskilda kriterier söka tillstånd att få vara kvar och gå gymnasiet. Det har tagit tid för ungdomarna att få svar på sina ansökningar och under tiden man är tillståndssökande måste ungdomarna själva söka boende vilket civilsamhället reagerat över.

Statens Institutionsstyrelse (SIS) har haft platsbrist vilket påverkat kommunen som fått hitta alternativa placeringar i väntan på plats, även vårddygnskostnaderna per plats på SIS har ökat, tillsammans har detta medfört en negativ kostnadsutveckling. Nämnden har ställt frågor om kompetens till SIS ledning eftersom sammanbrotten har ökat. Svar har erhållits och likväl som det är för kommunerna så har SIS svårigheter med kompetensförsörjning.

Frågor om boende har ökat under året, tydlig trångboddhet beskrivs, långa kötider till bostad och dyra hyror är några av anledningar till kontakt med förvaltningen.

En kommunal handlingsplan för våld i nära relationer (VINR) har i samverkan arbetats fram och aktiviteter utifrån denna har påbörjats.

Framåtblick

Nya arbetssätt har införts och beslutad e-Hälsoplan visar vägen mot en mer digitaliserad verksamhet. Detta ställer krav på ett professionellt ledningsstöd i förändringsprocesser, en anpassad effektiv verksamhetsvänlig teknik och snabb support av tekniska verktyg. Delarna är tätt förenade och förutsätter varandra, vilket innebär att resurser måste finnas både ekonomiskt och personalmässigt. Taligenkänning har prövats inom en liten projektgrupp och tiden för dokumentation har minskats. Upphandling har påbörjats i östgötsk samverkan av IT-systemet och planeras att implementeras för att frigöra tid till fler brukare/klientmöten. Möten via Skype har visat sig vara ett effektivt sätt att få till möten med placerade ungdomar och att minska restid. Bärbara datorer ska tillhandahållas för att möjliggöra dokumentation tillsammans med brukare/klienter direkt vid mötet. Delaktigheten ökar genom detta och tiderna för kommunikering förkortas. Fler e-tjänster och automatiserat beslutsstöd är ytterligare åtgärder för att effektivisera verksamheten och att öka tillgängligheten.

Inför 2019 kommer medarbetarna lägga stort fokus på att komma tillrätta med väntetiderna för handläggning. Sammanlagning av förvaltningar och nya nämnder bedöms kunna möjliggöra en mer samlad och snabbare process för behövande medborgare. Arbetet med uppföljningar ska utvecklas så att analys kan göras på en mer aggregerad nivå.

Framtiden kommer att påverkas av regeringens ställningstagande gällande flyktningmottagande, redovisad LSS-utredning samt utifrån ny Socialtjänstlag. Även demografin kommer att ha stor betydelse för socialtjänstens utveckling likväl som utmaningen med kompetensförsörjningen.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Antal hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat med 2 % sedan 2017, men kostnaden per hushåll har ökat något. För att minska långvarigt biståndsbehov har ett ESF-stött projekt startat, VISA, Varaktig Inkludering i Samhälle och Arbete, i syfte att hitta framgångsrika faktorer för att nå självförsörjning för de som står långt från arbetsmarknaden. Samarbetet har intensifierats med andra samhällsaktörer, såsom enheten för arbetsmarknad och integration, Arbetsförmedlingen, Regionen och Försäkringskassan för att minska tiden till etablering. En stor del i gruppen anvisade är kvotflyktingar där det finns andra behov än hos tidigare kommunanvisade. Insatser behöver anpassas efter de nya behoven. Gemensamt arbete pågår för att ta tillvara den resurs och kompetens som finns hos kommunens nya medborgare.

Boendefrågor har ökat till förvaltningen som en följd av bostadsbristen. Förvaltningens uppdrag är att erbjuda akuta boenden, vilket enligt gällande regelverk har kunnat tillgodoses. På grund av bristfällig inkomst ser vi även en ökning av att utredas för bostadskontrakt. Kontinuerlig samverkan sker med fastighetsägare, tyvärr är kötiden lång till hyresbostäder. Utbud finns inom nyproduktion, men höga hyror försvårar för målgruppen.

För år 2018 har inte budget kunnat hållas när det gäller kostnader för HVB (hem för vård och boende) för barn/unga och vuxna. Under 2019 kommer en beslutad åtgärdsplan att omsättas i aktiviteter för att vända kostnadsutvecklingen.

Handläggningstiderna för förhandsbedömningar och utredningar som rör barn som far illa måste ske inom lagstadgad tid. Ärendeflödet och handlägningsprocesser följs i syfte att hitta metoder för att korta ledtiderna och därmed ge större utrymme för det viktiga mötet med barn/unga och deras familjer samt för att utföra uppdraget enligt lagstadgad tid.

En ny målgrupp som har tillkommit under senaste året är nyanlända och deras barn. Framförallt barn och föräldrar inom gruppen kvotflyktingar har inneburit att nya behovsområden identifierats, bl.a. behov av mer praktiskt stöd för att underlätta gruppens etablering i samhället.

Inom avdelningen äldre och funktionsnedsatta, område äldre, infördes i januari nya arbetssätt utifrån Lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Kortfattat betyder lagstiftningen att planering ska ske under vårdtiden för personer inlagda i slutenvården, samt att SIP (samordnad individuell plan) ska användas när behov av samordning finns mellan huvudmännen. Den nya lagstiftningen har fått stora konsekvenser då arbetssättet inneburit ökad administration motsvarande två årsarbetare. Gemensam uppföljning mellan Regionen och de östgötska kommunerna kommer att genomföras under 2019 med syfte att åtgärda de brister som uppmärksammats i processen.

IVO har genomfört tillsyn inom områdena äldre, LSS, missbruksvården och barn och unga. Vid tillsynen av LSS i maj riktades kritik mot långa väntetider i handläggningen. Åtgärder som vidtogs var införande av rollen processtödjare, med syfte att stötta handläggare i svåra ärenden och föra processerna framåt, för att uppnå mer effektiv handläggning. Stöd från förvaltningens jurist har också varit till god hjälp i svåra ärenden. Avlastning har skett genom tillsättande av en administrativ assistent med uppdrag att stötta LSS-handläggare i handlägningsprocessen. Konsulter har anlåtits för att komma tillrätta med väntetiderna. För att förbättra tillgängligheten inom Funktionshinderomsorg har en ny mottagningsfunktion tillskapats inom befintlig ram för att ta omhand akuta ärenden. Mottagningens telefontid har även utökats.

IVO genomförde även tillsyn inom äldreområdet och kritik riktades mot för långa väntetider till handläggning. Åtgärder vidtogs genom övertidssatsning, vilket avhjälpste väntetiderna till viss del, men viss problematik finns kvar. Avdelningen har också vid juridikutbildning särskilt riktat fokus på hur dokumentation ska ske i handläggning för att undvika överdokumentation. Ett uppdrag har påbörjats som gäller förenklat beslutsfattande inom hemtjänst utan föregående behovsprövning (ny lagstiftning från 1 juli 2018). Detta kommer implementeras under 2019.

Förberedelser har under hösten skett för ny nämndorganisation och nya förvaltningar. En stor utmaning är att hitta vägar till att möta individers och familjers behov utifrån ett helhetsperspektiv trots nya sekretessgränser.

En annan utmaning är att ha förmåga till att anpassa verksamheten efter snabba förändringar i samhället, exempelvis förändringar i lagar och föreskrifter. Detta kräver en processorienterad ledning, en lärande organisation och att vara en attraktiv arbetsplats för kompetenta medarbetare.

Indikatorer

Färgsättningen indikerar:

- Visar att målvärdet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målvärdet delvis har uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målvärdet inte har uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Individ & familjeomsorg, barn, unga, vuxna					
Social barn och ungdomsvård					
Invånare 0-20 år placerade på institution eller i familjehem, antal/1000 inv 0-20 år ¹	25,3	20,4	12,9		
Kostnad/vårddygn för familjehemsvård av barn och unga 0-20 år, kr (genomsnitt)	1974	-	-		
Kostnad/vårddygn för institutionsvård av barn och unga 0-20 år, kr (genomsnitt)	2860	-	-		
Anmälningar till socialtjänsten om barn som far illa ²	3331	3688	3608		
<i>Flickor</i>	1447	1544	1606		
<i>Pojkar</i>	1870	2141	2002		
Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%) ³	86,0	79,0	87		
<i>Flickor</i>	86	80	90		
<i>Pojkar</i>	86	79	84		
Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	82,5	84,0	82		
<i>Flickor</i>	74	79	73		
<i>Pojkar</i>	88	88	88		
Missbruksvård och beroendevård					
Ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem 21+ ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%) (innefattar all problematik 21+)	45	66	69		
Ekonomiskt bistånd					
Kostnad för utbetalt ekonomiskt bistånd per hushåll (exkl flyktinghushåll)	63 869	-	-		
Väntetid i antal dagar från första kontakttillfället för ansökan vid nybesök till beslut om försörjningsstöd, medelvärde	19	20	19		
<i>Kvinnor</i>	18	22	18		
<i>Män</i>	19	17	20		
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	52	-	-		
<i>Kvinnor</i>	55				
<i>Män</i>	50				
Vuxna biståndsmottagare med mycket långvarigt ekonomiskt bistånd (minst 27 månader), andel (%)	37	-	-		
Barn i befolkningen som ingår i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	4,6				

¹ Källa Qlik Sense indikatorrapport, gäller också indikatorerna kostnad/vårddygn,

² Källa LINQ urval anmälan och annat sätt 0-17

³ Källa LINQ rapport återaktualisering per åldersgrupp.

Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	69,5	69,4	78,3		
<i>Kvinnor</i>	68,0	66,1	76,9		
<i>Män</i>	71,4	73,1	80,0		

Kommentar

För flera av indikatorerna ovan finns ännu inte några uppdaterade siffror för 2018, då de hämtas från Kolada och Öppna jämförelser. Internt finns nyckeltal, men för att få jämförbara siffror bör resultat hämtas från samma källa.

När det gäller ungdomar 0-20 år placerade i institution eller familjehem har placeringarna minskat enligt ovan jämförda siffror. En stor del av minskningen beror på färre placeringar av ensamkommande barn. Samma minskning har ej skett vad gäller övriga HVB placeringar för barn och unga. För att begränsa placeringar i HVB så behöver tillräckliga, flexibla och alternativa öppenvårdsalternativ finnas. Vårdkedjan behöver stärkas vad gäller tidiga insatser i samverkan med andra aktörer likväl som insatser efter placering.

Anmälningar till socialtjänsten om barn som far illa ligger på en stabil men hög nivå. Kostnader per vård dygn har ökat medan antalet placeringar ligger på en oförändrad nivå.

Under sommarperioden ökade behovet av placeringar för personer med missbruksproblem, vilket påverkade det ekonomiska utfallet.

Beträffande kostnaden per hushåll för ekonomiskt bistånd så är det en årssiffra enligt öppna jämförelser som redovisas i tabellen ovan. I nämndens interna uppföljning följs kostnaden för utbetalningar per hushåll och månad. Där konstateras en ökning i utbetalt belopp per hushåll, vilket kan relateras till förändring av index, medan antalet utbetalningshushåll minskat. Efter en tid med minskning inom det långvariga biståndet finns nu en tendens till ökning. Bedömningen är att detta till viss del kan kopplas till flyktingsituationen och tiden för etablering.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Bedömning av måloppfyllelse

- Visar att målet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målet delvis uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målet inte uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Indikator för måluppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
I Linköping ska fler människor nå egen försörjning	Antal hushåll i Linköping som uppbär försörjningsstöd ska minska 2018.	Fallande kurva vid mätningar av antalet utbetalningshushåll via Treserva och LinQ.	2 143	2 090	2 054	
En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor	Barnperspektivet ska särskilt beaktas inom socialnämndens verksamhet.	Ett stärkt skydd ska finnas för alla barn. Barnets situation och behov ska framträda klart i dokumentationen i samband med utredningar och beslut. Mäts genom aktgranskning i samband med internkontrollen			Mäts i internkontroll	
- " -	Rättssäker och effektiv handläggning med lägsta effektiva omhändertagandenivå.	Standard för processer finns i den digitala processhandboken och efterlevnaden, som mäts vid leanrevisioner, ska förbättras.				
- " -	- " -	Minst 80 % av brukarna ska uppleva delaktighet i sitt ärendes handläggning enligt brukarenkät, barns delaktighet mäts vid internkontroll.	85 %	87 %	85 %	80 %
	- " -	Lägsta effektiva omhändertagandenivå ska mätas genom att kostnaderna för placeringar ska minska i förhållande till kostnaderna för öppenvård.	Ökar	Ökar	Ökar	Minska
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv	Professionellt bemötande och god tillgänglighet.	80 % av de brukare som har kontakt med socialförvaltningen ska vara nöjda med bemötande och tillgänglighet. ⁴	80 %	82 %	83 %	80 %
- " -	- " -	Samarbetet med externa parter ska öka i syfte att gagna t ex brukarens väg till egen försörjning.				
- " -	- " -	Representation från socialförvaltningen i olika samhällsplaneringsprojekt.		2	3	2

⁴ Källa Kolada brukarbedömning totalt, "visar förståelse" andel.

- " -	Förvaltningens bemötande, service och resursfördelning ska vara likvärdig för kvinnor och män, pojkar och flickor		Brukarenkäter och andra brukarundersökningar ska kunna visa på eventuella skillnader mellan könen.			Se öppna jämförelser	
- " -	- " -		Uppföljning av allmänna nämndärenden för att se i vilken omfattning jämställdhetsaspekter uppmärksammas.	-	7 %	4 %	
Fler bostäder för en växande kommun	Tillse att akuta och tillfälliga bostadsbehov blir tillgodosedda.		Socialförvaltningen ska kunna erbjuda tillfälligt boende för alla brukare som har rätt till akutbostad enligt gällande regler och praxis.				
En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet	Stärkt samverkan		Medarbetarenkätens/arbetsmiljöenkätens resultat angående intern samverkan ska förbättras.				
- " -	- " -		Ökat antal SIP			Se internkontrollrapport	
- " -	- " -		Förvaltningen ska medverka i olika samverkansgrupper				
	Tidig medverkan i samhällsplaneringen med fokus på social hållbarhet		Representation från Socialförvaltningen i olika samhällsplaneringsprojekt		2	3	2
En kommun med bra arbetsvillkor	Kontinuerligt stärka personalens kompetens och förmåga.		Socialförvaltningens kompetens och personalförslagsplan ska följas.		34 aktiviteter	33 aktiviteter	30 aktiviteter
- " -	- " -		Mentorskonceptet ska tillämpas till 100 %.				
- " -	- " -		Förbättrat resultat i frågor som rör kompetensutveckling i medarbetarenkät/arbetsmiljöenkät.				
- " -	Personalen ska ha en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö.		Förbättrade värden i medarbetarenkäten angående frågor som rör arbetsmiljön. Förvaltningen ska vid utgången av 2018 ha genomfört minst fem insatser som skapar en bättre arbetsmiljö och därmed bidrar till att attrahera, behålla och utveckla personal, exempelvis arbeta med hållbart ledarskap, förebyggande åtgärder vad gäller stress samt redovisa frisktal som alternativ till sjuktal.		Stressindex; 24	Stressindex; 13 > 5 insatser	5 insatser eller mer
En ekonomiskt hållbar kommun	Socialnämnden och socialförvaltningen ska ha en budget i balans.		Bokslutet ska varken visa överskott eller underskott.	Överskott	Överskott	Underskott	+/- 0

En kommun som är en stark röst regionalt, nationellt och internationellt	Socialförvaltningen ska vara en lärande organisation och i det ingår utveckling och omvärldsbevakning. Omvärldsbevakningen kan omfatta internationellt utbyte.		Gruppernas arbete med ständiga förbättringar ska öka, redovisas i Lean revision.				
- ” -	- ” -		Mätning av antalet internationella kontakter.				Deltar i ESF och EU projekt

Nämndens analys och bedömning

Mål 1; Antal hushåll i Linköping som uppbär försörjningsstöd ska minska 2018

Genom metodiskt motiveringsarbete har antal hushåll med ekonomiskt bistånd minskat med cirka 2 % per månad jämfört med 2017, vilket motsvarar cirka 40 färre hushåll färre per månad med utbetalning. **Målet är uppnått.**

Mål 2; Barnperspektivet ska särskilt beaktas inom socialnämndens verksamhet.

Inom förvaltningen är ärenden där barn förekommer prioriterade. Det sker stadigt en förbättrad dokumentation kring barnets situation jämfört med tidigare men fortfarande finns förbättringsområden beträffande dokumentation av barnens behov och konsekvenserna av beslut för barn i familjer för försörjningsstöd. Måluppföljning inom individ och familjeomsorg samt äldre och funktionsnedsatta beträffande beaktande av barnperspektivet har mätts i internkontrollen och redovisades i november. **Målet är delvis uppnått** utifrån ett förbättrat beaktande av barnperspektivet men utvecklingspotential finns fortfarande beträffande dokumentation.

Mål 3; Rättssäker och effektiv handläggning med lägsta effektiva omhändertagandenivå

Det finns standarder för handlägningsprocesser i socialförvaltningens processhandbok och samtliga processer uppdateras kontinuerligt och nya processer läggs till vid behov.

Barnutredningar ska slutföras inom fyra månader om det inte finns lagliga skäl till förlängning, vilket inte uppfylls idag. Däremot har mediantiden för förhandsbedömningar och utredningstider beträffande barnutredningar kortats ner.

Målsättningen att minska kostnaden för institutionsplaceringar till förmån för öppenvårdsplaceringar har inte lyckats och HVB unga och vuxna visar ett underskott.

Köerna till handläggning inom område äldre och LSS är långa på grund av ökat antal ansökningar/begäran. Bemanningskonsulter har anlåtats och överanställningar har gjorts för att få ned väntetiderna, men det har inte nått full effekt. Sedan IVO-föreläggandet verkställdes i augusti 2016 har konsekvensen blivit att inflödet till avdelningen har ökat markant och även om resurser tillsattes har uppdraget att följa upp ärenden inte kunnat verkställas då ansökningar/anmälningar hela tiden prioriteras. **Målet är delvis uppnått.**

Mål 4; Professionellt bemötande och god tillgänglighet

Förvaltningen har mycket goda resultat i undersökningar som visar brukarnas nöjdhet med bemötandet och deras delaktighet, uppfattningen om tillgängligheten är också god även om önskemål finns om att den bör öka. **Målet är uppnått.**

Mål 5; Förvaltningens bemötande, service och resursfördelning ska vara likvärdig för kvinnor och män, pojkar och flickor

Resultatet från brukarenkäter visar inte på några skillnader mellan könen. **Målet är uppnått.**

Mål 6; Tillse att akuta och tillfälliga bostadsbehov blir tillgodosedda

Förfrågningar om hjälp med boende har ökat markant under året. Bedömningen är att bostadsbrist, ökade hyror och minskat flöde i omsättningen på bostäder har påverkat efterfrågan. Verksamheterna har samverkat för att tillgodose akuta och tillfälliga bostadsbehov. Ett gott samarbete har funnits med fastighetsägare och hyresvärdar, men svårigheter har funnits att hitta boenden beträffande målgruppen personer som är aktiva i missbruk. Socialförvaltningen har ändå kunnat erbjuda tillfälligt boende för brukare som har rätt till akutbostad enligt gällande regler och praxis. Socialnämndens hantering av andrahandskontrakt och akutbostäder överfördes i september till en ny bostadsenhet under kommunstyrelsen. **Målet är uppnått.**

Mål 7; Stärkt samverkan

Antal SIP/nätverksmöten (SIP=Samordnad Individuell Planering) har ökat. Förvaltningsgemensamma mallar för kal- lelse och samtycke finns numera inlagda i verksamhetssystemet för att underlätta hanteringen. Det finns en god samver- kan både internt inom förvaltningen, mellan förvaltningar och externt i förhållande till olika motparter såsom t ex ar- betsförmedlingen, försäkringskassan, regionen, samt olika hyresvärdar m fl.

Ett områdesarbete sker i Berga och Lambohov och samverkan med andra parter är under uppbyggnad för att hitta sam- verkansformer som gagnar medborgarna. Syftet är att ge stöd i tidigt skede, för att minimera mer ingripande/omfattande insatser. Det finns idag permanenta samverkansgrupper i fyra stadsdelar; Skäggetorp, Berga, Ryd och Lambohov. Samt- liga grupper har en representant från socialförvaltningens mottagning för barn och familj. Sammankallande är rektor från någon av skolorna i området. Syftet är att barn i behov av stöd får tidiga adekvata insatser och att insatser samord- nas. **Målet är uppnått.**

Mål 8; Tidig medverkan i samhällsplaneringen med fokus på social hållbarhet

Socialförvaltningen samverkar med medborgarkontor i Berga, Skäggetorp och i City. Nätverk finns kommunövergri- pande för samverkan med idéburen sektor. Representant från förvaltningen deltar i olika samhällsplaneringsprojekt.

Målet är uppnått.

Mål 9; Kontinuerligt stärka personalens kompetens och förmåga

Aktiviteter har genomförts enligt beslutad Kompetenstrappa. I samband med den nya styrmodellen har en kompetens- försörjningsplan arbetats fram och aktiviteter planeras för 2019. Mentorskonceptet tillämpas. **Målet är uppnått.**

Mål 10; Personalen ska ha en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö

Stressindex har minskat från 24 till 13. Insatser inom arbetsmiljöområdet har t ex varit Stamina, utveckling av SAM- processen, integrering av diskrimineringslagstiftningen med det systematiska arbetsmiljöarbetet, informationsinsatser kring arbetsskador och tillbud, översyn av gruppcheferns förutsättningar, införande av metod för arbetstyngdsmätning m.m. **Målet är uppnått.**

Mål 11; Socialnämnden och socialförvaltningen ska ha en budget i balans.

Socialförvaltningen redovisar ett överskott med 0,9 mnkr i bokslutet men eftersom socialnämnden har ett underskott med 11,4 mnkr. **Målet är ej uppnått.**

Mål 12; Socialförvaltningen ska vara en lärande organisation och i det ingår utveckling och omvärldsbevak- ning. Omvärldsbevakningen kan omfatta internationellt utbyte.

Deltagande har skett i internationella projekt t ex genom LIFE som handlar om att genomföra mikroinnovationer inom socialt arbete riktat mot barnfamiljer med kontakter inom socialtjänsten. Målet är att genom samordning begränsa fa- miljernas myndighetskontakter. Team utreda har medverkat i VISA projektet (VISA; Varaktig Inkludering i Samhälle och Arbetsmarknad) vars syfte är att förbättra åtgärderna för de som står långt från arbetsmarknaden, att möjliggöra en stegförflyttning till egen försörjning. Samarbete sker med övriga nordiska länder och länder i Europa. **Målet är upp- nått.**

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

Vid upphandling tar förvaltningen hjälp av UpphandlingsCenter. Upphandling av HVB till barn och unga och vuxna har varit aktuellt senaste året. Upphandlingen har gjorts i samverkan med andra kommuner.

Digital agenda

Det finns e-hälsoplaner på nationell, regional, förvaltnings- och avdelningsnivå. Förvaltningen arbetar för fler e-tjänster med syfte att öka tillgängligheten. Automatiserat beslutsstöd inom ekonomiskt bistånd är på gång. Kommer även att utvecklas inom äldreomsorgen under 2019. En flerårig utbytesplan till bärbara datorer finns för att möjliggöra persona- lens mobilitet. Upphandling av digitalt verktyg, röststyrd journalföring, har startats i östgötsk samverkan.

Informationssäkerhetspolicy

Utifrån nya GDPR har förvaltningen reviderat avtal och information har tagits fram till väntrum, samverkansparter och enskilda brukare. Kontinuitetsplan och säkerhetsplan är uppdaterade.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunövergripande

Personal- och kompetensförsörjning

Ett projekt ”Alternativa kompetenser” har genomförts inom barn och unga med syfte att se över möjligheterna att rekrytera medarbetare som inte är socionomer. Projektet har visat att den främsta alternativa kompetensen är beteendevetare. Förvaltningen har under året planerat för en andra omgång av utbildning i socialrätt över förvaltningsgränserna för medarbetare som saknar detta. Kompetenstrappan är numera implementerad och det finns en årlig planering för utbildningar. Kartläggning av chefers förutsättningar har genomförts och en plan för åtgärder är framtagen. En ny yrkeskategori har införts ”verksamhetsstödjare/processtödjare” som har till uppgift att avlasta cheferna. Mentorskoncept finns och utvecklas successivt. En långsiktig strategi har också tagits fram avseende lönebildning med syfte att löneläget ska ligga i nivå med kringliggande kommuner. Arbetet med att minska personalomsättningen pågår kontinuerligt och förvaltningen har deltagit i ett nationellt arbetsmiljöprojekt, Stamina, med verktyget Kraftkartan. Arbetet kommer att integreras med Leanarbetet för att nå förbättrade målresultat vad gäller medarbetare och verksamhet.

Lokaler

Förvaltningens lokaler är undermåliga och trånga. Ett omfattande arbete har genomförts med syfte att få fram ett adekvat förfrågningsunderlag till upphandling av nya lokaler anpassade för ett verksamhetsbaserat arbetssätt. Förfrågningsunderlaget är lämnat till kommunledningen. Under väntetiden har förvaltningen fått hyra tillfälliga lokaler.

Etablering

Mottagande av nyanlända har ökat under 2018 på grund av ett ökat anvisningstal samt familjeåterförening. Kontinuerliga träffar med Jobb och kunskapsstorget och Arbetsförmedlingen sker för att minska etableringstiden vilket fortfarande är en stor utmaning. Förvaltningen har uppmärksammat att gruppen kvotflyktingar har behov av ökade stödsatser för etablering. Ett antal av de mottagna ensamkommande barnen har blivit vuxna och klarat av sin integrationsprocess på ett positivt sätt.

Digitalisering

Förvaltningen arbetar för ett än mer mobilt arbetssätt med syfte att frigöra tid till det personliga mötet med brukare. Inom område äldre och funktionsnedsatta är ett arbete påbörjat med att införa e-tjänst för automatiserat beslutsstöd för processen förenklat beslutsfattande inom hemtjänst. Ett projekt som gäller röststyrd journalföring är på väg att upphandlas och ska därefter breddas införas, vilket förväntas minska tiden för dokumentation.

Avdelningen för försörjningsinsatser har arbetat intensivt med att utveckla e-tjänst för ekonomiskt bistånd, ett automatiserat beslutsstöd. Syftet med digitaliseringen är att effektivisera handläggningen av ekonomiskt bistånd för att frigöra tid för klientarbete med ambitionen att minska långvarigt försörjningsstöd. Planen är att lansera e-tjänsten i april 2019 i samband med att Kontakt Linköping startar sin verksamhet för att ta hjälp av dem i lanseringen.

Sammanhållen kommun

Genom verksamheten social insatsgrupp (SIG), som är en samverkan mellan kommunala verksamheter, polis, kronofogden och frivården, ges ungdomar möjlighet att lämna en kriminell livsstil och ungdomar som befinner sig i en risksituation motiveras till att göra andra livsval.

Skolfam är en modell för att stärka skolresultaten för barn i familjehem. Forskning visar att barn som är placerade i familjehem löper högre risk än andra att inte klara skolan. Det leder i sin tur till ökade risker för olika former av utanförskap som ung vuxen. Nämndens arbete visar ett högre betygsresultat hos de familjehemslacerade barn som haft insatser från skolfamteamet.

Gemensamma

- **Omsorgsnämnden, socialnämnden, barn- och ungdomsnämnden och bildningsnämnden ska kortfattat och översiktligt redovisa resultatet av tidigare redovisade åtgärder för att förkorta etableringstiden för ensamkommande ungdomar.**

Arbetet har skett i samverkan mellan Socialförvaltningen, Utbildningsförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, Leanlink (Råd & Stöd) samt Omsorgs- och äldreförvaltningen. Arbetet slutredovisas till Kommunstyrelsen i februari 2019. Socialnämnden har en lagstadgad skyldighet att följa upp placerade barn och ungdomar inom målgruppen ensamkommande barn och unga. Målsättningen är att ungdomarna, när de inte längre är att betrakta som ensamkommande unga, ska vara rustade så att de klarar ett självständigt liv, med egen försörjning. Under 2018 är upplevelsen att ungdomar som blir vuxna på många sätt haft förmågan att integreras i det svenska samhället. En framgångsfaktor i etablering

har varit mötesplatsen Orbis. Samverkan med andra aktörer i samhället har utvecklats, men arbetet behöver fortsätta för att möjliggöra integrering i det svenska samhället.

- **Samtliga nämnder ska kortfattat och översiktligt redovisa resultatet av tidigare redovisade åtgärder för att halvera etableringstiden för nyanlända gällande inträde på arbetsmarknaden och målet om förkorta etableringstiden gällande delaktighet i samhället i den ordinarie uppföljningen.**

Samverkan med Jobb och kunskapstorget och Arbetsförmedlingen har intensifierats för att nå beslutade mål. Förändrade ramar för statliga bidrag och uppdrag till Arbetsförmedlingen har påverkat arbetet. En kartläggning över orsaker till försörjningsstöd har genomförts under året med syfte att hitta rätt insatser så individen kan nå självförsörjning under en kortare tid.

Under det gångna året har avdelningen för försörjningsinsatser arbetat med mottagande av kommunanvisade nyanlända flyktingar på ett intensivt sätt. Integrationsgruppen som startades i oktober 2017, har haft ett stort inflöde av kommunanvisade (331 personer) varav en tredjedel har varit kvotflyktingar. Därutöver har flera ensamkommande ungdomar, eller anhöriga till redan mottagna flyktingar och andra flyktingar själva sökt sig till Linköping. Utmaningen har varit att få en stabil process i mottagandet, ett arbete har utförts för att effektivisera mottagandet och för att koordinera samarbetet med andra aktörer. En framgångsfaktor har varit att involvera och aktivera aktörer såsom etableringsteamet, Arbetsförmedlingen och vissa föreningar för att förkorta processen mot att bli självförsörjande.

Nämnds specifika

- **Att säkerställa data inrapporteringen avseende nyckeltalen ej återaktualiserade barn, unga och vuxna efter utredning eller insats.**

Data rapporteras in och eventuella avvikelser kommenteras. Ett kvalitetssäkringsarbete har skett vad gäller nyckeltal under året.

- **Att minska skillnader i handläggnings- och verkställighetstid mellan kön inom nämndens myndighetsutövning.**

Skillnaderna i väntetider har utjämnats mellan könen enligt resultat från öppna jämförelser. I kollegiegranskningar tas genusperspektivet med för att eventuellt kunna analysera om det också finns skillnader i hur behov beskrivs.

- **Redovisa åtgärder för att förkorta utredningstiden för orosanmälningar gällande barn och unga.**

Ett arbete pågår för att se över flöden/processer och utbildning har skett i dokumentation. Ett fortsatt arbete pågår mot en ökad digitalisering för att frigöra tid till klientarbete istället för till dokumentation. Vakanser inom förvaltningen påverkar utredningstiderna. För att behålla och locka nya medarbetare måste ett fortsatt arbete ske för att vara en attraktiv arbetsgivare, t ex genom lönebildning, kompetensutveckling m.m.

Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare

Avtalsuppföljning – Socialnämnden har sedan 2016 en beslutad riktlinje gällande avtalsuppföljning. Riktlinjen reglerar form och innehåll för områden som ska följas upp under verksamhetsåret. Redovisning sker årligen i november till socialnämnden. Årets redovisning visar att avtal följts och att inga allvarliga brister finns. Utifrån rapportens resultat prioriteras vilka enheter som ska få verksamhetsbesök 2019.

Målsättningen i verksamheten är följsamhet inom de generella avtalen, vilket har förbättrats under 2018, men fortfarande finns behov av att teckna särskilda avtal vid komplexa behov.

Uppföljning av intern kontroll

Internkontrollen 2018 har genomförts i stort sett enligt antagen plan, men två moment genomfördes i samband med årets kvalitetsrapport. Resultatet visar bl.a. att kontrollerna inom försörjningsstöd är utan anmärkning, att LVM-vård inom SIS i hög grad går över till vård i annan form och att placerade barns skolgång lyfts i genomförandeplaner. Det framkommer också att handläggningstiderna är en fortsatt utmaning men det går i rätt riktning inom utredningar barn och unga. Utbildningsinsatser för dokumentation av barnrättsperspektivet har genomförts under året. Trots detta finns förbättringsbehov och personalomsättningen ses som en bidragande orsak till att utbildningsinsatserna inte helt haft avsedd effekt. Diskrepansen mellan inkomster från staten och kommunens kostnader för ensamkommande barn kvarstår, omställningskostnader påverkar detta och ersätts inte av staten. Det är tveksamt om en överensstämmelse är möjlig att uppnå. Både användandet av SIP och möjligheten att följa upp individuella planer har förbättrats. Effekterna av SIP upplevs också till största delen positivt.

Resultatet från internkontrollen kommer att användas som ett av flera underlag i verksamhetsplanering. Avdelningarnas verksamhetsplaner är ännu inte färdigställda. Av de identifierade förbättringsområdena kommer utredningstider inom LSS och barn och unga ha högst prioritet. Inom avdelningen för äldre och funktionsnedsatta kommer förändring i handläggningsprocessen att genomföras under 2019.

Personaltillgången är central för att minska handläggningstider och åtgärder för att minska personalomsättningen görs. Det finns redan genomförda åtgärder bl.a. i form av en arbetstygndsmätning enligt beprövad modell vilken ska underlätta effektivt användande av befintliga resurser.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Ekonomiskt bistånd	221 974	226 615	4 641	215 539	212 387
Bosociala verksamheten	12 405	11 612	-793	13 432	11 870
HVB unga	95 252	81 424	-13 828	78 372	69 654
HVB vuxna	70 473	64 310	-6 163	61 970	57 013
Familjehem	66 799	67 098	299	63 957	70 243
Ensamkommande flyktingbarn	-81	0	81	-94 904	0
Utredningsplaceringar	2 609	6 680	4 071	4 251	5 682
Barnahus	583	562	-21	562	551
Socialnämnd och gemensamma funktioner	4 654	4 968	314	8 325	5 224
Summa nettokostnader, tkr	474 668	463 269	-11 399	351 504	432 624
<i>varav kostnader</i>	<i>-705 464</i>	<i>-622 928</i>	<i>-82 536</i>	<i>-810 652</i>	<i>-863 812</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>230 796</i>	<i>159 659</i>	<i>71 137</i>	<i>459 148</i>	<i>431 188</i>

Analys och kommentar

Socialnämnden redovisar ett underskott med 11,4 mnkr. Orsaken till underskottet är att kostnaderna för placeringar på HVB (hem för vård och boende) har ökat, både inom barn/unga och vuxna. Verksamheten visar ett underskott med 20 mnkr. Budgetavvikelsen genereras av att fler unika individer har haft behov av placering på HVB. Under 2019 ska en beslutad åtgärdsplan omsättas i aktiviteter men samtidigt så finns flera osäkerhetsfaktorer gällande prognos generellt av kostnader för HVB.

Ekonomiskt bistånd visar ett överskott med 4,6 mnkr. Antal hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat med runt 2 % per månad jämfört med 2017, vilket motsvarar cirka 40 färre hushåll färre per månad med utbetalning.

På grund av att det funnits tomma lägenheter i perioder, bland annat till följd av renoveringar så visar bosociala verksamheten ett underskott med 0,8 mnkr. Hanteringen av lägenheter övergick till boendeenheten under kommunstyrelsens ansvar perioden september t o m december 2018.

Trots ett intensivt rekryteringsarbete finns det fortfarande brist på familjehem. Socialförvaltningen har de senaste åren allt oftare haft behov av att föreslå högre ersättningar än de av SKL rekommenderade, främst på grund av att uppdragen är komplexa och krävande eller att socialförvaltningen övertar ett familjehem från en privat organisation. På grund av retroaktiva ersättningar från Migrationsverket för placerade ensamkommande barn i familjehem visar verksamheten i år ett mindre överskott med 0,3 mnkr. Utredningsplaceringar visar ett överskott med 4,1 mnkr. Det har under året varit endast någon enstaka utredningsplacering avseende barn/familj. Förvaltningen har ett eget utredningsteam, vilket har påverkat resultatet.

Verksamhetsberättelse 2018

Bygg- och miljönämnden

INNEHÅLL

Nämndansvariga tjänstepersoners bedömning och analys	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten	3
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen	3
Framåtblick	3
Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer	4
Basuppdrag	4
Utmaningar	4
Digitalisering (e-tjänster, hemsida, information, arbetssätt mm)	4
Delta i företagservice	4
Taxor	4
Arkitektonisk kvalitet	4
Förbättrad vattenkvalité	4
Förorenade områden	4
Indikatorer	5
Kommentar	5
Kommentar	6
Uppföljning av den politiska viljeinriktningen	7
Nämndens mål	7
Nämndens analys och bedömning	9
Styrande dokument	11
Upphandlingspolicy inklusive sociala krav	11
Digital agenda	11
Informationssäkerhetspolicy	11
Strategiska utvecklingsuppdrag	11
Kommunövergripande uppdrag	11
Nämndspecifika uppdrag	12
Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare	12
Uppföljning av intern kontroll	12
Kommunövergripande kontrollmoment	12
Nämndens kontrollmoment	12
Internkontrollanternas kontrollmoment	13
Ekonomi	14
Driftsammandrag	14
Analys och kommentar	14
Investeringar	15
Analys och kommentar	15

Nämndansvariga tjänstepersoners bedömning och analys

Verksamheten inom hälsoskydd, miljöskydd och livsmedel följer i stort den fastställda verksamhetsplanen. Miljökontoret har under de senaste åren haft en medveten satsning på uppsökande verksamhet. Vid besök på plats kan kontoret arbeta förebyggande med information till både företag och medborgare. Miljökontoret har gjort totalt 2 140 inspektioner vilket är fler än föregående år och över årets målsättning.

Det totala antalet bygglovs- och inspektionsärenden ökade under året med 10 % jämfört med föregående år, till 2 514 ärenden. Antalet ansökningar om bostadsanpassningsbidrag ökade under året med 9 %, till 995 ärenden.

Handläggningstiderna för bygglov ökade något till 4,4 veckor i medelvärde. Personalbrist under året har medfört att handläggningstiderna ökat något, men det låga medelvärdet anses bra i ett nationellt perspektiv. Bemanningläget har förbättrats under slutet av året. Handläggningstiderna för bostadsanpassning är fortsatt korta i likhet med 2017, ca 2,0 veckor.

Produktionen av nybyggnadskartor och förrättningar ligger något lågt jämfört med budget. Ärendebalansen har ökat för förrättningarna, dock är produktionen något lägre än vid samma tid förra året men den nyrekrytering som gjordes i början av året är nu igång efter introduktionstiden. Kart- och GIS-uppdragen har också varit färre och mindre än tidigare år.

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Genom att följa nämndens tillsynsplan, enligt plan- och bygglagen (PBL), har Bygglövskontoret fortsatt med tillsynsaktiviteter mot olovligt åtgärder inom nya geografiska områden.

Miljökontoret har uppdaterat ärendehanteringssystemet Ecos, vilket innebär ett modernare system som är bättre rustat för kommande och pågående digitaliseringsarbete. Automatisering av administrativa rutiner inom bygglov har skett och byte till en förbättrad e-tjänst för digital bygglovsansökan kommer att ske i mars.

Under året har ytterligare ett nyhetsbrev tagits fram, vilket innebär att nämnden nu har tre nyhetsbrev som skickas ut digitalt, två gånger per år, till nämndens tillsynsobjekt inom hälsoskydd, miljöskydd och livsmedel.

För att fortsätta förbättra medborgardialogen har Bygglövskontoret, Miljökontoret och Kommunlantmäteriet genomfört ”kvällsöppet” och ”besök på landsbygden” vid olika tillfällen under året.

Under året har nya mätmetoder införts, scanner och drönare, på Kommunlantmäteriet. Dessa används nu i produktion på en grundläggande nivå. Lantmäterimyndigheten har under året börjat med digital arkivering.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen

Nöjd kundindex (NKI) för bygglovsområdet ligger på 70, inom miljö- och hälsoskyddsområdet på 66 och inom livsmedelsområdet på 79. NKI mäts på en 100-gradiga skala, där resultatet ligger mellan ”godkänt” och ”mycket högt”. Det är noterbart att det är bemötandet som är det serviceområde som vi också mest kan påverka som får högsta betygen inom alla våra områden.

Vi bedömer att nämndens verksamhetsplan följts och att de uppsatta målen för 2018 i allt väsentligt har uppfyllts.

Bygg- och miljönämnden redovisar också ett positivt resultat med 1 700 tkr exklusive anknuten verksamhet.

Nämndens anknutna verksamhet Kommunlantmäteriet redovisar dock ett underskott på 1 038 tkr.

Framåtblick

En stor utmaning för nämnden är att ytterligare utveckla den digitala agendan för att underlätta, förbättra och effektivisera arbetet. Nämnden deltar i arbetet med både ”Kontakt Linköping” och ”Företagsservice” i syfte att utveckla rutiner och kompetenshöjande insatser för att ge företag och medborgare en ännu bättre service och ett gott bemötande i kontakten med kommunen.

Arbetet med att förbättra vattenkvaliteten och att utifrån nämndens ansvarsområde ta höjd för ett koldioxidneutralt Linköping är naturligtvis också viktiga frågor för framtiden. Förorenad mark och arbetet med handlingsplanen för kemikalier är också prioriterade områden i nämndens verksamhet.

Nämnden lägger stort fokus på gestaltungsfrågor och bidrar till detta via bygglovshanteringen. De stadsbyggnadsprinciper som beskrivs i ”Arkitekturprogram för Linköpings innerstad” fungerar som utgångspunkt i nämndens arbete.

Uppföljning av nämndens basuppdrag, utmaningar och indikatorer

Basuppdrag

Bygg- och miljönämnden är den kommunala myndighet som svarar för myndighetsutövning avseende bygglov, bygganmälan och bostadsanpassning. I samband med bygglovshantering handlägger även nämnden strandskyddsdispenser. Det totala antalet byggärenden under året var 2 514 st. Därutöver behandlades 995 ansökningar om bostadsanpassningsbidrag. Totalt har ärendevolymen ökat med ca 10 % jämfört med föregående år. Handläggningstiderna för bygglov ökade något men klarar fortfarande med god marginal lagstiftningens krav på 10 veckor. Handläggningstiderna för bostadsanpassning är fortsatt korta i likhet med 2017, ca 2,0 veckor.

Nämnden är även kommunens myndighet i miljö- och hälsoskyddsfrågor. Kärnverksamheten består av tillsyn inom miljöskydd, hälsoskydd och livsmedel. Verksamheten följer den fastställda verksamhetsplanen. Miljökontoret har gjort totalt 2 140 inspektioner vilket är fler än föregående år och över årets målsättning.

Nämnden svarar även för kommunens namn- och adressättning samt för kommunens lantmåteriverksamhet. Nämnden svarar dock inte för ärenden där lantmåterimyndigheten enligt lag direkt skall svara för myndighetsutövningen.

Utmaningar

Digitalisering (e-tjänster, hemsida, information, arbetssätt m.m.)

Ytterligare digitalisering av bygglovshandlingen pågår enligt handlingsplan 2019. Automatisering av administrativa rutiner har skett och byte till en förbättrad e-tjänst för digital bygglovsansökan kommer att ske i mars. Nämnden arbetar även intensivt med att införa ett helt digitalt arkiv. Det infördes den 1 januari på Miljökontoret och planerna är att det också ska göras på Bygglövskontoret.

Miljökontoret har uppdaterat ärendehanteringssystemet Ecos vilket har inneburit ett omfattande arbete med att ta fram nya rutiner och att anpassa det nya systemet till verksamheten. Införandet innebär ett modernare system som är bättre rustat för kommande och pågående digitaliseringsarbete samtidigt som systemet ännu inte fullt ut kan leverera de uppgifter och nyckeltal som vi önskar. Det innebär också att nämnden behöver göra ett omtag kring de e-tjänster som ska erbjudas.

Delta i företagsservice

Företagsservice har sedan januari bemannats med personal från förvaltningen. Tjänsten har inte nyttjats fullt ut och därför har även bemanningen justerats under hösten. Nämnden deltar även i arbetet med "Kontakt Linköping" för att ge företag och medborgare en ännu bättre service och ett gott bemötande i kontakten med kommunen.

Taxor

SKL arbetar centralt med en översyn över nämndens olika taxor och det förs därför också en nationell diskussion om hur den framtida taxan skall vara konstruerad. Nämnden har tidigare gett Miljökontoret i uppdrag att utreda och komma med förslag på ändrade taxor både för tillsyn enligt livsmedelslagen och för miljöbalken men senare bestämt att avvakta de centrala direktiven som är på gång.

I samband med övergången till helt digital ärendehantering inom bygglov fortsätter Bygglövskontoret att undersöka möjligheten att gå över till SKL:s omarbetade bygglovstaxa.

Arkitektonisk kvalitet

Gestaltungsfrågorna spelar en viktig roll när en intressant och berörande stadsbyggnad med långsiktig hållbarhet ska skapas i Linköping. Via bygglovshantering och tillsyn av såväl ny som befintlig bebyggelse bidrar bygg- och miljönämnden till detta. Det fastställda arkitekturprogrammet ger vägledning till byggherrar och underlättar inför projektering av nya byggprojekt i Linköping, samt lyfter fram den arkitektoniska idén i varje projekt.

Förbättrad vattenkvalité

Nämndens arbete med vattenfrågor kommer att fortsätta med satsningen mot bl.a. dricksvatten, avloppsrening och arbetet mot vattendirektivets målsättning. Under året har problemen med invasiva vattenväxter i Roxen uppmärksammats. Nämnden har därför tagit initiativ till att bilda en förvaltningsövergripande grupp för att på bästa sätt hantera frågan.

Föreordnade områden

Även detta område kommer fortsättningsvis vara prioriterat och är särskilt viktigt när tidigare industriområden behöver omvandlas till kommande bostadsområden. Det är också en fråga som är högt upp på dagordningen när nya detaljplaner ska tas fram. Det är en fråga som berör många kontor och där vårt arbetssätt utvecklats och förbättrats under de senaste åren.

Indikatorer

Färgsättningen indikerar:

- Visar att målvärdet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målvärdet delvis har uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målvärdet inte har uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Indikator	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Medel handläggningstider bygglov	3,6 v	4,3 v	4,4 v	3,6 v	
Antal bygglovsärenden	2 202	2 286	2 514	2 350	
Andel bygglovsbeslut under 10 v	94 %	92 %	91 %	96 %	
Antal påbörjade bostäder	1 388	1 909	878		
Antal färdigställda bostäder	1 055	1 850	1 420		
Antal verksamhetsbesök (inom Miljökontorets område)	2 139	1 857	2 140	1 800	
God kommunal service					
Löpande insikt, Företagsklimat, SKL*					
Bygglov	73	70	70	öka	
Miljö- och hälsoskydd.	-	73	66	öka	
Livsmedel	-	76	79	öka	

* Kommunens service rankas totalt och inom myndighetsområdena brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll samt serveringstillstånd. Sex serviceområden mäts: information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet.

Kommentar

Målvärde för 2018 gällande handläggningstider bygglov är för optimistiskt satt eftersom volymerna och arbetsbelastningen ökade mycket under år 2017 och har fortsatt under år 2018. Målvärdet är det bästa utfallet som har förekommit och det skedde år 2016. Sedan dess har volymen i byggsektorn gått upp varför det är orimligt att ligga på samma nivå år 2018. Även om mätresultatet visar på en negativ utveckling anses dock handläggningstider under 5 veckor ligga på en bra servicenivå vid en nationell jämförelse med andra kommuner.

Det negativa mätvärdet avseende andel bygglovsbeslut under 10 veckor bedöms inte vara allvarlig eftersom lagkravet enligt PBL tillåter en förlängd handläggningstid på ytterligare 10 veckor om så erfordras om det visar sig att förutsättningarna ändras så att en fortsatt utredning är nödvändig innan beslut om bygglov kan fattas. Nuvarande situation visar att andelen ärenden med handläggningstider mellan 10 och 20 veckor har ökat till 9 %.

Miljökontoret har gjort totalt 2 140 inspektioner vilket är fler än föregående år och över årets målsättning. Antalet verksamhetsbesök går inte fullt ut att jämföra med 2017 eftersom vi från och med 2018 även räknar med enskilda avlopp i statistiken.

Bygg- och miljönämnden deltar i den nationella servicemätning Löpande Insikt, fram tills idag ligger resultaten under 2018 på samma nivå för bygglov, lägre på miljö och hälsoskydd och något högre på livsmedel. Eftersom målet är att öka så nås inte riktigt hela målet för närvarande. Den troliga förklaringen till det lägre resultatet inom miljö- och hälsa är att nämnden har intensifierat arbetet med enskilda avlopp som innebär ett ökat antal ärenden med krav på åtgärder.

Övriga Indikatorer

	2016	2017	2018	Målvärde	Bedömning
Antal verksamhetsbesök hälsoskydd	227	258	511	450	
Antal verksamhetsbesök miljöskydd	458	388	355	350	
Antal verksamhetsbesök livsmedel	1451	1211	1274	1000	
Antalet granskade rapporter	373	350	445	350	
Antal klagomål på verksamheter	440	427	419	350	
Antal avloppsbeslut	167	139	139	200	

Kommentar

Alla indikatorer överträffar målvärdet utom vad gäller beslut om avlopp. Vi räknar med att antalet beslut kommer att öka framöver eftersom vi i de flesta fall lämnar en tidsfrist på två år innan avloppen ska vara åtgärdade från och med att brister noterats.

Uppföljning av den politiska viljeinriktningen

Nämndens mål

Bedömning av måloppfyllelse

- Visar att målet har uppnåtts
- Visar en positiv utveckling och att målet delvis uppnåtts
- Visar på en negativ utveckling och att målet inte uppnåtts
- En uppföljning har inte kunnat göras

Fullmäktiges övergripande mål	Nämndmål	Indikator för måluppfyllelse	2016	2017	2018	Målvärde
En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv	Nämnden ska främja en hållbar utveckling så att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en god miljö och hälsa.	Uppföljning kommer att ske genom att registrera antalet verksamhetsbesök Under 2018 ska totalt minst 450 verksamhetsbesök göras av hälsoskyddsgruppen och totalt minst 350 verksamhetsbesök göras av miljögruppen.	2 136 227 458	1 857 258 388	2 340 511 355	1 800 450 350
	Nämnden ska arbeta för att göra Linköping tillgängligt för alla människor.	Redovisa antalet genomförda åtgärder av enkelt avhjälpna hinder.	40	13	-	Genomförda åtgärder.
	Nämnden ska skydda konsumenternas intresse av hälsosamma och säkra livsmedel.	Uppföljning kommer att ske genom att registrera antalet verksamhetsbesök. Under 2018 ska totalt minst 1 000 tillsynsbesök göras av livsmedelsgruppen.	1 451	1 211	1 274	1 000
	Minska medianhandläggningstiden för fastighetsbildningsärenden hos kommunens Lantmäterimyndighet.	Handläggningstider enligt Lantmäteriets ärendesystem. Målet följs upp via nationell ärenderedovisning för lantmäterimyndigheter. Målet anses uppfyllt om medianhandläggningstiden (antal dagar) för prioriterade ärenden är mindre än 100 dagar.		99	85	<100
En ekologiskt hållbar kommun	Nämndens arbete ska fokusera på minskad klimatpåverkan.	Uppföljning kommer att ske genom att registrera antalet verksamhetsbesök, Under 2018 ska totalt minst 350 verksamhetsbesök göras av miljögruppen.	458	388	355	350

			Jämföra faktisk och beräknad energiförbrukning för byggnader. (Andel av småhusprojekten som klarar utlovade värden).	50 %	87 %	82 %	
Fler bostäder för en växande kommun	Nämnden ska bidra till en god bebyggd miljö, med ökat fokus på gestaltning och kulturmiljö.		Nämndens bygglovsbeslut ska klara en överprövning. Besluten ska innebära ändamålsenlig utformning och arkitektur.	99 % -	99 % -	99 % 80 %	99 % 80 %
En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet	Nämnden ska ha god dialog med medborgarna och andra intressenter samt ge bra service med hög tillgänglighet och rättssäkerhet.		Medborgare och intressenter ska i enkätundersökningar vara nöjda till mycket nöjda enligt nöjdekundindex (NKI). Medel handläggningstider för bygglov.	3,6 v	Bygglöv 70 Miljö- och hälsa 66 Livs 79 4,3 v	4,4 v	Öka Öka Öka 5,0 v
En kommun som är en stark röst regionalt, nationellt och internationellt.	Verksamheten ska stödja kommunkoncernens processer med högkvalitativa leveranser av tekniska och juridiska lantmäteritjänster och produkter.		Minst 80 % kundnöjdhet i kundenkäten, gällande stöd i uppdrag. Minst besök hos 10 olika verksamheter i Linköpings kommunkoncern.		- 14	71 % 12	80 % 10

Nämndens analys och bedömning

Mål 1

Nämnden ska ha god dialog med medborgarna och andra intressenter samt ge bra service med hög tillgänglighet och rättssäkerhet.

För att ytterligare förbättra medborgardialogen har Bygglövskontoret, Miljökontoret och Kommunlantmäteriet genomfört ”kvällsöppet” och ”besök på landsbygden” vid olika tillfällen under året. Informationsträffar har också hållits med t ex gräventreprenörer och butikägare. Gemensamma möten har också hållits med utbildningskontoret och Lejonfastigheter.

Nyhetsbrev har skickats ut till livsmedelsföretag och företag som får återkommande miljö- och hälsoskyddstillsyn. Dessa är en hjälp för företagen att hålla sig uppdaterade om gällande lagstiftning och är en del av Miljökontorets förebyggande arbete.

E-tjänsten ”Mittbygge” för bygglovsansökan är fortfarande i full drift. Användandet har ökat succesivt och kan även användas av företag. Nämnden deltar i den nationella servicemätningen ”Insikt”, där nöjdhetsindex (NKI) på myndighetsutövningen mäts kontinuerligt. NKI-värdet på nämndens olika verksamheter ligger mellan godkänt och mycket högt vid den senaste redovisningen. Den upprättade tillsynsplanen enligt PBL följs och bidrar till ökad tillgänglighet och rättssäkerhet. Handläggningstiderna för bygglov har dock ökat något till 4,4 veckor, p.g.a. den höga ärendevolymen men ligger fortsatt på en låg nivå, och klarar med god marginal det lagstadgade kravet på 10 veckor.

Nämnden bedömer att målet delvis uppnåtts.

Mål 2

Nämndens arbete ska fokusera på minskad klimatpåverkan.

Inom ramen för nämndens prioriterade mål har Miljökontoret startat upp ett antal aktiviteter. Några aktiviteter som pågår är verksamhetsbesök med fokus på minskad energianvändning samt kylmedietillsynen som bedrivs för att minska utsläppen av ozonförstörande ämnen. Förvaltningen har också varit delaktig i framtagandet av klimatanpassningsprogrammet och deltar nu i arbetet med handlingsplanen för CO₂-neutrala Linköping.

Genom uppföljning av energiprestanda och granskning av energideklarationer säkerställs att beviljade byggnationer uppfyller de tekniska minimikraven och bidrar till minskad klimatpåverkan.

Nämnden bedömer att målet uppnåtts.

Mål 3

Nämnden ska bidra till en god bebyggd miljö, med ökat fokus på gestaltning och kulturmiljö.

Bygglövskontoret följer upp och ger erfarenhetsåterföring utifrån genomförda detaljplaner, samt bevakar att gestaltungs- och kulturmiljöfrågor avvägs i bygglovsprocessen. Vidare prioriteras att följa arkitekturprogrammets inriktning beträffande arkitektonisk idé i samband med bygglovshandläggning, vilket bidrar till säkerställande av den arkitektoniska kvalitén.

Kontorets kompetens tillvaratas i planprocessen genom att verka för flexibla planer med lämpliga planbestämmelser, vilket bidrar detta till en effektivare plan- och byggprocess och rättssäker bygglovsprövning.

Nämnden bedömer att målet uppnåtts.

Mål 4

Nämnden ska främja en hållbar utveckling så att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en god miljö och hälsa.

Verksamheten inom hälsoskydd och miljöskydd följer i stort den fastställda verksamhetsplanen. Miljökontoret har under de senaste åren haft en medveten satsning på uppsökande verksamhet. Vid besök på plats kan kontoret arbeta förebyggande med information till både företag och medborgare. Miljökontoret har gjort totalt 866 inspektioner vilket är mer än föregående år och något över nämndens tillsynsplan.

Exempel på några aktiviteter som gjorts är tillsyn på enskilda avlopp, projekt kring förorenad mark, schaktmassor och kemikalier i varor. Även tillsynen på skolor och förskolor pågår löpande i enlighet med tillsynsplanen.

Nämnden bedömer att målet uppnåtts.

Mål 5

Nämnden ska arbeta för att göra Linköping tillgängligt för alla människor.

Det pågår kontinuerligt planerad tillsyn inom utvalda stadsdelar avseende enkelt avhjälpna hinder vid entréer till lokaler där allmänheten har tillträde. Områdena inventeras systematiskt och bristerna kommuniceras till berörda fastighetsägare. I de flesta fall åtgärdas bristerna frivilligt, men ibland krävs föreläggande om åtgärd som ett påtryckningsmedel. I år har 75 brister noterats. De flesta är av enkel karaktär, vilket därför inte ses som något större problem att åtgärda inom en relativt kort framtid.

Byggspektionen ser även till att hålla tillgänglighetsdatabasen uppdaterad, vilket kan studeras via kommunens hemsida.

Nämnden bedömer att målet uppnåtts.

Mål 6

Nämnden ska skydda konsumenternas intresse av hälsosamma och säkra livsmedel.

Miljökontoret har gjort 1 274 verksamhetsbesök inom livsmedelsområdet, vilket är mer än planerat. I övrigt följs den upprättade tillsynsplanen. Några exempel på aktiviteter som gjorts under året är fördjupad livsmedelskontroll på ägg, rå köttfärs samt allergener och allergiinformation. Kontoret har också gjort kvällsinspektioner tillsammans med alkoholhandläggarna samt haft ett särskilt utbyte med livsmedelsavdelningen i Norrköping.

Nämnden bedömer att målet uppnåtts.

Mål 7

Minska handläggningstiden för fastighetsbildningsärenden hos Lantmäterimyndigheten

Linköping kan i relation till statliga Lantmäteriet, men också i relation till flertalet kommunala lantmäterimyndigheter, redovisa förhållandevis korta handläggningstider.

Myndigheten har bland annat jobbat med att förbättra ansökningsblanketten så att ärenden kommer in kompletta vilket också bör kunna minimera handläggningstiden.

Målet för handläggningstiden för prioriterade ärenden har uppfyllts.

På grund av att ärendestocken har ökat och att vi inte har hunnit avsluta ärenden i samma takt som de kommer in har det visat sig vara svårt att hinna avsluta dessa äldre ärenden som inte är prioriterade. 17 nya ärenden tillkommer som gamla efter årsskiftet. Detta innebär att antalet äldre ärenden tyvärr ökat med 2 st. Myndigheten kommer att lägga fokus på att jobba bort gamla ärenden under första halvåret 2019.

Vad gäller indikatorn att minska antalet ärenden som är äldre än 3 år med 20 % så kan vi se att det målet inte är uppfyllt.

Mål 8

Verksamheten ska stödja kommunkoncernens processer med högkvalitativa leveranser av tekniska och juridiska lantmäteritjänster och produkter.

Kundenkäten har genomförts med lägre kundnöjdhet än väntat, dock så var svarsfrekvensen låg och vi har nu börjat med enkätutskick kopplade till alla uppdrag över 5h, där en återkommande synpunkt är att Geodataavdelningen interndebiterar. Översynen av taxorna genomförs under 2019. För närvarande inväntar vi ett förtydligande från SKL där vi ställt frågan om husutsättning är myndighetsutövning eller inte, vilket påverkar våra taxor.

Kundbesök har genomförts hos 12 antal verksamheter.

Nämnden bedömer att målet är delvis uppnått.

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

Bygg- och miljönämnden gör endast i undantagsfall upphandlingar och är därför i mindre grad påverkad av upphandlingspolicyn, men självklart följs den vad gäller övriga inköp.

Digital agenda

Den digitala agendan är särskilt viktig för nämnden och detta arbete beskrivs utförligare längre fram i dokumentet under kommunövergripande strategiska uppdrag.

Informationssäkerhetspolicy

Bygg- och miljönämnden har två ärendehanteringssystem, ByggR och ECOS. Båda systemen är väl anpassade för nämndens verksamhet och säkerhetsfrågorna är i enlighet med den av kommunen fastställda policyn väl omhändertagna. I början på året uppgraderades ECOS till en ny version där säkerhetsfrågorna särskilt har lyfts. Just nu pågår en informationsklassning av systemet enligt kommunens nya rutiner. Information och utbildning i GDPR har också gjorts under året för att säkerställa att information lagras och kommuniceras enligt gällande regler. Detta arbete är inte klart utan behöver både utvecklas och förbättras under 2019.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunövergripande uppdrag

Personal- och kompetensförsörjning

Möjlighet till god kompetensutveckling är en viktig konkurrensfördel. Att arbeta med attraktiva arbetsgivare, varumärket och marknadsföra våra intressanta och spännande jobb är av stor vikt. Satsning krävs på att utreda på vilka universitet och högskolor våra potentiella medarbetare finns och hur vi ska nå dessa genom närvaro vid arbetsmarknadsdagar, mässor etc. Det är även viktigt att se över stödet till nyexaminerade som börjar i vår verksamhet som är nya i sin yrkesroll. Förvaltningen arbetar aktivt med att förbättra introduktion och seniort mentorskap för nya medarbetare.

Digitalisering

Nämnden har under året fokuserat på att ytterligare utveckla och förbättra den pågående digitaliseringen av nämndens verksamhet. Syftet är att förenkla för företag och allmänhet genom t.ex. minskad byråkrati och ökad möjlighet till självservice. Digitala flöden kan ersätta manuella rutiner, öka effektiviteten och även bidra till ett bättre arbetsklimate för personalen.

Miljökontoret har uppdaterat ärendehanteringssystemet Ecos vilket har inneburit ett omfattande arbete med att ta fram nya rutiner och att anpassa det nya systemet till verksamheten. Införandet innebär ett modernare system som är bättre rustat för kommande och pågående digitaliseringsarbete samtidigt som systemet ännu inte fullt ut kan leverera de uppgifter och nyckeltal som vi önskar. Det innebär också att nämnden behöver göra ett omtag kring de e-tjänster som ska erbjudas. Nämnden arbetar även intensivt med att införa ett helt digitalt arkiv. Det infördes den 1 januari 2019 på Miljökontoret och planerna är också att det även ska göras på Bygglövskontoret.

Bygglövskontoret har infört en ny modul inom ärendehanteringssystemet ByggR som automatiserar viktiga administrativa moment i handläggningen, vilket minimerar fel beroende på den mänskliga faktorn, effektiviserar delmoment i bygglovsprocessen och ökar rättssäkerheten. Vidare har förberedelser gjorts för att byta ut nuvarande e-tjänst "Mitt-bygge" till en ännu effektivare e-tjänst med namnet "Minutbygg" som ska börja gälla fr.o.m. mars 2019. Denna e-tjänst innebär att den sökande vid självregistrering av sin ansökan via bank-id hamnar direkt i ärendehanteringssystem ByggR utan mellanregistrering av handläggaren, vilket effektiviserar handläggningen.

Sammanhållen kommun

Segregationen är en stor utmaning för Linköpings kommun både idag och framöver. Levnadsvillkor mellan olika delar av kommunen skiljer sig i allt för stor grad. Alla som växer upp och bor i Linköping ska ha samma rätt till en god hälsa, deltagande på arbetsmarknaden och en bra skolgång. Alla som bor i Linköping ska kunna känna sig trygga i sitt närområde och inte begränsas av otrygghet eller rädsla.

Dessa prioriterade frågor är kopplade till majoritetens övergripande mål om en kommun med fler bostäder och ett växande näringsliv. Nämndens bygglovsverksamhet bidrar där starkt till att uppfylla det stora behovet av att igångsätta fler bostadsprojekt, främst inom planlagda områden.

I det sammanhanget finns även skäl att generellt betona vikten av att gällande byggregler efterlevs av såväl privatpersoner som företag för att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling, men att även underlätta byggåtgärder för alla inom ramen för den positiva regeltolkning som är möjlig i det enskilda fallet.

Nämnden arbetar också i samband med den ordinarie tillsynen för att alla som bor och växer upp i Linköping tillförsäkras en god miljö och hälsa.

Nämndspecifika uppdrag

Servicemätning

Bygg- och miljönämnden fick i uppdrag att i enlighet med instruktioner från Sveriges Kommuner och Landsting att skicka in uppgifter för deltagande i den nationella servicemätningen "Löpande Insikt" under 2018, detta hade redan gjorts under 2017 med väldigt goda resultat. Resultaten för 2018 redovisas under avsnittet med indikatorer.

Uppföljning av program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare

Uppföljningen är inte aktuell för bygg- och miljönämnden.

Uppföljning av intern kontroll

Kommunens reglemente för intern kontroll syftar till att säkerställa att nämnden upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll. Med detta menas att nämnden med rimlig grad av säkerhet ska säkerställa att målen om en ändamålsenlig och effektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, samt efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m. följs. Nämnden har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde. I enlighet med gällande reglemente ska nämnden rapportera resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen i den omfattning som fastställts i internkontrollplanen.

I internkontrollplanen för 2018 finns totalt elva moment att kontrollera: två kommunövergripande moment, åtta moment där förvaltningens medarbetare utför de av nämnden beslutade momenten, samt ett moment som nämndens internkontrollanter utför.

I internkontrollrapporten redovisas resultatet av genomförd uppföljning. Den ursprungliga planen har följts och inga kontroller har utgått. Rapporten visar att alla internkontrollmoment är hanterade och rapporterade.

Kommunövergripande kontrollmoment

Av de två kommunövergripande kontrollmomenten för år 2018 är kontrollmomentet rutin för inköpskort inte tillämpligt då nämnden inte har inköpskort. Avseende det andra kommunövergripande kontrollmomentet rörande jämställdhetsaspekten i nämndernas verksamhet visar rapporten att nämnden inte redovisat analyser utifrån ett genusperspektiv. En avgörande anledning är att kontoren till största del handlägger myndighetsärenden. Avseende jämställdhetsanalyser i tjänsteskrivelser är de allra flesta nämndärenden myndighetsärenden som rör enskilda fastigheter eller verksamheter. I dessa ärenden är en jämställdhetsanalys inte relevant. Av övriga 6 ärenden under aktuell kontrollperiod innehöll ett ärende en jämställdhetsanalys. I detta sammanhang redovisades även att tjänstepersoner inom förvaltningen ska genomgå utbildning i ärendeberedning, där också utbildning i hur jämställdhetsanalyser ska genomföras ingår som en del.

Nämndens kontrollmoment

Avseende de rutiner som i nämndens risk- och konsekvensanalys lyfts fram som kontrollmoment under 2018 visar rapporten att rutinen kring verkställighet av nämndens beslut fungerar. Kontrollen att delegationsbeslut har följts samt att motläsning gjorts före fattade beslut visar att vissa avvikelser har noterats, vilka dock inte är av systematisk karaktär och har åtgärdats. Kontrollerna gällande fakturering och rutin för husransakning visar att rutinerna fungerar bra. Av rapporten framgår att delegationsordningen revideras och planeras tas upp för beslut i februari 2019. Gällande att sökande debiteras rätt avgifter i enlighet med gällande taxa har kontroller skett på båda kontoren, vilka visar att upptäckta fel åtgärdas direkt eller kommer att granskas närmare. Kontrollen att sista handling efter slutbesked överensstämmer med beviljat bygglov visar att de få avvikelser som noterats har redovisats i relationshandling och bedöms vara ok. Genomförda stickprov visar att rutinen för arkivering av fastighetsbildningsärenden följs. På ett ställe konstaterades att rutin saknades för arkivering av förrättningsakter samt att rutinen för husutsättningar inte var komplett. Detta har åtgärdats omgående.

Internkontrollanternas kontrollmoment

Internkontrollanternas har genomfört följande kontroller: slumpmässig genomgång av ärenden, uppföljning av verksamhetsplan, rutiner i samband med ärendehantering och tillsyn i fält. Kontrollanternas har inte hittat något att anmärka på.

Internkontrollrapporten redovisas i sin helhet i bilaga.

Inför kommande år har mer fokus lagts på utförligare risk- och konsekvensanalyser i planen.

Internkontrollrapporten godkändes av nämnden den 22 november.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Verksamhet					
Bygg och miljönämnd	3 527	3 815	288	4 426	3 612
Bygglov	-15 091	-16 065	-974	-19 913	-18 477
Bostadsanpassning	12 908	13 485	577	12 138	11 269
Lantmäteri	2 155	2 199	44	2 111	2 070
Uppdrag	-51	136	187	-73	-5
Hälsoskydd	-2 526	-1 552	974	-2 088	-2 360
Miljöskydd	-3 573	-3 204	369	-3 506	-3 203
Livsmedel	-4 520	-4 285	235	-4 524	-4 531
Summa	-7 171	-5 471	1 700	-11 429	-11 625
Kommunlantmäteriet	1 038	0	-1 038	7	989
Summa inklusive anknuten verksamhet	-6 133	-5 471	662	-11 422	-10 636
<i>varav kostnader</i>	<i>-47 670</i>	<i>-50 255</i>	<i>2 585</i>	<i>-48 120</i>	<i>-47 437</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>53 804</i>	<i>55 726</i>	<i>-1 923</i>	<i>59 542</i>	<i>58 073</i>

Analys och kommentar

Resultatet för 2018 visar på ett överskott jämfört med budget på 1 700 tkr.

Intäkter från bygglovsavgifter har en negativ budgetavvikelse, vilket beror på en avmattning i bostadsbyggandet jämfört med föregående år. Även om det totala antalet bygglovsansökningar är rekordhøgt har andelen flerbostadshus minskat betydligt. Detta har medfört en ärendemix som påverkar utfallet negativt vid beräkning av avgifter enligt gällande taxa.

De ökade intäkterna inom framförallt hälsoskydd beror på nämndens förstärkta tillsyn över enskilda avlopp. Samtidigt ökar personalkostnaderna inom detta område.

Nämndens anknutna verksamhet Kommunlantmäteriet redovisar ett underskott på 1 038 tkr.

Både kostnader och intäkter har minskat men intäkterna för fältmätningssupdrag har inte alls kommit upp i nivå med budget.

Investeringar

Investeringar Belopp tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Bygg och miljönämnden	0	0	0	0	0
Kommunlantmäteriet	0	500	500	115	460
Summa investeringar	0	500	500	115	460
<i>varav utgifter</i>	<i>0</i>	<i>500</i>	<i>500</i>	<i>115</i>	<i>460</i>
<i>varav inkomster</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Analys och kommentar

Inga investeringar genomförda.

Verksamhetsberättelse 2018

Utförarnämnden

INNEHÅLL

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys	3
Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten.....	3
Bedömning och analys.....	3
Utveckling inom respektive affärsområde	3
Framåtblick inom respektive affärsområde.....	6
Nämndens mål	8
Styrande dokument	9
Upphandlingspolicy inklusive sociala krav	9
Digital agenda.....	9
Informationssäkerhetspolicy.....	9
Strategiska utvecklingsuppdrag	9
Kommunövergripande	9
Nämndspecifika	10
Uppföljning av intern kontroll	11
Ekonomi	12
Driftsammandrag	12
Analys och kommentar	12
Investeringar	13
Analys och kommentar	13

Förvaltningschefens/nämndansvarig tjänstepersons bedömning och analys

Väsentliga händelser och utveckling av verksamheten

Under året har förutsättningarna för en ekonomi i balans för Leanlink försämrats ytterligare mot bakgrund av förändringar av villkoren för utförande av hemtjänst. Exempel på detta är att ingen ersättning längre utgår för restid till kund eller att den s.k. ”bomtiden” (när kund inte ger tillträde eller inte är tillgänglig för ett planerat besök) inte heller längre ersätts. Efter att Leanlink anslutits till det nya tid- och insatsregistreringssystemet (TES) inom hemtjänst 2018-09-01 har underskottet i ekonomin ökat kraftigt. Övergången till ersättning enligt TES har, i jämförelse med budget, medfört minskat antal debiterbara timmar med 18,4 % för perioden september – december. Tidigare har omsorgskontoret aviserat att en översyn av dagens ersättningsnivåer skulle ske vid årsskiftet 2018/19. Denna tidpunkt är nu framflyttad vilket kommer att innebära fortsatta kraftiga underskott under 2019. Vi har ej heller fått någon återkoppling rörande avsaknaden av lönekomensation för personlig assistans. En detaljerad redovisning av ovanstående har även lämnats av under-tecknad vid kommunstyrelsens sammanträde 2018-12-11.

Bedömning och analys

Det är min bedömning att Leanlinks verksamheter fortsätter att leverera en god kvalitet och att vi under 2018 mer än väl uppfyllt de förväntningar och krav som ställs på oss i avtalen med våra beställare. En avgörande framgångsfaktor är det omfattande utvecklingsarbete som kontinuerligt pågår inom alla affärsområden. För att skapa förutsättningar för en ekonomi i balans för Leanlink behöver dialogen med beställare utvecklas och regelverket kring ekonomistyrning i beställar-/utförarmodellen kommuniceras i hela kommunen.

Utveckling inom respektive affärsområde

Råd och Stöd

Ett stort omställningsarbete har genomförts inom verksamheten för ensamkommande barn eftersom mottagandet minskat avsevärt. Under året har fyra boenden, sammanlagt 59 platser, samt natteamet avvecklats. Detta har inneburit strukturell övertalighet inom verksamhetsområdet och omfattande fackliga förhandlingar för att kunna matcha övertaliga medarbetare mot andra tjänster.

Översynen av den sociala sektorn resulterade i att verksamheten Familjesupporten from 2019-01-01 flyttas till social- och omsorgsförvaltningen.

Vi har fått ett utökat uppdrag att arbeta med spelberoende.

Tillsammans med Region Östergötland har Råd & Stöd startat ett korttidsboende för personer med psykiska funktionsnedsättningar, 7 platser. Båda parterna bidrar med ekonomiska och personella resurser. Råd & Stöd har det dagliga driftsansvaret för verksamheten. Detta samarbete har fungerat mycket bra.

Inom Daglig verksamhet har efterfrågan på platser varit mindre än beräknat delvis beroende på att socialförvaltningen inte haft resurser att genomföra utredningar. Som en följd av detta har Ekbackens café och service lagts ner och den planerade starten av en ny verksamhet på Halshöga inte blivit av.

Under våren genomförde Råd & Stöd dagar då samtliga medarbetare var inbjudna och sammanlagt 24 seminarier genomfördes där verksamheterna presenterade sina arbetssätt och metoder.

Arbetet med att skapa en feedback-kultur har fortsatt. Bl.a. har alla chefer och ledare fått utbildning i verktyget FIT (Feedback Informed Treatment).

En uppdragsutbildning till stödpedagoger, för att skapa karriärvägar för stödassistenter, pågår tillsammans med LSS Funktionsstöd. Motsvarande utvecklingsarbete har påbörjats även för gruppen skötare.

En uppdragsutbildning på 115 YH poäng har genomförts för att kompetensutveckla medarbetare inom EKB.

En chefstraineé har anställts för att under ett år få växa in i verksamhetschefsrollen med olika utbildningar, mentorskap och självständiga uppdrag. Efter traineeåret kommer en verksamhetschefstjänst att erbjudas.

En ny ledningsstruktur har skapats, som ska utvärderas 2019. De ledningsgrupper som finns för de tre verksamhetsområdena har haft ledningsgruppsutveckling av ett externt företag.

Verksamhetssystemet Treserva har införts i alla öppenvårdsverksamheterna inom IFO och Socialpsykiatrin.

LSS Funktionsstöd

I februari 2018 lämnade vi ifrån oss 3 gruppboendestäder i Skäggetorp till Attendo, en servicebostad lämnades 3 månader senare till Attendo, då tillståndet från IVO inte var klart i februari för den bostaden. 1 mars övertog vi två Boda-enheter i Malmslätt och 1 april en gruppboendestad i Åleryd. Samtliga efter konkurrensupphandling, där vi fått tilldelningsbesluten. 15 februari fick vi ett verksamhetsuppdrag för en gruppboendestad i Lingham då den tidigare utföraren inte hade kompetens eller resurser att fortsätta driften av denna.

Vid årsskiftet 2018-2019 blev nästan alla 15 verksamhetsuppdrag klara med Omsorgsnämnden. Dessa uppdrag gick ut 2017-12-31 samt några i slutet av februari 2018, förhandlingar har pågått men strandat då Omsorgskontoret tidigare föreslagit en generell besparing motsvarande 1,5 % utan några kvalitativa konsekvenser för verksamheten.

Gruppboendestaden i Ulrika stängdes i slutet av juni efter beslut av Omsorgsnämnden. Orsaken var dålig beläggning samt stora svårigheter att rekrytera personal till verksamheten.

Även under 2018 har vi haft ett 10-tal tomplatser, med varierande omfattning. Detta har påverkat resultatet negativt med ca 4 mkr. Möjligheten att minska personalstyrkan inom enheterna med samma omfattning är ytterst begränsad, då våra enheter är små och oftast är endast 2 medarbetare i tjänst samtidigt.

Under 2018 har också antal brukare med stora omvårdnadsbehov ökat, liksom andra förändringar på våra gruppboendestäder, vilket resulterat i allt fler ansökningar om extraersättningar till Omsorgsnämnden. Tyvärr har vi inte fått full kostnadsäckning för dessa åtaganden vilket också fått negativa konsekvenser för resultatet.

Vi har sedan augusti 2018 haft samtliga sjukskötersketjänster besatta och även verksamhetschefstjänster vilket är mycket positivt. Fortsatta satsningar på kompetens har präglat 2018, medarbetare har validerat till undersköterskor, fördjupningsutbildningar i olika metoder, såsom samtalsmetoder, välfärdsteknik, om autism etc. Ytterligare YH-utbildning till stödpedagog har startat, vilket är positivt. Verksamhetschefer och stabspersonal har fortsatt ledarutvecklingsprogram med bl. a. neuroledarskap och förändringsledning. Fördjupade kunskaper kring schema, bemanning och ekonomi har påbörjats och kommer fortsätta under 2019.

Äldreomsorg

Verksamheten har under året ökat i volym, både på vårdboendesidan och i hemtjänsten. I februari övergick fyra av våra servicehus till att bli sammanhållna servicehus vilket bl.a. innebär att vi utför all hemtjänst inne i huset. De verksamheter som omfattades av denna förändring var Östgötagatan, Trädgårn, Solrosen och Ramstorp. Räknestickan har ställts om till sammanhållet servicehus och Översten och Stolplyckan har under året omvandlats från servicehus till trygghetsboende.

Vi har under hösten tagit över Ekhults vårdboende och Kärna servicehus från Attendo, samt Blandarens servicehus från Bräcke. Detta har medfört att verksamheten har ökat ytterligare i volym. Antal tillsvidareanställda medarbetare har under året ökat från 1 017 till 1 144.

Verksamhetsåret 2018 har präglats av många avtalsdiskussioner då avtalstiden för flera verksamheter har löpt ut under året samt att beslut om nya verksamhetsuppdrag har tillkommit. Tyvärr har vi inte nått samsyn om prisnivå vilket medfört att många avtal inte har blivit klara. Följande verksamheter var vid årsskiftet avtalslösa: Hemsjukvården, Berga äldreboende, Ekbacken, Räknestickans servicehus, Gåsen, Ekhult, Trollflöjten och Aspen inkl. dagverksamheterna. Äldrenämnden har under året fattat beslut om ytterligare 14 verksamhetsuppdrag med avtalsstart under 2019. Även där saknas avtal.

Inom hemtjänsten har vi infört Tid- och insatsregistrering där ersättning utgår från faktiskt utförd tid. För verksamheten har det inneburit en stor förändring, bl.a. i och med att den tid när kund avsäger sig ett besök, s.k. "bomtid", inte längre ersätts. Vi ser att ersättningen i och med det förändrade regelverket medfört betydligt minskade intäkter och ett arbete med att ställa om verksamheten har påbörjats. Vår bedömning är att det inte är möjligt att uppnå ekonomisk balans inom hemtjänsten med nuvarande ersättningsmodell.

Arbetet med att stärka vår kompetensförsörjning och arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare har pågått i olika former. Under året har 24 personer examinerats till specialistundersköterska inom demens, mest sjuka äldre och palliativ vård. Två sjuksköterskor har läst en påbyggnadsutbildning till Silviasyster och ca 14 personer har validerat till undersköterska.

Arbetet med att minska beroendet av bemanningssjuksköterskor i projekt "Vision 2020" har fortlöpt under året. Projektet uppvisar positivt resultat; i december 2017 anlätades verksamheten 13,11 åa bemanningssjuksköterska, samma siffra var för 2018 10,25 åa. Att beakta är då att verksamheten har ökat med både antal platser i särskilt boende och antal besök i hemsjukvården.

Arbetet med att införa RÖHS har fortsatt under året. Vid årets slut omfattas alla vårdboendestäder utom Åleryd och Solstickan. Vi har även genomfört ett pilotprojekt inom Kärna hemtjänst med gott resultat. Idag omfattas totalt 360 medarbetare av RÖHS/RTÖS inom Leanlink äldreomsorg.

För att stärka det nära ledarskapet, skapa hållbara chefsuppdrag samt trygga kompetensförsörjningen på sikt av verksamhetschefer, har vi under året infört en ny yrkesroll - biträdande verksamhetschef. Vi har under året anställt fem biträdande verksamhetschefer inom äldreomsorgen.

Vi har under året arbetat systematiskt för att stärka kvalitén i våra olika verksamheter. I affärsområdets kvalitetsstrategi har vi identifierat olika fokusområden där IBIC varit den röda tråden som ska genomsyra vårt arbetssätt. Vi uppvisar höga resultat i Socialstyrelsens brukarenkät för 2018 där index för hemtjänst är 92 och vårdboende 85. Resultatet för båda verksamhetstyperna är högre än genomsnittet i Östergötland och i riket.

Stöd och Service

2018 har präglats av strategiskt arbete, arbete med att skapa den mest effektiva och hållbara organisationen över tid samt processarbete för att säkerställa kvalitet och arbetssätt. Utredningen av lokalförsörjningsprocessen eller Lejonfastigheters nya uppdrag, har skapat stark oro och i slutet av året kändes det av att verksamheten dippade en del i motivationen. Utredningen av lokalförsörjningsprocessen fortsätter under våren 2019, där medarbetarna har möjlighet att delta i olika arbetsgrupper.

Under hösten har vi börjat förbereda oss inför ett kommande uppdrag "500 satsningen" (satsning med 500 arbetsmarknadsinriktade platser för att minska antalet personer som står långt från arbetsmarknaden) där det kom ett delegationsbeslut precis innan jul.

Driften av Linköpings Arena lades ut på LOU upphandling i november, tilldelning skedde inte under 2018. Nuvarande avtal innehas av vår enhet Idrott, och löper tom 30/6 2019. Risk för övertalighet finns vid förlorat avtal.

Arbetsplatskörkortet har genomförts på uppdrag av Arbetsmarknad och integration under perioden 1/6-31/12. Uppdraget gav en rad erfarenheter och värdefull kunskap, även om inte resultatet blev det förväntade. Konstateras kan att den största gruppen arbetslösa i Linköping står väldigt långt från arbetsmarknaden. Viktigt att öka antalet platser för sysselsättning och se över möjligheterna att ställa om verksamheter.

Kost & Restaurang

Kost & Restaurang fortsätter att växa. Under året har t.ex. en ny förskola öppnats som vi bemannar, vilket är extra roligt då affärsområdet historiskt bemannat skol- och servicehusrestauranger. Kost & Restaurang lagar ca 25 000 portioner per dag, varav ca 1 100, eller 4 % är portioner till äldreomsorgen.

Under 2018 har vi köpt in nästan 2,9 ton livsmedel. Den ekologiska andelen av inköpta livsmedel är 43 % räknat på volym samt 31 % räknat på inköpskostnaden. Vilket land våra livsmedel kommer ifrån är en viktig fråga för våra matgäster och vid 78 % av livsmedelsinköpen var råvarans ursprung svenskt. Det innebär t.ex. att oberett kött och mejeriprodukter var svenskt till 99 % och oberedd fågel och ägg till 100 %

35 % av livsmedlen var dessutom närproducerade, dvs. från Östergötland.

Av Kost & Restaurangs inköp räknat i kilo var 11 % kött. Köttets andel av vår klimatpåverkan var 59 % av de totala inköpen. För att minska vår klimatpåverkan har vi försökt införa ett antal helvegetariska dagar. Vi har medvetet valt vegetariska maträtter som vi tror eleverna har lättare att acceptera. Tyvärr får vi färre ätande och ett högre svinn de dagarna, vilket är bekymmersamt, då vi får betalt för antal serverade portioner och därmed har svårighet att vara så hållbara som vi önskar.

Agressos e-handel har även under 2018 varit en utmaning för affärsområdet på livsmedelssidan. Problem uppstår bl.a. när grossisterna levererar utbytesvaror, vilket är vanligt förekommande, eller när produkterna inte ligger inne i systemet. Konsekvensen blir att Kost & Restaurang får en lägre e-handelstrohet som vi har svårt att påverka.

LKDATA

Året 2018 har varit ett förändringens år med förändringar bland annat för den övergripande styrningen av IT i kommunen. Etableringen av förvaltningsmodellen PM3 i hela organisationen, där förskjutning av ansvar för IT i form av bland annat applikationsförvaltning och applikationssupport, ger LKDATA ett utökat uppdrag och skapar både utmaningar och möjligheter. Det närmare samarbetet med verksamheten är en positiv del av förändringen. Ett omfattande arbete tillsammans med verksamheten för att hitta samarbetsytor och gemensam synsätt kring IT-behov och prioriteringar pågår. Arbete kring att identifiera roller och ansvarsområden mellan LKDATA och den nya Digitaliseringsstaben har också pågått under året.

Förändringen med PM3 har också påverkat LKDATA genom utmaningen att etablera PM3 i kommunens verksamhet samt att fasa ihop PM3 med de redan etablerade Service Management processerna och linjens arbete. Syftet är att på så sätt ta till vara fungerande rutiner för att snabbt kunna utöka vårt ansvar med bibehållen kvalitet.

Under året har även den nya lagen kring GDPR trätt i kraft och LKDATA har drivit projekt för förberedelse och anpassningar. Projektet är avslutat men visst arbete med att säkerställa efterlevnad av kraven kvarstår i hela kommunen. Arbetet med den nya säkerhetshandboken har pågått under hela året och den är nu ute för remiss i verksamheten.

Även en större personalförändring som verkställs i början av 2019 kopplat till överflyttande av telefonister till det nyetablerade Kontakt Linköping har tagit tid i anspråk för att hitta bra lösningar för alla berörda.

Ordinarie verksamhet kring volymtjänster har också berörts av stora förändringar dels genom några större uppgraderingar av till exempel lagringslösning, Windows 10, uppgradering av telefoni och deployment lösning för datorer med mera. Dessutom har LKDATA drivit nya upphandlingar avseende skolplattform, hyresadministrativt system, trådlösa nät och datakommunikation till omsorgen i syfte att stödja digitaliseringen av äldreboenden.

Framåtblick inom respektive affärsområde

Råd och Stöd

Även under 2019 kommer omstruktureringsarbetet inom EKB att fortsätta. Vi har enbart avtal till halvårsskiftet. Omsorgsnämnden planerar att lägga ned den öppna verksamheten Orbis, en omtyckt mötesplats.

Vi kommer att starta ett boende i Ekhult i mars månad, boendeplatser främst avsedda för äldre personer med psykiska funktionsnedsättningar och ett korttidsboende.

I februari kommer vi att starta en ny verksamhet ”Familjelänken” i samverkan med utbildningsförvaltningen.

Arbetet med att fastställa samverkansformer för skola – socialtjänst kommer att fortsätta.

Arbetet med att införa IBIC inom Daglig verksamhet och Socialpsykiatri kommer att fortsätta.

Vi kommer att fortsätta arbeta med välfärdsteknik och digitalisering.

Vi behöver fortsätta arbetet med kompetensförsörjning och se över lönenivåer i förhållande till andra förvaltningar och kommuner.

LSS Funktionsstöd

De viktigaste frågorna inom LSS Funktionsstöd inför 2019 är:

Uppstart av pilotprojekt till RÖHS (Rätten till önskad högre sysselsättningsgrad).

Implementering av Scheduler (verktyg till schemaläggning som är en del av införandet av RÖHS).

Fortsatt arbete med ekonomi, schema och bemanning enligt plan.

Fortsatt arbete med resultat ifrån medarbetarenkät 2018.

Kompetensförsörjningsplan för medarbetare inom LSS Funktionsstöd.

Digitalisering av personlig assistans, gällande tidsrapportering och digitalisering av dokumentation för personliga assistenter.

Övertagande av verksamheten för LSS Barn och Ungdom (är idag organiserade inom utbildningsförvaltningen, förhandlingar pågår med Omsorgskontoret om detta).

Utbildning och implementering av IBIC (Individens behov i centrum) enligt socialstyrelsens riktlinjer.

Fortsatt arbete med Lean enligt implementeringsplan.

Äldreomsorg

Vi kommer under våren att öppna Vallastadens demensboende med 62 boendeplatser och en dagverksamhet. I april kommer vi ta över Kärna Vårdby från Norlandia. När vi tar över Kärna Vårdby kommer vi få större möjlighet att arbeta områdesbaserat i Kärna med bl.a. bättre möjligheter att nyttja tid inom ramen för RÖHS.

Vi kommer under året att göra en omställning av Kommunrehab och Trygghetsteamet i syfte att utveckla arbetssätt och organisation samt tydliggöra avtalsvillkoren. Äldrenämnden har under 2018 fattat beslut om att Leanlink inte längre ska förskriva hjälpmedel i särskilt boende hos privata utförare, utan bara i våra egna.

Kompetensförsörjning är fortsatt en stor utmaning. Vi ser att det är svårt att hitta rätt kompetens för alla yrkesroller vi söker. För att komma till rätta med kompetensbristen arbetar vi på olika sätt med att stärka kompetensen hos de medarbetare som finns hos oss. Under 2019 kommer vi arbeta med att förstärka arbetet med introduktion och mentorskap för alla yrkeskategorier i syfte att bibehålla och utveckla medarbetarna.

Vi kommer under året utveckla nya uppdrag som specialistundersköterska på vårdboenden. Vi ser ett behov av att förstärka kompetensen i verksamheten med handledning och specialistkunskap utifrån vissa målgrupper, bl.a. demens. Att arbeta som specialistundersköterska blir en ny karriärväg och ett sätt för oss att bibehålla kompetensen hos de medarbetare som nu är utbildade specialistundersköterskor.

Kompetensutveckling, attraktiva arbetstider och löneutveckling är viktiga delar i arbetet och vi kommer även fortsättningsvis arbeta för att skapa goda utvecklingsmöjligheter för medarbetare på alla nivåer.

Stöd och Service

Under 2019 kommer utredningen gällande kommunens lokalförsörjningsprocess att vara klar, vilket innebär att Lokalplaneringens roll och placering kan komma att förändras. Mycket arbete kommer att läggas på att medverka i olika arbetsgrupper, men även att arbeta internt för att kunna möta eventuella förändringar.

2019 kommer arbetsmarknadssatsningen ”500 satsningen” att organiseras och startas upp. Idrott och service kommer att vara en utförardel, vilket innebär både en utökning av befintligt uppdrag men även ett fortsatt arbete med organisationen och dess utveckling.

Kost och Restaurang

2018 års varma sommar har medfört livsmedelsbrist inom vissa områden och höstens livsmedelskostnader ökade med 7 %. Risken för fortsatta prishöjningar från våra livsmedelsleverantörer är överhängande och Kost & Restaurang följer noggrant utvecklingen. En annan konsekvens kan vara att det uppkommer brist av vissa livsmedel, framförallt inom spannmål, frukt och grönt, eller att livsmedlen är av lägre kvalitet än i vanliga fall.

I Kost & Restaurang har vi arbetat för att ge medarbetarna möjlighet att växa genom att göra karriär inom affärsområdet. Vi kan nu se att vi i stort sett tömt våra interna resurser, vilket ger sig till uttryck genom att få medarbetare från Kost & Restaurang söker lediga restaurangchefs- och kocktjänster, varför rekryteringen till dessa tjänster till stor del sker externt.

I Linköpings Kommun byggs fler tillagningskök, vilket är roligt, men det medför att Kost & Restaurang får ett ökat behov av kockar och för hög andel restaurangbiträden, vilket på sikt kan resultera i en övertalighet.

Att rekrytera kockar som timavlönade vikarier är i dagsläget en omöjlighet, då kock är ett bristyrke. Affärsområdet har löst det genom att tillsvidareanställa resurskockar, en per restaurangområde, för att säkerställa att kockresurs finns vid frånvaro av ordinarie kock. Utvärderingen har visat att resurskockarna används som det är tänkt, och arbetssättet kommer att fortsätta även i framtiden.

LKDATA

Om 2018 varit ett förändringsår så förväntas även 2019 kräva fortsatt förändringsarbete kopplat till implementering av PM3, säkerhetshandbok samt nya uppdrag. Utöver påbörjade förändringar etableras även en ny organisation i Kommunen där LKDATA bryts ut ur Leanlink och flyttas in under Kommunstyrelsen och blir en del av Verksamhetsstöd och Service.

De stora utmaningarna för 2019 är kopplat till fortsatt arbete med att implementera PM3 och hitta roller och rutiner kring detta tillsammans med verksamheten samt att foga ihop PM3 med Service Management processerna internt för effektiv hantering. Vi kan även se en viss utmaning i att rekrytera eller anlita rätt kompetenser då efterfrågan på IT-resurser är hög i hela samhället.

Nämndens mål

Utförarnämnden styr verksamheten inom Leanlink utifrån av kommunfullmäktige fastställt reglemente för nämnden och den för aktuell budgetperiod beslutade affärsplanen. Avstämning av måluppfyllelsen genomförs på affärsområdesnivå och en sammanvägd bedömning görs för Leanlink totalt. Inom varje perspektiv genomförs prioriterade aktiviteter som styr mot måluppfyllelsen.

Efter planeringsperiodens slut 2018-12-31 bedömer utförarnämnden att 5 av affärsplanens 9 verksamhetsmål uppnåtts, två har delvis uppnåtts och två mål har inte uppnåtts.

Perspektiv/mål	Mått samt kommentar	Utfall 2018-12-31	
Medarbetar/ledarskap Leanlinks medarbetare och ledare ska vara engagerade, professionella och bidra till att nå verksamhetens mål	Organisationsindex minst 66 (2016-års index var 64 för Leanlink och 65 för kommunen totalt). Resultatet i medarbetarundersökningen 2018 blev 64.	Delvis uppnått	
Medarbetar/ledarskap Leanlink är en attraktiv arbetsgivare	Index att Leanlink är en bra arbetsgivare minst 74 (2016-års index var 72 för Leanlink). Resultatet i medarbetarundersökningen 2018 blev 70.	Delvis uppnått	
Utveckling Utveckla Leanlinks verksamheter och tjänster	Genomförda utvecklingsuppdrag redovisas i respektive affärsområdes verksamhetsberättelse.	Uppnått	
Utveckling Bibehålla/utöka antalet uppdrag	Bibehållen/ökad marknadsandel/omsättning. Leanlinks omsättning har ökat med 6,8 % mellan 2017 och 2018.	Uppnått	
Kund Nöjda kunder/avtalskunder	NKI i genomförda enkäter uppgår till minst 70 (där denna mätmetod är möjlig).	Uppnått	
Process/arbetssätt Leanlinks affärsområden ska ha ett väl fungerande kvalitetsledningssystem för att säkerställa verksamheternas kvalitet	Varje affärsområde ska redovisa sin kvalitetsuppföljning 1 gång per år till Leanlinks ledningsgrupp samt till nämnden.	Uppnått	
Process/arbetssätt Leanfilosofin skall genomgå alla verksamheter	Implementering genomförs enligt fastställd plan.	Uppnått	
Ekonomi Ekonomisk balans inom Leanlink	Resultatet ska uppgå till minst 0 kr. Årets resultat -30,1 mnkr är 17,6 mnkr sämre än den underbalanserade budgeten. Avvikelsen motsvarar -1,0 % av omsättningen.	Inte uppnått	
Ekonomi Ekonomisk balans inom varje affärsområde	Respektive affärsområdes budget. Två affärsområden redovisar budgetavvikelser som är större än 1 % av omsättningen.	Inte uppnått	

Styrande dokument

Upphandlingspolicy inklusive sociala krav

En översyn av Leanlinks inköpsorganisation har påbörjats under 2018. Arbetet kommer att fortgå under våren 2019 med inriktning mot ökad e-handel och effektivare inköpsprocess. I det fortsatta arbetet ingår även att säkerställa att organisationen lever upp till de förväntningar och krav som ställs i kommunens nya upphandlings- och inköpspolicy med tillhörande riktlinjer (KF november 2016).

Digital agenda

Den digitala agendan har identifierat fyra specifika insatsområden:

- Digitalisering som förstärker lärande
- Mer individanpassad och kvalitativ vård och omsorg
- Smart, effektiv och enkel förvaltning
- Uppkopplat, innovativt och hållbart

En grundförutsättning för ett framgångsrikt arbete inom insatsområdena är förmågan att organisera och prioritera mellan insatser. Den nya styrmodellen för utveckling och förvaltning (PM3) i Linköpings kommun utgör grunden för detta, och säkerställer att både verksamhetskompetens och IT-kompetens nyttjas för att nå målsättningarna. Etablering av den nya styrmodellen har skett gradvis under 2017/2018.

Den digitala agendan är en utgångspunkt för prioritering av aktiviteter i de olika förvaltningsobjekt som etableras i den nya styrmodellen.

Ett arbetssätt för att fortlöpande identifiera nya aktiviteter kring den digitala agendans insatsområden bedrivs av Leanlink under begreppet ”skuggning” och kommer att öka under perioden. Arbetssättet innebär att IT är närvarande och följer verksamheten i vardagen, vilket ger en bra inblick och förståelse i möjligheter till effektivisering/kvalitetsutveckling genom digitalisering i verksamheterna. Ett aktuellt exempel kring detta är den pågående digitaliseringen av inköp inom hemtjänst.

Informationssäkerhetspolicy

Informationssäkerhetspolicyn i Linköpings kommun anger en ny styrstruktur och identifierade roller. Tillsammans med etablerandet av en ny styr- och ledningsstruktur för kommunens IT-system och IT-satsningar (PM3) utgör den grunden för arbetet med informationssäkerhet i ett digitalt perspektiv.

Fastställande och etablering av roller och styrstrukturer kommer under perioden att vara av stor betydelse för att nå informationssäkerhetspolicyns målsättningar.

Det pågående arbetet med framtagande av en handbok för informationssäkerhet utgör en viktig grund för det fortsatta arbetet inom alla förvaltningar inkl. Leanlink.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunövergripande

Personal- och kompetensförsörjning

Inom Leanlink pågår tillsammans med kommunledningen en gemensam satsning på personal- och kompetensförsörjning inom vård- och omsorgssektorn. Satsningen är i projektform och löper ytterligare ett år. Projektets uppdrag är att arbeta fram, utveckla och kvalitetssäkra processer, arbetssätt och metoder.

Utöver detta fortsätter arbete med aktiviteter enligt förvaltningens personal- och kompetensförsörjningsplan. Planen följs upp kontinuerligt och behöver även revideras framöver. Inom samtliga delområden pågår aktiviteter utifrån målsättningen att vara en attraktiv arbetsgivare; attrahera, rekrytera, introducera, utveckla, motivera samt avsluta.

Etablering

Leanlinks Bosättningsenhet har uppdraget att bistå kommunanvisade nyanlända med bosättning och operativa service-tjänster enligt avtal med kommunledningskontoret. Avtalet gäller till och med 2018-12-31. I uppdraget ingår också att hjälpa de kommunanvisade tillrätta så att nödvändiga kontakter etableras med arbetsförmedlingen, utbildningskontoret, socialtjänsten mm. Vi ser positivt på det nära samarbetet med avdelningen för arbetsmarknad och integration inom utbildningsförvaltningen vilket gynnar en effektiv etableringsprocess inom Linköpings kommun. Enligt beslut i december 2018 övergår verksamheten till Bostadsenheten/sociala omsorgsförvaltningen 2019-01-01. Utöver detta har Råd och

Stöd fått uppdrag att starta ett stödcentrum för att erbjuda stöd och aktiviteter till nyanlända ungdomar. Verksamheten som heter Orbis, startades 2018-07-01, har varit framgångsrik och efterfrågan är stor. Verksamheten kommer att läggas ner 2019-06-30 då omsorgsnämnden inte har medel i budget för en fortsättning.

Digitalisering

I den digitala agendan anges en nationell ambition att främja digitalisering men även en aggregerad bild av aktiviteter som pågår i olika förvaltningar inom Linköpings Kommun. Ett flertal av dessa aktiviteter drivs av förvaltningarna själva men kommer att ha en stor påverkan för digitaliseringen inom Leanlink. Detta är särskilt tydligt inom omsorgsområdet där ett flertal aktiviteter kring mobila arbetssätt, välfärdsteknik för brukare och digitalisering är av stor betydelse och utgör en huvudprioritering.

Sammanhållen kommun

Råd och Stöds utvecklingsinriktade verksamhetsuppdrag avseende socialt områdesarbete i Berga och Lambohov är i full gång. Resurser från några befintliga avtal med Råd och Stöd har flyttats ut till Berga och Lambohov och lokaliserats i nya lokaler. Syftet är att skapa större närhet till boende och brukare, skapa bättre förutsättningar för samarbete med andra aktörer i området samt utveckla det förebyggande och stödjande arbetet. Verksamheten kommer att utvärderas av FoU.

Nämnds specifika

Utförarnämnden har fått uppdraget att ta fram en indikator för att följa rätt till önskad sysselsättningsgrad. Detta arbete pågår. Rätt till önskad sysselsättningsgrad är infört på 12 vårdboenden och en hemtjänstverksamhet.

För att följa merkostnader kopplat till rätten till önskad sysselsättningsgrad särredovisar vi all personaltid som är schemalagt utöver den för verksamheten fastlagda grundbemanningen (dvs. den mertid som uppstår pga. önskad sysselsättningsgrad). Tiden märks som servicetid i schemat och används i första hand för att ersätta vid frånvaro eller vid arbetsanhopning. I andra hand används tiden till kvalitetshöjande insatser. På detta sätt följer vi noggrant upp hur mycket tid som används till att ersätta vid frånvaro och hur mycket tid som används till kvalitetshöjande insatser.

Uppföljning av intern kontroll

Samtliga affärsområden har arbetat med internkontroll enligt årets fastställda plan. I planen har fokus riktats mot två gemensamma huvudprocesser inom Leanlink; att vara en attraktiv arbetsgivare och att Leanfilosofin genomsyrar alla verksamheter. Planen har sin utgångspunkt i de prioriterade aktiviteterna i Leanlinks affärsplan 2018. De processer och kontrollmoment som kontrollerats och följts upp har koppling till affärsplanens fem perspektiv: medarbetare/ledarskap, utveckling, kund, process/arbetsätt och ekonomi. Inom dessa perspektiv finns de övergripande verksamhetsmålen för Leanlink och genom att knyta arbetet med internkontroll till de prioriterade aktiviteterna säkerställs ett tydligt fokus på målstyrning och kvalitetstänkande i hela organisationen.

Redovisningen av de affärsområdesspecifika kontrollerna pekar inte på några allvarliga brister i processerna. Det som ändå fortfarande är ett stort problemområde är den obalans som råder inom affärsområdena LSS Funktionsstöds och Äldreomsorgs ekonomi. Detta mot bakgrund av att de faktorer som hindrar verksamheterna att uppnå ett nollresultat är utom vår påverkan, dvs. främst ersättningsnivån i hemtjänst som inte täcker självkostnaden och att utvecklingen av den statliga assistansersättningen sedan 2014 inte motsvarar den faktiska löneutvecklingen för målgruppen.

Genomgången av det kommungemensamma kontrollmomentet rutin för inköpskort visar att det finns behov av information och påminnelse kring regelverket.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet/Affärsområde	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Råd och Stöd	6 253	7 000	-747	6 013	9 859
LSS Funktionsstöd	-12 116	-9 000	-3 116	-6 936	-4 365
Äldreomsorg	-36 369	-15 220	-21 149	-14 895	-3 646
Stöd och Service	-196	5	-201	-502	-315
Kost och Restaurang	3 661	0	3 661	2 206	-375
LK-data	8 811	4 695	4 116	8 517	9 577
Utförarnämnden och Leanlink ledning	-173	0	-173	-567	-1 380
Summa nettokostnader, tkr	-30 129	-12 520	-17 609	-6 164	9 355
<i>varav kostnader</i>	<i>1 722 208</i>	<i>1 683 021</i>	<i>-39 187</i>	<i>1 590 997</i>	<i>1 391 290</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>1 692 079</i>	<i>1 670 501</i>	<i>21 578</i>	<i>1 584 833</i>	<i>1 400 645</i>
Budgettram enl beslut KF 13 juni 2017	27 284	-2 846	-30 129		

Analys och kommentar

Årets resultat för Leanlink slutar på ett underskott om 30,1 mnkr. Redovisat utfall är 17,6 mnkr sämre än årets underbalanserade internbudget.

Den enskilt största anledningen till det negativa ekonomiska utfallet för Leanlink är den låga ersättningsnivån inom hemtjänst. Årets bokförda underskott i hemtjänstverksamheten inom affärsområde Äldreomsorg uppgår till 37,7 mnkr vilket är 18,1 mnkr sämre än årets budget. Efter att Leanlink anslutits till det nya tid- och insatsregistreringssystemet (TES) inom hemtjänst 2018-09-01 har underskottet i ekonomin ökat kraftigt. Övergången till ersättning enligt TES har, i jämförelse med budget, medfört minskat antal debiterbara timmar med 18,4 % för perioden september – december.

Även affärsområde LSS Funktionsstöd redovisar ett stort underskott, -12,1 mnkr, vilket är 3,1 mnkr sämre än årets underbalanserade budget. Avvikelsen beror bl. a på att alla ansökta extra kostnadsersättningar inte beviljats till fullo samt minskade intäkter på grund av ökat antal tomplatser inom gruppboheter.

Underskottet för Leanlink 2018 balanseras till viss del upp av de affärsområden (LK-data, Råd och Stöd, Kost och Restaurang) som redovisar positiva resultatutfall. Anledningar till detta är bland annat ständigt pågående effektiviseringsarbete, ett antal vakanser, nya uppdrag och ökade volymer.

Investeringar

Investeringar Belopp tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Råd och Stöd	90	600	510	687	1 116
LSS Funktionsstöd	538	500	-38	172	208
Äldreomsorg	2 736	3 000	264	2 826	4 089
Stöd och Service	2 297	2 300	3	110	349
Kost och Restaurang	0	200	200	0	0
LK-data	53 570	48 100	-5 470	34 121	38 085
Leanlink ledning	106	100	-6	192	55
Summa investeringar	59 337	54 800	-4 537	38 108	43 902
<i>varav utgifter</i>	<i>61 155</i>	<i>54 800</i>	<i>-6 355</i>	<i>38 108</i>	<i>43 902</i>
<i>varav inkomster</i>	<i>1 818</i>	<i>0</i>	<i>1 818</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Analys och kommentar

Årets investeringar uppgår till 59,3 mnkr vilket är 4,5 mnkr mer än budget. Anledningar till överskriden ram är satsningar och ökad efterfrågan på IT och digitalisering inom kommunens förvaltningar. Affärsområde LK-datas investeringsutgifter har ökat kraftigt mot föregående år beroende på utbyggnad av trådlösa nät för omsorgen, leverans av Chromebooks till utbildning samt volymökningar på andra tjänster såsom IT-arbetsplats och skrivare. I december inköptes också pekplattor till omsorgsverksamheten för 1,8 mnkr som finansieras av statligt investeringsbidrag för digitalisering.

Inom affärsområde Äldreomsorg består årets investeringar av elektroniska nyckelskåp till hemtjänstverksamhet samt diverse möbler till både kontor och allmänna utrymmen i servicehus samt på vårdboenden. Affärsområde Stöd och Service har anskaffat en skogsavverkningsmaskin samt en redskapsbärare för anläggningsarbete, bl. a. gräsklippning, på idrottsplatserna.

Verksamhetsberättelse 2018

Pensionsenheten

INNEHÅLL

Uppföljning av basuppdrag och utmaningar	3
Kommunens pensionsskuld	3
Politikerpensioner	3
Pensioner avseende Räddningstjänstförbundet (RTÖG)	3
Ekonomi	4
Driftsammandrag	4
Analys och kommentar	4

Uppföljning av basuppdrag och utmaningar

Pensionsenheten hanterar samtliga pensionsåtaganden, såväl pensionsskuld som pensionsutbetalningar. Beräkningen av kommunens pensionsskuld görs utifrån olika antaganden om livslängd, ränteutveckling med mera. Det gör att beräkningarna är osäkra till sin natur.

Kommunens pensionsskuld

Enligt lagen om kommunal redovisning ska pensioner som intjänats före 1998 inte tas upp som en avsättning¹ i kommunens balansräkning utan endast redovisas som en ansvarsförbindelse (blandmodell). Men enligt beslut i kommunfullmäktige 1998-02-24 redovisas även denna del som en avsättning på samma sätt som de pensioner som tjänats in från och med 1998 (fullfundsmodell) vilket är ett avsteg från rekommendationen. Det innebär att kommunens resultat för år 2018 blir 27 mnkr bättre jämfört med andra kommuner som redovisar enligt blandmodellen.

Successivt kommer nu skulden för pensioner som är intjänade före 1998 att minska, medan skulden för pensioner som är intjänade från och med 1998 fortsätta öka. Den totala pensionsskulden för kommunen är 3 185 mnkr inklusive löneskatt, vilket är en ökning med 54 mnkr jämfört med föregående år.

Pensionsskulden för pensioner intjänade före 1998 uppgår till totalt 2 481 mnkr. Skulden har minskat med 27 mnkr jämfört med 2017. Årets pensionsutbetalningar har minskat skulden med 145 mnkr och den finansiella kostnaden ökar skulden med 65 mnkr. Övriga skulduppräknings- och förändringar har ökat skulden med 53 mnkr. Att inte skulden har minskat mer beror på ökad kostnad, jämfört med förra årsskiftet, genom högre utbetalning och högre skuld i ansvarsförbindelsen genom kompensationen för den uteblivna friläggningen som höjer flera förmåner som samordnas med allmän pension.

Pensionsåtagandet för pensioner intjänade från och med 1998 uppgår per den sista december 2018 till totalt 704 mnkr inklusive löneskatt. Skulden har ökat med 80 mnkr. Orsaken är fler nyanställda med rätt till förmånsbestämd pension samt mer information om tidigare anställningar.

Förändringarna av SKLs prognosparametrar nu i december jämfört med föregående år ger en lägre ökningstakt för inkomstbasbeloppet 2019 och högre från 2021. Samtidigt har timlöneökningarna reviderats nedåt för första delen av prognosperioden. Konsekvensen, allt annat lika, blir en högre pensionskostnad på 2-4% för 2019 och 1-2% för 2020. Största bidraget är från lägre inkomstbasbelopp som ger lägre inkomsttak och därmed fler och större förmånsbestämda pensioner. Pensionsadministratörens beräkningar bygger på förutsättningen att antalet anställda ska vara oförändrat framöver. Inga anställda antas avsluta eller påbörja anställningar med undantag för vid pensionering.

Politikerpensioner

Det finns två olika pensionsavtal för kommunens politiker. Det äldre avtalet, PBF-KL, omfattade endast de förtroendevalda som fullgjorde ett uppdrag hos kommunen på heltid eller betydande del av heltid. Det nyare avtalet, OPF-KL, omfattar samtliga politiker oavsett uppdragets omfattning.

OPF-KL är ett helt avgiftsbestämt pensionsavtal, där 4,5 procent av utbetalda arvoden sätts av till en pensionsbehållning för respektive person. Pensionsbehållningen ligger kvar hos kommunen tills det är dags att börja utbetala pensionen.

Kommunens pensionsskuld enligt PBF beräknas till 59 mnkr och pensionsskulden enligt OPF beräknas till 10 mnkr. Dessa belopp ingår i den totala pensionsskulden ovan.

Pensioner avseende Räddningstjänstförbundet (RTÖG)

Den del av räddningstjänstförbundets pensionsskuld som avser intjänande före år 2010 och som tjänats in av de personer som då var anställda av Linköpings kommun ingår i kommunens pensionsskuld.

Pensionsskulden som är intjänad hos RTÖG from att förbundet bildades 2010 bokförs som en avsättning hos kommunen och som en fordran på kommunen hos RTÖG. Den redovisas inte som en pensionsskuld hos kommunen utan som en "vanlig" skuld eftersom det är en skuld till RTÖG för utförd räddningstjänstverksamhet. Kommunen ersätter förbundet för faktiska utbetalningar avseende skulden.

¹ En avsättning är en förpliktelse som är oviss vad gäller förfallotidpunkt eller belopp.

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Avsättning inkl. årets intjänande	42 796	35 630	-7 166	15 377	-
Ansvarförbindelsen	53 066	-23 541	-76 607	-29 279	-
Övriga pensionskostnader	3 907	3 800	-107	12 135	-
Summa nettokostnader	99 769	15 889	- 83 880	-1 768	-
Finansiella kostnader	82 107	85 327	3 220	66 546	-
Summa pensionsenhet	181 876	101 216	-80 660	64 777	86 148
<i>varav kostnader</i>	<i>427 127</i>	<i>334 216</i>	<i>-92 911</i>	<i>291 951</i>	<i>292 776</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>245 251</i>	<i>233 000</i>	<i>12 251</i>	<i>227 174</i>	<i>206 628</i>

* Förändrad presentation av driftsammandrag är gjord fr.o.m. år 2017, därav ej specade jämförelsesiffror för år 2016.

Analys och kommentar

Pensionsenhetens nettokostnad uppgår till 99,8 mnkr och de finansiella kostnaderna uppgår till 82,1 mnkr vilket ger en totalkostnad på 181,9 mnkr. Därmed ges en negativ avvikelse mot budget på 80,7 mnkr.

Denna avvikelse består främst av förändrad prognos för ansvarförbindelsen, det vill säga de pensioner som är intjänade före år 1998. Ansvarförbindelsen ökade markant redan i augustiprognosen från pensionsadministratören. Förklaringen till detta är att vid årsskiftet 2017/2018 sjönk skulden markant på grund av tidigare bestämmelser om det allmänna pensionssystemet och gav en stor positiv resultatpåverkan i bokslut 2017. Efter årsskiftet beslutade SKL att istället kompensera berörda parter för denna sänkning av pensionsskulden, vilket för år 2018 nu ger en stor negativ resultatpåverkan.

De kostnader som redovisas under rubriken avsättning inkl. årets intjänande avser bland annat nyintjänande av pensionsförmåner under 2018. Den största posten utgörs av den avgiftsbestämda pensionen som uppgår till 4,5 procent av lönen. I mars året efter intjänandet betalas avsättningen ut till det försäkringsbolag som den anställda har valt. Anställda med lön över 7,5 inkomstbasbelopp (drygt 38 tkr/månad) tjänar också in en förmånsbaserad pension som ligger kvar hos kommunen som en skuld till den anställda. Den förmånsbestämda pensionen börjar betalas ut först när den anställda går i pension. För att täcka kostnaderna för årets intjänande gör kommunen ett internt påslag på lönen motsvarande kalkylerad pensionskostnad (KP). Intäkten redovisas hos pensionsenheten och kostnaden belastar respektive verksamhet. Beloppet uppgår 2017 till 245 mnkr.

Posten övriga pensionskostnader utgörs mestadels av administrationskostnader och de finansiella kostnaderna består mestadels av basbeloppsuppräknning samt räntekostnad på pensionsskulden.

Verksamhetsberättelse 2018

Intern finansiering

INNEHÅLL

Ekonomi	3
Driftsammandrag	3
Analys och kommentar	3

Ekonomi

Driftsammandrag

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse/ resultat	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Reserv för demografi, pris/löneförändringar		111 771	111 771	0	0
Resursmedel	0	57 000	57 000	0	0
Nystartad verksamhet	0	55 960	55 960	0	0
Delsumma resurs- och reservmedel	0	224 731	224 731	0	0
Intern ränta	-32 590	-41 663	-9 073	-31 879	-42 099
Delsumma intern ränta	-32 590	-41 663	-9 073	-31 879	-42 099
Intäkter enligt uppdrag	0	-100 000	-100 000		
Delsumma intäkter enligt uppdrag	0	-100 000	-100 000		
Summa nettokostnader, tkr	-32 590	83 068	115 658	-31 879	-42 099
<i>varav kostnader</i>	<i>10 755</i>	<i>224 731</i>	<i>213 976</i>	<i>16 242</i>	<i>19 090</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>-43 346</i>	<i>-141 663</i>	<i>-98 320</i>	<i>-48 121</i>	<i>-61 189</i>

Analys och kommentar

Det samlade överskottet jämfört med budget uppgår till 115,7 mnkr.

Resursmedel uppgick från början till 82 mnkr varav 20 mnkr fördelades till kommunstyrelsen för arbetsmarknadsåtgärder och 5 mnkr till kommunstyrelsens anställningsmyndighet för flyktingverksamhet. Båda besluten fattades i november 2017. Resterande resursmedel om 57 mnkr redovisas som överskott

Av överskottet avser 56,0 mnkr nystartad verksamhet som inte kommit igång ännu. I oktoberprognosen beräknades överskottet till 33,2 mnkr det som tillkommit i bokslutet är återbetalning från äldrenämnden med 15,3 mnkr för försening av vårdboendet i Vallastaden samt 5,0 mnkr från omsorgsnämnden.

Det finns en central reserv på 25,0 mnkr för demografi som används för att vid årets slut göra regleringar för demografiska förändringar jämfört med budget. Äldrenämnden återbetalar 44,6 mnkr vilket är en stor förändring jämfört med oktoberuppföljningen då de prognostiserade med att återbetala 10,0 mnkr. Barn- och ungdomsnämnden återbetalar 7,4 mnkr. Bildningsnämnden får en ökad ram med 5,3 mnkr utifrån antalet elever och programval. Det samlade överskottet för reserv för demografiska förändringar uppgår därmed till 71,7 mnkr. Överskott för pris och lön uppgår till ca 40 mnkr och avser främst reserv för priskompensation som inte fördelas ut under 2018. Totalt överskott för demografi och pris/löneförändringar beräknas till 111,8 mnkr.

Internräntan redovisar ett underskott med 9,1 mnkr på grund av försenade investeringar, motsvarande överskott redovisas under nystartad verksamhet'.

Någon extra utdelning från Linköpings Stadshus AB föreslås inte ske för 2018. Den budgeterade intäkten på 100 mnkr enligt uppdrag kommer därför att redovisas som ett underskott.